

Eestikeelne väljaanne

Teave ja teatised

65. aastakäik

30. detsember 2022

Sisukord

I Resolutsioonid, soovitused ja arvamused

RESOLUTSIOONID

Regioonide komitee

Euroopa Regioonide Komitee täiskogu 151. istungjärk, 11.10.2022–12.10.2022

2022/C 498/01 Euroopa Regioonide Komitee resolutsioon teemal „Linnade ja piirkondade olukord Euroopa Liidus“ . 1

ARVAMUSED

Regioonide komitee

Euroopa Regioonide Komitee täiskogu 151. istungjärk, 11.10.2022–12.10.2022

2022/C 498/02 Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Vahemere piirkonna makropiirkondlik strateegia“ 6

2022/C 498/03 Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Eli linnade ja piirkondade roll Ukraina ülesehitamisel“ 12

2022/C 498/04 Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Uus linnalise liikumiskeskonna raamistik“ 17

2022/C 498/05 Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Euroopa Regioonide Komitee roll kohaliku ja piirkondliku kliimadiplomaatia edendamisel COP27 ja COP28 eel“ 24

2022/C 498/06 Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Linnade ja piirkondade struktuuriline kaasamine ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 27. istungjärku (COP 27)“ 30

2022/C 498/07 Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Õiglase ja kestliku ülemineku söekaevanduspiirkondade ja energiamahukate piirkondade kontekstis“ 36

2022/C 498/08 Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Digitaalne ühtekuuluvus“ 39

2022/C 498/09	Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Kaheksas aruanne majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse kohta“	45
2022/C 498/10	Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Õpiedu saavutamise teed“	51

III Ettevalmistavad aktid

Regioonide komitee

Euroopa Regioonide Komitee täiskogu 151. istungjärk, 11.10.2022–12.10.2022

2022/C 498/11	Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Käsitöenduslike ja tööstustoodete geograafiliste tähistekaitse Euroopa Liidus (läbivaatamine)“	57
2022/C 498/12	Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Üleeuroopalise transpordivõrgu (TEN-T) arendamiskäsitlavad suunised“	68
2022/C 498/13	Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Energiapakett: gaas, vesinik ja metaaniheide“	83
2022/C 498/14	Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Euroopa kiibimäärus Euroopa pooljuhiökosüsteemi tugevdamiseks“	94
2022/C 498/15	Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Schengeni ala muudetud juhtimine“	114
2022/C 498/16	Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Tööstusheidete direktiiv“	154

I

(Resolutsioonid, soovitused ja arvamused)

RESOLUTSIOONID

REGIOONIDE KOMITEE

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE TÄISKOGU 151. ISTUNGJÄRK, 11.10.2022–12.10.2022

Euroopa Regioonide Komitee resolutsioon teemal „Linnade ja piirkondade olukord Euroopa Liidus“

(2022/C 498/01)

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE,

VÖTTES ARVESSE:

- oma aruannet „ELi aastaaruanne piirkondade ja linnade olukorra kohta“, mis toetub kaasavale, fakti- ja tõendus põhisele lähenemisviisile ning mis hõlmab piirkondlikku ja kohalikku baromeetrit, mis kajastab kohalike ja piirkondlike esindajate seisukohti ja mille valmimisse olid kaasatud mitmed partnerid ja institutsioonid ⁽¹⁾ ning mis pakub Euroopa, riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi poliitilistele otsustajatele tõendeid ja olulisi soovitusi eelseisva aasta kõige pakilisemate probleemide kohta;
- Euroopa tuleviku konverentsi tulemusi ning paljusid ettepanekuid, millel on otsene mõju kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele, kellel on keskne roll kodanike muredele lahendamisele;
- Euroopa Komisjoni presidendi 14. septembri 2022. aasta kõnet olukorrast Euroopa Liidus ning kavatsusavaldust Euroopa Parlamendi presidendile ja nõukogu eesistujale;

NING ARVESTADES JÄRGMIST:

- Venemaa ebaseaduslik ja põhjendamatu sõda Ukraina vastu on põhjustanud ja põhjustab surma ja hävingut, sundides miljoneid inimesi lahkuma oma kodust ja suunduma Ukraina teistesse piirkondadesse või Euroopa Liitu, eelkõige selle idapoolsetesse liikmesriikidesse, kusjuures kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on esimene tasand toetuse pakkumisel;
- lisaks kliimamuutuste mõjule, COVID-19 pandeemia tagajärgedele ja kaubandushäiretele avaldab Ukraina sõja mõju suurt survet ka paljudele kodumajapidamistele, väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele ning kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele kogu ELis, arvestades energia- ja toiduhindade märkimisväärset lisasurvet ning pidevalt kiirenevat inflatsiooni;

1. rõhutab, et komitee ELi aastaaruanne piirkondade ja linnade olukorra kohta näitab murettekitavalt, et COVID-19 pandeemia, Ukrainas toimuva sõja ja kiirenevate kliimamuutuste tagajärjed põhjustavad ELis üha suuremat territoriaalset lõhet;

⁽¹⁾ <https://cor.europa.eu/et/our-work/Pages/State-of-Regions-and-Cities-2022.aspx?origin=spotlight>

2. peab kahetsusväärseks, et Euroopa Komisjoni president ei tunnustanud oma kõnes olukorrast Euroopa Liidus kohalike ja piirkondlike omavalitsuste aktiivset ja keskset rolli nende probleemide lahendamisel ega vajadust mitmetasandilise valitsemise järele ELi poliitikakujundamises ja ühtekuuluvuse muutmisel ELi üldeesmärgiks, nagu on ette nähtud Maastrichti lepingus, millega kehtestati subsidiaarsuse põhimõte ja loodi ka Euroopa Regioonide Komitee;

3. hoiatab, et inflatsioon ei mõjuta piirkondi ühtemoodi ja võib veelgi süvendada praegust territoriaalset, sotsiaalset ja majanduslikku ebavõrdsust. Suuremad energia- ja transpordikulud avaldavad tõsisemat mõju haavatavatele elanikerühmadele. Madalama sissetulekuga piirkondade elanikud kannatavad ebaproportsionaalselt põhi- ja esmatarbekaupade hinnatõusu all, millega kaasneb vaesuse oht;

4. rõhutab piiriülese koostöö tähtsust, et Euroopa Liitu sotsiaalses, majanduslikus ja halduslikus mõttes veelgi süvendada. Kolmandik ELi elanikkonnast elab piirialadel, kus suuremad linnad või majanduskeskused asuvad tihti teisel pool piiri. Seda kasutamata potentsiaali tervishoiu, kriisihjamise, energiavarustuse, liikuvuse, hariduse ja töö valdkonnas tuleb paremini ära kasutada ja eraldi edendada;

5. kutsub Euroopa Liitu üles toetama ELi ja Ukraina linnu ja piirkondi sõjast tulenevate probleemide lahendamisel. Ukraina ülesehitamine on Euroopa Liidu jaoks vajadus, moraalne kohustus ja investeering. Seejuures tuleb järgida OECD parema taastamise põhimõtet ning tagada kestlikud, keskkonnahoidlikud ja digitaalsed lähenemisviisid integreeritud territoriaalse arengu jaoks. Nii Ukraina ülesehitamine kui ka sõja ja pandeemia tagajärjed ELis nõuavad praeguse mitmeaastase finantsraamistiku prioriteetide selget muutmist. ELi kohalike omavalitsuste, piirkondade ja liikmesriikide majanduslik olukord on juba praegu pingeline. Samuti peab Ukraina ülesehitamine käima käsikäes kohaliku demokraatia edendamisega, mis põhineb tugevatel partnerlustel Euroopa Liidu kohalike ja piirkondlike omavalitsustega. Detsentraliseeritud ülesehitusprotsess annaks Ukraina kodanikele samuti väljavaate jääda oma kodumaale ja vähendaks seeläbi edasisi rändevooge. Samal ajal taunib komitee Ukraina kodanike sisserände takistamist ja nõuab, et võimalikult kiiresti vaadataks läbi nõukogu ajutise kaitse direktiiv 2001/55/EÜ, ⁽²⁾ et anda pagulastele enam kui kolme aasta pikkune elamisluuba;

6. märgib, et Ukraina pagulaste toetamine peaks ajendama reformima ELi rände- ja varjupaigasüsteemi, mis tugineb solidaarsusele, koormuse õiglase jagamise stimuleerimisele ja põhiõiguste austamisele ning välispiiride kaitsmisele. See on seda pakilisem, kuna toiduainete hinna kiire tõus kogu maailmas võib põhjustada rändajate sissevoolu ELi linnadesse ja piirkondadesse;

7. rõhutab, et kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele avaldavad survet ka järsult kasvavad energiaarved avalike teenuste eest ning inflatsiooni mõju riigihangetele ja palkadele. Kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi tuleb pidada aktiivseteks partneriteks energiasäästukampaaniates, uutes taastuvenergia tootmise projektides ja energiavarustuse katkestustega kaasneva hädaolukorra lahendamise plaanides, et võtta arvesse kohalikke olusid ja piiriüleseid lahendusi. Komitee juhhib samuti tähelepanu kohaliku taastuvenergia tootmise potentsiaalile, et mitmekesistada ELi energiaallikate jaotust ja vähendada meie sõltuvust kolmandatest riikidest, ning nõuab, et ELi rahastamiskavasid, riigihanke- ja riigiabi eeskirju kohandataks nii, et kohalikud investeerimiskavad toimiksid ka kiire inflatsiooni kontekstis;

8. kutsub ELi institutsioone ja liikmesriike üles võtma erakorralisi meetmeid, et toetada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste jõupingutusi leevendada energiakriisi mõju kodumajapidamistele, haavatavatele kogukondadele ning kohaliku tasandi väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele ning tagada avalike teenuste osutamine, eraldades neile seejuures osa energiaettevõtete juhuslikust kasumist saadavast maksutulust;

9. kutsub Euroopa Komisjoni üles tegema viivitamata ettepaneku kehtestada kogu Euroopa Liitu imporditavaile gaasile tervet ELi hõlmav hinnapiirang ning toetama gaasi- ja energiahinna üksteisest lahti sidumist, mis aitaks leevendada inflatsioonisurvet;

⁽²⁾ Nõukogu 20. juuli 2001. aasta direktiiv 2001/55/EÜ miinimumnõuete kohta ajutise kaitse andmiseks ümberasustatud isikute massilise sissevoolu korral ning meetmete kohta liikmesriikide jõupingutuste tasakaalustamiseks nende isikute vastuvõtmisel ning selle tagajärgede kandmisel (ELT L 212, 7.8.2001, lk 12).

10. soovib Euroopa Liidul subsidiaarsuse põhimõtet järgides välja töötada ELi tervishoiupoliitika, mis tugevdab liidu kriisivalmidust ja suutlikkust reageerida terviseohtudele ning toetab kohalike omavalitsuste ja piirkondade jõupingutusi, mille eesmärk on parandada rahvatervist, ennetada haigusi ja vähendada terviseriske;

11. mõistab, et linnadele ja piirkondadele tuleb anda võimalus taasterahastut „NextGenerationEU“ maksimaalselt ära kasutada ja keskenduda pikaajalistele investeringutele. Selleks tuleb majanduse juhtimise eeskirju uuesti hinnata ja majanduse taastamise meetmete ajakava tuleks pikendada, kuni ELi piirkonnad pöörduvad tagasi oma COVID-19-eelse makromajandusliku olukorra juurde;

12. märgib, et COVID-19 pandeemia ja Venemaa sissetung Ukrainasse takistavad ELi piirkondade ja linnade jõulist taastumist. Seepärast kutsub komitee Euroopa Komisjoni, nõukogu ja Euroopa Parlamenti tungivalt üles muutma finantseeskirju, et pikendada REACT-EU projektide sertifitseerimistähtaegu kooskõlas taaste- ja vastupidavusrahastu ajakavaga, et tagada ELi territooriumide põhjalik taastumine, optimeerides Euroopa rahaliste vahendite kasutust;

13. peab sellega seoses tervitatavaks Euroopa Komisjoni presidendi teadaannet mitmeaastase finantsraamistiku vahehindamise tõhusa läbiviimise kohta. Kõnealune vahehindamine peaks tugevdama ühtekuuluvuspoliitikat, hoolimata selle praegusest täitmismäärast ja madalast rahaliste vahendite kasutamise määrast, mis on peamiselt seotud COVID-19 pandeemiaga ning konkurentsiga taaste- ja vastupidavusrahastuga. Samuti peaks see vahehindamine andma võimaluse luua uus Euroopa fond, et lahendada ootamatuid kriise – alustades Ukrainas toimuvast sõjast –, järgides jagatud eelarve täitmise meetodikat. Ühtekuuluvuspoliitika vahendite pidev ülekandmine hädaolukordadele reageerimisele pärsib ühtekuuluvuspoliitika suutlikkust täita oma rolli, mis on sätestatud Euroopa aluslepingutes;

14. nõuab, et viivitamata algatataks arutelu ühtekuuluvuspoliitika tuleviku üle, hõlmates kaasava lähenemisviisi raames kõik sidusrühmad ja kodanikud. Ühtekuuluvuspoliitika allians toimib ühise arutelu- ja teabevahetuse platvormina, kaasates ELi institutsioonid konstruktiivsesse dialoogi linnade ja piirkondadega. Komitee kutsub üles rakendama ühtekuuluvuse mittekahjustamise põhimõtet kõigis asjaomastes ELi poliitikavaldkondades, sealhulgas viies läbi süstemaatilisi territoriaalse mõju hindamisi ja tegeledes arengulünkadega territooriumidel, kus esineb konkreetseid demograafilisi ja geograafilisi probleeme, ning kutsub Euroopa Komisjoni üles tegema selle põhimõtte määratlemisel tihedat koostööd komiteega;

15. nõustub Euroopa Parlamendiga, et on vaja liikuda edasi saarte pakti ja Euroopa Liidu saarte tegevuskavaga, milles osalevad peamised sidusrühmad, nimelt riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud ametiasutused, ettevõtjad, ühiskondlikud organisatsioonid, kodanikuühiskond, akadeemilised ringkonnad ja valitsusvälised organisatsioonid, võttes eeskuju linnade paktist ja tulevasesst maaelupaktist. Komitee meenutab komisjonile vajadust viia läbi uuring Euroopa Liidu saarepiirkondade erineva olukorra kohta;

16. toonitab, et 43 % Euroopa kodanikest seadis kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused kliimameetmete keskmesse (10 %-ne tõus 2019. ja 2021. aasta vahel ehk COVID-19 pandeemia liikumispäängutest kuni taastumiseni) ning et 21 liikmesriigi 160 linna on esitanud linnapeade kliima- ja energiapakti raames kohanemist käsitlevad tegevuskavad. Komitee kutsub teisi omavalitsusi ja piirkondi üles neid parimate tavade näiteid järgima;

17. on seisukohal, et kliimakriisiga kohanemine ja sellele reageerimine ning keskkonna säilitamine ja taastamine on vastupanuvõimelisema ja kestlikuma ühiskonna ja majanduse ülesehitamise põhielemendid ning vastumeetmed tuleb kavandada kohalikul tasandil vastavalt territooriumide konkreetsetele vajadustele ja eripäradele. Seepärast kordab komitee oma üleskutset lihtsustada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ligipääsu ELi vahenditele rohelise kokkuleppe meetmete elluviimiseks;

18. nõuab Euroopa Liidu ja liikmesriikide tasandil tugevamaid ühiseid jõupingutusi kliimamuutuste vastu võitlemiseks, sest looduskatastroofid mõjutavad ELis ligi 50 miljonit inimest ja on viimase 40 aasta jooksul põhjustanud majanduslikku kahju keskmiselt 12 miljardit eurot aastas. Samal ajal on üha olulisem ühendada kliima-, keskkonna- ja sotsiaalpoliitika, tagamaks, et vajaliku rohepöörde kiirendamisel ei jäeta kusagil kedagi kõrvale. Komitee rõhutab sellega seoses vajadust kohaliku ja piirkondliku taristu kaitsmise, ülevaatamise ja kohandamise järele, et tulla paremini toime intensiivsemate kliimanähtustega, mis mõjutavad inimesi, piirkondlikku majandust, põhitariituid ja tarneahelaid;

19. väljendab heameelt selle üle, et Euroopa Komisjoni president teatas oma kõnes olukorrast Euroopa Liidus, et ELi tuletõrjesuutlikkust tuleb kahekordistada;

20. märgib linnade suurt huvi osaleda ELi kliimaneutraalsete ja arukate linnade missioonis ning nõuab kaasavat lähenemisviisi digi- ja liikuvusalasele üleminekule, sealhulgas tõhustades meetmeid CO₂ heite vähendamiseks ja teistele transpordiliikidele ülemineku edendamiseks linnapiirkondades, samuti linna- ja maapiirkondade ühendatuse parandamiseks, et vältida praeguse piirkondliku ebavõrdsuse edasist süvenemist;

21. nõuab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste osalemist komitee liikmete kaudu ELi delegatsioonis ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi COP27 istungjärgul ja ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste konverentsi 15. istungjärgul. Komitee rõhutab, et COP27 annab võimaluse ametlikult tunnustada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli kliimamuutuste leevendamise, nendega kohanemisega ja nende rahastamisega seonduvate kaugeleulatuvate eesmärkide saavutamisel ja kiirendatud meetmete võtmisel, ning kordab üleskutset lisada kohalikud ja piirkondlikud panused täienduseks riiklikult kindlaksmääratud panustele;

22. palub energialiidu juhtimist käsitleva määruse põhjalikku läbivaatamist, et luua alus linnade ja piirkondade süstemaatiliseks kaasamiseks riiklike energia- ja kliimakavade kavandamisse ja rakendamisse. Läbivaatamine peaks pakkuma ka võimaluse luua terviklik ELi raamistik energiaostuvõimetuse ja liikuvusvaesuse vastu võitlemiseks;

23. rõhutab taaste- ja vastupidavusrahastu alla kuuluvate riiklike taaste- ja vastupidavuskavade tähtsust rohe- ja digipöörde toetamisel ning kestliku arengu eesmärkide saavutamisel. Linnade arvele langeb peaaegu 75 % ülemaailmsest energiatarbimisest, 70 % ülemaailmsest CO₂ heitest, 70 % kliimamuutuste leevendamise meetmetest ja 90 % kliimamuutustega kohanemise meetmetest. Kuna üha rohkem kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi on võtnud kohustuse tegutseda, peavad nad saama täieõiguslikeks partneriteks rohelise kokkuleppe algatuste väljatöötamisel ja rakendamisel, eelkõige sellistes poliitikavaldkondades nagu elamumajandus, hoonete renoveerimine, taastuvenergia, kestlik liikuvus ja linnaruumi haljastamine ning algatuses „Uus Euroopa Bauhaus“;

24. kordab sellega seoses oma üleskutset koostada Euroopa eluasemestrategia, mille eesmärk on edendada taskukohaseid ja kestlikke eluasemeid ning sotsiaaleluruume ja ajutist majutust. Selle strateegiaga, mis peab olema kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega, tuleks eelkõige lisada Euroopa poolaastasse ja riiklikesse reformikavadesse kvantitatiivne riiklik investeerimiseesmärk taskukohaste ja kestlike eluasemete ning sotsiaaleluruumide ja ajutise majutuse jaoks kõigis ELi liikmesriikides, ning hõlbustada juurdepääsu erainvesteeringutele, lisades ELi tulevaste sotsiaalsesse taksonoomiasse taskukohased eluasemed, sotsiaaleluruumid ja ajutise majutuse;

25. kinnitab veel kord vajadust kaasata kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused taaste- ja vastupidavusrahastu ning riiklike taaste- ja vastupidavuskavade hindamisse ja rakendamisse, et tagada ka taastefondide järjepidev kasutamine koos Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidega. Kuigi rahastamisvahendi õiguslik alus on ühtekuuluvuspoliitika, on selline kaasamine osutunud paljudes liikmesriikides liiga piiratuks, tekitades probleeme tulemuslikuks rakendamiseks ja ohu, et riiklikult määratletud kavadel puudub sünergia piirkondlike ja kohalike prioriteetide ja arengustrateegiatega;

26. juhib tähelepanu püsivale ja märkimisväärsele innovatsioonilõhele. 20 piirkonnast, kus kulutused teadus- ja arendustegevusele on kõige suuremad, on 19 rohkem arenenud, samas kui kaks kolmandikku 50 kõige väiksemate kulutustega piirkonnast kuuluvad vähem arenenud piirkondade hulka. Komitee rõhutab piirkondliku innovatsiooni partnerluste katseprojekti suurt potentsiaali, et toetada kohapõhiste lahenduste väljatöötamist ja alt üles suunatud territoriaalsete missioonide loomist osana ELi uuest innovatsioonikavast, kuid kordab samal ajal Euroopa teadusruumi keskuste tähtsust;

27. toonitab digiülemineku rolli valdkonnaülese elemendina Euroopa lõhe ületamisel ja vajadust digitaalset ühtekuuluvuse järele. Uue missioonipõhise lähenemisviisiga poliitikakujundamise raames peab ühtekuuluvuspoliitika jätkama pikaajaliste eesmärkide (ELi eesmärkide) toetamist ka tulevikus. Digitaalset lõhe ületamine kõiki valitsemistasandeid hõlmavate terviklike ja kaasavate strateegiatega abil on vajalik kestliku taastumise ja vastupanuvõimelise ühiskonna jaoks;

28. rõhutab, et 2021. aastal oli 15–29aastaste noorte keskmine töötuse määr ELis 13 %, mis on 0,9 protsendipunkti vähem kui 2020. aastal, kusjuures piirkondlikud erinevused on märkimisväärsed. Noorte töötuse määr on kõige kõrgem Hispaania, Kreeka ja Itaalia piirkondades. Seda arvesse võttes kutsub komitee Euroopa Komisjoni üles esitama ettepanekuid pikaajalise töötuse ja noorte töötuse probleemi lahendamiseks, mis mõlemad kriisi tõttu süvenevad. Rõhutab, et samuti tuleb tingimata tegeleda soolise ebavõrdsusega tööhõives. Komitee hoiatab ka kasvava vaesusriski, sealhulgas laste vaesuse ohu eest;

29. toetab Euroopa Komisjoni presidendi üleskutset suuremaks põlvkondadevaheliseks solidaarsuseks ning rõhutab komitee juhtivat rolli noorte ja noorteorganisatsioonidega suhtlemisel, et kujundada Euroopa tulevikku, eelkõige töötades välja ELi noorte ja demokraatia harta;

30. võtab teadmiseks, et ajavahemikul 2011–2020 suurenes kõigil poliitilistel tasanditel – kohalikust tasandist riikliku tasandini – valitud naiste osakaal, kuid peab kahetsusväärseks, et nad moodustavad endiselt kõigist valituist vaid kolmandiku. 2021. aastal oli ELi 285 valitud kandidaatidega piirkondlikus assamblees sooline tasakaal paigas vaid 16s. Komitee tunnustab, et ka oma koosseisu vähest soolist tasakaalu, ning ootab, et liikmesriigid tegeleksid selle küsimusega. Seetõttu algatab komitee arutelusid selle kohta, kuidas suurendada naiste osalemist oma töös, komitee juhtivatel ametikohtadel ja koosseisus ning kutsub liikmesriike üles korraldama algatusi, mille eesmärk on suurendada naiste mõjuvõimu kohalikus ja piirkondlikus poliitikas, et lõpetada diskrimineerimine poliitikamaailmas ja võidelda takistustega (sealhulgas stereotüüpidega), millega naised oma karjääris kokku puutuvad;

31. nõuab tungivalt, et liikmesriigid võtaksid kohalike ja piirkondlike omavalitsuste täielikul osalusel kõik vajalikud meetmed, et saavutada kiiresti eesmärk, mis on seatud ELi direktiivis, mis käsitleb naistevastase vägivalga ja perevägivalga tõkestamist. Komitee rõhutab samuti, kui tähtis on Istanbuli konventsiooni ratifitseerimine kõigis liikmesriikides. Selle Euroopa Nõukogu konventsiooni eesmärk on luua üleeuroopaline terviklik raamistik, et kaitsta naisi igasuguse vägivalga eest ning hoida ära naistevastane ja perevägivald, võtta selle eest vastutusele ja see kaotada;

32. leiab, et kohalike omavalitsuste ja piirkondade roll tööandjate ning sotsiaalteenuste osutajate ja tellijatena on Euroopa sotsiaalse ühtekuuluvuse, soolise võrdõiguslikkuse ja tööhõive jaoks ülioluline. Sotsiaalpartnerite, kohalike omavalitsuste ja piirkondade aktiivne kaasamine ELi sotsiaalvaldkonna algatuste väljatöötamise ja rakendamisse on vajalik, et tagada meetmete asjakohane ja tõhus mõju Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava rakendamisele. Siin on oluline roll Euroopa poolaastal ning kohalik ja piirkondlik tasand peab võtma vastutuse nii otsuste tegemise kui ka ühiste eesmärkide saavutamise eest. Euroopa poolaasta reformi tuleks lisada ka territoriaalne mõõde ja kestliku arengu eesmärgid;

33. toetab Euroopa Parlamendi üleskutset, mida kinnitab ka Euroopa Komisjoni president oma kõnes olukorrast Euroopa Liidus, kutsuda kokku konvent aluslepingute läbivaatamiseks. Euroopa Regioonide Komitee peaks olema konventi täielikult kaasatud, et esindada Euroopas kohalikul ja piirkondlikul tasandil valitud esindajaid. Komitee on täielikult pühendunud aktiivse subsidiaarsuse kontseptsiooni edendamisele ning piirkondlike parlamentide ja kohalike ja piirkondlike omavalitsuste liitude ulatuslikumale kaasamisele. Mitmetasandiline valitsemine on vajalik kaasava ja tõhusa ELi otsustusprotsessi jaoks, pöörates erilist tähelepanu seadusandlike volitustega piirkondadele ja nende õiguspärasele pädevusele. Sellega seoses peab komitee tervitatavaks Euroopa Komisjoni teadaannet kodanike kogude ja muude osalusdemokraatia tavade süvalaiendamise kohta ELi poliitika kujundamisse, rõhutades siiski demokraatlikult valitud ja oma valijate ees vastutate esindajate rolli, ning kohustub nendes protsessides aktiivselt osalema;

34. kavatseb teha ettepaneku konkreetsete meetmete kohta, et käsitleda Euroopa poliitika territoriaalset mõõdet ELi üldise ühtekuuluvuseesmärgi saavutamisel, võttes arvesse ka Euroopa tuleviku konverentsi ettepanekuid ning piiri- ja äärealade erivajadusi;

35. teeb komitee presidendile ülesandeks edastada „ELi aastaaruanne piirkondade ja linnade olukorra kohta“ ning käesolev resolutsioon Euroopa Parlamendi ja Euroopa Komisjoni presidentidele ja Euroopa Ülemkogu eesistujale ning 27 liikmesriigi riigipeadele. Komitee kutsub Euroopas valitud kohaliku ja piirkondliku tasandi poliitikuid üles levitama aruannet kodanike hulgas ja kohalikus meedias.

Brüssel, 12. oktoober 2022

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Vasco ALVES CORDEIRO

ARVAMUSED

REGIOONIDE KOMITEE

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE TÄISKOGU 151. ISTUNGJÄRK, 11.10.2022–12.10.2022

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Vahemere piirkonna makropiirkondlik strateegia“

(2022/C 498/02)

Raportöör: Nikola DOBROSLAVIĆ (HR/EPP)

POLIITIKASOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Makropiirkondlike strateegiate panus territoriaalsesse ühtekuuluvusse, kohalikku demokraatiasse ja koostösse välispiiridel

1. on seisukohal, et makropiirkondadel on keskne roll Euroopa Liidu ja selle lähinaabruse majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse tugevdamisel, andes piiriülestele aladele võimaluse tegeleda üheskoos teabevahetuse ja koostöö ning rakendamise kaudu konkreetsete ühiste probleemidega;
2. rõhutab, et selline lähenemisviis võimaldab suuremat sidusust ja vastastikust täiendavust eri valitsustasandite rakendatavate poliitikate, meetmete ja rahastamisprogrammide vahel konkreetsetes geograafilises piirkonnas. Seda tehes aitavad makropiirkonnad suurendada poliitika tõhusust ja mõju, edendades mitmetasandilist valitsemist;
3. tuletab meelde, et makropiirkondlikud strateegiad põhinevad mitmetasandilisuse põhimõttel ning et nende arendamisel, kujundamisel ja ühiste eesmärkide määratlemisel peab ELi liikmesriikide ja teiste asjaomaste riikide kõrval olema keskne roll nii ELi piirkondadel kui ka ELi mittekuuluvatel piirkondadel;
4. märgib, et Vahemere piirkond hõlmab mitut kandidaatriiki ja potentsiaalset kandidaatriiki ning ELi mittekuuluvat riiki, ning rõhutab makropiirkondade tähtsust ELi piiriülese koostöö tugevdamisel. See koostöö on vajalik, et tegeleda ühiste probleemidega ning ühtlasi kaasata ELi mittekuuluvad riigid tihedamasse ja tõhusamasse koostösse liiduga;
5. tuletab meelde Euroopa Parlamendi 3. juuli 2012. aasta resolutsiooni ELi makropiirkondlike strateegiate arengu, selle praeguste tavade ja tulevikuväljavaadete kohta, sealhulgas Vahemere piirkonnas ⁽¹⁾;
6. tuletab meelde ARLEMi aruannet Vahemere piirkonna ühtekuuluvusstrateegia kohta (2014). Selles kirjeldatakse eeldusi aruteluks Vahemere makropiirkonna juhtimisraamistiku üle, mis tugineb mitmetasandilise valitsemise põhimõtetele ning progressiivsele ja muutuva geomeetriaga struktuurile;

⁽¹⁾ P7_TA (2012) 0269.

7. tuletab samuti meelde, et Euroopa Liidu Nõukogu⁽²⁾ on teatanud, et on valmis kaaluma ühisalgatusi, mille eesmärk on uute makropiirkondlike strateegiate loomine;

Vahemere makropiirkond – peamine vahend Vahemere piirkonna probleemide lahendamiseks

8. rõhutab Vahemere piirkonna ainulaadseid ressursse. 46 000 km rannajoone ja 22 kaldaäärse riigiga on see piirkond kodus rohkem kui 500 miljonile inimesele, kusjuures 1/3 elanikkonnast on koondunud rannikualadele ja ligikaudu 150 miljonit töökohta on otseselt seotud Vahemerega;

9. toonitab, kui oluline on keskkonna seisukohast Vahemeri, mis moodustab vaid 1 % maailma ookeanidest, kuid annab 20 % maailma meretoodangust⁽³⁾. See on ka üks peamisi mere ja ranniku elurikkuse veehoidlaid, mis pakub elupaika 28 %-le endeemilistest liikidest, 7,5 %-le elusloodusest ja 18 %-le ülemaailmsest meretaimestikust;

10. rõhutab Vahemere piirkonna potentsiaali, kuna tegemist on sidusa geograafilise piirkonnaga, mille elanikel on ühine ajaloo- ja kultuuripärand, mis tuleneb pikast traditsioonist teha kolme kalda vahel koostööd, vahetada ideid ja kaupu ning soodustada inimeste liikuvust;

11. tunnistab, et Vahemere piirkond seisab silmitsi valitsemise, sotsiaal-majanduslike, humanitaar-, kliima-, julgeoleku- ja keskkonnaprobleemidega, mis nõuavad ühist tegutsemist;

12. rõhutab, nagu on toonitatud esimeses Vahemere piirkonna kliima- ja keskkonnamuutuste hindamise aruandes, mille avaldas MedECC, et kõiki Vahemere piirkonna allpiirkondi mõjutavad hiljutised inimtekkelised keskkonnamuutused. Samuti nõustub aruandega selles, et peamised muutuste põhjustajad on kliima, rahvastiku kasv, reostus, jätkusuutmatud maa- ja merekasutustavad ning võõrliigid. Enamikus piirkondades mõjutab see nii looduslikke ökosüsteeme kui ka inimeste elatusvahendeid⁽⁴⁾;

13. juhib tähelepanu sellele, et praeguse tempo juures jõuab Vahemere piirkonnas globaalne soojenemine 2040. aastaks 2,2 kraadini ja piirkond soojeneb ülemaailmsest keskmisest 20 % kiiremini. Kliimamuutuste mõju on juba väga nähtav äärmuslike loodusnähtuste leviku tõttu. Seetõttu kannatab Vahemere piirkonna ühiskond kliimamuutuste tõttu kõige rohkem (50 % maailma veepuuduses kannatavast elanikkonnast elab juba Vahemere piirkonnas ja veepuudus õõnestab toiduga kindlustatust. Lisaks on ohus 49 UNESCO 51 kultuuriobjektist). Suuremat osa kliimamuutuste mõjust laiendavad muud keskkonnaprobleemid, nagu liiga intensiivne linnastumine, põllumajandus, kalapüük ning turism, mulla degradeerumine, kõrbestumine ja reostus (õhk, pinnas, magevesi ja merevesi);

14. rõhutab arvamusele „Loodusvarade kestlik kasutamine Vahemere saarepiirkondades“ tuginedes Vahemere saarte keskkonna väga suurt haavatavust seoses globaalse soojenemisega. Sellel on juba majanduslikud (kalandus, turism jne) ja sotsiaalsed tagajärjed (väljaränne jne). Komitee soovitab seda liiki territooriumide jaoks välja töötada konkreetse lähenemisviisi kliimamuutuste mõjule makropiirkonna tasandil. Lähenemisviisis tuleks võtta arvesse saarestike ja saarte erivajadusi ning innustada tihedamat koostööd nende territooriumide, liikmesriikide ja Euroopa Liidu vahel keskkonnaprobleemide lahendamisel ja kestliku arengu edendamisel;

15. rõhutab, et hoolimata ilmsetest sarnasustest iseloomustavad Vahemere piirkonda suured arenguerinevused. Need erinevused, sealhulgas puudused institutsioonilises suutlikkuses, taristute omavahelises ühendamises ja kaubandussuhetes, mõjutavad Vahemere piirkonna inimeste stabiilsust, jõukust ja julgeolekut;

16. on seisukohal, et COVID-19 kriis tuletab meelde, et väga on vaja luua kooskõlastatud lähenemisviisi ja tugevdada ühist vastupanuvõimet epideemiatele, majandusokkidele ja kliimamuutustele;

⁽²⁾ 13424/20. Nõukogu 2. detsembri 2020. aasta järeldused makropiirkondlike strateegiate rakendamise kohta.

⁽³⁾ Randone. et al. „Reviving the Economy of the Mediterranean Sea: Actions for a Sustainable Future“, 2017, Maailma Looduse Fondi Vahemere piirkonna algatus.

⁽⁴⁾ MedECC (2020), Climate and Environmental Change in the Mediterranean Basin – Current Situation and Risks for the Future. First Mediterranean Assessment Report [Cramer, W., Guiot, J., Marini, K. (eds.) Vahemere Liit, Plan Bleu, UNEP/MAP, Marseille.

17. on seisukohal, et Vahemere makropiirkond võib olla ka vahend, mille abil koordineerida rändevoogude juhtimist. Need rändevood mõjutavad iseäranis piirkondlikke ja kohalikke omavalitsusi ELi välispiiridel;
18. tuletab meelde, et pidades silmas Venemaa rünnakut Ukraina vastu, on Vahemere piirkonnal keskne roll sõja tagajärgede leevendamisel ja ümberasunud elanikkonna vastuvõtmisel, jätkates samal ajal jõupingutusi, et tagada rahu kindlustamine kõigil oma kaldaäärsetel aladel;
19. kinnitab neid katsumusi silmas pidades vajadust ühendada integreeritumalt kõik kolm kallast, et tugevdada ühtekuuluvust, suurendada piirkonna üle-euroopalist ja ülemaailmset osakaalu ja innovatsioonipotentsiaali ning aidata kaasa inimeste heolule ja keskkonna säilitamisele;
20. tunnustab selles kohalike ja piirkondlike omavalitsuste olulist rolli. Viimased on tugevalt kaasatud selliste algatuste ja võrgustike kaudu nagu Vahemere Liit, ARLEM (Euroopa ja Vahemere piirkonna riikide kohalike ja piirkondlike omavalitsuste assamblee) ja Vahemere piirkonna koostööpartnerlus (MedCoopAlliance) ning Euroopa Mereliste Äärealade Konverentsi Vahemere piirkonna komisjon;
21. juhib tähelepanu sellele, et kõik Vahemere piirkonna ees seisvad probleemid (kliimamuutused, erosioon, kõrbestumine, plastireostus, ränne, ülemäärane turism jne) on koondunud saarestikele ja saartele. Seepärast on need ideaalsed katsepiirkonnad integreeritud kestliku arengu poliitika rakendamiseks Vahemere piirkonnas. Komitee kutsub Euroopa Komisjoni tungivalt üles töötama välja Vahemerele kohandatud saarstrateegia;
22. nõustub Euroopa Komisjoniga, et Euroopa roheline kokkuleppe eesmärgid peaksid kajastuma tihedas koostöös naaberriikidega, kes seisavad silmitsi samade kliima- ja keskkonnaprobleemidega;
23. juhib tähelepanu sellele, et kolme kalda kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, kellel on tähis roll kliimamuutuste mõjuga tegelemisel, on nõudnud Vahemere piirkonna rohelist kokkulepet⁽⁵⁾;
24. tunnustab olulist rolli, mida kohalikud omavalitsused etendavad (peavad etendama) piirkondade ja riikide liitlasena ülemaailmsete ja piirkondlike tegevuskavade rakendamisel;
25. rõhutab samuti, et makropiirkondlik strateegia, millega edendatakse poliitilise dialoogi tugevdamist, on oluline Vahemere piirkonna uue tegevuskava rakendamiseks, nagu on sätestatud Euroopa Komisjoni 2021. aasta veebruari teatises „Uuendatud partnerlus lõunapoolsete naaberriikidega“⁽⁶⁾;

Kogu Vahemere piirkonna integreeritud strateegia

26. tunneb heameelt Vahemere piirkonna sidusrühmade, eelkõige kohalike ja piirkondlike omavalitsuste võetud kohustustest tulenevate soodsate tulemuste ja tihedama koostöö üle. Komitee kutsub neid sidusrühmi, eelkõige kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi üles seda koostööd tihedama, et valmistada ette Vahemere makropiirkondliku strateegia loomist;
27. tunnustab suuri edusamme Vahemere piirkonna integreerimisel Aadria ja Joonia mere piirkonna strateegia (EUSAIR) ja Vahemere lääneosa strateegia kaudu;
28. nõuab tungivalt, et Euroopa Komisjon kiirendaks WestMEDi algatust, andes sellele vahendid, kindla struktuuri ja pikaajalise konsolideerimisstrateegia, et hõlbustada Vahemere lääneosa makropiirkondlikku integratsiooni;
29. rõhutab, et olemasolevaid koostööalgatusi ja -programme ning peamisi osalejaid kogu mitmetasandilise valitsemise ulatuses tuleb paremini kooskõlastada, et mitte vähendada nende raames tehtavaid jõupingutusi ja mõju. Seetõttu on vaja, et Vahemere piirkondadel oleks lõpuks operatiivinstrument, mis võimaldaks neil välja töötada ja rakendada integreeritud strateegiat, konkreetset tegevuskava ja ühisprojekte. Nii saaksid nad reageerida ühistele prioriteetidele, mis on kindlaks määratud olemasolevates institutsioonilistes koostööraamistikutes, nagu Vahemere Liit ja ARLEM, ning algatustes, nagu nt MedCoopAlliance või BLUEMED;

⁽⁵⁾ Euroopa ja Vahemere piirkonna riikide kohalike ja piirkondlike omavalitsuste assamblee (ARLEM) täiskogu istungjärk, 23. jaanuar 2020.

⁽⁶⁾ JOIN(2021) 2 final. Vt ka Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Uuendatud partnerlus lõunapoolsete naaberriikidega. Vahemere piirkonna uus tegevuskava“ (ELT C 440, 29.10.2021, lk 19).

30. on seisukohal, et Vahemere makropiirkondlikus strateegias tegeletakse nende probleemidega mitte olemasolevate strateegiatega asendamise teel, vaid täiendades neis sisalduvaid meetmeid ja maksimeerides seega nende mõju. Samal ajal tuleb otsida lahendusi ühistele probleemidele, näiteks kliimamuutuste vastasest võitlusest ja digiüleminekust tulenevatele probleemidele, muutes need suurepäraseks kestliku arengu võimalusteks. Nii aitab see ühiste võimaluste kasutamise kaudu kaasa õiglasele ja kaasavale rohepöördele, pöörates erilist tähelepanu inimhõlmavale ja noorte võimalustele, vallandades seeläbi piirkonna majandusliku potentsiaali inimeste hüvanguks;

31. toonitab, et kui tahetakse, et makropiirkondlik strateegia pakuks ühistele probleemidele tähendusrikkaid lahendusi, tuleb see töötada välja Vahemere piirkonna tasandil ja peab hõlmama kolme alampiirkonda, st Lääne-, Ida- ning Aadria-Joonia piirkonda. Seetõttu peab strateegia olema algusest peale avatud kõigile ning selle lõppeesmärk peab olema hõlmata kogu Vahemere kolme kalda piirkonnad;

32. kutsub üles pöörama kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 174 Vahemere makropiirkondlikus strateegias, samuti mis tahes makropiirkondlikus merestrategieas, eritählepanu saarepiirkondadele. Samuti kutsub komitee üles võtma tulemuslikult arvesse nende territooriumide eripära ja haavatavust, luues tugevama partnerluse, mis hõlmab konkreetseid ja kooskõlastatud meetmeid nende territooriumide, liikmesriikide ja Euroopa Liidu vahel;

33. juhib tähelepanu sellele, et selline piirkondlik integratsioon peaks toimuma järk-järgult Vahemere piirkonna riiklike, piirkondlike ja kohalike ametiasutuste vabatahtliku lähenemisviisi alusel, võttes arvesse probleeme, mida tekitavad teatavad ebastabiilsed julgeoleku-, poliitilised ja diplomaatilised olukorrad;

Vahemere piirkonna mitmetasandilise valitsemise peamised põhimõtted

34. teeb ettepaneku, et Vahemere piirkonna tulevase makropiirkondliku strateegia juhtimine kajastaks täielikult mitmetasandilise valitsemise põhimõtet, kaasates sellesse Euroopa, riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud ametiasutused ning nende asjaomased ühendused ja euroregioonid;

35. leiab, et Vahemere makropiirkondliku strateegia toimimiseks peab see põhinema tugeval ja esinduslikul juhtimiskaval, mis hõlmab i) poliitilise tasandi üldkogu, kuhu on kaasatud Euroopa, riiklikud ja piirkondlikud ametiasutused, ii) juhatust, mis koondab iga strateegias esindatud riigi kooskõlastuse eest vastutavat üht liiget (kohalikult või piirkondlikult tasandilt) ja edendab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamist otsustusprotsessi ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste võrgustike, nende asjaomaste ühenduste ja euroregioonide vaatlejate kaasamist, ning iii) temaatilisi tegevusrühmi, et töötada välja ja rakendada konkreetseid koostööprojekte, millesse kaasatakse avaliku ja erasektori sotsiaal-majanduslikke osalejaid, akadeemilisi ringkondi ja kodanikuühiskonda;

36. teeb ettepaneku luua WestMEDi headele tavadele tuginedes iga-aastase rotatsiooni korras toimuv kaaseesistumine, mida juhiksid kahekesi üks ELi riik ja üks partnerriik ja mis toimiks tihedas koostöös kohalike ja piirkondlike omavalitsuste esindusorganisatsioonide toetusel. Eesistumine peaks arenema, võttes arvesse eelmist, praegust ja tulevast esistujariiki ning säilitades tasakaalu ELi riikide ja strateegias esindatud partnerriikide vahel. Samal ajal roteeruks kohalike ja piirkondlike omavalitsuste esindusorganisatsioonidelt saadav toetus samadel alustel. Selline dünaamika on väga tähtis, et tagada makropiirkondliku strateegia eri juhtorganite arvessevõtmine ja seotus ja anda strateegilisi suuniseid makropiirkondliku tegevuse jaoks iga-aastaste tööprogrammide kaudu. Strateegiat peaks koordineerima ja toetama tehniline sekretariaat (Vahemere piirkonna makropiirkondliku strateegia sekretariaat);

37. teeb ettepaneku, et olemasolevate algatustega kooskõla tagamiseks kaasataks strateegia rakendamisse peamiste rahvusvaheliste ja Euroopa – Vahemere piirkonna institutsioonide, organite ja algatuste, nagu Vahemere Liidu, ARLEMi ja MedCoopAlliance'i esindajad. Kaasata tuleks ka ELi Aadria ja Joonia mere piirkonna strateegia ja Vahemere lääneosa esindajad. Samuti pakuvad ETKRid kasulikke väljavaateid mitmetasandilise valitsemise nn laboritena, et toetada Vahemere piirkonna uue tegevuskava eesmärke;

Makropiirkondlik strateegia, mille keskmes on esmatähtsad probleemid

38. on seisukohal, et Vahemere makropiirkondlik strateegia peaks keskenduma piiratud arvule ühistele probleemidele, millega tegeletakse järk-järgult aja jooksul. Komitee toonitab, et rohe- ja digipööre on peamised ülesanded, millega tuleks esmajärjekorras tegeleda;

39. nõuab esimese sammuna jõupingutusi, et keskenduda olulistele probleemidele – kliimamuutustele, digipöördele, keskkonnale ja humanitaarkriisile ning ka vajalikule rohepöördele. Järgmised prioriteedid nõuavad kiiremas korras koordineeritud tegevust Vahemere tasandil: saarestike ja saarte, ranniku- ja linnapiirkondade tulevik, merereostus (eelkõige mikroplast ja reovesi), elurikkuse säilitamine, agroökoloogia, ringmajandus, looduslike ohtude ohjamine ja vältimine, kasvuhoonegaaside heite vähendamine ning kliimamuutustega kohanemine, samuti humanitaarkriisile reagerimine, tagades põhilised inimõigused;

40. teeb ettepaneku, et Euroopa Komisjon peaks lühiajalises plaanis Interregi Euro-MED programmi või muude asjakohaste olemasolevate programmide kaudu (arvestades, et makropiirkondlikud strateegiad järgivad kolmeosalist reeglit mitte võtta vastu uusi õigusakte, mitte luua uusi rahastamisvahendeid ega uusi institutsioone) toetama Vahemere nullsaaste katseprojekti algatamist 2024. aastal. See aitab temaatiliselt kaasa ka ELi ookeanide missioonile⁽⁷⁾. Eesmärk on osaleda Vahemere makropiirkondlikku strateegiat arendada soovivate riikide ja territooriumide koostöös ning seega katsetada selle peamisi põhimõtteid konkreetse eesmärgi saavutamiseks;

41. kutsub üles laiendama jõupingutusi, et hõlmata seoses Vahemere piirkonna uue tegevuskavaga järgmised aspektid:

a) tasakaalustatud ja kestliku majandusarengu edendamine ühisprojektide kaudu, mille eesmärk on tugevdada teadusuuringuid, innovatsiooni, loodusvarade kestlikku kasutamist ja vastastikku seotud ettevõtlust;

b) sinise majanduse integreerimine;

c) inimarengu, sealhulgas kultuuri ja pärandi, turismi, hariduse, tervise, tööhõive, noorte arengu ja tõrjutud rühmade sotsiaalse kaasatuse ning põgenike toetamise edendamine ning rändevoogudest tulenevate vajadustega tegelemine, eriti ELi välispiiridel;

d) transpordi ja digitaristu kaudu ühendatuse tugevdamine;

e) Vahemere piirkonna toidualase ja energiasõltumatus suurendamine, võttes arvesse kliimamuutuste ja Venemaa põhjustatud Ukraina sõja tagajärgi;

f) avaliku ja erasektori asutuste vahendite ja suutlikkuse parandamine, et leevendada kliimamuutuste ja elurikkuse vähenemise põhjuseid;

Olemasoleval rahastamisel põhinev operatiivtegevuskava

42. on seisukohal, et Vahemere makropiirkondlik strateegia peab tingimata põhinema operatiivtegevuskaval, et muuta prioriteedid konkreetseteks meetmeteks Vahemere piirkonna tasandil. Et piirkondlik mõõde oleks lisatud kavasse, mis aitab mitte ainult saavutada ühist nägemust Vahemere piirkonna paremast, sidusast ja kestlikust arengust, vaid ka kaasata Vahemere piirkonna kolme kalda kodanikuühiskonda, kaasatakse kava koostamisse inimestele kõige lähemal asuvad kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused;

43. juhhib tähelepanu sellele, et Vahemere piirkonna projektide toetamiseks on võimalik kasutusele võtta suur summa, sealhulgas 7 miljardit eurot, mille Euroopa Komisjon eraldab naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Gloaalne Euroopa“ (NDICI) raames. Vahemere piirkonnas aktiivselt kasutatavad Euroopa territoriaalse koostöö programmid (Next-MED, EUROMED, ADRION, Marittimo) pakuvad samuti suurt võimalust toetada projekte, mis aitavad kaasa makropiirkondliku strateegia eesmärkide saavutamisele;

44. juhhib tähelepanu sellele, et paljud Euroopa Komisjoni otse rakendatavad programmid, nagu „Euroopa horisont“, „Life“ ja „Erasmus+“, on osalemiseks avatud kolmandatele riikidele ning on seetõttu huvipakkuv lisarahastamise allikas. Lisaks toetavad Vahemere piirkonnas tehtavat koostööd otseselt sellised programmid nagu partnerlus Vahemere piirkonna riikidega teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas (PRIMA) ning Euroopa Liidu poolt naaberriikides loodud kahepoolsed vahendid;

⁽⁷⁾ ELi missioon „Meie ookeanide ja veekogude taastamine“.

45. toob esile selle, et sellised rahastajad nagu Maailmapank ja Euroopa Investeeringuspank ning institutsioonid, nagu Anna Lindh Foundation, tegutsevad samuti Vahemere piirkonnas ja võivad hõlbustada ühisprojektide loomist;
46. juhib tähelepanu ka sellele, et paljud riigid, piirkonnad ja linnad rakendavad detsentraliseeritud koostöö programme, mis võivad aidata kaasa ka suuremate koostööprojektide rakendamisele Vahemere piirkonnas;
47. rõhutab lisaks, et 2021.–2027. aasta Euroopa territoriaalse koostöö programmide rakendamisega kaasneb juhtimismehhanismide väljatöötamine, et hõlbustada piirkonnas kättesaadavate Euroopa rahaliste vahendite koordineerimist. Komitee leiab, et see võib anda praktilise panuse Vahemere makropiirkondliku strateegia kujunemisse;

Järeldused

48. peab tervitatavaks uut hoogu, mida andis Vahemere piirkonna koostööle Prantsusmaa eesistumise ajal korraldatud Vahemere piirkonna maailmafoorum;
49. ootab huviga Euroopa Liidu järgmist eesistumisperioodi 2023. aastal, mil eesistujaks on Vahemere piirkonna riik, nimelt Hispaania. Komitee loodab, et taas keskendutakse Vahemere piirkonna juhtimisele ning selle juhtimise ja koostöö uuendatud makropiirkondliku raamistiku potentsiaalile;
50. julgustab Euroopa Komisjoni ja ELi liikmesriike toetama Vahemere makropiirkondliku strateegia ja muude vajalike uute makropiirkondlike strateegiate väljatöötamist;
51. kutsub ühtlasi Euroopa Parlamenti ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteed üles toetama impulssi töötada välja kogu Vahemere piirkonda hõlmav makropiirkondlik strateegia, et saavutada parem, integreeritud ja sidus Vahemere piirkond;
52. kutsub Euroopa Ülemkogu üles pöörduma 2022. aastal Euroopa Komisjoni poole, et koostada Vahemere makropiirkondlik strateegia koos tegevuskavaga, nii et nõukogu ja Euroopa Parlament saaksid Hispaania eesistumise ajal 2023. aasta teisel poolel selle heaks kiita.

Brüssel, 11. oktoober 2022

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Vasco ALVES CORDEIRO

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „ELi linnade ja piirkondade roll Ukraina ülesehitamisel“

(2022/C 498/03)

Pearaportöör:	Dario NARDELLA (PES/IT), Firenze linnapea
Viitedokumendid:	Nõukogu eesistujariigi Tšehhi Vabariigi konsulteerimistaotlus Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Ukraina abistamine ja ülesehitamine“ COM(2022) 233 final

POLIITIKASOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

- mõistab taas hukka Venemaa provotseerimata sõja Ukraina vastu, mis kujutab endast rahvusvahelise õiguse jõhkrat rikkumist, demokraatlike põhimõtete ja õigusriigi põhimõtte rikkumist ning provotseerimata, põhjendamatu ja õigustamatut agressiooni Ukraina rahva vastu ning rünnakut Ukraina suveräänsuse ja territoriaalse terviklikkuse vastu, millele komitee kordab oma vankumatut toetust. Komitee ühineb seepärast Venemaa okupeeritud Ukraina piirkondades 2022. aasta septembri lõpus korraldatud n-ö rahvahääletuste ülemaailmse hukkamõistmisega, sest need rikuvad peaaegu kõiki mõeldavaid demokraatlikke standardeid; kutsub ELi liikmesriike, ELi institutsioone ja ELi partnerriike üles jääma ühtseks oma toetuses Ukrainale, kes võitleb ka meie vabaduse ja Euroopa väärtuste eest. Selles toetuses ja agressorriigile Venemaale surve avaldamisel on väga olulised järjepidevad sanktsioonid;
- mõistab sügavalt hukka asjaolu, et Venemaa sissetung on toonud kaasa mitte üksnes selle, et hukkunud on enam kui 10 000 peaaesjalikult tsiviilelanikku ja veelgi enam on vigastatud, vaid ka selle, et miljonid inimesed on pidanud sõja eest ümber asuma Ukrainas ja põgenema teistesse riikidesse. Komitee mõistab hukka asjaolu, et Ukraina okupeeritud aladel rõövivad ja vahistavad Venemaa agressorid kohalikke ja piirkondlikke esindajaid, ajakirjanikke ja inimõiguste kaitsjaid. Komitee ühineb Euroopa Nõukogu Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Kongressi nõudmisega, et nad viivitamatult ja tingimusteta vabastataks. Komitee rõhutab, et Venemaa sissetung on kaasa toonud Ukraina taristu, hoonete, koolide, haiglate, elumajade ja kultuuripärandi massilise hävitamise. Kahju väärtus ulatub hinnanguliselt üle 750 miljardi euro, tuues eeldatavalt kaasa riigi SKP järsu vähenemise 35 % ulatuses (Rahvusvahelise Valuutafondi prognooside kohaselt). Komitee toonitab samuti, et Ukraina majandus on kaotanud 30–50 % oma tootmisvõimsusest, eelkõige majanduslikult olulistest piirkondades Ida- ja Lõuna-Ukrainas;
- on seisukohal, et Ukraina ülesehitamine on Euroopa vajadus ja moraalne kohustus, mis nõuab nii praegust ELi mitmeaastast finantsraamistikku täiendavaid vahendeid, tõenäoliselt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 122 rakendamise kaudu, kui ka eelarvevälist uut rahastamist. Võttes arvesse Ukraina sõjast tulenevaid erakordseid asjaolusid, toetab komitee ideed tuua mitmeaastase finantsraamistiku läbivaatamine 2023. aastasse;
- rõhutab, et Ukrainale lubatud 9 miljardi euro suurusest ELi makromajanduslikust finantsabist on seni kokku lepitud vaid 6 miljardi euro eraldamises, samas kui hinnanguliselt on igakuine vajadus 5–7 miljardit eurot. Komitee juhib tähelepanu sellele, et sõjalukorras on ELi eelarve raames vajalik 70 % eraldiste määr tavapärase 9 %-ga võrreldes ning et ELi eelarves aastateks 2021–2027 ei ole enam piisavalt varusid laenude rahastamiseks. Komitee rõhutab seepärast, et abi jaoks on vaja alternatiivseid rahastamisvõimalusi, sealhulgas liikmesriikide antavate riiklike lisatagatiste kaudu;
- rõhutab, et ülesehitusprotsessis tuleb järgida alt üles lähenemisviisi, kaasates Ukraina ja ELi kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, ning tugineda Ukraina detsentraliseerimisreformile, mis oli enne 24. veebruari 2022 juba jõudsalt edenenu. Komitee juhib sellega seoses tähelepanu soovitudele, mis esitati 2022. aasta septembris avaldatud uuringus, milles käsitleti

kohalike ja piirkondlike omavalitsuste Ukraina ülesehitamises osalemise probleeme ja võimalusi; ⁽¹⁾ on seisukohal, et detsentraliseeritud ülesehitusprotsess on ka parim viis anda Ukraina kodanikele väljavaade jääda Ukrainasse ja seeläbi vähendada edasisi sisserändevooge. Samal ajal taunib komitee Ukraina kodanike sisserände kunstlikku takistamist ja nõuab, et peagi kaalutaks nõukogu ajutise kaitse direktiivi 2001/55/EÜ ⁽²⁾ läbivaatamist, et anda pagulastele enam kui kolme aasta pikkune elamislubas;

6. tunnustab Euroopa Ülemkogu otsust anda Ukrainale kandidaatriigi staatus. Kandidaatriigi staatus peaks saama Ukraina valitsuse uute jõupingutuste liikumapanevaks jõuks reformide läbiviimisel ning ülesehitamine peaks andma võimaluse riigi poliitika edasiseks ühtlustamiseks ELi standardite ja meetmetega. Sellega seoses rõhutab komitee, et Ukraina ja ELi vaheline assotsieerimisleping hõlmab juba ligikaudu 70 % ELi õigustikust; ootab, et Ukraina jätkaks korrupsioonivastast võitlust, millele viidati Euroopa Komisjoni arvamuses Ukraina Euroopa Liidu liikmeks astumise avalduse kohta kui ühele seitsmest valdkonnast, mida on vaja kiirelt reformida ⁽³⁾. Seda hinnatakse enne 2022. aasta lõppu. Reformid peaksid andma ka tagatise abi läbipaistvaks ja õiglaseks jaotamiseks;

7. toonitab, et komitee võiks muu hulgas ühise nõuandekomitee raames algatada meetmeid eelkõige selleks, et valmistada ette ühtlustamist ELi ühtekuuluvuspoliitika õigustikuga ning toetada suutlikkuse suurendamist ja head valitsemistava vastastikuse õppimise ja parimate tavade vahetamise kaudu;

Ukraina ülesehitamise üldpõhimõtted

8. tunneb heameelt Lugano deklaratsiooni üle, milles tunnustatakse Ukraina juhitavat taaste- ja arengukava projekti kui taastamisprotsessi üldraamistikku, mis võimaldab mitmetel sidusrühmadel selles koordineeritult osaleda ja partnerlusi luua;

9. kutsub rahvusvahelist kogukonda Euroopa Liidu juhtimisel üles looma Ukraina valitsuse ning kõigi tema kahe- ja mitmepoolsete partnerite, organisatsioonide, rahvusvaheliste finantsasutuste ja rahastajate vahelise tõhusa koordineerimisplatvormi Ukraina taaste- ja arengukava ettevalmistamiseks ja rakendamiseks, ning on seisukohal, et Euroopa Komisjoni kava luua Ukraina ülesehitusplatvorm, mis koordineeriks kõiki Ukraina ülesehitamiseks eraldatavaid rahastamisvahendeid, on seejuures keskse tähtsusega, eeldusel et platvormi on täielikult integreeritud partnerluspõhimõtte ning et see kaasab Ukraina ülesehitamiseks loodud linnade ja piirkondade liidu täieõigusliku partnerina kõigisse selle kavandamis- ja rakendusetappidesse;

10. nõustub seisukohaga, et Ukraina ülesehitamise protsessi tuleks diferentseerida nii ajakava, julgeolekuriski ja piirkondliku sõjalise olukorra kui ka konkreetsete ühtekuuluvusega seotud raskuste alusel ⁽⁴⁾. Esimene etapp, mis algab tõenäoliselt siis, kui vaenutegevus alles kestab, peaks olema hädaolukorrale reageerimine. Teine etapp peaks olema pühendatud elutähtsa taristu ja teenuste taastamisele ning kolmas etapp tee sillutamisele pikaajalisele kestlikule majanduskasvule. Kõigis kolmes ülesehitusetapis on oluline keskenduda omavalitsusüksuste suutlikkuse suurendamisele, et Ukraina kohalikud omavalitsused suudaksid ise oma territooriumi ülesehitamist koordineerida;

11. kutsub ELi ja teisi rahvusvahelisi rahastajaid, sealhulgas üksikuid liikmesriike üles pakkuma esimeses etapis kohest hädaabirahastamist, et aidata Ukraina elanikkonnal järgmine talv ohutult üle elada. Eesliini piirkondades peaks see rahastamine olema mõeldud humanitaarabi (toit, kütus, ravimid, joogiveesüsteemid ja joogiveepuhastus jne), ajutiste eluasemete pakkumise (telgid, moodulelamud, küttesüsteemid jne), demineerimise ning logistilise toetuse jaoks nende piirkondade ühendatuse tagamiseks, samuti selleks, et tagada vajalikud transpordivahendid, nagu bussid, kiirabi- ja tuletõrjeautod, veoautod, ekskavaatorid jne. Suhteliselt turvalistes ja lahingutegevusest küllalt kaugel asuvates piirkondades tuleks anda tehnilist abi, et aidata pakkuda teenuseid, majutada ja integreerida riigisisesid põgenikke, paigutada ümber tööstusvõimsust ning kindlustada transpordikoridorid riiki saabuvalle humanitaarabile ja Ukraina ekspordile;

⁽¹⁾ <https://cor.europa.eu/et/engage/studies/Pages/default.aspx?from=01/01/2022&to=01/01/2023>

⁽²⁾ Nõukogu 20. juuli 2001. aasta direktiiv 2001/55/EÜ miinimumnõuete kohta ajutise kaitse andmiseks ümberasustatud isikute massilise sissevoolu korral ning meetmete kohta liikmesriikide jõupingutuste tasakaalustamiseks nende isikute vastuvõtmisel ning selle tagajärgede kandmisel (ELT L 212, 7.8.2001, lk 12).

⁽³⁾ Komisjoni arvamus Ukraina Euroopa Liidu liikmeks astumise avalduse kohta, 17. juuni 2022, COM(2022) 407.

⁽⁴⁾ Vt Ukraina ülesehitamise kava: <https://cepr.org/publications/books-and-reports/blueprint-reconstruction-ukraine>.

12. tunneb sellega seoses heameelt selle üle, et Euroopa Komisjon võttis 16. septembril kohustuse eraldada esimeses etapis 150 miljonit eurot Ukraina riigisiseste põgenike abistamiseks ja 100 miljonit eurot Venemaa pommirünnakutes hävitatud koolide ülesehitamiseks, kuid leiab, et need summad ei ole kaugeltki piisavad, võttes arvesse, et esimene, kiire taastamise etapp vajab hinnanguliselt 17 miljardit eurot, millest 3,4 miljardit eurot juba 2022. aastal;

13. on seisukohal, et ülesehitusprotsessi teine etapp peaks olema pühendatud elutähtsa taristu ja teenuste, sealhulgas kaugkütte, elektrivarustuse, vee ja kanalisatsiooni, koolide, haiglate ja elamute taastamisele. Riiklike ehitustööde kavad võimaldaksid võtta tööle ulatuslikult hävinud piirkondades elavaid inimesi;

14. teeb ettepaneku, et ülesehitusprotsessi kolmandas etapis tuleks panna alus pikaajalisele kestlikule majanduskasvule, mis põhineb territoriaalsel tasandil integreeritud planeerimisstrateegial, kasutades ära süsteemseid lähenemisviise kestlikele, rohelistele, arukatele ja kaasavatele territooriumidele ning juhindudes OECD parema taastamise põhimõttest. Nimetatud etapis tuleks eelkõige keskenduda sellele, et saavutada Ukraina valitsuse seatud eesmärk vähendada 2030. aastaks kõiki kasvuhooonegaaside heitkoguseid 65 %. Mis tahes investeeringud energiasektorisse peaksid aitama kaasa dekarboniseerimisele ja Ukraina sõltuvuse vähendamisele fossiilkütustest, võttes arvesse, et 30 % päikeseenergia tootmisvõimsusest ja 90 % tuuleenergia rajatistest on hävitatud või asuvad Venemaa vägede okupeeritud aladel. Investeeringud peaksid keskenduma ka paljude Ukraina omavalitsusüksuste keskküttesüsteemide taastamisele, asendades need tänapäevaste küttesüsteemidega, mis ei põhine fossiilkütuste põletamisel. Selles etapis oleks samuti äärmiselt oluline ehitada üles eluasemed, koolid ja haiglad, et meelitada Ukraina põgenikke ja ümberasustatud pöörduma tagasi oma sõjaeelsetesse elukohta;

15. soovib tungivalt, et Euroopa Liit, liikmesriigid ja rahvusvahelised finantsasutused annaksid pigem toetusi kui laene, kuna Ukraina ei suuda tõenäoliselt lühiajalises plaanis täiendada võlgu teenindada ja tagasi maksta. Laenud suurendaksid tulevikus võlakriisi ohtu, võttes arvesse, et juba enne sõda oli Ukrainal ligikaudu 130 miljardi euro suurune välisvõlg, mis vastas 80 %-le SKPst. Kui institutsioonid ei saa toetusi anda, tuleks laene anda ilma intressimäärata või väga madala intressimääraga, eriti projektide puhul, mille eesmärk on aidata omavalitsusi;

16. on seisukohal – pidades silmas Ukraina ELiga ühinemise protsessi algatamist ja selleks, et õigustada ELi tugevat koordineerivat rolli ülesehitusstrateegias –, et Euroopa Komisjon peaks kavandama suuremahulise Ukraina ülesehitusrahastu, mille võiks moodustada samadel õiguslikel alustel ELi taaste- ja vastupidavusrahastuga ja mille tagasimaksed algaksid 2027. aastast. See rahastu peaks võimaldama ELil eelrahastada märkimisväärset osa (40 %) Ukraina ülesehitus- ja taastamiskuludest, mis Ukraina valitsuse, Euroopa Komisjoni ja Maailmapanga ühise hinnangu kohaselt ulatuvad 349 miljardi euroni ajavahemikul 24. veebruarist kuni 1. juunini 2022. Sõda on iseäranis mõjutanud eluaseme-, transpordi-, kaubandus- ja tööstussektorit ning suurim on häving Tšernihivi, Donetsk, Luhanski, Harkivi, Kiievi ja Zaporizžja oblastis;

17. tunnustab sellega seoses Ukraina kuuest võlausaldajariigist koosneva rühma 20. juulil väljendatud valmisolekut peatada kuni 2023. aasta lõpuni Ukraina poolt rühma liikmetega sõlmitud laenulepingute teenindamine;

18. julgustab Euroopa Liitu ja rahvusvahelisi finantsasutusi valmistama ette õiguslikud alused sanktsioonide raames külmutatud Venemaa varade kasutamiseks Ukraina ülesehitusprotsessis;

19. rõhutab, et kiirus on Ukraina humanitaarkatastroofiga tegelemisel otsustava tähtsusega, ning nõuab seepärast, et tingimused oleksid mõistlikud ja kohandatud oludele ning põhineksid mõõdetavatel ja kontrollitavatel tulemustel;

20. rõhutab, et ülesehitusprotsess peaks põhinema sotsiaalsete ja keskkonnastandardite tõstmisel ning nende ühtlustamisel ELi õigustikuga, ning kutsub seepärast Ukraina ametivõime üles kohandama oma tööõigusaktid täielikult Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni osutatud normidega;

21. tunnustab Lugano deklaratsiooni demokraatliku osalemise põhimõtet, milles nõutakse, et taastamisprotsess oleks jõupingutus, mis hõlmab kogu ühiskonda, sealhulgas Ukrainas ja välismaal ümberasustatud kodanikke, aga ka kohalikku omavalitsust ja tõhusat detsentraliseerimist. Komitee kiidab samuti heaks asjaolu, et deklaratsioonis toetatakse mitmete sidusrühmade kaasamist ja rõhu asetamist usaldusväärsele, läbipaistvusele ja vastutusele, mis on riikliku taaste- ja arengukava eduka rakendamise olulised aluspõhimõtted;

Linnade ja piirkondade roll

22. tunnustab president Zelenskõi käsitust Ukraina ülesehitamisest ja pikaajalisest arengust, mis põhineb Ukraina ja ELi linnade ja piirkondade mestimisel, ning Euroopa Ülemkogu eesistuja üleskutset Euroopa Regioonide Komiteele toetada Ukraina ülesehituskava, mis põhineb praktilisel ja põhjendatud lähenemisviisil koostöös Ukraina ja ELi kohalike ja piirkondlike omavalitsustega;

23. juhib tähelepanu 30. juunil 2022 Ukraina ülesehitamiseks loodud linnade ja piirkondade liidule, mis on vahend Ukraina kohalike ja piirkondlike vajaduste kaardistamiseks, jõupingutuste koordineerimiseks Euroopa Liidu linnade ja piirkondadega, kes on valmis kasutama ressursse, et toetada Ukraina tõhusat ja kestlikku ülesehitamist, selle kesksete partnerite koostöö hõlbustamiseks ELi institutsioonidega ja Ukraina ülesehitusplatvormi raames, samuti ELi ja Ukraina kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ja nende liitude vahel, ning Ukraina kohalike omavalitsuste ülesehitusprojektide tutvustamiseks;

24. kohustub hõlbustama linnade ja piirkondade liidu vahendusel oskusteabe jagamist mestimise ja vastastikuse teabevahetuse programmi kaudu, et suurendada suutlikkust, edendada head valitsemistava ja anda Ukraina linnadele ja piirkondadele tehnilist abi, et võimaldada neil viia ellu ülesehitusprotsess, mis ei hõlmaks ainult taristu kestlikku taastamist, vaid ka sotsiaalset mõõdet, haridust, demokraatiat ja valitsemist. Komitee rõhutab, et kuigi kahepoolsed vastastikused programmid linnade ja piirkondadega, sealhulgas mestimine, võivad olla väga sobivad mõningateks kohaliku tasandi suutlikkuse suurendamise ja ülesehitamise püüdlusteks, võiksid ulatuslikumad investeerimiskavad hõlmata suuremat linnade ja piirkondade rühma ja samuti asjatundlikke sidusrühmi, muu hulgas selleks, et valmistada ette lähenemine ELi regionaalpoliitika juhtimismudelitele;

25. soovib tungivalt, et Euroopa Liit tunnistaks kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kesket rolli koos kõigi Ukraina ja ELi kohalike omavalitsuste liitudega, kes kuuluvad Ukraina ülesehitamiseks loodud Euroopa linnade ja piirkondade liitu ⁽⁵⁾, ning ootab Ukraina kohalike omavalitsuste ja nende liitude suutlikkuse suurendamiseks sihtotstarbelist toetust, mida võiks koordineerida tulevase Ukraina ülesehitusplatvormi kaudu;

26. rõhutab, et Ukraina detsentraliseerimise ja regionaalarengu reformid on märkimisväärselt aidanud tugevdada kohalikku demokraatiat, need on tugevdanud omavalitsust ja parandanud riigi kohalike kogukondade üldist vastupanuvõimet. Reformid viidi ellu Euroopa Liidu kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ja nende liitude märkimisväärse toetusega, sealhulgas programmi „U-LEAD with Europe“ kaudu, ning komitee sihtotstarbelise toetusega Ukraina rakkerühma ja vastastikuse koostöö tegevuste raames. Nende detsentraliseerimisreformide edu on lähendanud Ukrainat Euroopa Liidule ja selle väärtustele, milleks on vabadus, demokraatia ja õigusriigi põhimõte;

27. rõhutab asjaolu, et Ukraina naabruses asuvad ELi piirkonnad on näidanud üles enneolematut solidaarsust, võttes vastu suurel hulgal sõja eest põgenevaid ukrainlasi, ning et nad vajavad seetõttu samuti Euroopa Liidu koordineeritud ja süstemaatilist toetust;

28. teeb ettepaneku töötada välja tugevdatud U-LEADi programm, millest saab peamine mitmepoolne vahend kohalike kogukondade toetamiseks ja detsentraliseerimise edendamiseks Ukrainas. See „U-LEAD 2.0“ tugineks spetsiaalsele eelarverele, mille eesmärk on toetada edasist detsentraliseerimist Ukrainas ning suurendada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste suutlikkust ELi ühekuuluvuspoliitika õigustiku kohaldamiseks esimesel võimalusel. See oleks vastastikuse teabevahetuse programm ja ühiste investeerimisprojektide programm, mis võimaldaks tihedalt kaasata ELi ja Ukraina kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi ELi toetatud ülesehituspüüdluste väljatöötamise ja elluviimise;

29. tuletab meelde ulatuslikku kogemustevahetust komitee liikmete osalusel Ukrainas, aga ka mujal, ning rõhutab rolli, mida komitee ja tema partnerid linnade ja piirkondade liidus – mis on ELi vastastikuse koostöö keskus kohalikul ja piirkondlikul tasandil – võiksid võtta ELi linnade ja piirkondade mobiliseerimisel Ukraina ülesehitamise toetuseks;

⁽⁵⁾ <https://cor.europa.eu/et/engage/Pages/European-Alliance-of-Cities-and-Regions-for-the-reconstruction-of-Ukraine.aspx>

30. rõhutab, et äärmiselt oluline on suurendada veelgi kohalike omavalitsuste mõjuvõimu, et neil oleks Ukraina taastamisel ja ülesehitamisel juhtroll koos riigi keskvalitsuse, ELi ja teiste rahvusvaheliste partneritega. Komitee kordab oma veendumust, et jätkuvalt tuleb keskenduda hea kohaliku/piirkondliku valitsemistava parandamisele, sealhulgas läbipaistvuse soodustamisele, korrupsioonivastasele võitlusele, kohaliku meedia vabaduse kaitsmisele ja e-valitsuse edendamisele;
31. nõuab lihtsat kaasamismehhanismi, bürokraatlike tõkete kaotamist ja piisavaid vahendeid, mis võimaldaksid ELi institutsioonidel, Euroopa kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel, euroregioonidel, Euroopa territoriaalse koostöö rühmitustel ja liitudel aidata oma Ukraina kolleege nende ülesehituspüüdlustes, samuti kaasavat lähenemisviisi, mis ühendab kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, et säilitada sidusus sellega, mida on seni (Ukrainas ja ELis) juba Ukraina kestliku territoriaalse arengu jaoks ellu viidud;
32. juhib tähelepanu ELi Doonau piirkonna strateegia olulisele rollile Ukraina abistamisel ülesehitusprotsessis. See strateegia, kus osaleb ka Ukraina, loob integreeritud raamistiku koostööks kohalike ja piirkondlike omavalitsustega;
33. peab sellega seoses tervitatavaks Eurocityse algatust allkirjastada koos Ukraina pädevate ametiasutustega vastastikuse mõistmise memorandum, et toetada Ukraina linnade jätkusuutlikku taastamist⁽⁶⁾. Memorandum allkirjastati 19. augustil ja see täiendab Ukraina ülesehitamiseks loodud Euroopa linnade ja piirkondade liidu raames tehtavat koostööd;
34. tunneb heameelt Euroopa Komisjoni võetud kohustuse üle lubada paindlikkust, et jätkata Euroopa naabruspoliitika piiriüleseid ja Interregi riikidevahelisi koostööprogramme ning eelkõige kaasrahastada 100 % ulatuses Ukraina ja Moldovaga elluviidavaid piiriüleseid programme, millega jätkatakse koostööprojekte, mille on peatanud Venemaa sõjaline agressioon Ukraina vastu;
35. kutsub üles kaasama ülesehitusprotsessi Ukraina piirkondi hõlmavad olemasolevad Interregi programmid;
36. kutsub üles looma tõhusa mitmetasandilise valitsemise süsteemi, mis põhineb OECD avaliku sektori kõigi valitsemistasandite investeeringute põhimõtetel;
37. loodab, et Ukraina kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele võimaldatakse juurdepääs sellistele ELi programmidele nagu „Euroopa horisont“ ja „EU4Culture“;
38. tuletab meelde, et liit kutsub institutsioonilisi finantspartnereid, nagu EIP, eelkõige EIP ja Euroopa Regioonide Komitee tegevuskava raames, EBRD, OECD ja Euroopa Nõukogu Arengupank, valmistama ELi kohalike ja piirkondlike eksperditeadmiste toel ette kohaliku ja piirkondliku tasandi projekte;
39. rõhutab Ukraina linnapeade ja piirkondlike juhtide keskset rolli Ukraina rahva vastupanuvõimes ning tunnustab nende vaprust võitluses meie väärtuste eest. See on inspiratsiooniks kõigile eurooplastele ning annab tugeva toetuse kohalikele demokraatiale ja kohaliku tasandi mõjuvõimu suurendamisele, mis peab olema Ukraina ülesehitamise keskne element.

Brüssel, 11. oktoober 2022

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Vasco ALVES CORDEIRO

⁽⁶⁾ <https://www.president.gov.ua/en/news/u-prisutnosti-prezidenta-pidpisano-memorandum-z-eurocities-s-77165>.

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Uus linnalise liikumiskeskonna raamistik“

(2022/C 498/04)

Raportöör:	Linda GAASCH (LU/Rohelised), Luxembourgigi linnavolikogu liige
Viitedokumendid:	Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Uus ELi linnalise liikumiskeskonna raamistik“
	COM(2021) 811 final
	SWD(2021) 470 final

POLIITIKASOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE (RK)

1. väljendab heameelt uue linnalise liikumiskeskonna raamistiku avaldamise üle, sest vaja on võtta kiiresti meetmeid, et edendada linnapiirkondades CO₂ heite vähendamist ja üleminekut kestlikele transpordiliikidele, sest linnapiirkondade arvele langeb jätkuvalt 23 % kogu transpordi CO₂ heitest;
2. rõhutab, et ELi säästva ja aruka liikuvuse strateegia eesmärkide saavutamiseks on vaja aktiivsel subsidiaarsusel põhinevat tõhusat mitmetasandilise valitsemise põhimõtet. Komitee kutsub ELi tasandit üles tõhustama selleks otsest dialoogi kohalike ja piirkondlike omavalitsustega ning tugevdama ELi eelarvest saadaolevaid rahastamisvõimalusi aktiivse subsidiaarsuse põhimõttest lähtudes;
3. tuletab meelde, et linnakeskuste majanduskasv on otseselt seotud liikuvuse sujuva toimimisega, mis omakorda sõltub hästi korraldatud ühistranspordist. Komitee rõhutab, et lisaks keskkonnamõjule lähevad ummikud ELi tasandil maksma 270 miljardit eurot aastas⁽¹⁾. Komitee juhib tähelepanu ühistransporditaristu pidevale alarahastamisele viimastel aastakümnetel ning rõhutab vajadust suurendada ELi rahastust, et kiirendada liikuvuse rohepööret ning toetada kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi investeringutes, mis on vajalikud ELi kestlikkuseesmärkide saavutamiseks;
4. toetab kindlalt suuremat keskendumist säästva linnalise liikumiskeskonna kavadele ja eesmärgile saavutada kogu ELis ühtlustatum lähenemisviis. Komitee rõhutab aktiivse liikuvuse, nagu kõndimine ja jalgrattasõit, keskkonnaalast ja ühiskondlikku kasu, sealhulgas eelkõige rahvatervise valdkonnas, ning nõuab ambitsioonikat käsitlusviisi tulevastes säästva linnalise liikumiskeskonna kavade ajakohastatud suunistes. Komitee soovib integreeritud käsitlust ruumi jaotamisel ja ruumilisel planeerimisel, tuginedes selle valdkonna parimatele tavadele, ning kõikehõlmavat linnapiirkondade ohutuse käsitlust. Komitee rõhutab kodanike, eelkõige naiste ja puuetega inimeste aktiivse kaasamise tähtsust, et suurendada vastutust muutuste eest ruumi jaotuses ja ühistranspordi tõhustamisel linnapiirkondades;
5. rõhutab, et liikuvuse valdkonna poliitilised otsused mõjutavad eri sugupooli erinevalt, sest ühistranspordi kasutajate seas on traditsiooniliselt rohkem naisi kui mehi, samal ajal kui mehed kasutavad rohkem autot. Komitee kutsub kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi üles hindama tulevikus enne poliitiliste ettepanekute esitamist nende mõju kummalegi sugupoolele;
6. rõhutab vajadust toetava raamistiku järele, millest kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel oleks abi väliskulude sisestamisel ja põhimõtte „saastaja maksab“ rakendamisel, samuti on vaja suuremat paindlikkust eelarvemenetlustes. Sellega seoses on oluline võtta arvesse olukorda Ida-Euroopa riikides, eriti vähem arenenud piirkondades. Seal on tavaliselt saastavamate sõidukite osakaal suurem (autod, bussid). Saastavamate sõidukite müüki (heitenormid Euro 1 kuni Euro 4) tuleks reguleerida ELi tasandil, sest need sõidukid liiguvad Lääne-Euroopa turult Ida-Euroopa turule. Sellega seoses on

⁽¹⁾ Euroopa Kontrollikoja eriaruanne 06/2020: <https://www.eca.europa.eu/et/Pages/DocItem.aspx?did=53246>.

samuti oluline, et vaesemate piirkondade ja riikide jaoks töötataks välja toetuskavad, et aidata neil Lääne-Euroopa tingimuste järele jõuda. Komitee nõuab geopoliitilisest kontekstist tuleneva bensiinihindade tõusu sellist käsitlemist, mis on kooskõlas liidu transpordisektori CO₂ heite vähendamise eesmärgiga. Komitee juhib sellega seoses tähelepanu riiklike toetuste potentsiaalile, et toetada linnapiirkondades keskkonnanahoidlikke ühistransporditeenuseid ja soodustada üleminekut kestlikele transpordiliikidele ning samuti võidelda liikuvusalase tõrjutuse vastu linnalähipiirkondades ja äärepoolsetes maapiirkondades;

Aktiivse liikuvuse keskne roll

7. rõhutab, et kõndimine ei maksa jalakäijale midagi, on tervislik ja kestlik ning jalgrattasõit on CO₂-neutraalne ja taskukohane transpordiviis, mida on lihtne kombineerida teiste transpordiliikidega. Komitee julgustab seepärast komisjoni edendama meetmeid, millega suurendada teadlikkust ja jagada teavet aktiivse liikuvuse eelistest erasõidukite ees, pöörates erilist tähelepanu selle rollile istuva eluviisiga seonduvate haiguste, näiteks südame-veresoonkonna haiguste, ülekaalulisuse ja diabeedi ennetamisel;

8. peab seepärast kahetsusväärseks, et neist eelistest hoolimata võtavad linnades liikuvuse jaoks eraldatud avalikust ruumist kõige suurema osa enda alla kõige saastavamad transpordiliigid, st bensiini- või diiselmootoriga erasõidukid. Komitee nõuab tungivalt, et Euroopa Komisjon motiveeriks uue rahastamise kaudu kohalikke omavalitsusi andma selle ruumi tagasi aktiivsemale liikuvusele, nagu kõndimine ja jalgrattasõit, ning hästi korraldatud, hästi struktureeritud ja integreeritud ühistranspordile;

9. juhib tähelepanu sellele, et kõndimine ja jalgrattasõit on kasulikud naabruskonna või kogukonna mikromajandusele, sest jalakäijad ja jalgratturid kasutavad pigem ettevõtteid ja teenuseid, mis asuvad nende elukoha läheduses. Komitee juhib samuti tähelepanu asjaolule, et selline liikumine on kasulik inimeste tervisele, eriti mõne haigusseisundi puhul, nagu südame-veresoonkonna haigused, ning toob seega kogukonnale kaasa märkimisväärse majandusliku kokkuhoiu;

10. rõhutab, et mikroliikuvusel võib olla oluline roll paindliku ja taskukohase lahendusena esimese ja viimase kilomeetri läbimisel ja kaugemalgi. Komitee toonitab, et oluline on tagada aktiivsete transpordiviiside jaoks head juurdepääsutingimused, sealhulgas turvalised jalgrattaparklad ühistranspordisõlmedes (nt jaamades), ja jagatud viimase kilomeetri lahendused, ning kutsub üles soodustama mikroliikuvuse kasutuselevõttu ka linnalähi- ja maapiirkondades;

11. rõhutab, et CO₂ heite ja liiklusummikute vähendamiseks on asjakohane motiveerida inimesi ostma jalgrattaid, sealhulgas elektrijalgrattaid. Komitee kordab vajadust soodustada selliste erasektori meetmete nagu ametiautode hüvitiste järkjärgulist kaotamist ja nende asendamist kestlikumate liikuvusvõimalustega;

12. palub komisjonil kiirendada oma tööd Euroopa jalgrattastrateegia koostamisel, mida arutati esimest korda transpordiministrite mitteametlikul kohtumisel 2015. aastal, et luua Euroopa jalgrattapoliitika raamistik ja suunised;

13. soovib edendada aktiivset liikuvust, vähendades ruumilist ebavõrdsust ning suurendades ohutust tänavatel ja parandades taristut. Komitee soovib lisaks suurendada jalgrattaparklate (nii lähte- kui ka sihtkohas), pumpade, tööriistade ja laadimispunktidega varustatud avalike jaamade ning jalgrataste remonditöökojade arvu. Komitee juhib tähelepanu sellele, et kvaliteetsete jalgrattateede ehitamise ja hooldamise kulud on palju väiksemad kui uute maanteed ehitamise ja/või olemasolevate laiendamise kulud;

14. rõhutab, et ummikumaksud ja väga vähese heitega või heitevabad alad on lahendused, mis aitavad vähendada linnades individuaalsete mootorsõidukite kasutust, kahandada õhusaastet – lämmastikoksiidi ja tahkeid osakesi – ja parandada kohalikku rahvatervist ning võivad olla ka olulised tuluallikad ühistranspordi ja aktiivse liikuvuse taristu ja teenuste arendamiseks ja parandamiseks. Individuaalsete mootorsõidukite kasutust vähendades suurendavad need samuti inimeste vastutustunnet oma vahetu keskkonna eest, loovad võimalusi sotsiaalseks suhtluseks ja vähendavad isoleeritust, edendades samal ajal füüsilist tegevust ja sporti;

15. peab kahetsusväärseks, et komisjoni TEN-T ettepanekus ei ole praegu ette nähtud rattaringluse ja -hoiu rajatise ega otseseid juurdepääsuteid TEN-T linnatranspordisõlmede mitmeliigilise transpordi sõlmpunktidest;

16. teeb ettepaneku koostada kogu ELi hõlmav ohutu aktiivse liikuvuse strateegia, soodustamaks Euroopa tasandi koordineeritud tegevust, et muuta kõndimine ja jalgrattasõit võimalikult ohutuks;

17. nõuab, et sõiduautodele, kaubikutele, veoautodele ja bussidele kehtestataks veel üks ELi heitenorm (Euro 7/VII), et vähendada toksiliste saasteainete (nt lämmastikoksiid, ammoniaak, süsinikmonoksiid ja tahked osakesed PM 10–2,5) heidet ning vältida kümneid tuhandeid enneaegse surma juhtumeid igal aastal. Komitee peab äärmiselt kahetsusväärseks Euroopa Komisjoni otsust lükata Euro 7/VII ettepanekud oma 2022. aasta tööprogrammis jälle edasi, mis seab kahtluse alla komisjoni nullsaaste eesmärgi ja pühendumise Euroopa rohelisele kokkuleppele ning ohustab transporditööstuse suutlikkust kavandada tehnilisi muudatusi;

Kõigile kättesaadav liikuvus

18. nõuab ühistranspordisüsteemi, mis on kättesaadav kõikidele kodanikele ja mille puhul on juba kavandamise etapist alates tagatud kaasatus, arvestades eeskätt puuetega inimestega. Komitee rõhutab kasu, mida toob kasutajate kaasamine taristu ja transporditeenuste kavandamise varasest etapist alates. Komitee kinnitab ligipääsetavuse tähtsust, mis on välja toodud Euroopa puuetega inimeste õiguste strateegia 2021–2030 ja Euroopa ligipääsetavuse akti raames, ning juhib tähelepanu selliste projektide nagu „Access City Award“ tähtsusele;

19. nõuab terviklikumat lähenemisviisi, et tagada ligipääsetavus kogu reisi vältel;

20. rõhutab, et liikuvusvaesuse probleemiga tegelemine on väga vajalik sotsiaalse, majandusliku ja territoriaalse ühtekuuluvuse huvides. Komitee nõuab seepärast mitmeliigilist ja integreeritud käsitlusviisi, et võidelda liikuvusalase tõrjutuse vastu ja tagada võrdne juurdepääs linnakeskustele. Komitee väljendab sellega seoses heameelt komisjoni uues linnalise liikumiskeskonna raamistikus võetud kohustuse üle vähendada ebavõrdsust ühistranspordivõrgule juurdepääsul, sealhulgas parandada juurdepääsu raudteejaamadele. Komitee nõuab ka suuremat toetust väiksematele linnadele, linnalähipiirkondadele ning sõltuvatele maa- ja mägipiirkondadele, eelkõige vähem arenenud piirkondades, et tagada nimetatud alade ühendatus ja nende elanike võrdne juurdepääs üleminekule kestlikule liikuvusele;

Ühistranspordi kui linnaliikuvuse keskse elemendi tugevdamine

21. kiidab komisjoni väljendatud kavatsust teha koostööd riiklike ja kohalike ametiasutuste ning kõigi sidusrühmadega, tagamaks, et ühistransport jääb linnaliikuvuse keskseks elemendiks. Komitee rõhutab vajadust koordineerida sel eesmärgil kõiki olemasolevaid vahendeid ja ressursse, toonitades sealhulgas avaliku teenindamise kohustuse olulist rolli ühendatuse tagamisel linnakeskustega;

22. rõhutab pakilist vajadust ühistranspordimahu üldise suurendamise järele nii geograafilise katvuse kui ka suurema sageduse osas, et võtta arvesse reisijate arvu eeldatavat suurenemist. Komitee juhib tähelepanu ühistranspordiettevõtjate pidevale alainvesteeringutele ja investeeringute puudujäägile viimastel aastakümnetel, nagu on rõhutanud Euroopa Kontrollikoda;

23. toonitab, et ühistransporti tuleb täiendada alternatiivsete pakkumiste ja mitmeliigilise transpordi kontseptsioonidega, ning nõuab sellega seoses paindlikke ja nõudluspõhiseid esimese ja viimase kilomeetri lahendusi. Komitee rõhutab samuti aktiivse liikuvuse ja eeskätt jalgrattasõidu edendamise tähtsust;

24. juhib tähelepanu vajadusele tagada kestliku ühistranspordi taristu ja seda laiendada, sealhulgas asjakohased elektribusside laadimissüsteemid, mis võimaldavad korraldada linnadevahelisi reise ebasoodsates kliima- ja maastikutingimustes ning suurendavad sõidukiirust;

25. nõuab mitmeliigilise transpordi sõlmpunktide tugevdamist, et tagada sujuv üleminek ühelt transpordiliigilt teisele, sealhulgas tuleb parandada juurdepääsu aktiivsele liikuvusele ja rajada turvalisi jalgrattaparklaid, et inimeste ümberistumine ja kaupade ümberlaadimine toimuks kiiremini ja tõhusamalt;

26. rõhutab linnalähedaste ühenduste, sealhulgas piiriüleste ühenduste tähtsust, sest pendelränne ei lõpe linnapiiril ning see tuleb muuta lihtsamaks ka maapiirkondades ja piirialadel üle riigipiiride, luues näiteks süsteemi „Pargi ja sõida“ rajatise, mis on ühendatud transpordivõrguga;

27. juhib tähelepanu vajadusele võtta meetmeid, et soodustada tellitavate ühistransporditeenuste kasutuselevõttu, eriti kaugetes ja äärepoolseimates maapiirkondades, ning kutsub komisjoni üles nii toetama selliste lahenduste katsetamist kui ka töötama välja sellise teenuse rahastamise ja toetamise süsteemi;

28. märgib, et äärepoolseimate piirkondade maastikust ja väikesest pindalast tingituna on nende suuremates linnades suured liiklusummikud, eriti rannikualadel. Neis piirkondades töötatakse aga välja projekte, mis muudavad transpordi säästvamaks ja puhtamaks ning mis võivad olla heaks eeskujuks teistele ELi piirkondadele ja naaberriikidele;

29. rõhutab mitut transpordiliiki hõlmavate piletimüügisüsteemide tähtsust, et muuta säästvad transpordiliigid kasutajatele võimalikult kättesaadavaks ja tõhusaks, kaitstes samal ajal igakülselt reisijate õigusi, mis on seotud hilynemiste ja teenuse muude puudujääkidega;

30. kutsub komisjoni üles uurima võimalust toetada nende ühistranspordiettevõtjate või kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ühishankeid, kes soovivad selles valdkonnas oma jõud ühendada, et saavutada kestlikumad ja standardsemad ostuprotsessid. Komitee kutsub üles looma ELi uuendatud rahastamismehhanismi, et toetada keskkonnahoidlike busside hankimist, ning rõhutab vajadust tagada, et ELi eelarvereeolid oleksid kooskõlas tegeliku olukorraga veeremi ostmisel;

31. juhhib tähelepanu vajadusele toetada ühistranspordiettevõtjate ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ümber- ja täiendusõpet seoses ühistransporditeenuste ja -süsteemide üha ulatuslikuma digiüleminekuga;

32. rõhutab, et oluline on arendada ja ajakohastada raudteetaristut, eriti piirkondades, kus on tõendeid olukorra märkimisväärsest halvenemisest, ning töötada sellega seoses välja toetuskavasid;

Nulleesmärk

33. toonitab, et väga oluline on aktiivsemalt tagada vähekaitstud liiklejate kaitset, et soodustada ulatuslikumat üleminekut aktiivsetele transpordiliikidele;

34. rõhutab, et uus tänavaruumi jaotamise meetod linnapiirkondades avaldab kõige tuntavamalt mõju vähekaitstud liiklejate ohutusele, soodustades samal ajal käitumisharjumuste muutumist ning vähendades õhu- ja mürasaastet ja ummikuid. Komitee tunnustab Euroopa Komisjoni kavatsust anda selle kohta suuniseid seoses maanteedega infrastruktuuri ohutuse korraldamist käsitleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/96/EÜ⁽²⁾ rakendamisega;

35. rõhutab üldise sõidukiiruse vähendamise olulist mõju liiklusohutuse paranemisele linnapiirkondades, nagu Euroopa Komisjon sõnastas esimest korda oma teatises „Kiirusepiirangud ühenduses“⁽³⁾. Komitee kordab Euroopa Parlamendi üleskutset Euroopa Komisjonile väljastada liikmesriikidele soovitus⁽⁴⁾ kehtestada linnapiirkondades kiirusepiirang 30 km/h selleks sobilikel tänavatel ning rõhutab positiivset mõju, mida see poliitikamuudatus on mitmetes linnades toonud, vähendades liiklusohvrite arvu ja avaldades inimeste tervisele linnades üldiselt positiivset mõju. Seda kinnitati ka kolmandal ülemaailmsel liiklusohutusosalasel ministrite konverentsil 2020. aasta veebruaris ja hiljem ÜRO Peaassamblees;

36. rõhutab autovabade päevade positiivset mõju linnadele, sest need pakuvad elanikele võimalusi proovida alternatiivseid transpordiliike ja aitavad neil avalikku ruumi taas endale nõuda. Komitee kutsub Euroopa Komisjoni üles tegema ELi linnadele ettepaneku määrata vähemalt üks ühtlustatud päev aastas autovabaks päevaks;

37. rõhutab vajadust kavandada tänavad väikese sõidukiiruse jaoks ja nii, et avaliku ruumi kõige kaitsetumad kasutajad oleksid paremini nähtavad. Komitee juhhib tähelepanu taristuliikluse rahustamise ja nukkemeetmete tõhususele;

38. kutsub komisjoni üles võtma neid soovitusi arvesse oma tulevastes suunistes vähekaitstud liiklejate jaoks mõeldud kvaliteetse taristu kohta;

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/96/EÜ maanteedega infrastruktuuri ohutuse korraldamise kohta (ELT L 319, 29.11.2008, lk 59).

⁽³⁾ COM(86) 735 final.

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi resolutsioon ELi liiklusohutuspoliitika raamistiku 2021–2030 kohta – soovitus edasisteks sammudeks liiklussurmade nulltaseme suunas (2021/2014(INI)) (ELT C 132, 24.3.2022, lk 45).

Tulevikukindel linnaliikuvus

39. rõhutab, et kuigi uutel tehnoloogilistel lahendustel on oluline roll linnade elamisväärsmaks muutmisel, peaksid olemasolevad tehnoloogialahendused, nagu elektrilised (veo)jalgrattad ja elektrilised (trolli)bussid, trammid ja rongid olema heitevaba kauba- ja reisijateveo keskne element;

40. toonitab, et oluline on kiirendada liikumist integreeritud piletimüügisüsteemi suunas kõigi ühistranspordiliikide puhul. Komitee kutsub komisjoni üles kavandama ühise eeskirja alusel ELi tasandi standarditud rakenduse väljatöötamist, et hõlbustada kogu ELi linnades juurdepääsu ühistranspordile ja edendada selle kasutamist, avaldades seeläbi positiivset mõju nii raudteeturismile kui ka pendelrändele;

41. nõuab tihedat ja varajast koostööd kohalike ja piirkondlike omavalitsustega Euroopa digiidentiteeditasku võimalikul kasutamisel transpordiettevõtjate ja reisijate poolt, nagu on märgitud uues linnalise liikumiskeskonna raamistikus;

42. tuletab meelde, et jagatud liikuvus on lahendus, mis aitab vähendada linnades liiklust ja ummikutega seotud probleeme, ning selle arendamist tuleks soodustada;

43. juhib tähelepanu sellele, et andmete kogumine on oluline transporditaristu planeerimise vahend ning seepärast tuleks kõik kogutud andmed teha kättesaadavaks kõigile asjaomastele osalejatele. Kuigi on vajalik edendada lihtsalt kasutatavaid lahendusi, sealhulgas kõik-ühes mobiilirakendusi, tuleb tagada ka andmekaitse. Piirkondades on vaja rakendada ühist koordineeritud andmekogumismetoodikat, mis hõlbustaks heade tavade vahetamist ja usaldusväärsete liikuvusnäitajate võrdlemist;

44. rõhutab vajadust võtta kestliku liikuvuse poliitika kujundamisel nõuetekohaselt arvesse soolist mõõdet, arvestades nii naiste kui ka teiste rühmade konkreetseid vajadusi ja nende suuremat kaitsetust liikuvusvaesuse ees;

Säästva linnalise liikumiskeskonna kavad kui peamine vahend linnaliikuvuse CO₂ heite vähendamiseks

45. kinnitab oma toetust linnalise liikumiskeskonna raamistiku kontekstis suurema tähelepanu pööramisele säästva linnalise liikumiskeskonna kavadele ning sellekohase kohustusliku nõude kehtestamisele TEN-T määruse läbivaatamise ettepanekus kindlaks määratud üle 400 linnatranspordisõlme jaoks. Linnad ja muud omavalitsusüksused, kes on juba välja töötanud säästva linnalise liikumiskeskonna kava nõuetele vastavad kavad, peaksid aga saama neid kasutada;

46. toetab samuti soovitusi, et linnad võtaksid vastu säästva linnalise liikumiskeskonna kava, kuid rõhutab vajadust koostada sellised säästva linnalise liikumiskeskonna kavad, mida saab laiendada mitme omavalitsusüksusega aladele, mis toimivad suurlinnapiirkondade või linnastutena;

47. peab tervitatavaks komisjoni kavatsust nõuda, et liikmesriigid rakendaksid pikaajalisi säästva linnalise liikumiskeskonna kava toetusprogramme, et aidata parandada suutlikkust ja nende kavade rakendamist vastavalt ELi säästva linnalise liikumiskeskonna kava suunistele, ning nõuab sellega seoses kohustuslikku tihedat koostööd kohalike ja piirkondlike omavalitsustega. Komitee kutsub komisjoni üles looma tihedat koostööd säästva linnalise liikumiskeskonna kava riiklike programmide juhtide ning kohapealsete kohalike ja piirkondlike omavalitsuste esindajate vahel ning seda koostööd praktikas jälgima;

48. rõhutab, et liikuvuse rohepöördega tegelemiseks linnapiirkondades on väga oluline, et säästva linnalise liikumiskeskonna kavad hõlmaksid tõhusalt kõiki funktsionaalseid piirkondi. Komitee kutsub komisjoni üles kaaluma viise, kuidas soodustada paremat ühendatust ja liikuvusteenuste kättesaadavust eeslinnades, linnalähipiirkondades ja ümbritsevates maapiirkondades;

49. väljendab heameelt väljakuulutatud näitajate ja võrdlusanalüüsi vahendite ühtlustatud paketi üle, mis on kavas avaldada 2022. aasta lõpuks, ning kavandatud Euroopa ühendamise rahastu toetusmeetme üle TEN-T linnatranspordisõlmede toetamiseks selles valdkonnas. Oluline on aga see, et näitajate väljatöötamine ja jälgimine ei põhjustaks linnadele ja omavalitsustele liigset töökoormust;

50. rõhutab, et koostöös kohalike ja piirkondlike omavalitsustega on vaja koguda harmoneeritud andmeid põhivaldkondades (nt jalgrattateede kilomeetrid, igapäevased kasutajad, õnnetused, võrgustike liik), et anda paremat teavet aktiivse liikuvusega seotud otsuste ja investeerimisvalikute tegemiseks, sealhulgas säästva linnalise liikumiskeskonna kavade kontekstis. Seejuures peab andmete kogumise, esitamise ja säilitamisega seotud halduskoormus olema võimalikult väike;

51. viitab uuele kaasatuse ja ligipäätavuse eesmärgile linnalise liikumiskeskonna raamistikus ning peab tervitatavaks ühistranspordi taskukohasuse näitajat seoses linnalise liikumiskeskonna ajakohastatud suunistega. See võib aidata leevendada liikuvusvaesusest tulenevaid võimalikke riske;

52. toetab säästva linnalise liikumiskeskonna kavade väljatöötamist, kuid rõhutab seejuures, et Euroopa Komisjon peaks subsidiaarsuse põhimõtte tagamiseks suurendama otsest konsulteerimist Euroopa linnade ja nende liitudega oma käimasolevas ja tulevases töös säästva linnalise liikumiskeskonna kavade näitajate teemal. Komitee võtab teadmiseks umbes 50 linna kaasamise hiljutisse säästva linnalise liikumiskeskonna näitajate väljatöötamise katseprojekti ning juhib samal ajal tähelepanu sellele, et paljud Euroopa linnad on juba välja töötanud kvaliteetsed säästva linnalise liikumiskeskonna kavad koos tegevusnäitajatega. Komitee võiks tulevikus soodustada laiemat teavitustegevust ja otsesemat teabevoogu ELi ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahel, tagamaks, et Euroopa Komisjoni esitatud näitajad ei põhjusta kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele bürokraatiat ega tarbetut koormust;

53. väljendab heameelt selle üle, et uues linnalise liikumiskeskonna raamistikus keskendutakse linnades toimuvale kaubaveole ja linnalogistika kavandatavale integreerimisele säästva linnalise liikumiskeskonna kavadesse, pidades eelkõige silmas e-kaubanduse märkimisväärset kasvu ja kaubaveo jaotusmudelite muutumist, mis on tingitud COVID-19 pandemiast. Komitee rõhutab heitevabade lahenduste, tehnoloogiate ja sõidukite olulist potentsiaali linnalogistika jaoks ning innustab kasutama tänapäevaseid kaubaveorattaid ja jalgrattahaagiseid, sest umbes pool kõigist Euroopa linnades mootorsõidukitega tehtavast kaubaveost saaks teha jalgratastega. Komitee tuletab meelde, et ELi transpordiministrid seadsid selle eesmärgi juba oma 2015. aasta deklaratsioonis jalgrattasõidu kui kliimahoidliku transpordiliigi kohta;

54. nõuab tugimeetmeid, et toetada linnaraudtee kasutamist kaubaveoks;

55. tunnustab kavatsust soodustada dialoogi ja koostööd kõigi osapoolte, sealhulgas kohalike omavalitsuste vahel ning toetada linnalogistika andmete jagamist, mis on edusammude jälgimise ja pikaajalise planeerimise alus. Komitee nõuab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste aktiivset kaasamist seoses kavandatud aruandlusnõuetega, mis on seotud säästva linnalise liikumiskeskonna ühtlustatud näitajatega;

Rahastamine

56. rõhutab, et uues linnalise liikumiskeskonna raamistikus ning säästva ja aruka liikuvuse strateegias kavandatud märgatav üleminek ühistranspordile ja aktiivsetele transpordiliikidele on võimalik ainult siis, kui ELi, riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi avaliku sektori asutused pakuvad tugevamat ja koordineeritud toetust ning eelkõige sihipärasemat rahastust;

57. kutsub komisjoni üles andma üksikasjalikuma ülevaate linnaliikuvuse jaoks saadaolevatest rahastamisallikatest ning sellest, kuidas kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused pääsevad neile vahenditele ligi. Komitee rõhutab samal ajal pikaajaliste strateegiate ja pikaajaliste eelarvete suurt tähtsust, et luua stabiilne raamistik linnaliikuvuse kavandamiseks ja sellesse investeerimiseks;

58. väljendab muret selle pärast, et ELi vahenditest linnaliikuvuse jaoks saadavad rahalised vahendid on praktikas kas üsna piiratud, raskesti kättesaadavad või kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele sobimatud ja/või sõltuvad meelevaldsetest teguritest, nagu soodne koostöö riikliku ja kohaliku/piirkondliku valitsemistasandi vahel. Komitee nõuab, et järgmises mitmeaastasest finantsraamistikus suurendataks kooskõlas samal eesmärgil koostatud riiklike eeskirjadega programmide ja vahendite summasid, mis on kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele kättesaadavad otsetoetustena;

59. väljendab muret selle pärast, et ELi rahvamajanduse ja regionaalse arvepidamise süsteemis (ESA) sätestatud eeskirjade teatavaid aspekte võib olla praktikas raske ühitada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste suurte taristuinvesteeringutega, eelkõige nõuet kirjendada sellised kulud ühel eelarveaastal, mis tekitab liiga suure puudujäägi vastavas piirkondlikus arvepidamises. Komitee soovib optimeerida olemasolevate ELi rahaliste vahendite potentsiaali, võimaldades kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel kanda sellised kulud oma arvepidamisse järk-järgult taristu olulusringi jooksul;

60. juhhib tähelepanu paljude kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ootustele, et ELi tasandil nähakse ette jõulisemad meetmed väliskulude sisestamiseks transpordisektoris ning põhimõtte „saastaja maksab“ ja „kasutaja maksab“ süstemaatilisemaks kohaldamiseks. Komitee viitab vajadusele toetava raamistiku järele, mis abistaks kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi nende töös selles valdkonnas;

61. rõhutab, et CO₂-maksust saadav tulu tuleks suunata raudtee- või jalgrattavõrku ja muudesse kestlikesse taristuprojektidesse, mis on vajalikud transpordisüsteemi üleminekuks. Üldiselt võib öelda, et tõhus ja mõistlik CO₂-maks on kliimahoidliku liikuvuspoliitika keskne osa;

Juhtimine ja parimate tavade vahetamine

62. rõhutab vajadust aktiivsel subsidiaarsusel põhineva tõhusa mitmetasandilise valitsemise järele. Komitee kiidab komisjoni kavatsust kaasata kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused koos liikmesriikide esindajatega tihedamalt linnaliikuvuse reformitud eksperdirühma (EGUM) ning kutsub komisjoni üles kaasama selles kontekstis ka komiteed. Komitee toonitab, et oluline on suurendada aktiivse liikuvuse peamiste osalejate (jalakäijad ja jalgratturid) ning ühistranspordi kasutajate esindatust linnaliikuvuse planeerimises;

63. kutsub üles vahetama parimaid tavasid, keskendudes asjakohasele taristule, mis tagab turvalise ja mugava ruumi aktiivseks liikuvuseks, nagu kõndimine ja jalgrattasõit, ning rõhutab sellega seoses jalakäijate ja jalgratturite tarvis eraldi radade loomise tähtsust;

64. kutsub üles vahetama liiklusohutuse valdkonnas seniseid kogemusi ja parimaid tavasid, et tagada käitumisharjumuste muutumist soodustav tegutsemisviis;

65. tunneb heameelt selle üle, et ELi linnad on väljendanud suurt huvi ELi kliimaneutraalsete ja arukate linnade missiooni vastu, mis näitab paljude ELi linnade suurt pühendumist liikuvuse rohepöördele, aga ka vajadust ELi tasandi suurema rahalise, tehnilise ja strateegilise toetuse järele. Komitee kutsub komisjoni üles seda tegevust jätkama, nähes ette kõigi missiooniga liituda soovivate ELi linnade võimalikult aktiivse kaasamise;

66. rõhutab eelkõige, et ELi kliimaneutraalsete ja arukate linnade missioon ning 100 kliimaneutraalse linna programm ei tohi suurendada ebavõrdsust ega erinevusi kõige arenenumate ja mahajäänud linnade vahel. Komitee kutsub üles pöörama suurt tähelepanu missiooni eesmärgile toetada kõiki ELi linnu nende roheüleminekus;

67. nõuab, et ELi institutsioonid näitaksid eeskuju ja võtaksid vastu sarnaseid programme nagu „100 kliimaneutraalset linna“;

68. kutsub üles vahetama üle kogu Euroopa parimaid tavasid selle kohta, kuidas muuta ühistransport taskukohasemaks, ning palub lisaks Euroopa Komisjonil korraldada uuring kogu ELis tasuta ühistranspordisüsteemi rakendamise teostatavuse kohta, et soodustada üleminekut kestlikele transpordiliikidele. Uuringus tuleks käsitleda nii sotsiaalseid kui ka rahalisi aspekte, sealhulgas piletimüügi praegust rolli kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ning ühistranspordiettevõtjate suurenevate tegevuskulude kompenseerimisel.

Brüssel, 11. oktoober 2022

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Vasco ALVES CORDEIRO

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Euroopa Regioonide Komitee roll kohaliku ja piirkondliku kliimadiplomaatia edendamisel COP27 ja COP28 eel“

(2022/C 498/05)

Raportöör: Olgierd GEBLEWICZ (PL/EPP), Lääne-Pomorze vojevoodkonnavanem

POLIITIKASOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. rõhutab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste tähtsust kliimaeesmärkide saavutamisel, keskendudes ÜRO kestliku arengu eesmärkide tulevasele elluviimisele, ning Pariisi kliimakokkuleppe sätete täitmisel, et saavutada eesmärk hoida globaalne soojenemine 1,5 °C piires;
2. peab kahetsusväärseks, et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli ei tunnustatud dokumendis „Nõukogu 21. veebruari 2022. aasta järeldused ELi kliimadiplomaatia kohta: Glasgow' tulemuste rakendamise kiirendamine“, ning rõhutab kliimadiplomaatia ja ELi kolmandatele riikidele suunatud teavitustegevuse suurt tähtsust, et kiirendada COP26 Glasgow' kliimapakti elluviimist;
3. nõuab tungival, et riikide valitsused kaasaksid ülemaailmsete kliimaeesmärkide tingimuste üle peetavatel läbirääkimistel ja riiklikult kindlaksmääratud panuste ja riiklike kohanemiskavade määratlemisel tõeliselt oma kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, sest need täidavad konkreetselt oma rahvusvahelisi lubadusi ja kohustusi. Seepärast peab komitee tõenäoliseks, et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste heakskiiduta ei rakendata riiklikult kindlaksmääratud panuseid edukalt, ning on seisukohal, et ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni raames tuleks seda sammu enne panuste heakskiitmist süstemaatiliselt kontrollida. Selles kontekstis kutsub komitee riikide valitsusi üles kaasama ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni kliimatippkohtumise riiklikesse läbirääkimisdelegatsioonidesse nii kohalikke kui ka piirkondlikke delegaate;
4. toonitab, et linnad ja piirkonnad on eesliinil kliimamuutuste selliste tagajärgedega tegelemisel nagu kliimaga seotud katastroofid, sotsiaalne mõju, nt energiaostuvõimetus ja suurenevad ilmastikuga seotud terviseprobleemid, keskkonnaprobleemid, nagu elurikkuse, ökosüsteemide ja nende teenuste ulatuslik kadumine, ning olemasolev ebavõrdsus, mida kliimamuutused süvendavad. Komitee rõhutab, et kohalik ja piirkondlik kliimadiplomaatia on vajalik riiklike kliimaeesmärkide saavutamiseks, sest kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused koostavad ja rakendavad üksikasjalikke kohanemis- ja leevendamiskavasid, milles võetakse täpselt arvesse kohalikke keskkonnaningimusi ja sotsiaal-majanduslikke vajadusi ning energia- ja kliimaõiglust;
5. rõhutab, et linnade ja piirkondade edukad kliimameetmed võivad olla ambitsioonikamad kui riiklikud eesmärgid, ilma et see kahjustaks majanduskasvu ja territoriaalset ühtekuuluvust. Sellel on tugev tutvustav mõju ja sellega võimendatakse riiklikke ning kohalikke ja piirkondlikke poliitilisi rühmi, kes taotleavad progressiivsemat kliimapolitiikat;
6. peab väga tähtsaks toetada linnade ja piirkondade kliimavõrgustikke ning tugevdada nende tegevust kohaliku ja piirkondliku kliimadiplomaatia vallas, et suurendada kriitilist poliitilist vastupanuvõimet eesmärkidest taganemise suhtes riiklikul tasandil ja seega kindlustada ülemaailmsete kliimaeesmärkide saavutamine;

7. märgib, et kaasates asjaomaseid kohalikke ja piirkondlikke sidusrühmi, sealhulgas ettevõtjaid, ülikoole ja teaduskeskusi, kodanikuühiskonna organisatsioone ja kodanikke, aitavad linnad ja piirkonnad suurendada teadlikkust kohaliku, piirkondliku, riikliku ja üleilmse tasandi kliimameetmetest ja üldsuse heakskiitu nendele ning võimaldada ja edendada head elu kõigile planeedi võimaluste piires;

8. tuletab meelde, et kliimaalane tegevuskava oli üks peamisi teemasid, mis tõstatati Euroopa tuleviku konverentsi kodanike paneelaruteludes ja täiskogus, mille tulemusena esitati 49 ettepanekut koos täiendavate üksikasjalike meetmetega. ELi kodanikud nõuavad kiiremat rohepööret ning rõhutavad vajadust keskenduda haridusele, paremale teabevahetusele ja sotsiaalse õiglusega tegelemisele; ⁽¹⁾

9. tuletab meelde, et kliimamuutustel on selge sooline mõõde, sest kliimamuutuste tagajärjed mõjutavad kogu maailmas rohkem naisi. Seepärast on tõhusate kliimameetmete seisukohast äärmiselt oluline, et naisjuhid osalevad kliimaläbirääkimistel. Kohalik ja piirkondlik kliimadiplomaatia võib aidata seda lõhet ületada, sest kohalikus poliitikas osaleb proportsionaalselt rohkem naisi;

10. rõhutab, et linnades on palju noori, kes on kliimameetmete esirinnas. Nad loovad uusi liikumisi ja algatusi, nagu noorte kliimastreik, tekitades valitsustele kohalikul, piirkondlikul ja riigi tasandil uut liiki survet. Koostöös noorteorganisatsioonidega pakuvad linnad noortele sobivaid vahendeid, platvorme ja ruume, et väljendada oma arvamust tänavakogunemiste või kohalike volikogude koosolekutel osalemise kaudu. Lõppkokkuvõttes kujundavad linnad ja piirkonnad aktiivselt tulevikujuhte, kes on valmis tegelema kohalike probleemidega ja esindama oma kogukonda;

11. juhib tähelepanu sellele, et eriti oluline on kaasata kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused nende võimaluste ja ohtude väljaselgitamise, mis tulenevad kavandatud kliimameetmetest eri sugupoolte, vanuserühmade, kutsealarühmade ja ärivaldkondade esindajate tööhõive, sissetulekute ja majandustegevuse seisukohast;

12. on veendunud, et arvestades lähedust kodanikele, aitavad linnad ja piirkonnad suurendada kogukonna mõjuvõimu ning saavutada enesemääramist ja head valitsemistava: kohalik ja piirkondlik diplomaatia loob otsese seose kodanike ja üleilmsete küsimuste vahel, ületades demokraatia puudujäägid traditsioonilises mitmepoolses poliitikakujundamises, mille puhul kodanikke ei kaasata tehtavatesse otsustesse;

13. on veendunud, et kohalik ja piirkondlik kliimadiplomaatia võib aidata lahendada riikidevahelise diplomaatiaga seotud konkreetseid probleeme, nagu sagedased ummikseisud ning põhja- ja lõunapiirkondade vahelised erinevused;

14. juhib tähelepanu piirkondade ja kohalike omavalitsuste rahvusvahelistele ühendustele, mis tegelevad kliimamuutustega, nt kliimapartnerlus „Under2 Coalition“. Need annavad suure panuse rahvusvahelisse kliimapoliitikasse kohalikul ja piirkondlikul tasandil ning peaksid seepärast olema tihedamalt kaasatud ÜRO läbirääkimistesse. Komitee kutsub komisjoni üles kaasama sellised ühendused oma kliimadiplomaatiasse;

15. juhib tähelepanu mitmele tasandile, kus kohalikud ja piirkondlikud osalejad edendavad rahvusvahelist ja ELi kliimakava:

- a) oma haldusalas edumeelsete kliimameetmete võtmine, kaasates nende rakendamise kiirendamiseks kohalikke sidusrühmi ja eri rühmade esindajaid;
- b) teiste kohalike ja piirkondlike osalejate kaasamine horisontaalsesse diplomaatiasse, et nad kohustuksid täitma ambitsioonikaid kliimaeesmärke, luues seega edasipüüdlike kliimaeesmärkidega piirkondadest laiemaid ja tugevamaid kogukondi;
- c) riikliku keskkonna- ja kliimapoliitika mõjutamine vertikaalse diplomaatia abil ning kandval häälel kliimaaruteludes ja riigi tasandi läbirääkimistes osalemine; võimaliku kahju piiramine ebasoodsa riikliku poliitika korral;

⁽¹⁾ 3. ettepaneku meetmes 11 nõutakse, et EL kindlustaks oma juhtpositsiooni ning suurendaks oma rolli ja vastutust, et edendada ambitsioonikaid kliimameetmeid, õiglast üleminekut ning toetust kahjude ja kahjustustega tegelemiseks rahvusvahelises raamistikus.

- d) ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni kliimakaitsealase töö edendamine kohalikul tasandil; oma konkreetse vaatenurga lisamine ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni läbirääkimiste protsessi;
- e) kodanike osalemise ning paljude ja erisuguse taustaga kodanike vahel dialoogi võimaldamine, et tõhustada kliimameetmeid ja suurendada edasise kliimapoliitikaga kaasnevate kohustuste vastuvõetavust;
- f) koostöö tegemine riikidega, et parandada riiklikku süsinikdioksiidi heitkoguste seiret, aruandlust ja kontrolli, sest kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused saavad anda üksikasjalikumat ja täpsemat teavet;
- g) suutlikkuse suurendamine, institutsiooniline toetamine ja tehnilise abi andmine kolmandates riikides;

16. juhhib tähelepanu peamistele koostööprobleemidele, mis raskendavad kohaliku ja piirkondliku kliimadiplomaatia tulevast arengut ELi ja kolmandate riikide kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahel:

- a) sõltuvus detsentraliseerimise, poliitilise autonoomia ja kohaliku demokraatia tasemest;
- b) piiratud õigusraamistik, millega kehtestatakse eeskirjad koostööks linnade ja piirkondade vahel, ning ebaühtlane ja ebapiisav koostöö linnade/piirkondade ja riigivalitsuste vahel;
- c) ebapiisav rahastamine ja koostöö linnade/piirkondade ja finantseerimisasutuste vahel;
- d) iseäranis väiksemates ja vähem arenenud linnades ja piirkondades tehniliste töötajate, tehnilise toetamise, suutlikkuse suurendamise ja julgustamise puudumine;
- e) andmete puudumine koostööalgatuste kohta, mis ei võimalda kohalikku ja piirkondlikku kliimadiplomaatiat nõuetekohast jälgida ega selle täielikku mõju ja tähtsust hinnata;
- f) struktureeritud korrapärase dialoogi puudumine kohaliku ja piirkondliku tasandiga kliimaläbirääkimistel ja COP koosolekutel;
- g) kohalike ja piirkondlike omavalitsuste mittekaasamine riiklikult kindlaksmääratud panuste koostamisse;

17. kutsub seepärast Euroopa Komisjoni üles kõrvaldama nimetatud puudused ja piirangud ning edendama kohaliku ja piirkondlikku kliimadiplomaatiat ELi linnade ja piirkondade ning ELi naaber- ja partnerrriikide vahel enne järgmisi ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentse Egiptuses ja Araabia Ühendemiraatides ning edaspidi;

18. tunnistab, kui oluline on keskenduda suurtele linnadele, arvestades nende majanduslikku võimsust ja olulist rolli nii kliimakriisi põhjustamisel kui sellele potentsiaalselt võtmelahenduste pakkumisel. Kliimamuutuste olemus nõuab siiski reageeringut, mis on põhjalikult integreeritud kogu territooriumil. Seepärast nõuab komitee, et rõhku pandaks ka väikestele ja keskmise suurusega linnadele, kelle osalemine võrgustikes ja linnade diplomaatias on piiratum ning kellele pööratakse vähem rahvusvahelist tähelepanu. Lisaks tuleks teadmiste vahetamise hõlbustamiseks kasutada olemasolevaid rahvusvahelisi ja kohalikke maaeluvõrgustikke;

19. rõhutab, et maailma saarestiku- ja saarepiirkonnad on kliimamuutuste suhtes eriti kaitsetud, ja kutsub üles parandama kliimaalast teabevahetust ELi saarte vahel ning nende ja maailma teiste saarte vahel;

20. on valmis tegutsema ELi ja selle naaberriikide kohaliku ja piirkondliku kliimadiplomaatia peamise koordineeriva institutsioonina. Komitee on valmis võtma ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi koosolekutel suurema vastutuse, etendama koordineerivat rolli ning esindama ELi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste seisukohti partnerluses Lääne-Balkani riikide ja Türgiga ning samuti ELi ida- ja lõunanaabruse riikidega;

21. kohustub esitama ARLEMi ja CORLEAPi ettepanekud kliimaküsimustes ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni protsessis, arvestades seda, et komitee osaleb ELi ametlikus delegatsioonis ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsil. Komitee kutsub üles kaasama kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused kõigil osaliste konverentsi ettevalmistus- ja läbirääkimisetappidel;

22. kutsub ELi institutsioone, rahvusvahelisi finantsasutusi ja kõiki rahvusvahelisi partnereid, sealhulgas ELi kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, kes aitavad kaasa Venemaa sõja tagajärjel hävinud Ukraina linnade ning tööstus- ja energiarajatiste ülesehitamisele ja rekonstrueerimisele, suunama ülesehitamisinvesteeringuid Pariisi kokkuleppe põhiaspektide ja ELi rohelise kokkuleppe eesmärkide alusel, et saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalsus, taastuenergiaga põhinev energiasõltumatus, CO₂-vaba majandus, kestlik põllumajandus ning ökosüsteemide ja elurikkuse säilitamine ja taastamine;

23. tunneb heameelt ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni protsessis kehtestatud spetsiaalse tegevuskava – tõhustatud Lima soolise võrdõiguslikkuse tööprogramm ja soolise võrdõiguslikkuse tegevuskava – üle, mille eesmärk on tegeleda kliimapoliitika sooteadliku ja sootundliku rakendamise puudumisega ning tagada, et ülemaailmsetes kliimamuutuste teemalistes aruteludes ja rahvusvahelistes läbirääkimistes võetaks kuulda naiste häält. Komitee väljendab erilist heameelt selle üle, et igale osalejale on määratud riiklikud soolise võrdõiguslikkuse ja kliimamuutustega tegelevad kontaktpunktid. Komitee on valmis tegema koostööd ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ning muude selles valdkonnas oluliste partneritega;

24. mõistab linnade rolli ülemaailmses kliimarahenduses: nad pakuvad töökohti ja varjupaika neile, kes põgenevad ebasoodsate ja vaenulike keskkonnatingimuste eest. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused seisavad praegu silmitsi enneolematute majandus- ja humanitaarprobleemidega, mis on tingitud kliimamuutuste mõjust, võttes vastu kliimapõgenikke, kes survestavad juba niigi piiratud ressursse, mida linnad saavad pakkuda. Samal ajal saavad kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused koos kohalike organisatsioonide ja muude sidusrühmadega õigeaegselt reageerida selliste probleemide korral nagu sotsiaalne hädaolukord ja keskkonnakatastroof, mille on põhjustanud inimeste sissevool linnapiirkondadesse;

Komitee välissuhetega tegelevate tööorganite pühendumine üleilmsele kliimakavale

25. märgib, et koostöö Euroopa Liidu ja kolmandate riikide kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahel on oluline kohaliku ja piirkondliku kliimadiplomaatia edendamisel. Seda tehakse liitude loomise kaudu ning selliste olemasolevate ja uute algatuste edendamise, laiendamise ja rahastamise kaudu, millega toetatakse teadmiste ja parimate tavade jagamist Euroopa, riiklike, piirkondlike ja kohalike võrgustike poolt ning linnadevahelist koostööd, nagu vastastikune hindamine ja vastastikune õppetegevus, õppekülastused, keskkonnasäästlikud mestimisprogrammid ning partneritevaheline mentorlus ja juhendamine;

26. märgib, et kõik komitee välissuhetega tegelevad tööorganid ja platvormid (ARLEM, CORLEAP, töörühmad / ühised nõuandekomiteed, vastastikune koostöö ja foorum „Linnad ja piirkonnad rahvusvaheliste partnerluste nimel“) osalevad aktiivselt nende üleilmsete kliimaeesmärkide saavutamises, millele nad on oma vastavates tegevuskavades ja tööprogrammides pühendunud;

27. väärtustab kohaliku ja piirkondliku kliimadiplomaatia märkimisväärset, kuid alakasutatud võimet parandada linnade ja piirkondade rolli tunnustamist ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni kontekstis. Komitee märgib sellega seoses, et tänu ARLEMi liikmete ja maailma lõunapoolsetest riikidest pärinevate partnerite kaasamisele lisati COP26-l vastu võetud Glasgow' kliimapakti teksti taas mõiste „mitmetasandiline koostöö“;

Euroopa ja Vahemere piirkonna riikide kohalike ja piirkondlike omavalitsuste assamblee (ARLEM)

28. märgib, et kliimameetmed on kesksel kohal ARLEMi töös, mis puudutab ÜRO kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 ja selle kestliku arengu eesmarke. Selle tulemusena on alustatud tihedamat koostööd Vahemere piirkonna kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahel, st kohalikku ja piirkondlikku diplomaatiat, mille eesmärk on lahendada ühiseid probleeme, mida kliimamuutused kõikjal põhjustavad;

29. kiidab ARLEMit aktiivse osalemise eest sellega seotud Vahemere Liidu ministrite konverentsidel, nagu Vahemere Liidu ministrite kohtumised sinise majanduse, energeetika ning keskkonna ja kliimamuutuste teemal, kus ARLEMi esindajad rõhutavad korrapäraselt kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli kliimamuutuste mõju leevendamisel ja sellega kohanemisel;

30. tunnustab Vahemere piirkonna linnade, eelkõige rannikulinnade pikaajalist koostööd kliimameetmete alal, ent märgib vajadust innustada geograafiliselt laiemalt kaasama ka neid kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, mis ei asu rannikul;

Idapartnerluse riikide kohalike ja piirkondlike omavalitsuste konverents (CORLEAP)

31. märgib, et idapartnerluse prioriteetides on seoses kliimakavaga selgelt keskendutud rohepöörde kiirendamisele, võttes samal ajal omaks Pariisi kokkuleppe, ÜRO kestliku arengu eesmärkide tegevuskava ja ELi rohelise kokkuleppega edendatavad suunad. Suur huvi on rohelise kokkuleppe vastu, mida peetakse sageli osaks laiemast tööst, mida riigi tasandil tehakse rahvusvaheliste kohustustega kooskõlas olevate riiklike keskkonnahoidlike tegevuskavade vastuvõtmiseks, eelkõige riiklikult kindlaksmääratud panuste ja kestliku arengu eesmärkide kaudu;

32. rõhutab, et idapartnerluse riikide riikliku tasandi strateegiatest võib leida kõik rohelise kokkuleppe sekkumisvaldkonnad, millest kõige enam domineerib energia teema;

33. rõhutab vajadust toetada rahastamise ja tehnilise abiga neid idapartnerluse riike, kes püüavad mitmekesistada energiatootmist, et lõpetada sõltuvus Venemaa energiaallikatest, ja seada esikohale puhta energia;

34. juhib tähelepanu sellele, et idapartnerluse linnad ja piirkonnad riikide kolmikust (Ukraina, Moldova Vabariik ja Gruusia) on oma partnerluslepingute kaudu põhjalikult pühendunud ELi rohelisele tegevuskavale, ning peab väga tervitatavaks Euroopa Ülemkogu otsust anda Ukrainale ja Moldova Vabariigile kandidaatriigi staatus;

35. märgib, et linnapeade pakti idapoolne rühm moodustab idapartnerluse riikides olulise kliimameetmete võrgustiku. Sellsesse on lisandunud 361 uut allkirjutanud kohalikku omavalitsust, kes on valmis võtma kohustuse vähendada 2030. aastaks CO₂ heidet 30 % ja suurendada kliimamuutustega kohanemise kaudu toimetulekuvõimet;

Laienemispartnerid

36. rõhutab rohelise tegevuskava ja kestliku ühendatuse keskset rolli 2021. aasta laiensemispaketis ning toetab Lääne-Balkani majandus- ja investeerimiskava elluviimist, mis võib anda märkimisväärse panuse piirkonna rohe- ja digipöördesse; ⁽²⁾

37. tunnistab Balkani piirkonnas Balkani linnade võrgustiku B40 potentsiaali olulise verstapostina piirkonna linnade kliimadiplomaatias, sest kestlik areng ja kliimameetmed on nende põhiprioriteetide seas. Praegu kuulub sellesse 24 linna ning eesmärk on piirkonnas veelgi laiendada;

Mitmetasandiline valitsemine

38. nõuab sellise hästi läbi mõeldud ja mitmetasandilise valitsemisraamistiku loomist, milles esitatakse eeskirjad Euroopa, riikliku ja piirkondliku tasandi koostöökliimadiplomaatia valdkonnas ELis ning mida oleks võimalik rakendada partnerriikides. Arvestades toetuse puudumist kohalikele omavalitsustele ning väiksematele ja vähem arenenud ja piirkondadele ning nende vähest kaasatust, tuleks selles raamistikus pöörata neile alaesindatud kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele erilist tähelepanu, tagades õiglase ja võrdse protsessi osalemise;

39. teeb ettepaneku kaaluda kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kliimasaadikute kindlaksmääramist komitee välissuhetega tegelevates tööorganites, võttes arvesse juba olemasolevaid komitee linnapeade pakti saadikuid ja kliimapakti saadikuid ning luues nende vahel koostoimet. See võimaldab neil sisemiselt koordineerida oma panust komitee ametlikku delegatsiooni ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi istungjärgudel;

40. kutsub üles paremale koordineerimisele linnade ja piirkondade vahel, et enne ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi üritusi ja 2023. aasta ülemaailmse kokkuvõtte tegemist esitada ühisavaldusi tihedas koostöös üleilmsete partneritega, sealhulgas kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rühm (LGMA), ICLEI – Jätksuutlikud Kohalikud Omavalitsused, võrgustik Regions4, kliimapartnerlus „Under2 Coalition“ ja ülemaailmne linnapeade pakt. Komitee innustab kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi liikmesriikidest ja partnerriikidest, eelkõige ARLEMist ja CORLEAPist ning Lääne-Balkani riikidest korraldama mitmepoolseid kohtumisi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kliimasaadikute ja liikmesriikide esindajate vahel;

41. rõhutab võimalikku seost kohaliku ja piirkondliku kliimadiplomaatia ja ELi energiapoliitika vahel, iseäranis energiapoliitika tähtsust ülemaailmses puhtale ja õiglasele energiale üleminekus energiaalase välispoliitika ja diplomaatia kaudu, pidades silmas nii energiakriisi, mida süvendab Venemaa ebaseaduslik sissetung Ukrainasse, kui ka eksistentsiaalset kliimamuutuste ohtu;

⁽²⁾ CDR 109/2022, „Laiensemispakett 2021“.

42. kutsub ELi üles laiendama oma tegevust kogu maailmas energiapoliitika valdkonnas, energiaalasel üleminekul töhuse ja taastuvaid energiaallikaid kasutava mudeli suunas ja strateegilise piisavuse valdkonnas sihtotstarbeliste partnerluste kaudu, millesse on kaasatud kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused;

43. toonitab linnade ja piirkondade rolli ülemaailmsete kliimainnovatsiooni keskustena, kus töötatakse välja uusi poliitikameetmeid ning seatakse heitkoguste vähendamise ning kliimamuutustega kohanemise ja nende leevendamise eesmärgid, mis on ambitsioonikamad kui riiklikult kindlaksmääratud panused. Komitee tuleb meelde oma üleskutsed kehtestada kohalikul tasandil kindlaksmääratud panuste süsteem, mis täiendaks riiklikult kindlaksmääratud panuseid, et tunnustada, jälgida ja julgustada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste jõupingutusi CO₂ heitkoguste vähendamisel;

Innovatsioonikeskus

44. pooldab koostööd erasektori, kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ning ÜRO tegevuskava vahel uuenduslike kliimaideede osas, et pakkuda ainulaadseid ja piiriüleseid lahendusi, mis suudavad üleilmset kliimakava edasi arendada. Lisaks sellele võivad linnad ja piirkonnad individuaalselt rakendada uuenduslikke poliitikameetmeid, mida edu korral saab laiendada või korrata mujal. Seoses sellega soovib komitee tugineda sellistele algatustele nagu „Innovate4Cities“ ülemaailmse linnapeade pakti innovatsioonisamba raames;

45. esindab liikmesriikide kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi ning nende rahvusvahelisi partneralgatusi kliimainnovatsiooni käsitlevatel Euroopa ja üleilmsetel aruteludel. Komitee edendab näiteid ELi ja tema partnerite edukast koostööst uuenduslike kliimalahenduste valdkonnas;

Rahastamine

46. rõhutab, et kohaliku ja piirkondliku tasandi kliimadiplomaatia ja kliimaeesmärgid vajavad asjakohast rahastamist ja investeringuid. Seoses sellega rõhutab komitee, et kliimameetmete elluviimiseks ja kliimamuutustega kohanemiseks on oluline teha kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele kättesaadavaks otserahastamine;

47. rõhutab vajadust koostoime järele avaliku ja erasektori rahastamisallikate vahel üleilmset, ELi, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil ning nõuab ELi kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele ja nende välispartneritele suuremat rahalist toetust, sealhulgas otserahastamist, et kiirendada kliimadiplomaatiat ja viia ellu Pariisi kokkuleppe eesmärgid;

48. nõuab, et kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise meetmetele eraldatavad ELi kliimavahendid oleksid konkreetsed ning suunatud piirkondlikule ja kohalikele tasandile. Komiteel on iseäranis hea meel selle üle, et ELi missioon keskendub kliimamuutustega kohanemisele ja 150 piirkonna toetamisele liikumisel kohanemisviiside suunas. Seda rõhuasetust võiks laiendada ja korrata ELi kliimamuutustega seotud välisrahastamise raames ja abi andmisel teistele piirkondadele Aafrikas, Ladina-Ameerikas ja Aasias;

49. märgib, et nn rohelised turud või investeringud toimivad maailma linnades ja piirkondades erineval määral. Komitee toetab partneritevahelistes projektides ja võrgustikes osalemist, mis võimaldab kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel kogenumatelt partneritelt õppida mujal kasutatavate lähenemisviiside kohta ning saada inspiratsiooni oma kohalikeks või piirkondlikeks tegevuskavadeks. Sellega seoses on vaja aidata kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel valmistada ette oma kliimamuutustega kohanemise strateegiad, et suurendada kohalike kogukondade ja looduslike elupaikade kaitset ja vastupanuvõimet;

Teadusuuringud

50. leiab, et käimasolevat rahvusvahelist kohaliku ja piirkondliku tasandi kliimadiplomaatiat on vaja struktureeritumalt hinnata. Samuti on vaja rohkem andmeid koguda, et täielikult mõista selle ulatust, iseäranis maailma lõunapoolsetes riikides. Komitee nõuab, et koordineerimistööga antaks täielik ülevaade praegustest mitmepoolsetest kohaliku ja piirkondliku tasandi kliimameetmetest, eelkõige ELi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ja nende partneralgatuste meetmetest;

51. kutsub üles looma töövahendi ja platvormi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste enesehindamiseks ja aruandluseks kliimameetmete ja rahvusvahelise diplomaatia kohta.

Brüssel, 12. oktoober 2022

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Vasco ALVES CORDEIRO

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Linnade ja piirkondade struktuuriline kaasamine ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 27. istungjärku (COP 27)“

(2022/C 498/06)

Raportöör: Alison GILLILAND (IE/PES), Dublini linnavolikogu liige
Viitedokument: perspektiivarvamus

POLIITIKASOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Kiireloomuline ja laiaulatuslik reageerimine kliimakriisile, ühendades tõhusalt kohanemis- ja leevendamismeetmed mitmetasandilise tegutsemise kaudu

1. on sügavalt mures valitsustevahelise kliimamuutuste paneeli (IPCC) kuuenda hindamisaruande (AR6) tulemuste pärast, milles rõhutatakse, kuidas kliimaohud on ökosüsteeme kogu maailmas oluliselt kahjustanud, kinnitades lisaks, et paljud kliimamuutuste mõjud on juba pöördumatud; võtab teadmiseks aruandes esitatud tõendusmaterjali, milles toonitatakse, et praegused kliimamuutustega kohanemise meetmed on ebapiisava rahastamise ja puuduliku planeerimise tõttu sageli kasutud. Seda probleemi saaks käsitleda kaasavama juhtimise kaudu;

2. rõhutab, et IPCC aruannetes tunnustatakse kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi peamiste osalejatena kohanemis- ja leevendamislahenduste pakkumisel; juhib taas kord tähelepanu sellele, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused vastutavad 70 % kliimamuutuste leevendamise meetmete ja 90 % kliimamuutustega kohanemise meetmete elluviimise eest; ⁽¹⁾ toonitab, kuidas kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused peavad lahendusi pakkuma ja kuidas tuleb nendega koostööd teha, et reageerida otse kliimamuutustega seotud ohtudele, mis mõjutavad külasid, linnu ja neid ümbritsevaid piirkondi, võttes arvesse nende konkreetset kliimaolukorda; juhib tähelepanu asjaolule, et rohkem kui miljard inimest madalal asuvates asulates seisab silmitsi selliste ohtudega nagu meretaseme tõus, rannikuala vajumine või üleujutused tõusuvee tõttu, samal ajal kui 350 miljonit linnaelanikku üle kogu maailma elab veenappuse ohus;

3. juhib sellega seoses tähelepanu COP 26 kokkuleppele jätkata jõupingutusi temperatuuri tõusu piiramiseks 1,5 °C-ni võrreldes industriaalühiskonna eelse tasemega ⁽²⁾ ning nõuab kliimameetmete kiiremat rakendamist ja rohkem rahalist toetust ja juhiseid kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele;

4. kordab oma üleskutset ÜRO kliimamuutuste raamkonventsioonile (UNFCCC) teha koostööd ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni ja ÜRO Arenguprogrammiga, et luua ühtne raamistik kliimaneutraalsuse ja vastupanuvõime, elurikkuse kaitsmise ja kestliku arengu jaoks, vältides kattuvaid strateegiaid; väljendab heameelt Edinburghi deklaratsiooni üle 2020. aasta järgse ülemaailmse elurikkuse raamistiku kohta, ⁽³⁾ mis on näide kogu valitsemissektorit hõlmavast kaasavast lähenemisviisist;

5. kordab, et EL peab haarama juhtrolli, tegutsedes Euroopa roheline kokkuleppe nimel, et saada esimeseks kliimaneutraalseks maailmajaoks; rõhutab, kui oluline on suurendada ELi jõupingutusi, et saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalsus, rakendades samal ajal süstemaatiliselt põhimõtet „ära tekita kahju“ ja püüdes vältida sõltuvust CO₂-mahakast tootmisest ja kasvuhoonegaaside heite ülekandumist; väljendab heameelt Euroopa kliimamääruses ja pakettis

⁽¹⁾ Euroopa Regioonide Komitee resolutsioon teemal „Roheline kokkulepe koostöös kohalike ja piirkondlike omavalitsustega“ (ELT C 79, 10.3.2020, lk 1).

⁽²⁾ Glasgow' kliimapakkt, punkt 15.

⁽³⁾ Edinburghi deklaratsiooni 2020. aasta järgse üleilmse elurikkuse raamistiku kohta.

„Eesmärk 55“ sätestatud meetmete üle ning selliste sihipäraste algatuste üle nagu ELi kliimamuutustega kohanemise missioon ning kliimaneutraalsete ja arukate linnade missioon; toonitab, kui oluline on võtta arvesse praegust geopoliitilist kriisi ja selle majanduslikke tagajärgi ning tugevdada toetust, jätkates samal teel edasilikumist; rõhutab, kui tähtis on kliimakavade rakendamisel ja energiatõhususe pikaajaliste lahenduste loomisel kaotada energiaostuvõimetus ja tegeleda puhtale energiale ülemineku sotsiaalsete tagajärgedega eriti piirkondades, mis sõltuvad suurel määral fossiilkütustest;

6. rõhutab, et ülemaailmse energiajulgeoleku eesmärki ei saa pidada alternatiiviks Pariisi kokkuleppele, ning kutsub osalisi üles kiirendama üleminekut täielikult taastuvenergia töötavale energiasüsteemile ja edendama energia piisavuse eesmärki; väljendab heameelt selle üle, et kavaga „REPowerEU“ reageeritakse ülemaailmse energiaturu häiretele, mille on põhjustanud Venemaa ebaseaduslik sissetung Ukrainasse, mis on selge märk sellest, et kliimameetmeid saab ja tuleb kiirendada; toonitab, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on parimad võimalused toetada õiglast, kaasavat ja kestlikku üleminekut, rakendades meetmeid kõige haavatavamate energiaostuvõimetusel ja liikuvusvaesusest mõjutatud rühmade toetamiseks, luues partnerlusi ettevõtlussektori ja kodanikuühiskonna kaasamiseks ning töötades kohapeal välja uuenduslikke, detsentraliseeritud lahendusi, mis suurendavad märkimisväärselt varustuskindlust, vähendades samal ajal ülekandekadusid ja heitkoguseid;

ELi kliimaeesmärkide suurendamine tõhusa mitmetasandilise valitsemise kaudu

7. toonitab, et Glasgow' kliimapaktis rõhutatakse tungivat vajadust mitmetasandilise ja ühise tegevuse järele⁽⁴⁾ ning tunnustatakse ametlikult mitteosalistest sidusrühmade, sealhulgas kodanikuühiskonna, põlisrahvaste, kohalike kogukondade, noorte, laste, kohalike ja piirkondlike omavalitsuste olulist rolli Pariisi kokkuleppe eesmärgi saavutamiseks tehtavates edusammudes;⁽⁵⁾ juhib seetõttu tähelepanu asjaolule, et Euroopa roheline kokkuleppe ja Pariisi kokkuleppe edu sõltub tõhusast koostööst kõigi valitsustasanditega;

8. väljendab valmisolekut visandada koos ELi institutsioonidega sidus tegevusstrateegia, mis tuleb välja töötada enne COP 27 toimumist; tunnustab, et on avatud koostööle ja soovib tõhusat ja korrapärast konsulteerimist ja koostööd nii ettevalmistusetaapis kui ka läbirääkimiste ajal;

9. kutsub Euroopa Komisjoni üles koostöös komiteega suunama COP 27-l tähelepanu kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele, suurendades ELi kohalike ja piirkondlike kliimameetmete nähtavust ELi paviljoni programmis ja kõrvalüritustel;

10. tunnustab, et väga oluline on, et riikide valitsused kohustuksid järgima Pariisi ja Glasgow' eesmarke, ning peab oluliseks nende rolli kohalike ja piirkondlike omavalitsuste toetamisel; kutsub Euroopa Liidu Nõukogu üles ametlikult tunnustama oma järeldustes COP 27 ettevalmistuste kohta kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kesksel rollil õiglase kliimapöörde kiirendamisel ja selle sotsiaalselt vastavusse viimisel kohalike vajadustega; kutsub Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariiki Tšehhi Vabariiki üles alustama Euroopa Regioonide Komitee kaudu dialoogi linnade ja piirkondadega;

11. väljendab heameelt kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli tunnustamise üle Euroopa Parlamendi resolutsioonis COP 26 kohta ning innustab Euroopa Parlamenti seda sõnumit veelgi tugevdama oma resolutsioonis COP 27 kohta; rõhutab Euroopa Parlamendi COP 27 delegatsiooni ja komitee vastava delegatsiooni vahelise hästi koordineeritud tegevuse tähtsust ning soovib mõlema delegatsiooni jaoks ühist ettevalmistamist;

12. kutsub Euroopa Komisjoni, eesistujariiki Tšehhi Vabariiki ja Euroopa Parlamenti üles kindlalt toetama ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi esimese elamumajanduse ja linnaarenduse ministrite kohtumise korraldamist linnade ja kliimamuutuste teemal, kiites heaks ÜRO Elukeskkonnaprogrammi juhatuse otsuse⁽⁶⁾;

⁽⁴⁾ Glasgow' kliimapakt, preambul, punkt 9.

⁽⁵⁾ Glasgow' kliimapakt, punkt 55.

⁽⁶⁾ <https://unhabitat.org/sites/default/files/2022/04/hsp-eb-2022-crp2-rev.3.pdf>

Üleminek kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli tunnustamiselt mitmetasandiliste meetmete tõhusale rakendamisele

13. tunnustab, et kuigi Glasgow' kliimapaktiga ei suudetud hõlmata vajalike meetmete kiireloomulisust ja ulatust, õnnestus sellega käivitada Pariisi kokkuleppe teine etapp ja lõpetada kõik lahendamata küsimused Pariisi reeglistikus; (*) on siiski endiselt sügaval mures selle pärast, et praegu esitatud riiklikult kindlaksmääratud panused on pannud maailma liikuma 2,5 °C soojenemise suunas;

14. kordab Euroopa tuleviku konverentsi lõpparuandes esitatud üleskutseid kiirendada rohepöörde elluviimist. Komitee on jätkuvalt mures energia taskukohasuse pärast tarbijate ja ettevõtjate jaoks, eelkõige praeguse kriisi tingimustes, ning rõhutab vajadust kaitsta kõige haavatavamaid rühmi ja territooriume energiasüsteemi ümberkujundamise mis tahes soovimatu ebasoodsa mõju eest, tuletades meelde Euroopa Komisjoni 2022. aasta tulevikusuundade analüüsi aruande järeldusi;

15. rõhutab, et vajaliku tegevuse ulatus nõuab integreeritud mitmetasandilist poliitikat ja valdkonnaüleseid lahendusi; toonitab seetõttu vajadust ametlikult tunnustada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli kliimamuutustega võitlemisel; juhib tähelepanu sellele, et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste tõhusat ja süstemaatilist osalemist nii ettevalmistusetapis kui ka läbirääkimiste käigus tuleks lihtsustada;

16. tõstab esile komitee rolli enam kui miljoni kohaliku ja piirkondliku juhi institutsioonilise esindajana ning võrgustike võrgustikuna; toonitab oma ainulaadset positsiooni kliimameetmete rakendamise eestvedajana kohalikul tasandil ning valmisolekut teha koostööd ja luua partnerlusi Euroopa institutsioonide ja Pariisi kokkuleppe osalistega, et edendada mitmetasandilist koostööd enne ja pärast COP 27 toimumist;

17. rõhutab kliimapartnerluse „Under2 Coalition“ tähtsust esimese ülemaailmse kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kliimakokkuleppena, mis algatati enne Pariisi kokkulepet; tõstab esile 2021. aasta vastastikuse mõistmise memorandumis esitatud ajakohastatud ja ambitsioonikamaid „Under2 Coalition“ eesmärke, mis hõlmavad kohustust rakendada meetmeid 1,5 kraadi eesmärgi ja netonullheite saavutamiseks 2050. aastaks või varem; innustab komitee liikmeid sellele kokkuleppele samuti alla kirjutama ja kutsub partnerluse „Under2 Coalition“ seniseid allkirjutanuid üles ühinema 2021. aasta ambitsioonikama vastastikuse mõistmise memorandumiga;

18. toonitab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rühma (LGMA) otsustavat rolli kohalike ja piirkondlike omavalitsuste seisukohtade koondamisel maailma tasandil ning kliimamuutuste vastu võidelda soovivate kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ülemaailmse võrgustiku jätkuval tugevdamisel; innustab kõiki ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osalisi tegema koostööd LGMA ja kõigi valitsusväliste osalejatega, et anda konstruktiivne panus COP 27 ettevalmistamise protsessi ning luua tugevam koostöö ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni mitmetasandilise tegevuse sõprade rühmaga;

Kliimamuutuste leevendamise eesmärkide säilitamine ja suutlikkuse suurendamine teadusuuringute ja innovatsiooni edendamise kaudu

19. tuletab meelde, et ligikaudu 10 000 kohalikku ja piirkondlikku omavalitsust kogu Euroopas on võtnud kaugelevaatava kohustuse vähendada kasvuhoonegaaside heidet ja võidelda kliimamuutuste vastu, osaledes sellistes algatustes nagu linnapeade pakt ning töötades välja strateegiaid ja kliimameetmeid, nagu säästva energia ja kliimameetmete tegevuskavad ning teised piirkondlike algatustega edendatavad kohalikud kliimameetmete tegevuskavad; rõhutab, et 75 % enam kui 11 000 ülemaailmsele linnapeade paktile allkirjutanust on seadnud ambitsioonikamad kasvuhoonegaaside vähendamise eesmärgid (**) kui nende riikide valitsused ning üle 50 % kiirendab oma heitkoguste vähendamise määra, suurendades kriitilist poliitilist vastupanuvõimet eesmärkidest taganemise suhtes riiklikul tasandil;

20. rõhutab, et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste pühendumus ja tegevus täiendavad ja toetavad jõupingutusi, mida tehakse nii rahvusvahelistes protsessides kui ka riiklikul tasandil, ning et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste tegevus on vajalik riiklike ja rahvusvaheliste eesmärkide täitmiseks; kordab vajadust ametlikult kaasata piirkondlikult ja kohalikult kindlaksmääratud panused, et täiendada riiklikult kindlaksmääratud panuseid ning ametlikult tunnustada, jälgida ja innustada kogu maailma kohalike ja piirkondlike omavalitsuste tehtavaid jõupingutusi kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks;

(*) Kui Pariisi kokkuleppega luuakse raamistik rahvusvaheliseks tegevuseks, siis Pariisi reeglistikuga viiakse kokkuleppe ellu, sätestades vahendid ja protsessid, mis võimaldavad kokkuleppe täielikku, õiglast ja tõhusat rakendamist.

(**) Allikas: ülemaailmse linnapeade pakti mõjuaruanne 2021.

21. soovib lisada Pariisi kokkuleppe läbipaistvusraamistiku osana spetsiaalse, riigi tasandist madalama tasandi valitsuste sektiooni koos riiklike inventuuriaruannetega, et tugevdada aruandekohustust, mõju hindamist ja ülemaailmsete kliimameetmete läbipaistvust; toetab ühise aruandlusraamistiku vastuvõtmist ja kasutamist ülemaailmse linnapeade pakti poolt kui sammu kohalike ja piirkondlike jõupingutuste võrreldavuse⁽⁹⁾ suunas;

22. on seisukohal, et ELis tuleks kohalike ja piirkondlike omavalitsuste roll ja panused ametlikult vormistada, lisades need energialiidu juhtimist käsitleva määruse sätetesse, ning eelkõige muutes piirkondlikult ja kohalikult kindlaksmääratud panused riiklike energia- ja kliimakavade lahutamatuks osaks;

23. rõhutab, et linnad ja piirkonnad juba edendavad innovatsiooni, rakendavad tehnilisi ja finantslahendusi ning kujundavad uuenduslikke juhtimisprotsesse; peab selle taustal tervitatavaks ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ülemaailmse innovatsiooni keskuse käivitamist COP 26-l, ELi kliimamuutustega kohanemise missiooni ning kliimanetraalsete ja arukate linnade missiooni, samuti linnade üleminekule pühendatud innovatsioonimissiooni ülemaailmse algatuse⁽¹⁰⁾ käivitamist ning pooldab nende vahelist koostööd ja sünergiaid;

24. toonitab vajadust tugevama koostöö ja integratsiooni järele kohalikul, piirkondlikul, riiklikul, ELi ja ülemaailmsel tasandil andmetele juurdepääsu valdkonnas, et võimaldada kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele vajalik juurdepääs andme- ja teaduspõhisele poliitikakujundamisele;

25. rõhutab vajadust suurendada tööjõu ümber- ja täiendusõpet kooskõlas vajadusega kohandada kutsetegevust kliimamuutuste vastase võitlusega;

Tõhusate ja sektoriüleste kohanemismeetmete edendamine ning kahju ja kahjustustega tegelemine

26. väljendab heameelt ülemaailmset kohanemiseesmärki käsitleva Glasgow-Sharm el-Sheikhi tööprogrammi üle; toonitab, et kohanemisega seonduvad probleemid võivad riigiti ja piirkonniti suuresti erineda ning et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on kõige sobivamad osalejad kohanemiseesmärkide määramisel, sest neil on vahetud teadmised konkreetsete alade vastupanuvõimega seonduvatest vajadustest ja lahendustest;

27. rõhutab, kui oluline on, et osalised teeksid koostööd kohalike ja piirkondlike omavalitsustega, et integreerida kohanemist veelgi rohkem kohalikkusse, piirkondlikku ja riiklikku planeerimisse; nõuab seetõttu, et riiklike tegevuskavade ja riiklikult kindlaksmääratud panuste täiendamiseks lisataks ametlikult kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kohanemispansused;

28. peab oluliseks ennetada halvasti kohanemist ja selliste kohanemismeetmete rakendamist, mis süvendavad veelgi olemasolevat sotsiaalset ebavõrdsust; toonitab, et kliimamuutuste mõju on eapropordionaalselt suur tõrjutud ja haavatavatele kogukondadele;

29. tuletab meelde, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused vastutavad oma kogukondadele oluliste teenuste osutamise ning viivitamatu reageerimise ja kiireloomulise abi tagamise eest, mis puudutab kliimamuutuste tagajärgi, nagu kliimaga seotud katastroofid, sotsiaalne mõju, nt energiaostuvõimetus ja suurenevad ilmastikuga seotud terviseprobleemid, ning olemasolev ebavõrdsus, mida kliimamuutused süvendavad; rõhutab vajadust tegeleda suutlikkusealaste puudujääkidega, tehes kohalikul tasandil vastutustundlike otsuseid, mida hõlbustab juurdepääs teaduslikele tõenditele, tehnoloogiale ja kohalikele teadmistele, et toetada kohanemislahenduste laialdast rakendamist; tõstab esile, et uuenduslikud looduspõhised lahendused on peamised vahendid kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise toetamiseks; innustab osalisi kooskõlas Glasgow' kliimapaktiga rakendama integreeritud lähenemisviisi elurikkuse käsitlemisel riiklikes, piirkondlikes ja kohalikes poliitika- ja planeerimisotsustes;

30. väljendab heameelt kahju ja kahjustusi käsitleva Glasgow' kliimadialoogi alustamise üle; rõhutab, et finantsvahendite puudumisel peavad arenenud riikide ja arenguriikide kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused määratlema alternatiivsed vahendid ning need kahju ja kahjustustega tegelemisel kasutusele võtma;

⁽⁹⁾ <https://www.globalcovenantofmayors.org/our-initiatives/data4cities/common-global-reporting-framework/>

⁽¹⁰⁾ <http://mission-innovation.net/missions/urban-transitions-mission/>

31. viitab näidetele rahalistest kohustustest, mille Šotimaa ja Valloonia võtsid COP 26⁽¹¹⁾ raames kahju ja kahjustustega telemiseks; rõhutab kõnealus kontekstis, kui oluline on piirkondlik kliimadiplomaatia ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste koostöö maailma põhjapoolsetes ja lõunapoolsetes riikides ning selle panus kaugeleulatuvate eesmärkide määramises kõigil tasanditel enne COP 27 ja COP 28;

Piisava juurdepääsu tagamine kliimameetmete rahastamisele ning õiglase ülemineku edendamine koostöö ja kaasamise kaudu

32. toonitab, kui oluline on teha kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele kliimameetmete elluviimiseks kättesaadavaks otserahastamine ning et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused peavad tegema koostööd erasektori ja finantsasutustega, et teha kestlikke investeeringuid; rõhutab, et koostöös kohaliku ja piirkondliku tasandiga tuleks luua otsene seos rahastamisele juurdepääsu ning kavade ja meetmete integreeritud väljatöötamise vahel, et hõlbustada kulutõhusat rakendamist;

33. rõhutab kooskõlas Pariisi kokkuleppega mitteturupõhiste lõimitud, terviklike ja tasakaalustatud lähenemisviiside⁽¹²⁾ tähtsust vabatahtliku koostöö võimaldamisel kui peamist vahendit, mis on osalistele kättesaadav, et aidata neil kooskõlastatult ja tõhusalt täita riiklikult kindlaksmääratud panuseid; innustab avaliku ja erasektori sidusrühmi ning kodanikuühiskonna organisatsioone aktiivselt osalema mitteturupõhiste lähenemisviiside uurimises, arendamises ja rakendamises.

34. kiidab heaks COP 26 otsuse tugevdada Marrakechi ülemaailmsete kliimameetmete partnerlust, et innustada valitsusväliseid osalejaid võtma viivitamata kliimameetmeid; väljendab heameelt selle üle, et edendatakse kampaaniaid „Võidujooks nullini“ (*Race to Zero*) ja „Võidujooks vastupanuvõime saavutamiseks“ (*Race to Resilience*) kui võtmetähtsusega algatusi kaugeleulatuvate alt üles suunatud kliimameetmete toetamiseks ja tutvustamiseks, hõlbustades samal ajal ka aruandlust ja kohustuste hindamist mitteosalistest sidusrühmade poolt;

35. väljendab heameelt kliimateadlikkuse suurendamise algatust käsitleva Glasgow' tegevuskava⁽¹³⁾ üle; on valmis jätkama tööd meetmete rakendamiseks selle kuue elemendi raames – haridus, koolitus, üldsuse teadlikkus, üldsuse osalemine, üldsuse juurdepääs teabele ja rahvusvaheline koostöö; kutsub osalisi üles jätkama nende protsesside toetamist;

36. märgib, et kliimaga seotud kriisi negatiivse mõju tõttu kannatavad kõige enam haavatavad rühmad; rõhutab, et õiglasel üleminekul tuleb sihtotstarbelise toetuse ja rahastamise abil täielikult arvesse võtta sotsiaalset mõju, nagu on nõutud ka 2030. aasta tegevuskavas;

37. rõhutab, et valitsustevahelise kliimamuutuste paneeli aruannetes tunnistatakse, et naiste suutlikkus kliimamuutustega kohaneda ja nende vastu võidelda on sageli piiratud nende rolli tõttu majapidamises ja ühiskonnas, samuti institutsiooniliste tõkete ja sotsiaalsete normide tõttu; innustab osalisi jätkama sooteadliku kliimapoliitika edendamist, rakendades jätkuvalt Lima tööprogrammi soo ja soolise võrdõiguslikkuse tegevuskava kohta ning tagades naiste võrdse esindatuse otsustusprotsessides; on kindlalt veendunud, et naised ei tohiks näha haavatavate abisaajatena, vaid tõhusate osalejatena kliimamuutuste leevendamisel ja nendega kohanemisel;

38. tunnistab, et kliimameetmed nõuavad kõigi põlvkondade panust; rõhutab noorte rolli sotsiaalse progressi edendamisel ja poliitiliste muutuste innustamisel ning vajadust noorte sisulise ja teadliku osalemise järele kliimapoliitika kujundamisel; on pühendunud komitee noorte valitud poliitikute edasisele kaasamisele COP 27 ettevalmistustesse, tuginedes Euroopa tuleviku konverentsi järeldustele ja Euroopa noorteaasta eesmärkidele;

⁽¹¹⁾ Vastavalt 2 miljonit naelsterlingit (2,6 miljonit USA dollarit) ja 1 miljon eurot (1,1 miljonit USA dollarit).

⁽¹²⁾ Pariisi kokkuleppe artikli 6 lõige 8 (mitteturupõhised lähenemisviisid kliimameetmete rahastamiseks).

⁽¹³⁾ Kliimateadlikkuse suurendamise algatust käsitlev Glasgow' tegevuskava.

Koostöö ja partnerluse tõhustamine ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooniga

39. ergutab ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni tegema koostööd LGMaga, osaledes esimese ülemaailmse kokkuvõtte tehnilistes dialoogides; väljendab heameelt teadus- ja tehnoloogiaküsimustes nõu andva allorgani (SBSTA) ja täidesaatva allorgani (SBI) otsuse üle kavandada esimene ülemaailmne kokkuvõtte kaasavate, avatud ja aastaringsete Talanoa dialoogide vaimus; kutsub ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni üles lisama esimese ülemaailmse kokkuvõtte aruannetesse kampaaniate „Võidujooks vastupanuvõime saavutamiseks“ ja „Võidujooks nullini“ raames võetud kohustused, neid tunnustada ja jälgida, et saada ülevaade kohalikul ja piirkondlikul tasandil tehtud mõõdetavatest edusammudest;

40. väljendab heameelt selle üle, et eesistujariik Egiptus lisas COP 27 tegevuskavasse prioriteedina keskendumise säästvatele linnadele ja linnastumisele; otsib koostöövõimalusi eesistujaga, et veelgi tugevdada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli, ning on valmis toetama ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni piirkondlike kliimanädalate laiendamist Euroopasse kui võimalust tugevdada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ja kodanikuühiskonna osalemist ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni protsessis;

41. rõhutab komitee kesket rolli Euroopa linnade ja piirkondade institutsioonilise esindajana; kutsub seetõttu ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni sekretariaati üles looma struktureeritud koostööd Euroopa Regioonide Komiteega, et hõlbustada kahe institutsiooni vahelist koostööd;

42. väljendab heameelt G7 arenguministrite kohtumise kommunikatsiooni⁽¹⁴⁾ üle, milles tunnustatakse linnade ja kohalike omavalitsuste rolli õiglase kliima- ja energiapöörde eestvedamisel; märgib, et on valmis toetama Urban7 rühma tööd mitmetasandilise koostöö kui kestlike ja tõhusate kliimameetmete aluspõhimõtte tugevdamisel enne COP 27 konverentsi;

43. peab tervitatavaks COP 27 ja COP 26 eesistujariikide prioriteetide (leevendamine, kohanemine, rahastamine ja koostöö) väljakuulutatud vastavusse viimist ning seoseid kõrgetasemeliste kliimakaitsete väljakuulutatud prioriteetidega (terviklik lähenemisviis, vastupanuvõime, rahastamine, piirkondadeks jaotamine, kohapealne rakendamine); on valmis toetama nende prioriteetide vahelisi kõige tõhusamaid sünergiaid ja vastastikust täiendavust COP 27 eel ja selle ajal;

44. märgib, et sotsiaalsed liikumised linnades ja piirkondades on suurendanud üldsuse teadlikkust vajadusest kiireloomuliste ja kaasavate kliimameetmete järele; innustab komitee liikmeid korraldama kohalikke Talanoa dialooge⁽¹⁵⁾ või sarnaseid kaasavaid protsesse kohalikul ja piirkondlikul tasandil kooskõlas SBSTA ja SBI järelustega küsimustes, mis on seotud Pariisi kokkuleppe kohase ülemaailmse kokkuvõttega;

45. kohustub toimima ühendusülina, pakkudes komitee liikmetele ning Euroopa kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele juurdepääsu korrapäraselt ajakohastatud teabele läbirääkimiste edenemise kohta COP 27 kahe nädala jooksul; peab tervitatavaks teiste ELi institutsioonide partnerlust ja toetust selle teabe korrapärasel esitamisel, tuues kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused rahvusvahelistele läbirääkimistele lähemale.

Brüssel, 12. oktoober 2022

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Vasco ALVES CORDEIRO

⁽¹⁴⁾ 220519-G7-Development-Ministers-Meeting-Communique.pdf (bmz.de)

⁽¹⁵⁾ 2018. aastal algatati linnade ja piirkondade Talanoa dialoogid, et kutsuda kokku kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ning riiklikud kliima-, keskkonna- ja linnaarengu ministriumid koos vastuvõtivate organisatsioonide ja kliimavaldkonna sidusrühmadega, et teha kokkuvõtteid riiklikult kindlaksmääratud panustest ning neid kujundada ja tugevdada.

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Õiglase ja kestlik üleminek söekaevanduspiirkondade ja energiamahukate piirkondade kontekstis“

(2022/C 498/07)

Pearaportöör:	Sari RAUTIO (FI/EPP), Kanta-Häme tervishoiupiirkonna juhatuse esimees
Viitedokument:	Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariigi Tšehhi Vabariigi 16. juuni 2022. aasta konsulteerimistaotlus

POLIITIKASOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. tunnustab seatud eesmärgi saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalne Euroopa Liit, mis nõuab Euroopa kohalikes ja piirkondlikes omavalitsustes digi- ja rohepöoret, mis omakorda mõjutab märkimisväärselt inimeste töö- ja eluviisi;
2. märgib, et Venemaa 2022. aasta veebruaris alustatud agressioonisõda on muutnud õiglase ülemineku keerulisemaks, ent kinnitanud samas selle pakilisust, kuna Euroopa peab lühikese aja jooksul vähendama oma sõltuvust välistest energiatarnetest. Komitee rõhutab, et üleminek vähese CO₂ heitega ühiskonnale tuleb saavutada kõige haavatavamas olukorras kodanike vajadusi arvesse võttes, luues uusi töökohti ja võrdseid võimalusi maapiirkondades ja kivistest sõltuvates piirkondades;
3. toetab liikmesriikide esitatud 74 kava, mis kõik põhinevad vastavate piirkondade erinevatel oludel. Komitee rõhutab, et muutuv üleilmne olukord tõi kaasa energiakriisi, mis sundis mõningaid liikmesriike ajutiselt leidma paindlikke piirkondlikke lahendusi, et saavutada programmi eesmärgid;
4. kritiseerib kavade heakskiitmise tülikaid menetlusi ja rõhutab, et mõnel piirkonnal on probleeme projektide õigeaegse kavandamise ja elluviimisega, kuna suurem osa taaste- ja vastupidavusrahastust kasutada olevatest rahalistest vahenditest on kavandatud aastateks 2021–2023, mis ei võimalda projekte programmi töö perioodi lõpupoole kuigivõrd kestlikult rakendada. Komitee peab kahetsusväärseks, et Euroopa Komisjon on hinnanud ja heaks kiitnud vaid murdosa programmidest, ning kutsub komisjoni üles kaaluma nende õiglase ülemineku fondide vahendite kasutamise tähtsust pikendamist, mida rahastatakse taaste- ja vastupidavusrahastust;
5. on eelöeldust lähtudes arvamusel, et fondi rakendamise ajakava tuleks selle edu tagamiseks läbi vaadata;
6. rõhutab, et õiglase ülemineku fond tuleks integreerida ühtekuuluvuspoliitikasse, et koostoimet ja ülekanduvat mõju oleks võimalik täielikult ära kasutada;
7. juhib tähelepanu sellele, et õiglase üleminek peab keskenduma sellistele piirkondadele, kus muutused ja nendega kaasnevad riskid on suuremad, kuna liikmesriikidel ja piirkondadel on väga erinevad lähtepositsioonid. Fondi edu sõltub suurimatest abisaavatest riikidest – Poolast ja Saksamaast –, kellele on kokku eraldatud ligikaudu kolmandik ehk pea 33 % fondi kogueraldisest. Märkimisväärsed abisaajad on ka Rumeenia, Tšehhi Vabariik ja Bulgaaria. Nimetatud viiele liikmesriigile läheb kokku ligikaudu 60 % fondi vahenditest. Nende liikmesriikide kavade (õiglase ülemineku territoriaalsed kavad) õigeaegne rakendamine määrab programmi kui terviku edukuse;
8. rõhutab, et õiglase ülemineku fondi seisukohast on oluline võtta arvesse praegust ulatuslikku energiakriisi. See kriis kujutab endast vähemalt lühikeses plaanis ka tõsist ohtu õiglasele ja rohelisele üleminekule. Eelkõige energiatööstus, energiamahukad tööstusharud, tootmissektor ja VKEd heitlevad ennenägematu hinnasurvega, mis avaldab täiendavat survet rohepöördele. Komitee rõhutab, et tööstuse taotletav CO₂-neutraalsuse eesmärk sõltub ühtlasi rohelise elektri kättesaadavusest vesiniku tootmiseks ja maagaasi asendavatest alternatiivsetest energiaallikatest. Komiteel on hea meel, et õiglase ülemineku fond võib anda selle eesmärgi saavutamisse oma panuse;

9. juhib tähelepanu sellele, et õiglase ülemineku fond on oma olemuselt traditsioonilistest struktuurifondidest piiratum, kuid mõned nende eesmärgid kattuvad. Komitee kutsub piirkondi üles kasutama ühtekuuluvusprogrammide vahelist koostööd;

10. nõuab õiglase ülemineku fondi kui kohapõhise vahendi puhul tugevamat sotsiaalset komponenti, kaasates aktiivselt sotsiaalpartnerid, ning pooldab alt üles suunatud kohapõhise lähenemisviisi säilitamist fondi peamise elemendina, kuna iga piirkond kujutab endast ainulaadset sotsiaal-majanduslikku ökosüsteemi;

11. märgib, et õiglase ülemineku fondi alus ja eesmärgid on usaldusväärsed ning et fondil on oluline roll piirkondade, aga ka üleminekuetapis tööstusharude jaoks. Seega on vaja muuta rahastamiskõlblike toimingute mehhanism võimalikult paindlikuks, et saavutada territooriumide majanduslik mitmekesisus. Komitee tuletab meelde, et erinevalt struktuurifondidest toetatakse vastuvõetud määrusega suurettevõtteid ja heitkogustega kauplemise süsteemi raames neid ettevõtteid, kes on kaasatud õiglase ülemineku fondi määrusesse võimalike toetusetaajadena. Komitee rõhutab, et tulevane õiglase ülemineku fond tuleks täielikult integreerida ühissätete määrusesse, järgides seejuures partnerluse põhimõtet, ning selle eelarve peaks täiendama praegusi ühtekuuluvusvahendeid;

12. rõhutab, et erinevate piirkondlike CO₂-neutraalsusele ülemineku protsesside tõttu peaksid sellised fondi muudatused hõlmama vahendite piirkondliku jaotamise meetodikat, mis on kooskõlas fondi vahendite laia kohaldamisala ja ELi territoriaalsele mitmekesisusele paremini kohandatud geograafilise jaotamise kriteeriumidega;

13. nõuab selget pühendumist õiglase ülemineku fondi 2.0 loomisele, mis hõlmab suuremat hulka piirkondi, mis seisavad silmitsi tööstus- ja tootmissektori rohepöörde väljakutsega, ning kutsub üles pidama ulatuslikku arutelu rahastamisvahendi kohaldamisala ja suuruse üle järgmise mitmeaastase finantsraamistiku ettevalmistamise kontekstis;

14. rõhutab asjaolu, et mitmeaastases finantsraamistikus ettenähtud ELi eelarvevahendite kombineerimine taaste- ja vastupidavusrahadest saadava tuluga (2021–2023) on tekitanud piirkondadele märkimisväärsed raskusi nii projektide kavandamisel kui ka elluviimisel, kuna suurem osa kõigist taaste- ja vastupidavusrahadest saadavatest vahenditest on kavandatud aastateks 2021–2023, mis ei võimalda projekte programmitöö perioodi lõpuspoole kuigivõrd kestlikult rakendada;

15. rõhutab, et oluline on aktiivselt kaasata kõik ELi piirkonnad 2030. ja 2050. aasta kliimaeesmärkide saavutamise, jätmata seejuures kedagi kõrvale. Komitee kutsub erasektorit üles ajakohastama oma kavu, et võtta arvesse energiavajadust ja pikaajalist kestlikku arengut;

16. on seisukohal, et praeguse energiakriisi ja ebakindla geopoliitilise olukorra tõttu maailmas kerkivad kliimasõbralike energiatootmisviiside kõrvale paratamatult energiavarustuskindluse ja energiajulgeoleku küsimused. See puudutab iseäranis energiamahukaid tööstusharusid, kuid määrab lõppkokkuvõttes ka kodumajapidamiste energiatarbimise;

17. teeb ettepaneku, et EL peaks eelkõige aitama piirkondi, mis sõltuvad kõige rohkem fossiilsetest energiaallikatest, et mitte veelgi suurendada erinevusi piirkondade vahel tulevaste investeeringute osas. Komitee rõhutab, et piirkondadele kättesaadavad ELi vahendid peavad olema suunatud nende eesmärkide parimale võimalikule saavutamisele;

18. märgib, et lisatähelepanu tuleks pöörata erilisele olukorrale saartel ja äärepoolseimates piirkondades, mis seisavad silmitsi tõsiste sotsiaal-majanduslike katsumustega. Iseäranis puudutab see isoleeritud ja fossiilkütustest väga suurel määral sõltuvaid piirkondi;

19. tuletab sellega seoses meelde, et äärepoolseimad piirkonnad, mis on oma väiksusest, kaugusest ja isoleeritusest tulenevalt erilises olukorras, sõltuvad suuresti fossiilkütustest ega saa ühenduda mandriosa võrku. Sellest hoolimata ei kuulu need piirkonnad õiglase ülemineku fondi kohaldamisalasse;

20. on teadlik, et õiglase ülemineku fond üksi ei lahenda kliimahädaolukorda, kuid tal võib olla selles oluline osa. Komitee rõhutab, et seda tuleks kasutada võimalikult tõhusalt ja teha ELi eri piirkondades ajakohases mahus investeeringuid, et tagada fondi maksimaalne tulemuslikkus. Komitee juhib tähelepanu sellele, et kohaliku ja piirkondliku tasandi poliitikakujundajatel ning näiteks fondi programmitööd ettevalmistavatel ekspertidel on keeruline luua seoseid suuremate, keskvalitsuse poolt juhitavate investeeringutega või arendada sellekohast koostööd;

21. tõdeb, et energia tootmine ja tarnimine klientidele (tööstus või tarbijad) on sageli suurte, isegi rahvusvaheliste ettevõtete käes, mis raskendab koostööd kohalike ja piirkondlike omavalitsuste seisukohast;
22. märgib, et rohepööre energiasektoris on järkjärguline ja annab olulisi tulemusi alles 2030ndatel aastatel, vaatamata uue tehnoloogia vallas käimasolevale kiirele tootearendusele ja katsetustegevusele;
23. juhib lisaks tähelepanu sellele, et tõenäoliselt pikalt jätkuv Venemaa agressioonisõda Ukrainas on suurendanud energiavarustuskindluse tähtsust kogu Euroopas. Varustuskindluse olulisust tuleb lähiaastatel arvesse võtta kõigis energialahendustes, et viia ellu ELi rohelises kokkuleppes ettenähtud ja tervitatav puhta, taskukohase ja kindla energia pikaajaline eesmärk;
24. rõhutab, et õiglase ülemineku fondi eesmärgid aitavad saavutada ka hiljem koostatud kava „REPowerEU“ eesmäärke. Õiglase ülemineku fondi rakendamisel liikmesriikides ja piirkondades tuleks arvesse võtta ka kava „REPowerEU“ eesmäärke;
25. on veendunud, et parima võimaliku õiglase ülemineku saavutamiseks tuleks edasi arendada olemasolevaid ELi rahastamisvahendeid ja -menetlusi ning kohandada need eri oludele, eesmärgiga tagada eri programmide koostoime;
26. juhib tähelepanu sellele, et ühtekuuluvuspoliitika programme hinnatakse pidevalt, ning kutsub kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi üles tagama, et need programmid annaksid panuse ka õiglase ülemineku saavutamisse;
27. nõuab selgeid suuniseid võimaliku koostoime kohta ESF+ ja muude Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide vahenditega. Komitee palub Euroopa Komisjonil anda asjaomastele piirkondadele täiendavat eksperdiabi; et saavutada õiglase ülemineku fondi eesmärgid;
28. tõdeb, et ühtekuuluvuspoliitika vahenditest sobivad ERF ja ESF hästi leevendama piirkondlikke erinevusi ning kasutada tuleb koostoimet õiglase ülemineku fondi vahendite abil parimate tulemuste saavutamiseks;
29. märgib, et ELi ühtekuuluvuspoliitika eesmärk on saavutada Euroopas parem majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne tasakaal. Ühtekuuluvuspoliitika abil tuleb panna alus piirkondade pikaajalisele arendamisele, mis aitab toime tulla ootamatute kriisidega ja toetada majanduse taastumist. Komitee toonitab, et kohaliku ja piirkondliku tasandi meetmed on eriti olulised kriisidele vastupanuvõime arendamisel. Komitee rõhutab, et ühtekuuluvuspoliitika pikaajalisi eesmäärke ei tohiks kriisiolukorras kõrvale heita;
30. juhib tähelepanu sellele, et õiglase ülemineku fondi programmitööd tuleks kiirendada, et rahalisi vahendeid oleks võimalik õigeaegselt kasutada. Taaste- ja vastupidavusraha vahendid tehti kättesaadavaks ühe aasta jooksul. Töö õiglase ülemineku fondiga on Euroopa Komisjonis ja liikmesriikides kestnud pea kolm aastat. Kui õiglase ülemineku fondi programmi 2022. aastal ei käivitata, on oht kaotada kogu aasta eraldis, mis moodustab 25 % fondile ettenähtud vahenditest;
31. rõhutab, et Euroopa Komisjon peaks õigeaegselt esitama vajalikud ettepanekud õiglase ülemineku fondi programmitöö järjepidevuse tarvis kooskõlas pikaajaliste kliimaeesmärkidega. Komitee kutsub kaasseadusandjat üles kaasama piirkondi nõuetekohaselt õiglase ülemineku fondi tulevasse programmi ning soovib õiglase ülemineku territoriaalsete kavade rakendamisel näha rohkem osalusel põhinevaid elemente, et vältida keskselt juhitavaid otsuseid, võtmata arvesse piirkondade tegelikke vajadusi;
32. märgib lõpetuseks, et kõigi vahendite rakendamisel on oluline võtta arvesse kestliku arengu eesmäärke. Piirkondlikult sobivaimad ja tõhusaimad vahendid on võimalik leida siis, kui piirkonnad ja linnad on realselt kaasatud kavandamise ja rakendamise kõikidesse etappidesse.

Brüssel, 12. oktoober 2022

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Vasco ALVES CORDEIRO

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Digitaalne ühtekuuluvus“

(2022/C 498/08)

Raportöör: Gaetano ARMAO (IT/EPP), Sitsiilia abimaavanem ja maavalitsuse liige**POLIITIKASOOVITUSED**

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE (RK)

Sissejuhatus

1. toonitab algusest peale, et majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus on üks Euroopa Liidu toimimise lepingus (artikkel 174) sätestatud peamisi eesmärke, et saavutada konkreetset harmoonilist ja tasakaalustatud areng kogu Euroopa Liidus ja selle piirkondades;
2. rõhutab, et digitaalse ühtekuuluvuse käsitlus nõuab tehnoloogia olulise rolli tunnustamist meie elus ning ühtekuuluvuse eesmärkide loomimist liidu digitaalõigustesse, -põhimõtetesse ja -poliitikasse, mistõttu on vaja vastavalt läbi vaadata ELi toimimise lepingu artikkel 175;
3. meenutab, et 2021. aasta aruandes „ELi iga-aastane kohalik ja piirkondlik baromeeter“ rõhutas Euroopa Regioonide Komitee digitaalse ühtekuuluvuse keskset tähtsust kaasavate ühiskondade loomisel ELis: digitaalne ühtekuuluvus on oluline täiendav mõõde ELi aluslepingus määratletud traditsioonilisele majanduslikule, sotsiaalsele ja territoriaalsele ühtekuuluvusele (⁽¹⁾). Digiüleminek võib aidata vähendada sotsiaalset ja territoriaalset ebavõrdsust, jõudes ka kodanikeni, kes muudujääksid teatavatest teenustest kõrvale või kellele oleks neile vaid piiratud juurdepääs;
4. tuletab meelde, et digitaalse ühtekuuluvuse käsitlus ja panus, (⁽²⁾) mis tuleb konkreetset anda selle saavutamiseks, nagu on kirjeldatud Euroopa Regioonide Komitee hiljutises olulises tuleviku-uuringus, (⁽³⁾) tähendab, et igal Euroopa kodanikul on asjakohane juurdepääs internetile ja digiteenustele ning et ELi digitaalse taristu suveräänsust ja vastupidavust tugevdatakse;
5. rõhutab, et EL peab tegema tööd selle nimel, et muuta digiüleminek kõigile ELi kodanikele võimalikult kättesaadavaks, ning pöörama erilist tähelepanu sellele, et aidata vähem arenenud piirkondadel, samuti neil, kus valitsevad püsivad ebasoodsad looduslikud või demograafilised tingimused, nagu saarestikud, äärepoolseimad piirkonnad, saared, piiriülesed ja mägipiirkonnad, kiirendada oma digiüleminekut, võttes arvesse nende ainulaadseid probleeme oma eeliste maksimeerimisel ning vastastikuse koostöö tähtsust;
6. tunnistab, et kuigi tehnoloogia on oluline vahend, mis aitab meil kohaneda ühiskonna kõiki valdkondi mõjutavate keeruliste olukordadega, on digitehnoloogia keskne roll COVID-19 pandeemia reageerimisel ja sellele vastupanuvõime suurendamisel toonud esile puudused digitaristus ja digikirjaoskuses ning muutnud digilõhe ELis veelgi märgatavamaks;

(⁽¹⁾) ELi iga-aastane kohalik ja piirkondlik baromeeter, IV peatükk – Digiüleminek kohalikul ja piirkondlikul tasandil, lk 63.

(⁽²⁾) Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Digitaalne Euroopa kõigile: kohapeal arukate ja kaasavate lahenduste pakkumine“ (ELT C 39, 5.2.2020, lk 83).

(⁽³⁾) Susana Fontana, Fabio Bisogni (Fondazione FORMIT), Simona Cavallini, Rossella Soldi (Progress Consulting S.r.l.), „Territorial foresight study in addressing the digital divide and promoting digital cohesion“, 16. mai 2022 (projekt).

Lahendamist vajavad probleemid

7. tuletab meelde, et „[d]igilõhe“ on mõiste, mis viitab „info- ja kommunikatsioonitehnoloogiate (IKTd) juurdepääsu ja kasutamise erinevatele tasemetele ning täpsemalt puudujääkidele internetipõhiste digiteenuste kättesaadavuses ja kasutamises“⁽⁴⁾. Komitee toonitab, et kiire ühendus kõigile Euroopa Liidus – alates linnadest kuni maa- ja äärepoolsete piirkondadeni – peab olema üldhuviteenus ja seda tuleb vastavalt käsitleda;

8. rõhutab, et digitaalsed kommunikatsioonivormid tekitavad demokraatlikele protsessidele ka uusi väljakutseid. Paljude inimeste jaoks on peamine uudisteallikas sotsiaalmeedia, mille operaatorid teevad harva faktikontrolle. Digitaalsed arutelud sotsiaalmeedias võivad viia sotsiaalse polariseerumise ja killustumiseni. Mõjutamiseks on suur potentsiaal, eelkõige kasutajate käitumist suunavate algoritmide kasutamise kaudu;

9. rõhutab, et digitaalne ühtekuuluvus peab tegelema liidus kasvava digitaalse lõhe põhjustega ja probleemidega piirkondades, mis piüüavad digitaalset lõhet ületada, kuid on siiski endiselt maha jäänud, kuigi digilõhe suurenemist ei peeta ametlikult ohuks ELi ühtekuuluvusele;

10. rõhutab, et äärepoolseimatel piirkondadel, saartel, piiriülestel, demograafiliste probleemidega silmitsi seisvatel ja mägipiirkondadel⁽⁵⁾ on geograafilised, majanduslikud, demograafilised ja sotsiaalsed iseärasused, millega kaasnevad ainulaadsed probleemid. Nende hulka kuuluvad piiratud suurus (pindala, rahvastik, majandus), piiratud kohalik turg ja raskused mastaabisäästu saavutamisel, suured transpordikulud, tagasihoidlikult arenenud tööstusharudevahelised suhted, puudujäägid ettevõtlusoskustes, taristus ja ettevõtetele teenuste pakkumisel (võrreldes mandril tegutsevate ettevõtetega) ning kodanikele pakutavate sotsiaal- ja koolitusteenuste piiratus. Lisaks seistakse saarestikes, millele on võimalik juurde pääseda vaid teise või kolmanda saare kaudu, silmitsi veel teist laadi koormusega, nagu on viimati märgitud dokumendis „Euroopa Parlamendi raport ELi saarte ja ühtekuuluvuspoliitika kohta: praegune olukord ja tulevased väljakutsed“⁽⁶⁾;

11. tunneb muret selle pärast, et olemasolevad digilõhed ELis ei vähene, vaid pigem suurenevad digiülemineku järgmiste põhikomponentide osas⁽⁷⁾:

- Andmed põhiliste digioskuste taseme kohta kohalikul ja piirkondlikul tasandil ei ole saadaval. Selle asemel on kasutatud lähendit, mis näitab inimeste võimalust iga päev internetti kasutada. Kuigi mõnes läänepoolses ELi liikmesriigis (DE, SE, NL, BE) on linnade ja maapiirkondade digilõhe digioskuste osas kahanemas, on see kõigis teistes liikmesriikides endiselt märkimisväärne.
- Ühenduvuse ja digitaristu valdkonnas on maapiirkonnad järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu (NGA) leviala ja suure võimsusega võrkudega majapidamiste koguleviku osas endiselt maha jäänud.
- Ettevõtete digiüleminekut mõõdetakse ELis paiknevate üksisarvikute (üle 1 miljardi USA dollari suuruse koguturuväärtusega idufirma) arvu abil ning see näitab, et need on suures osas koondunud Euroopa mandriossa ja pealinnapiirkondadesse.
- Aastatel 2019–2020 suurenes lõhe avalike teenuste digiteerimisel linnades elavate ja linnapiirkondades elavate inimeste vahel;
- märgib, et tähelepanuta ei saa jätta äärepoolseimate piirkondade erijuhtumit, kuna nende ainulaadne ja keeruline tegelikkus, nagu on tunnustatud ELi toimimise lepingu artiklis 349, nõuab ELi poliitikameetmete kohandamist nende iseärasustega mitte ainult majandusliku ja sotsiaalse, vaid ka digitaalse ühtekuuluvuse huvides;

⁽⁴⁾ OECD (2021), „Bridging Connectivity Divides“, OECD Digital Economy Papers, nr 315, OECD Publishing, Pariis. Kättesaadav internetis: <https://doi.org/10.1787/e38f5db7-en>.

⁽⁵⁾ Kokku elab 15 Euroopa riigis üle 50 elanikuga 362 saarel 17,7 miljonit inimest. Nendes piirkondades on SKP inimese kohta alla 80 % ELi keskmisest ning märkimisväärne osa neist kuulub endiselt vähearenenud piirkondade kategooriasse. (Allikas: <https://www.regione.sicilia.it/la-regione-informa/estimation-insularity-cost-sicily>).

⁽⁶⁾ (A9-0144 / 2022-159), https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2022-0144_ET.html.

⁽⁷⁾ Allikas: ELi iga-aastane kohalik ja piirkondlik baromeeter 2021, IV peatükk – Digiülemineku kohalikul ja piirkondlikul tasandil, A. Digiülemineku hetkeseis, lk 69.

12. märgib, et digilõhe vähendamiseks võetavate meetmete ulatus kattub mitme poliitikavaldkonnaga, muutes digitaalsete ühtekuuluvuse horisontaalseks ettevõtmiseks. Seepärast väljendab komitee heameelt selle üle, et Euroopa tuleviku konverents tunnistas digitaalset ühtekuuluvust majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse täiendusena⁽⁸⁾. Komitee leiab, et digitaalset ühtekuuluvust on majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse osa ning seda tuleb käsitleda üldhuviteenusena;

13. rõhutab, et digitaalsete lõhede mõjutab kohalikul tasandil osutatavaid teenuseid järgmistes valdkondades:

- tervishoid: puudulik juurdepääs e-tervise teenustele, digiühenduseta inimeste väiksem teadlikkus ja suurem oht puutuda kokku COVID-19 pandeemia ja mis tahes tulevaste pandeemiatega;
- haridus: ebavõrdne juurdepääs õppevahenditele; seisak haridusprotsessis; õpilastel on raskusi oma kodukeskkonnast tehnilise toe saamisega;
- muud põhiteenused: majandusliku tõrjutuse suurenemine seoses liikumisega sularahata ühiskonna poole; digiühenduseta elanikel on piiratud juurdepääs avalikele hüvedele, kuna kasutatakse üksnes digitaalsete teenusteid; sotsiaal-majanduslikud tingimused: sotsiaal-majandusliku lõhe suurenemine ühelt poolt nende vahel, kes saavad digivahendite abil kaugtööd teha, ja teisalt nende vahel, kes ei saa;
- sotsiaalse tõrjutuse suurenemine: digilõhe võib takistada inimesi osalemast veebi vahendusel toimuvates sotsiaalsetes algatustes ja kasutamast oma demokraatlikke õigusi;

14. on seisukohal, et digiteenuste kavandamisel peaksid ametiasutused ja muud digiteenuseid osutavad organisatsioonid võtma arvesse juurdepääsetavust mingit liiki meelega või puudulike digioskustega inimeste jaoks, tagades, et need teenused on juurdepääsetavad ka inimestele, kelle juurdepääsu võimalused on piiratud;

15. peab kahetsusväärseks, et digitaalsete ühtekuuluvuse põhimõtte lisamine selle tagamiseks, et ükski piirkond ega inimene ei jääks ühenduvuse ja juurdepääsetavuse osas kõrvale, ei olnud ametlikult osa Euroopa Komisjoni ettepanekust võtta vastu Euroopa deklaratsioon digiõiguste ja -põhimõtete kohta digikümnendiks⁽⁹⁾;

16. tunnustab sihipäraseid meetmeid, nagu üldise grupierandi määrase hiljutine muutmine, lairiba-püsivõrkudele riigiabi andmist käsitlevate sätete muutmine ja lairibaühendust käsitlevate suuniste käimasolev läbivaatamine. Komitee palub siiski rohkem selgitada riigiabi eeskirjade kohaldamist digitaalsete taristu suhtes ja neid veelgi lihtsustada⁽¹⁰⁾;

17. juhib tähelepanu sellele, et digilahenduste sihipärase kasutamise võimalik saavutamine ulatuslikum CO₂ heite vähenemine. Suur väljakutse on aga andmekeskuste, lõppseadmete ja ülekandevõrkude kasvav energiatarbimine. Digiühendamiseks ilma sotsiaalse ja keskkonnamõju raamistikuta oleks ettevaatamatu. Digiühendamiseks peavad kaasama täiendavad meetmed, et piirata ressursside tarbimist ja vältida tagasilööke, mille puhul toob tõhususe kasv kaasa tarbimise suurenemise;

Digitaalsete ühtekuuluvuse saavutamine

18. märgib, et digioskused ja digitaristu on digikompassi kõigi muude mõõtmete arendamisel kesksel tähtsusega. Komitee soovib seepärast Euroopa Komisjonil võtta kasutusele sihtotstarbelise pikaajalise strateegia, ressursid ja koordineerimismehhanismid ning neile pühenduda, kasutades liikmesriikide koostööl põhinevaid suuremahulisi projekte, et tagada igale kodanikule ajakohased digioskused ja -taristud;

⁽⁸⁾ Euroopa tuleviku konverents, aruanne lõpptulemuste kohta, mai 2022. 12. ettepanek: ELi konkurentsivõime suurendamine ja ühtse turu edasine süvendamine, meede 14, lk 56.

⁽⁹⁾ Euroopa deklaratsioon Euroopa digiõiguste ja -põhimõtete kohta digikümnendiks, 26. jaanuar 2022.

⁽¹⁰⁾ Vt RegHubi aruanne „21st Century Rules for 21st Century Infrastructure – Overcoming obstacles to transport, digital, and green infrastructure deployment“, kättesaadav aadressil <https://cor.europa.eu/en/engage/Documents/RegHub/RegHub%20report%20on%2021%20century%20rules.pdf>.

19. soovib, et nõuetekohased digioskused peaksid saama kõigi elukestva õppega seotud meetmete osaks, et anda kõigile Euroopa kodanikele võimalus kasutada üldist internetile juurdepääsu õigust. Haridust ei tuleks selles kontekstis mõista mitte ainult koolituse tähenduses, vaid see peaks võimaldama kodanikel aktiivselt osaleda ja koguda mõtestatut teavet;

20. rõhutab sellega seoses, et erilist tähelepanu tuleb pöörata kõige haavatavamate elanikkonnarühmade, näiteks eakate digioskuste arendamisele ja tagada, et neil oleksid vähemalt põhioskused, ning toetada noori vähem arenenud piirkondades, mille haridustulemusi mõjutas kriis kõige rohkem digitaalse lõhe ja asjakohasele veebiharidusele juurdepääsu puudumise tõttu mitmes piirkonnas. ELi poliitikas tuleks pöörata suuremat tähelepanu piirkondlikele erinevustele, eelkõige vähem arenenud piirkondadele, kui tegemist on haridusega seotud eelarveeraldise, et reageerida haridusalasele hädaolukorrale, nagu see oli viimastel aastatel. Digiõppe sisu peaks hõlmama ka rahvusvahemuste laste võimalusi, tagades sel viisil võrdõiguslikkuse kõigi sotsiaalsete taustade puhul;

21. rõhutab, et kõigi elanikkonnarühmade digikirjaoskuse lahutamatu osa on ka piisav meediapädevus, et hinnata teabe tõsiseltvõetavust, eelkõige tervishoiu, rahanduse ja päevakajaliste küsimuste valdkonnas. See on eriti asjakohane selliste nähtuste nagu libauudiste ja vaenukõne sagenemise tõttu;

22. teeb hiljuti avaldatud Euroopa digiõiguste ja -põhimõtete deklaratsiooni järeelmeetmena ettepaneku, et Euroopa Komisjon näeks ette tervikliku raamistiku, õigusaktid ja vahendid Euroopa digiõiguste jõustamiseks ja tihedama koostöö edendamiseks Euroopa kodanikega, et tagada digipõhimõtete jagamine ja nende vastamine ühiskonna vajadustele. Ette tuleks näha 2000. aastal vastuvõetud ELi põhiõiguste harta läbivaatamine, võttes arvesse hiljuti ametlikult välja kuulutatud digitaalseid õigusi;

23. tunneb heameelt Euroopa tuleviku konverentsi soovitusel üle, mis puudutab seda, et võrdset juurdepääsu internetile käsitatakse iga Euroopa kodaniku põhiõigusena. Sellega seoses on keskse tähtsusega usaldusväärne juurdepääs internetile ja digiteenustele suveräänse ja vastupidava ELi digitaristu kaudu. Tuleks võtta meetmeid, et tagada aus ja avatud konkurents ning vältida monopolide teket ja turuvõimu üldist kuritarvitamist, seotust tarnijatega, andmete koondumist ja sõltuvust kolmandatest riikidest seoses taristu ja teenustega;

24. soovib vastavalt elektroonilise side Euroopa reguleerivate asutuste ametilt riikide reguleerivatele asutustele esitatud konkreetsetele soovitudele⁽¹⁾ edendada taristu jagamist (telekommunikatsioonioperaatorite ja muude teenuseosutajate, näiteks elektriettevõtjate, raudtee-ettevõtjate jne vahel), et vähendada lairibavõrkude kasutuselevõttuga seotud ja äärealadele tekkivaid kulusid;

25. juhib tähelepanu sellele, et paljudel piirkondadel on positiivseid kogemusi avaliku ja erasektori partnerlustega digitaristu arendamisel ja digilõhe vähendamisel, ning rõhutab piirkondlike digikeskuste rolli digiülemineku elluviimisel;

26. toonitab jõuliselt, et Euroopa Komisjon ja liikmesriigid peaksid kasutama detsentraalse töö pakutavaid võimalusi, edendades elamist maapiirkondades, saartel ja väga väikese asustiheduse ja hajusa asustusega piirkondades ning kasutades ära nendes piirkondades elamise eeliseid, mille tulemuseks võib olla keskkonnamääraselt, sotsiaalselt ja majanduslikult jätkusuutlikum ja taskukohasem elamine, kui muude põhinõuete hulgas on tagatud digitaalne ühtekuuluvus, mis tähendab peamiste digiteenuste täielikku kättesaadavust;

27. juhib tähelepanu sellele, et kasulik on jagada Euroopa piirkondade parimate tavade näiteid poliitikameetmete kohta, mis võimaldavad kestlikke detsentraliseeritud töö võimalusi ja aitavad tagada, et detsentraliseeritud töö on töökohtadel püsiv nähtus viisil, mis maksimeerib majanduslikku, sotsiaalset ja keskkonnamääraselt kasu;

⁽¹⁾ Iclaves & Esade, „Study on post-COVID measures to close the digital divide“, Final Report, oktoober 2021.

28. rõhutab kohalike ja piirkondlike koolide, ülikoolide, uurimiskeskuste ning kohalike ja piirkondlike ökosüsteemide rolli digitaalse innovatsiooni keskustes osalemisel või isegi nende eestvedamisel, kuna neid ei koordineerita sageli regionaalpoliitikaga, mistõttu raisatakse tihti ulatuslikku oskusteavet ja vaimset võimekust. Sellega seoses tuleb kehtestada meetmed ajude äravoolu ennetamiseks ning õiglastel tingimustel tehtav detsentraliseeritud töö võib olla osa lahendusest, iseäranis ebasoodsas olukorras piirkondades;

29. toonitab, et VKEsid on digiüleminekul vaja rohkem toetada. Nad jäävad maha suurematest ettevõtetest, kellel on rohkem ressursse, ja neil tuleb välja töötada uus oskustebaas. VKEde ja eelkõige mikroettevõtjate halduskoormust ELi vahendite juurdepääsul (mitte ainult digivaldkonnas) tuleb märkimisväärselt leevendada. Haldusnõuded peavad olema proportsionaalsed äriühingu suurusega, tagades samal ajal VKEde omanike õiglase kohtlemise ELi vahendite saamisel⁽¹²⁾. Euroopa Komisjon peaks läbi viima VKE-testi praeguste tavade suhtes ja esitama ettepanekud eelkõige mikroettevõtjate halduskoormuse vähendamiseks (nt auditeid puudutavad vabastused);

30. on seisukohal, et hoolikalt tuleks jälgida taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite eraldamist digialgatustele ja eelkõige VKEdele, ning hinnata, kas VKEdele eraldatud vahendite maht on proportsionaalne VKEde panusega riiklikku (ja piirkondlikku) SKPsse;

E-valitsus, digitaalne tegevuskerksus

31. pooldab asjaolu, et Euroopa Komisjon edendab kodanikele suunatud sihipärasemat teadlikkuse suurendamise kampaaniat olemasolevatel e-osaluse platvormidel ELi, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil parema koordineerimise kaudu liikmesriikide ning kohalike ja piirkondlike omavalitsustega ja parimate tavade vahetamise kaudu;

32. soovib liikmesriikidel eraldada spetsiaalseid vahendeid avaliku ja erasektori partnerluste käivitamiseks, teadlikkuse suurendamise kampaaniateks ja koolituseks, et valmistada kodanikke, eriti nooremaid põlvkondi, ettevõtjaid ja avalikku sektorit ette tulema toime küberkuritegevuse kui digiülemineku horisontaalse küsimusega. Samuti on oluline lisada kriisijärgse toetuse rahastamisprogrammi investeeringud, mis on seotud digiõppe, lairibaühenduvuse, vajalike seadmete hankimise ja õpetajate koolitamisega sellises olukorras. Sisu haldamine digiõppes tuleks samuti nõuetekohaselt läbi vaadata, võttes arvesse probleeme ja väljakutseid, mis võivad tuleneda digitaalse veebisisu kasutamisest;

33. soovib Euroopa Komisjonil ja liikmesriikidel kõrvaldada riikideülesed regulatiivsed ja koostalitlusvõime tõkked, mis takistavad digitaalse ühtse turu täielikku elluviimist ning ettevõtlike ja tehnoloogia laiendamist Euroopas. Lisaks hõlbustavad kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ühise mudeli visandamist näiteks lairibaühenduse platvormi kaudu;

34. on seisukohal, et piirkondlike ja kohalike avalike IT-süsteemide koostalitlusvõime riikliku tasandi süsteemidega peaks olema iga digitaalse algatuse lähtepunkt, eriti kui Euroopa Liidu IKT standardid või ELi ühised tehnilised kirjeldused on juba olemas. Koostalitlusvõime peaks alati olema seotud lahenduste ja teenuste tehnoloogianeutraalsusega muu hulgas selleks, et vältida seotust tarnijatega. Lisaks tuleks iga neile suunatud digitaalse avaliku teenuse puhul teha VKE-test. Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste esindajad peaksid olema asjaomaste riikliku tasandi komiteede liikmed ja neile tuleks anda nõuandev roll peamistes koostalitlusvõime algatustes;

⁽¹²⁾ Palka mittesaavate VKEde omanike ja palka mittesaavate muude füüsiliste isikute otseste personalikulude deklareerimine põhineb ühikuhindadel, mis on samaväärsed teadlaste palgaga (https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/common/guidance/unit-cost-decision-sme-owners-natural-persons_en.pdf).

35. peab väga oluliseks et avatud lähtekoodiga tarkvara ja veelgi enam avalikud avaandmed oleksid kättesaadavad kõigi väärtuslike andmestike jaoks, nagu on märgitud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2019/1024⁽¹³⁾ avaandmete ja avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise kohta. Seda tuleks samuti käsitleda ELi kodanike digitaalse õigusena, et tagada nende võimestamine. Samuti tuleks edendada kodanikuteadust ning sellega seoses tuleks ELi tasandil kaardistada peamised kogukonnad ja neid tuleks vastavalt rakendada, sealhulgas, kuid mitte ainult, koguda digitaalse ühtekuuluvuse jälgimiseks n.-ö. kohalikke andmeid ja soovitusi, kuidas seda saavutada;

36. nõuab kooskõlas komitee hiljutise arvamusega tehisintellekti käsitleva õigusakti kohta, et Euroopa Komisjon laiendaks mõjuhinnangut tehisintellekti tehnoloogiate mõju kohta kodanikele, eelkõige haavatavatele rühmadele, kaasates konsultatsiooni kohustuslikus korras kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ja/või nende esindajad ning määratledes kõrge riskitasemega tehisintellekti tehnoloogiate jaoks rangemad läbipaistvus- ja teabenõuded⁽¹⁴⁾;

Digilõhede seire ja mõõtmine

37. rõhutab, et Euroopa Komisjon peab koos liikmesriikide, Eurostati, riiklike statistikaametite ja Teadusuuringute Ühiskeskusega edendama olemasolevate andmete geograafilise jaotuse järkjärgulist, kuid pidevat suurendamist ning laiendamist teabe ulatust nii, et see hõlmaks nõuetekohaselt digimajanduse ja digiühiskonna aspekte; Euroopa Regioonide Komitee peab olema kaasatud keskse osalejana, et tutvustada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vajadusi seoses andmete, teabe ja sobivate vahenditega digitaalse küpsuse mõõtmiseks;

38. teeb ettepaneku töötada välja tugev ja terviklik kohalike diginäitajate süsteem, millega mõõdetakse digitaalset küpsust, et seda saaks kasutada otsuste tegemise taustteabena, sealhulgas kriteeriumidena majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse vahendite kindlaksmääramiseks praegu kehtiva ühissätete määruse tähenduses;

39. teeb ettepaneku, et Euroopa Komisjon ja Euroopa Regioonide Komitee teeksid koostööd liikumaks digikompassi suunas, milles võetakse konkreetselt arvesse territoriaalset mõõdet. See võimaldab minna Euroopas digiteerimise ja digiülemineku edusammude hindamiselt üle digitaalse ühtekuuluvuse arengu käsitlemisele eri territooriumidel.

Brüssel, 12. oktoober 2022

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Vasco ALVES CORDEIRO

⁽¹³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2019/1024, 20. juuni 2019, avaandmete ja avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise kohta (ELT L 172, 26.6.2019, lk 56).

⁽¹⁴⁾ Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Euroopa lähenemisviis tehisintellekti valdkonnas – tehisintellekti käsitlev õigusakt“ (ELT C 97, 28.2.2022, lk 60).

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Kaheksas aruanne majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse kohta“

(2022/C 498/09)

Raportöör: Nathalie SARRABEZOLLES (FR/PES), Finistère'i departemanguvolikogu liige

Viitedokumendid: Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele kaheksanda ühtekuuluvusaruande kohta „Ühtekuuluvus Euroopas teel 2050. aasta poole“

SWD(2022) 24 final
COM(2022) 34 final

POLIITIKASOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE (RK)

1. väljendab heameelt kaheksanda ühtekuuluvusaruande avaldamise üle, milles tuuakse välja nii peamised arengusuundumused kui ka territoriaalsed erinevused, mis iseloomustavad Euroopa piirkondi viimasel kümnendil, ning pannakse alus arutelule ühtekuuluvuspoliitika tuleviku üle pärast 2027. aastat;
2. jagab Euroopa Komisjoni analüüsi Euroopa Liidu ajaloolise olukorra kohta: COVID-19 pandeemia ning aruandes kirjeldatud olulised uued suundumused, nagu kliimamuutused ja digitaalne hüperühendus, on uued territoriaalse ebavõrdsuse allikad ja võivad Euroopas soodustada nn rahulolematuse geograafiat;
3. märgib, et lähenemisprotsessi aeglane taasalustamine viimastel aastatel varjab väga erinevaid suundumusi: mitmetes Lõuna- ja Loode-Euroopa vähem arenenud piirkondades ning üleminekupiirkondades on majanduskasv olnud väike või negatiivne. Samal ajal iseloomustab idas piirkondade majanduskasvu mõnikord jätkuvalt suur erinevus pealinnapiirkonna ja muude piirkondade vahel;
4. rõhutab Brexiti mõju Euroopa majandusele, eelkõige piirkondadevahelisele koostööle, teadusuuringute ja koolituse ökosüsteemidele ja paljude Euroopa piirkondade demograafiale;
5. märgib vajadust ühtekuuluvuse järele Euroopas, mida teravdab sõda Ukrainas – Euroopa piiridel;
6. kutsub seetõttu komisjoni üles avatud ja strateegilisele arutelule ühtekuuluvuspoliitika rolli üle pärast 2027. aastat Euroopa poliitika kontekstis;

Ühtekuuluvuspoliitika kui pikaajaline arengupoliitika

7. on seisukohal, et ühtekuuluvusaruandes tuvastatud piirkondlikud erinevused tugevdavad täielikult aluslepingutes määratletud ühtekuuluvuspoliitika legitiimsust, nimelt vähendada jõukuse ja arengu erinevusi ELi piirkondade vahel;
8. tunneb seetõttu heameelt ühtekuuluvusaruandes esitatud analüüsi üle 2014.–2020. aasta ühtekuuluvuspoliitika mõju kohta investeeringutele kogu Euroopa Liidu territooriumil;
9. märgib, et riiklike investeeringute vähenemise tõttu on ühtekuuluvuspoliitikal olnud sageli oluline roll avaliku sektori investeeringute piisava taseme säilitamisel;
10. tuletab meelde, et ühtekuuluvuspoliitika raames toetatavate investeeringute positiivne mõju on pikas perspektiivis kinnitust leidnud, nagu on rõhutatud ühtekuuluvusaruande 9. peatükis;
11. toonitab, et ühtekuuluvuspoliitikale omane programmitöö kord võimaldab rahastada teatavaid projekte kuni kolm aastat pärast programmitöö perioodi lõppu, mistõttu ei ole neid võimalik võrrelda teiste otsese eelarve täitmise alla kuuluvate Euroopa programmidega;

12. rõhutab ühtekuuluvuspoliitika tõhusust COVID-19 pandeemia kriisiga toime tulemisel, eelkõige paindlikkusmeetmete kaudu, mis võeti kasutusele 2020. aasta aprillis (kaks koroonaviirusele reageerimise investeerimisalgatuse paketti);

13. peab siiski oluliseks, et ühtekuuluvuspoliitika keskenduks jätkuvalt territoriaalse, majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse tugevdamisele Euroopas;

„Ühtekuuluvuse mittekahjustamise“ mõiste määratlus

14. näeb võimalusi seoses uue kontseptsiooni lisamisega ühtekuuluvusaruandesse, eesmärgiga laiendada ühtekuuluvuspoliitika üldist lähenemisviisi kõigile Euroopa avaliku poliitika valdkondadele, millel on territoriaalne mõju;

15. rõhutab, et see põhimõte toetab täielikult Euroopa Regioonide Komitee algatust näidata majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse rolli Euroopa Liidu põhiväärtusena;

16. on seisukohal, et see põhimõte võimaldaks mis tahes Euroopa poliitikas võtta arvesse Euroopa Liidu piirkondlike olude tegelikku mitmekesisust, suurendada selle tõhusust ja parandada liidu tegevuse nähtavust kodanike hulgas;

17. ei nõustu siiski selle kontseptsiooni äärmiselt kitsendava tõlgendusega, mille kohaselt kohaldatakse kõnealust põhimõtet üksnes rakenduskavade tasandil, mitte isegi partnerluslepingu tasandil. Komitee kordab Euroopa Komisjonile, et ühtekuuluvuse mittekahjustamise põhimõtet kohaldataks kõigi Euroopa poliitikavaldkondade suhtes, et vähendada teatavate Euroopa poliitikavaldkondade või programmide ühtekuuluvust kahjustavat mõju;

18. toetab tugevalt ühtekuuluvusaruandes nimetatud vajadust, et taaste- ja vastupidavusraha toetaks ühtekuuluvust Euroopas;

19. kutsub liikmesriike ja Euroopa Komisjoni üles tagama, et taaste- ja vastupidavusraha ja selle võimalik järglane integreeriks vahetult ühtekuuluvuspoliitika lähenemisviisi, mis põhineb mitmetasandilisel valitsemisel ja partnerlusel;

20. rõhutab lisaks vajadust ühtekuuluvuspoliitika ja programmi „Euroopa horisont“ parema kooskõla ja nendevahelise suurema koostoime järele, eesmärgiga tugevdada innovatsiooni kõigis Euroopa piirkondades, et arendada seeläbi piirkondade teadus- ja innovatsioonisuutlikkust, mis võimaldab ELil konkureerida üleilmsel tasandil, investeerides piirkondliku tippaseme saavutamisse, ning võib olla lahenduseks arengulõksu sattunud keskmise sissetulekuga piirkondadele;

21. juhib tähelepanu sellele, kui võrd oluline on, et arengulõksu sattunud keskmise sissetulekuga piirkondadele antakse eritoetust kas nende kuulumise tõttu vahepealsete piirkondade kategooriasse või tänu lihtsamale juurdepääsule territoriaalse koostöö vahenditele innovatsiooni valdkonnas;

22. nõuab aruka spetsialiseerumise strateegial rajaneva lähenemisviisi tugevdamist, et suurendada konkurentsivõimet ja innovatsiooni ökosüsteemi kohapõhiste poliitikameetmete ja tõhusama territoriaalse koostöö abil;

23. palub Euroopa Komisjonil määratleda mõiste „ühtekuuluvuse mittekahjustamine“ ja muuta see tõeliseks mehhanismiks, mille abil saab hinnata Euroopa poliitika mõju Euroopa ühtekuuluvusele; soovib sellesse mehhanismi lisada teatises „Maapiirkondade arengu pikaajaline visioon“ sätestatud maapiirkondadele avalduva mõju hindamine, et võtta arvesse nende piirkondade eripära; kutsub komisjoni üles töötama välja konkreetset suunist selle põhimõtte konkreetseks rakendamiseks, sealhulgas õigusakti abil, pärast konsulteerimist Euroopa Regioonide Komiteega;

Ühtekuuluvuspoliitika pikaajalise Euroopa strateegia keskmes

24. toonitab, et kuigi ühtekuuluvuspoliitika on Euroopa roheline kokkulepe ja Euroopa sotsiaalõiguste samba saavutamise keskmes, ei ole see ise Euroopa pikaajalise strateegia osa, erinevalt 2014.–2020. aasta ühtekuuluvuspoliitikast, mis oli otseselt seotud strateegia „Euroopa 2020“ eesmärkide saavutamise ja;

25. kutsub seetõttu Euroopa Komisjoni üles koostama uue pikaajalise Euroopa strateegia aastani 2030, mis ühendaks rohe- ja digipöörde nõuded, tugevdades samal ajal ELi majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust; rõhutab, et see strateegia peaks hõlmama kõik ELi poliitikameetmed ja fondid, mis toetavad investeringuid, kooskõlas ühtekuuluvusaruandes märgitud ühtekuuluvuse mittekahjustamise põhimõttega;

26. peab kahetsusväärseks kooskõlastamismehhanismi ja seoste puudumist taaste- ja vastupidavusrahastu ja ühtekuuluvuspoliitika vahel ning kattumise ohtu või väljatõrjumist tõelise mehhanismi puudumisel, millega kontrollitakse taaste- ja vastupidavusrahastust saadava rahastamise täiendavust;

27. rõhutab vajadust seada Euroopa investeerimispoliitika võrdsetele alustele, et vältida Euroopa eri poliitikameetmete konkureerimist kohapeal, kuna riigiabi eeskirjad moodustavad praegu takistuse ühtekuuluvuspoliitika rakendamisele võrreldes teiste poliitikavaldkondadega;

28. kutsub sellega seoses Euroopa Komisjoni üles põhjalikult kaaluma Euroopa riigiabi õigusraamistiku muutmist, et Euroopa eri programmide ja fondidest toetatavate projektide suhtes kohaldataks samu eeskirju;

Ühtekuuluvuspoliitika parem integreerimine Euroopa poolaastasse

29. märgib, et ühtekuuluvusaruandes ei viidata seosele ühtekuuluvuspoliitika ja ELi majanduse juhtimise raamistiku vahel, vaatamata Euroopa poolaasta suuremale rollile ühtekuuluvuspoliitika elluviimisel programmitöö perioodil 2021–2027;

30. väljendab heameelt piirkondlikke erinevusi käsitleva uue osa lisamise üle 2022. aasta mais avaldatud Euroopa poolaasta kevadpaketi riigipõhistesse aruannetesse, eeldusel et lisamise eesmärk on üksnes tugevdada territoriaalset ühtekuuluvust Euroopas, mitte kehtestada ühtekuuluvuspoliitika pikaajalistest eesmärkidest täielikult lahutatud struktuurireforme;

31. kutsub komisjoni üles jätkama jõupingutusi, et pöörata asjaomastes riigiaruannetes ja riigipõhistes soovitustes rohkem tähelepanu Euroopa territooriume ja piirkondi mõjutavatele ohtudele territoriaalse ühtekuuluvuse osas;

32. nõuab põhjalikumat arutelu, mille eesmärk on reformida praegust majanduspoliitika koordineerimise raamistiku, et Euroopa poolaasta eri etapid hõlmaksid ühtekuuluvuse mittekahjustamise põhimõtte ning neis kaasataks paremini kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi;

33. tõdeb kaheksanda ühtekuuluvusaruande põhjal, et avaliku sektori investeringute puudujääk Euroopa Liidus on varjatud võlg; kordab seetõttu oma varasemat, korduvalt esitatud üleskutset kehtestada kaasrahastamise kuldreegel, st mitte arvestada liikmesriikide ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste avaliku sektori kulutusi struktuuri- ja investeerimisfondide kaasrahastamisel kooskõlas ELi vastavate kaasrahastamise piirmääradega riiklike või sarnaste struktuuriliste kulutuste hulka, mis on määratletud stabiilsuse ja kasvu paktis; rõhutab, et avaliku sektori investeringud näiteks rohe-, digi- ja sotsiaalsesse üleminekusse ning Euroopa konkurentsivõime säilitamiseks, on tulevaste põlvkondade jaoks olulised, mistõttu tuleks nendega asjakohaselt tegeleda muu hulgas ELi raamatupidamiseeskirja muutmise teel;

34. kordab oma varasemates arvamustes⁽¹⁾ esitatud üleskutset koostada käitumisjuhend kohalike ja piirkondlike omavalitsuste panuse jaoks Euroopa poolaastasse. Käitumisjuhend on vajalik, et muuta kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamise kaudu Euroopa poolaasta läbipaistvamaks, kaasavamaks ja demokraatlikumaks, kuid ka tõhusamaks. See suurendab isevastutust kohalikul ja piirkondlikul tasandil, parandades seega soovitud majandusreformide elluviimist liikmesriikides;

(1) Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Euroopa COVID-19 pandeemia järgne taastekava: taaste ja vastupidavuse rahastamisvahend ning tehnilise toe rahastamisvahend“ (ELT C 440, 18.12.2020, lk 160).

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Euroopa poolaasta ja ühtekuuluvuspoliitika: struktuurireformide kooskõlastamine pikaajaliste investeringutega“ (ELT C 275, 14.8.2019, lk 1).

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Euroopa poolaasta juhtimise parandamine: käitumisjuhend kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamiseks“ (ELT C 306, 15.9.2017, lk 24).

Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide uue strateegilise raamistiku suunas ...

35. märgib teatavat suundumust investeerimisfondide mitmekordistumise suunas Euroopa tasandil, kusjuures mõned kuuluvad eelarve otsese täitmise alla, mõned eelarve jagatud täitmise alla (nt Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid) ning mõne rakendamisel on riigil juhtroll (taaste- ja vastupidavusrahastust toetatavad riiklikud taaste- ja vastupidavuskavad);

36. on mures praeguse suundumuse pärast suurendada Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide vahendite eraldamist teistele poliitikameetetele või programmidele, näiteks riiklikud taaste- ja vastupidavuskavad või otsese eelarve täitmise alla kuuluvad programmid, nagu programm „Euroopa horisont“; väljendab tugevat vastuseisu ühtekuuluvuspoliitika ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi vahendite ülekandmisele taaste- ja vastupidavusrahastule: viimane peaks ELi toimimise lepingu artikli 175 kohaselt täiendada ühtekuuluvuspoliitika püüdeid saavutada ELi toimimise lepingu artikli 174 eesmärgid, mitte vastupidi; märgib, et ühtekuuluvuspoliitika juba annab olulise panuse ELi rohelistesse investeringutesse ja energiasõltumatus saavutamisse; nendib seega, et liidu vahendite taastsentraliseerimine eelmainitud fondide kaudu taaste- ja vastupidavusrahastusse ei ole õigustatud;

37. märgib, et sellel suundumusel on kahekordselt kahjulik mõju – ühelt poolt vähendab see ühtekuuluvuspoliitika kui pikaajalise arengupoliitika tõhusust ja teiselt poolt taandab selle pelgalt eelarvepunktiks Euroopa Liidu mitmeaastasest finantsraamistikust;

38. kutsub seetõttu Euroopa Komisjoni üles töötama välja uue strateegilise raamistiku 2027. aasta järgseks perioodiks, keskendudes partnerlusele ja mitmetasandilisele valitsemisele ning nähes ette üldised sätted kõigi territoriaalse mõõtmega ELi investeerimisfondide jaoks, st Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid, võimalik tulevane kliimameetmete sotsiaalfond, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond ning vajaduse korral tulevane taaste- ja vastupidavusrahastu;

39. toonitab iseäranis vajadust Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi taasintegreerimise järele uude strateegilisse raamistikku;

40. kutsub samuti üles pöörama erilist tähelepanu Euroopa Sotsiaalfondi tulevikule, et lisada sellesse tugevam territoriaalne mõõde ning suurendada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli selle rakendamisel;

et tõeliselt lihtsustada Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide rakendamist ...

41. märgib, et ühtekuuluvuspoliitika õigusraamistik aastateks 2021–2027 sisaldab märkimisväärseid lihtsustamismeetmeid, nagu lihtsustatud kuluvõimaluste pikendamine, mida tuleb pärast 2021.–2027. aasta programmitöö raames rakendamist hinnata;

42. nendib siiski, et rahaliste vahendite ning jagatud eelarve täitmise alla kuuluvate fondide rakendamise eeskirjade, tähtaegade ja viiside rohkus on viimasel ajal suurendanud halduskoormust fondide korraldusasutuste jaoks, mis tegutsevad sageli piirkondlikul tasandil;

43. märgib, et see halduskoormus põhjustab viivitusi Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide rakendamisel, mille eest peetakse sageli vastutavaks piirkondi, õhnestades ühtekuuluvuspoliitika kui tõhusa investeerimispoliitika kuvandit Euroopa kodanike silmis;

44. rõhutab piirkondade olulist rolli takistuste kõrvaldamisel Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide rakendamise teel ja nende sidumisel kohapõhise lähenemisviisiga, et toetada kohapõhiseid arengustrateegiaid;

45. kutsub komisjoni juba üles alustama pikaajalist aruteluprotsessi, mis kaasaks Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide korraldusasutusi piirkondlikul tasandil, et lihtsustada juhtimis-, kontrolli- ja auditieeskirju, mis tooks kaasa tõelise reformi, pidades silmas ühtekuuluvuspoliitika järgmist õigusaktide paketti pärast 2027. aastat;

46. kordab Euroopa Regioonide Komitee nõudmist rakendada usalduslepingut Euroopa Komisjoni ja ühtekuuluvuspoliitika korraldusasutuste vahel, et taastada Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide atraktiivsus projektide elluviijate jaoks, et 2021–2027 programmitöö perioodil väga madala allesjäänud veamääraga programmid saaksid kasu järgmise programmitöö perioodi juhtimis-, kontrolli- ja auditieeskirjade lihtsustamisest;

keskendudes tõelisele usalduspartnerlusele kohalike ja piirkondlike omavalitsustega ...

47. tõdeb 2021–2027. aasta ühtekuuluvuspoliitika teatavat tsentraliseerimist ning partnerluse põhimõtte ja piirkondlike omavalitsuste rolli õhnestamist rakenduskavade investeerimisvajaduste kindlaksmääramisel;
48. kiidab ühtekuuluvusaruandes väljendatud kavatsust tugevdada mitmetasandilist valitsemist ja partnerluse põhimõtet;
49. toetab hiljuti käivitatud Euroopa partnerluse praktikakogukonna algatust aastateks 2021–2027, mis peaks viima Euroopa partnerluse käitumisjuhendi märkimisväärse täiustamiseni;
50. rõhutab ühtekuuluvuspoliitika ainulaadset lähenemisviisi, mille puhul Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide rakenduskavad põhinevad kohalikul tasandil kindlaks määratud piirkondlike vajaduste analüüsil ning järgivad täielikult kaasavat ja demokraatlikku protsessi, vastandina taaste- ja vastupidavusrahastust toetatavatele riiklikele taastekavadele, mis koostati suures osas ilma piirkondi kaasamata;
51. kutsub seetõttu komisjoni üles suurendama piirkondade rolli struktuuri- ja investeerimisfondide haldamisel ning tugevdama partnerlusega seotud õigusnorme, pidades eelkõige silmas 2027. aasta järgsel perioodil;

Ühtekuuluvuspoliitika kui vahend elanikkonna vähenemise peatamiseks sisemaa-aladel ning maa- ja mägipiirkondades

52. väljendab muret elanikkonna järkjärgulise vananemise, sündimuse vähenemise ja rahvastikukao pärast sisemaa-aladel, iseäranis maa- ja mägipiirkondades;
53. märgib, et sellised majanduslikud ja sotsiaalsed häired nagu hiljuti COVID-19 pandeemia ja Ukraina konflikti põhjustatud probleemid mõjutavad noorte tulevikuootusi;
54. rõhutab, kui oluline on koostada ELi demograafiastrateegia, võttes eelkõige arvesse võimalusi, mida pakuvad seaduslikud rändevoord meie liidus, tugevdades ühtlasi ebaseadusliku sisserände koordineerimist ning pakkudes pagulastele toetust ja kaitset;

Eritähelepanu püsivate geograafiliselt ebasoodsate tingimustega piirkondadele

55. peab kahetsusväärseks, et ühtekuuluvusaruandes pööratakse üksnes pealiskaudset tähelepanu probleemidele, millega seisavad silmitsi püsivate geograafiliselt ebasoodsate tingimustega piirkonnad ja äärepoolseimad piirkonnad;
56. nõuab, et kõigis ühtekuuluvuspoliitika tulevikku käsitlevates reformiprojektides pöörataks erilist tähelepanu ELi toimimise lepingu artiklis 174 määratletud püsivate geograafiliselt ebasoodsate tingimustega piirkondadele, eelkõige saartele, hõredalt asustatud piirkondadele, piiriülestele ja mägipiirkondadele, ning äärepoolseimatele piirkondadele;
57. rõhutab olulist tööd, mida Euroopa Parlament on teinud saarte ühtekuuluvuse küsimuses, ning tunnustab Euroopa saarte tegevuskava tähtsust;
58. tunneb maapiirkondadega seoses heameelt asjaolu üle, et ühtekuuluvusaruandes tunnustatakse demograafiliste muutuste võimalikku negatiivset mõju Euroopa ühtekuuluvusele; nõuab sellest tulenevalt, et Euroopa Komisjon tugevdaks tulevikus ühtekuuluvuspoliitika investeringuid ja vahendeid ning ÜPP strateegiakavasid – võttes arvesse maapiirkondade elanikkonna ja territooriumi osakaalu kogu ELis – eelkõige piirmäärade kaudu, mis kehtivad artiklis 174 tunnustatud piirkondadele ning maa- ja linnapiirkondade koostöölle, millest igaljuhul on piirkonna harmoonilist arengut silmas pidades suhtelisi ja täiendavaid eeliseid;
59. rõhutab samal ajal suurlinnapiirkondade positiivset rolli sidusa arengu tagamisel, kuna nad jaotavad asjaomases piirkonnas rikkust ja kasu ning loovad tõhusamaid linna- ja maapiirkondade vahelisi sidemeid. Komitee kordab, SKP elaniku kohta ei anna arengutasemest täit ülevaadet, ning soovib kasutada sotsiaalarengu indeksi meetodikat, et teha kindlaks kõige pakilisemad probleemid, mille lahendamist on vaja suurlinnapiirkondades ühtekuuluvuspoliitika vahenditest rahastada⁽²⁾;

(²) Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Suurlinnapiirkondade probleemid ja nende koht tulevases 2020. aasta järgses ühtekuuluvuspoliitikas“ (ELT C 79, 10.3.2020, lk 8).

Territoriaalse koostöö hoogustamine

60. märgib, et 2021.–2027. aasta ühtekuuluvuspoliitika territoriaalse koostöö komponendile eraldatud eelarvet vähendati eelmise perioodiga võrreldes märkimisväärselt, kahjustades ELi suutlikkust käsitleda piiriüleste piirkondade ühtekuuluvuse seisukohast olulisi küsimusi;

61. kiidab ühtekuuluvusaruandes sisalduvat viidet piiriülese ja piirkondadevahelise koostöö tugevdamisele; nõuab, et tulevane ühtekuuluvuspoliitika pärast 2027. aastat kajastaks täielikult kasvavat vajadust tugevdada ühtekuuluvust, säilitada olemasolevad koostöömehhanismid ELi piirkondade vahel ning reageerida praeguses olukorras tekkivatele uutele probleemidele koostöö valdkonnas.

62. peab kahetsusväärseks, et kõnealune vahendite vähendamine mõjutab kõige negatiivsemalt ELi toimimise lepingu artiklis 174 määratletud piirkondi, mis oma looduslike ja püsivate ebasoodsate tingimuste tõttu vajavad esmajärjekorras oma territoriaalse, majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse tugevdamist teiste Euroopa Liidu territooriumidega.

Brüssel, 12. oktoober 2022

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Vasco ALVES CORDEIRO

Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Õpiedu saavutamise teed“

(2022/C 498/10)

Raportöör: Inga BĒRZIŅA (LV/Renew Europe), Kuldfīga vallavolikogu liige
Viitedokument: Ettepanek: nõukogu soovitus õpiedu saavutamise teede kohta
 COM(2022) 316

I. MUUDATUSETTEPANEKUTE SOOVITUSED

Ettepanek: nõukogu soovitus õpiedu saavutamise teede kohta

COM (2022) 316

Muudatusettepanek 1

Põhjendus 2

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(2) 30. septembril 2020 võttis Euroopa Komisjon vastu teatise Euroopa haridusruumi saavutamise kohta aastaks 2025 ⁽¹⁾, milles käsitletakse kaasavust ühena Euroopa haridusruumi kuuest mõõtmest. 18. veebruaril 2021 võttis nõukogu vastu nõukogu resolutsiooni, mis käsitleb strateegilist raamistikku üleeuroopaliseks koostööks hariduse ja koolituse alal, et liikuda Euroopa haridusruumi loomise suunas ja kaugemale (2021–2030) ⁽²⁾.</p> <p>⁽¹⁾ COM(2020) 625 final. ⁽²⁾ ELT C 66, 26.2.2021, lk 1.</p>	<p>(2) 30. septembril 2020 võttis Euroopa Komisjon vastu teatise Euroopa haridusruumi saavutamise kohta aastaks 2025 ⁽¹⁾, milles käsitletakse kaasavust ühena Euroopa haridusruumi kuuest mõõtmest. 18. veebruaril 2021 võttis nõukogu vastu nõukogu resolutsiooni, mis käsitleb strateegilist raamistikku üleeuroopaliseks koostööks hariduse ja koolituse alal, et liikuda Euroopa haridusruumi loomise suunas ja kaugemale (2021–2030) ⁽²⁾. 19. märtsil 2021 võttis Euroopa Regioonide Komitee vastu arvamuse teemal „Euroopa haridusruumi saavutamine aastaks 2025“ ⁽³⁾.</p> <p>⁽¹⁾ COM(2020) 625 final. ⁽²⁾ ELT C 66, 26.2.2021, lk 1. ⁽³⁾ ELT C 175, 7.6.2021, lk 6.</p>

Motivatsioon

Tehakse ettepanek lisada viide komitee arvamusele, milles käsitletakse Euroopa Komisjoni teatist Euroopa haridusruumi saavutamise kohta aastaks 2025.

Muudatusettepanek 2

Põhjendus 5

(Uus põhjendus)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p><i>Euroopa tuleviku konverentsi lõpparuandes kutsutakse ELi üles tagama, et digitaliseerimine tooks kasu kõigile Euroopa kodanikele ja võimestaks neid vajalike digioskuste ja -võimalustega ⁽¹⁾. Euroopa Komisjon kavatses esitada ettepanekud, mis käsitlevad soovitud digioskuste õpetamise täiustamise kohta hariduses ja koolituses ning Euroopa digioskuste sertifitseerimist ⁽²⁾.</i></p> <p>⁽¹⁾ Euroopa tuleviku konverents – aruanne konverentsi lõpptulemuste kohta, mai 2022, 32. ettepanek, lk 81. ⁽²⁾ COM(2022) 404 final.</p>

Motivatsioon

Tuleks rõhutada, kui oluline on kasutada digiteerimise eeliseid, tagades, et kõigil kodanikel on vajalikud digioskused ja -võimalused.

Muudatusettepanek 3

Põhjendus 25

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(25) Alasoorituse ning haridus- ja koolitussüsteemist varakult lahkumise vähendamise ning õpiedu edendamise eesmärgi saavutamiseks tuleb kogu ELis hariduse ja koolitusega süstemaatiliselt tegeleda. Süsteemi tasandil on laste, noorte ja nende perekondade koordineeritud toetamiseks vaja poliitika-meetmete ühtsust, koordineerimist teiste asjakohaste poliitikavaldkondadega (nt tervishoid, sotsiaalteenused, tööhõive, eluase, õigusemõistmine, ränne ja integratsioon) ning eri osaliste tõhusat koostööd kõikidel tasanditel (riiklikul, piirkondlikul, kohalikul, kooli tasandil). Samal ajal tuleks kooli tasandil edendada kogu kooli hõlmavaid lähenemisviise, mis hõlmavad kõiki tegevusvaldkondi (õpetamine ja õppimine, kavandamine ja juhtimine jne) ning kaasavad kõik olulised osalised: õppijad, koolijuhid, õpetajad ja muu koolipersonal, vanemad ja perekonnad ning kohalikud ja laiemad kogukonnad ⁽¹⁾.</p> <p>⁽¹⁾ Vt määratlust lisatud komisjoni talituste töödokumendis.</p>	<p>(25) Alasoorituse ning haridus- ja koolitussüsteemist varakult lahkumise vähendamise ning õpiedu edendamise eesmärgi saavutamiseks tuleb kogu ELis hariduse ja koolitusega süstemaatiliselt tegeleda. Süsteemi tasandil on laste, noorte ja nende perekondade koordineeritud toetamiseks vaja poliitika-meetmete ühtsust, koordineerimist teiste asjakohaste poliitikavaldkondadega (nt tervishoid, sotsiaalteenused, tööhõive, eluase, õigusemõistmine, ränne ja integratsioon) ning eri osaliste tõhusat koostööd kõikidel tasanditel (Euroopa, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil ning kooli tasandil) kooskõlas mitmetasandilise valitsemise põhimõtetega. Samal ajal tuleks kooli tasandil edendada kogu kooli hõlmavaid lähenemisviise, mis hõlmavad kõiki tegevusvaldkondi (õpetamine ja õppimine, kavandamine ja juhtimine jne) ning kaasavad kõik olulised osalised: õppijad, koolijuhid, õpetajad ja muu koolipersonal, vanemad ja perekonnad ning kohalikud ja laiemad kogukonnad ⁽¹⁾.</p> <p>⁽¹⁾ Vt määratlust lisatud komisjoni talituste töödokumendis.</p>

Motivatsioon

Haridus ja koolitus paraneksid, kui kohaldada mitmetasandilise valitsemise põhimõtteid ja tavasid, mida on kirjeldatud komitee resolutsioonis Euroopa mitmetasandilise valitsemise harta kohta ⁽¹⁾.

Muudatusettepanek 4

Punkt 1

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>1. Koostada 2025. aastaks vastavalt oma haridus- ja koolitussüsteemi ülesehitusele asjakohasel tasandil integreeritud ja terviklik õpiedu saavutamise strateegia või seda veelgi tugevdada, et lahutada haridustulemused sotsiaal-majanduslikust staatusest, soodustada osalemist hariduse omandamises (sh tegeledes segregatsiooniga hariduses) ning vähendada veelgi haridus- ja koolitussüsteemist varakult lahkumist ja põhioskuste puudulikkust, nagu on kavandatud lisas esitatud poliitikaraamistikus. Erilist tähelepanu tuleks pöörata heaolule koolis kui õpiedu saavutamise peamisele aspektile. Selline strateegia peaks hõlmama ennetus-, sekkumis- ja tasakaalustavaid meetmeid (sh noortegarantii osana pakutavaid meetmeid), olema tõendus põhine ning kombineerima üldisi meetmeid sihipäraste ja/või isikustatud abinõudega õppijatele, kes vajavad teistega koos õppimiseks lisatähelepanu ja -tuge (nt sotsiaal-majanduslikult ebasoodsas olukorras, rände- (sh põgeniku-) või roma taustaga, nähtava ja mittenähtava puudega, hariduslike erivajadustega või vaimse tervise probleemidega õppijad). Selline strateegia peaks põhinema ka struktureeritud koostööl eri poliitikavaldkondi, valitsus- ja haridustasandeid esindavate osaliste vahel, saama piisava rahastuse ning sellega koos tuleks esitada selge rakendamise- ja hindamiskava.</p>	<p>1. Koostada 2025. aastaks vastavalt oma haridus- ja koolitussüsteemi ülesehitusele asjakohasel tasandil ja vastavaid detsentraliseeritud süsteeme arvesse võttes integreeritud ja terviklik õpiedu saavutamise strateegia või seda veelgi tugevdada, et lahutada haridustulemused sotsiaal-majanduslikust staatusest, soodustada osalemist hariduse omandamises (sh tegeledes segregatsiooniga hariduses) ning vähendada veelgi haridus- ja koolitussüsteemist varakult lahkumist ja põhioskuste puudulikkust, nagu on kavandatud lisas esitatud poliitikaraamistikus. Erilist tähelepanu tuleks pöörata heaolule ning keskkonna- ja tervishoiutingimustele koolis ja selle ümbruses kui õpiedu saavutamise peamisele aspektile. Selline strateegia peaks hõlmama kavandamis-, ennetus-, sekkumis- ja tasakaalustavaid meetmeid (sh noortegarantii osana pakutavaid meetmeid), olema tõendus põhine ning kombineerima üldisi meetmeid sihipäraste ja/või isikustatud abinõudega õppijatele, kes vajavad teistega koos õppimiseks lisatähelepanu ja -tuge (nt sotsiaal-majanduslikult ebasoodsas olukorras, rände- (sh põgeniku-) või roma taustaga, nähtava ja mittenähtava puudega, hariduslike erivajadustega või vaimse tervise probleemidega õppijad). Selline strateegia peaks põhinema ka struktureeritud koostööl eri poliitikavaldkondi, valitsus- ja haridustasandeid esindavate osaliste vahel, saama piisava rahastuse ning sellega koos tuleks esitada selge rakendamise-, hindamis- ja järelevalvekava.</p>

Motivatsioon

Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste roll Euroopa haridusruumi projekti visiooni saavutamisel on väga tähtis, sest neil on otsesed ja olulised sidemed kogukondadega, kus tuleb rakendada Euroopa tasandil kehtestatud hariduspoliitikat ja millele sellel poliitikal on seejärel otsene mõju ⁽²⁾.

⁽¹⁾ ELT C 174, 7.6.2014, lk 1.

⁽²⁾ Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Euroopa haridusruumi saavutamine aastaks 2025“ (ELT C 175, 7.5.2021, lk 6).

Muudatusettepanek 5

Punkt 3

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
3. Kombineerida integreeritud ja tervikliku strateegia raames selliseid ennetus-, sekkumis- ja tasakaalustavaid meetmeid nagu need, mida on nimetatud lisas esitatud poliitikaraamistikus, et toetada:	3. Kombineerida integreeritud, kaasava ja tervikliku strateegia raames selliseid ennetus-, sekkumis- ja tasakaalustavaid meetmeid nagu need, mida on nimetatud lisas esitatud poliitikaraamistikus, et toetada:

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 6

Punkt 3.3

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
3.3. koole, et nad töotaksid välja kogu kooli hõlmava lähenemisviisi õpiedule, mille puhul kõik koolikogukonna liikmed (koolijuhid, õpetajad, koolitajad ja muud haridustöötajad, õppijad, vanemad ja perekonnad ning kohalik kogukond) ning välised sidusrühmad osalevad aktiivselt ja koostööaltil moel, et edendada kõigi õppijate õpiedu;	3.3. koole, et nad töotaksid välja kogu kooli hõlmava lähenemisviisi õpiedule, mille puhul kõik koolikogukonna liikmed (koolijuhid, õpetajad, koolitajad ja muud haridustöötajad, õppijad, vanemad ja perekonnad ning kohalik kogukond, sealhulgas kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused) ning välised sidusrühmad osalevad aktiivselt ja koostööaltil moel, et edendada kõigi õppijate õpiedu;

Motivatsioon

Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused vastutavad koolide eest ja edendavad kogu kooli hõlmava lähenemisviisi väljatöötamist, sealhulgas rakendades nelja osalejaga lähenemisviisi – koostöömudelit, mis paneb avaliku ja erasektori sidusrühmade ja akadeemiliste ringkondade kõrval suurt rõhku inimestele ja nende vajadustele.

Muudatusettepanek 7

Punkt 4

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
4. Optimeerida liikmesriikide ja ELi rahaliste vahendite kasutamist investeringuteks taristusse, koolitusse, töövahenditesse ja ressurssidesse, et suurendada kaasatust, võrdseid võimalusi ja heaolu hariduses, kaasates ELi rahalisi vahendeid (eelkõige programm „Erasmus+“, taaste- ja vastupidavusraha, Euroopa Sotsiaalfond+, Euroopa Regionaalarengu Fond, programm „Digitaalne Euroopa“, programm „Euroopa Horisont“, tehnilise toe rahastamisvahend, Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond jne) ja eksperdiarvamusi reformide elluviimiseks ja investeringute tegemiseks taristusse, töövahenditesse, pedagoogikasse ja tervisliku õpikeskkonna loomisesse, ning tagada, et rahaliste vahendite kasutamine on kooskõlas üldise strateegiaga.	4. Optimeerida kohalike, piirkondlike , liikmesriikide ja ELi rahaliste vahendite kasutamist investeringuteks taristusse, koolitusse, töövahenditesse ja ressurssidesse, et suurendada kaasatust, võrdseid võimalusi ja heaolu hariduses, kaasates ELi rahalisi vahendeid (eelkõige programm „Erasmus+“, taaste- ja vastupidavusraha, Euroopa Sotsiaalfond+, Euroopa Regionaalarengu Fond, programm „Digitaalne Euroopa“, programm „Euroopa Horisont“, tehnilise toe rahastamisvahend, Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond jne) ja eksperdiarvamusi reformide elluviimiseks ja investeringute tegemiseks taristusse, töövahenditesse, pedagoogikasse ja tervisliku õpikeskkonna loomisesse, ning tagada, et rahaliste vahendite kasutamine on kooskõlas üldise strateegiaga.

Motivatsioon

Tehakse ettepanek kaasata ka kohalik ja piirkondlik tasand.

II. POLIITIKASOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE (RK)

Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste eriline roll

1. on veendunud, et kvaliteetsed ja kaasavad haridus- ja koolitussüsteemid, mis on võrdselt kättesaadavad kõigile, olenemata õppijate isikuomadustest, perekondlikust, kultuurilisest ja sotsiaal-majanduslikust olukorrast, ei raja teid mitte ainult kooliedu saavutamiseks, vaid ka meie ühist teed sotsiaalse ühtekuuluvuse ja kestlikuma majanduse poole Euroopa Liidus;
2. hindab kõrgelt Euroopa Komisjoni toetatud kogu kooli hõlmavat lähenemisviisi, millesse on kaasatud kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused. See on oluline eeltingimus, et reformida haridus- ja koolituspoliitikat ning saavutada Euroopa haridus- ja koolitusosalase koostöö põhieesmärgid vähendada puudulike põhioskustega isikute osakaalu ning võidelda haridus- ja koolitussüsteemist varakult lahkumise vastu;
3. juhib tähelepanu sellele, et haridussüsteemist varakult lahkumise vastaseid meetmeid⁽³⁾ rakendatakse sageli kohalikul ja piirkondlikul tasandil, mis võimaldab käsitleda kontekstipõhiseid küsimusi;
4. peab oluliseks soodustada õpilaste ja koolitöötajate heaolu õppekohas, vähendades äärealade ja maapiirkondade ning linnapiirkondade hariduslõhet ja haridusasutuste erinevusi. Seda eesmärki on võimalik saavutada üksnes piisava rahastamise abil, et edendada sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust ja võimalust teha andmepõhiseid otsuseid. Igal juhul on detsentraliseeritud haridussüsteemi kvaliteeti võimalik parandada ainult laiemal, mitte üksnes eelarvepõhise lähenemisviisiga;
5. rõhutab, et on vaja koguda ja analüüsida andmeid kohalikul, piirkondlikul ja riiklikul tasandil. Selliste andmete analüüs võib paljastada koolist väljalangemisega seotud ühised suundumused ning viia lahenduste väljapakumiseni kohapõhise lähenemisviisi alusel. Näiteks Lätis on välja töötatud riiklik interaktiivne vahend, mille abil hakata õpilaste kohta teavet koguma alates sellest, kui õpetaja tuvastab koolist väljalangemise ohu. Sel viisil saab kohalikul ja piirkondlikul tasandil luua ulatusliku statistilise aluse haridussüsteemist varakult lahkumise põhjuste ja suundumuste kohta;
6. kutsub üles laiemalt kasutama kohalikke ja piirkondlikke parimaid tavasid, et luua hästitoimiva digihariduse ökosüsteem ja edendada kestlikku digipööret. See edendaks kvaliteetset ja kaasavat haridust kõigile ning suurendaks digitaalset ühtekuuluvust ja vähendaks piirkondlikke erinevusi. Näiteks töötati Prantsusmaa Île-de-France'i piirkonnas COVID-19 põhjustatud tingimustega kohanemiseks välja tasuta keeleõppeplatvorm QIOZ;

Kriisi mõju haridussüsteemidele

7. juhib tähelepanu sellele, et koolist väljalangevate noorte arv on viimasel kümnel aastal pidevalt vähenenud. Siiski on karta, et pandeemia tõttu see positiivne suundumus taas pöördub⁽⁴⁾. Seda tõendavad järeldused, mis tehti 2021.–2022. õppeaasta edusammude ja nende seose põhjal COVID-19st tulenevate piirangutega. Näiteks Belgia Valloonia ja Brüsseli piirkonnas suurenes koolist väljalangenute arv 28 %, eriti 7.–12. klassis;

⁽³⁾ ELi näitajaga „Haridus- ja koolitussüsteemist varakult lahkumine“ mõõdetakse nende 18–24-aastaste osakaalu, kes on omandanud vaid põhihariduse (teise taseme hariduse alumine aste) ega osale enam formaal- ega mitteformaalses hariduses ja koolituses.

⁽⁴⁾ Euroopa Komisjon, hariduse, noorte, spordi ja kultuuri peadirektoraat, *Education and training monitor 2021: executive summary*, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2766/480191>.

8. kutsub üles arvesse võtma COVID-19 mõju õpilaste vaimsele ja füüsilisele tervisele ning üldisele heaolule. Samuti tuleb tähelepanu pöörata asjaolule, et kriis on õnestanud ka selliste õpilasarühmade õpimotivatsiooni, keda koolist väljalangemine varem ei ohustanud, ning on ebaproportsionaalselt mõjutanud haavatavas ja ebasoodsas olukorras õpilasi. Seepärast kutsub komitee üles töötama edukalt õppivatele lastele välja uuenduslikke motiveerivaid tegevusi;
9. nõuab sotsiaalselt kaasavat ja psühholoogiliselt kohandatud haridust kõigile kooliealistele Ukraina lastele, kes Ukrainas käimasoleva sõja tõttu elavad ELi liikmesriikides. Samuti nõuab komitee kohandatud ja hästi läbimõeldud keeleõppeprogramme (näiteks programmid, mida pakutakse Belgias Flandria piirkonnas)⁽⁵⁾ õpilastele, kes ei räägi asjaomase ELi liikmesriigi keelt, et edendada nende integratsiooni ja parandada nende tulemusi;

Järeldused

10. nõustub sõltumatus 28. juuni 2011. aasta hinnangus⁽⁶⁾ nõukogu soovitusel (varakult haridussüsteemist lahkumise vähendamise poliitika kohta)⁽⁷⁾ rakendamisel tehtud järeldusega, et eri valitsus- ja haldustasandite (Euroopa, riiklik, piirkondlik ja kohalik) koostöö on endiselt piiratud ja killustatud. See on üks valdkondi, kus on vaja teha lisajõupingutusi koolist väljalangemise probleemi lahendamiseks, eelkõige innovatsiooni ökosüsteemi raames tehtava koostöö kaudu;
11. juhib tähelepanu sellele, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on keskne roll haridusasutuste loomisel ja ajakohastamisel, kõigile võrdsete võimaluste edendamisel ning turvalise, kaasava ja tõhusa õpikeskkonna loomisel, pöörates tähelepanu ka saginevale (küber)kiusamisele. Komitee rõhutab, et mõju tõttu, mida avaldab Venemaa sõda Ukrainas, energiakriis ning inflatsiooni järsk suurenemine riikide ja kohalike omavalitsuste eelarvetes, on oluline pikaajaliselt toetada ELi struktuurifondidest munitsipaalprojekte õpikeskkonna ajakohastamiseks ja tagada olemasoleva haridustaristu kvaliteetne hooldamine;
12. kutsub üles tegelema eesseisvate ülesannetega kogu kooli hõlmava lähenemisviisi abil. Need ülesanded hõlmavad muu hulgas põlvkonnavahetust õpetajaskonnas ning õpetajatele ja koolitöötajatele laiapõhjalise motivatsiooniprogrammi loomist. Selle näiteid on mõnes kohalikus ja piirkondlikus omavalitsuses juba olemas, sh stipendiumid õpetajakutset omandavatele viimase aasta üliõpilastele, eelkõige tulevastele teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika valdkonna (STEM) õpetajatele või nõustamisspetsialistidele (psühholoogid, sotsiaalpedagoogid jne). Samal ajal tuleks jätkuvalt edendada õpetajate täiendusõppe- ja oskuste täiendamise programme ning vajaduse korral ümberõppeprogramme.

Brüssel, 12. oktoober 2022

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Vasco ALVES CORDEIRO

⁽⁵⁾ *Onthaalonderwijs voor anderstalige kinderen (OKAN, vastuvõtuharidus teist keelt kõnelevatele lastele).*

⁽⁶⁾ Euroopa Komisjon, hariduse, noorte, spordi ja kultuuri peadirektoraat, Donlevy, V., Day, L., Andriescu, M., Downes, P., *Assessment of the implementation of the 2011 Council recommendation on policies to reduce early school leaving: final report*, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2019.

⁽⁷⁾ ELT C 191, 1.7.2011, lk 1.

III

(Ettevalmistavad aktid)

REGIOONIDE KOMITEE

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE TÄISKOGU 151. ISTUNGJÄRK, 11.10.2022–12.10.2022

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Käsitöenduslike ja tööstustoodete geograafiliste tähiste kaitse Euroopa Liidus (läbivaatamine)“

(2022/C 498/11)

Raportöör:	Martine PINVILLE (FR/PES), Nouvelle-Aquitaine'i piirkonnavalikogu liige
Viitedokument:	Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse käsitöenduslike ja tööstustoodete geograafiliste tähiste kaitset ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EL) 2017/1001 ja (EL) 2019/1753 ning nõukogu otsust (EL) 2019/1754 COM(2022) 174 final

I. MUUDATUSETTEPANEKUTE SOOVITUSED

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse käsitöenduslike ja tööstustoodete geograafiliste tähiste kaitset ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EL) 2017/1001 ja (EL) 2019/1753 ning nõukogu otsust (EL) 2019/1754

COM(2022) 174 final

2022/0115 (COD)

Muudatusettepanek 1

Artikkel 2

(Uus artikkel)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p>Eesmärgid</p> <p><i>Käesoleva jaotisega nähakse ette geograafiliste tähiste ühtne ja ainuõiguslik süsteem, mis kaitseb selliste käsitöenduslike ja tööstustoodete nimetusi, mille kvaliteet, maine või muud omadused on seotud nende geograafilise päritoluga, tagades seeläbi järgmise:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> a) <i>ühiselt tegutsevatel tootjatel on vajalikud volitused ja kohustused oma geograafilise tähise haldamiseks, sealhulgas selleks, et vastata ühiskonna nõudmistele selliste autentsete pärandkultuuriliste toodete järele, mida toodetakse majanduslikus, keskkonnavalas ja sotsiaalses mõttes kestlikult, ning tegutseda turul;</i> b) <i>turustusahelas osalevate tootjate vahel on aus konkurents;</i> c) <i>tarbijad saavad usaldusväärset teavet ja neile on tagatud selliste toodete ehedus, samuti saavad nad neid turul, sealhulgas e-kaubanduses hõlpsasti kindlaks teha;</i> d) <i>geograafilisi tähiseid on lihtne ja tõhus registreerida, võttes arvesse intellektuaalomandi õiguste asjakohast kaitset;</i> e) <i>jõustamine ja turustamine toimub tõhusalt kogu liidus ja elektroonilises kaubanduses, tagades siseturu tervikluse;</i> f) <i>kohalik majandusareng, mis tagab oskusteabe ja ühise pärandi kaitse.</i>

Motivatsioon

Selle artikli lisamine võimaldab tagada kooskõla põllumajanduslike geograafiliste tähiste määrusega ja rõhutada, et see ei ole üksnes intellektuaalomandi vahend, vaid pigem avaliku poliitika vahend.

Muudatusettepanek 2

Artikkel 3

(Uus, esimene punkt)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p>Käsitöõndusliku või tööstustootete „geograafilise tähisega“ tähistatakse toodet,</p> <ul style="list-style-type: none"> i) mis pärineb konkreetsest kohast, piirkonnast või riigist; ii) mille teatav kvaliteet, maine või muu omadus tuleneb peamiselt tema geograafilisest päritolust ning iii) mille tootmisetappidest vähemalt üks toimub määratletud geograafilises piirkonnas.

Motivatsioon

On hädavajalik esitada käsitöõnduslike ja tööstustoodete geograafiliste tähiste mõiste määratlus ja lisada see käesolevasse artiklisse (kooskõlas põllumajanduslike geograafiliste tähistega).

Muudatusettepanek 3

Artikkel 5

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Artikkel 5</p> <p>Geograafilise tähise puhul esitatavad nõuded</p> <p>Selleks et käsitöõndusliku ja tööstustootete nimetus kvalifitseeruks kaitstava geograafilise tähisena, peab tegemist olema tootega,</p> <ul style="list-style-type: none"> a) mis pärineb konkreetsest kohast, piirkonnast või riigist; b) mille teatav kvaliteet, maine või muu omadus tuleneb peamiselt tema geograafilisest päritolust ning c) mille tootmisetappidest vähemalt üks toimub määratletud geograafilises piirkonnas. 	

Motivatsioon

Tuleneb artikli 3 kohta esitatud muudatusettepanekust.

Muudatusettepanek 4

Artikkel 6

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>1. Geograafiliste tähiste registreerimise taotlusi võib esitada ainult sellise toote tootjarühm (edaspidi „taotlev tootjarühm“), mille nimetus on registreerimiseks esitatud. Taotluse ettevalmistamisel ja sellega seotud menetluses võivad abiks olla piirkondlikud või kohalikud avalik-õiguslikud asutused.</p> <p>2. Liikmesriigi määratud asutust võib käesoleva jaotise tähenduses käsitada taotleva tootjarühmana, kui asjaomastel tootjatel ei ole nende arvust, geograafilisest asukohast või organisatsioonilistest omadustest tulenevalt võimalik rühma moodustada. Sellise esindamise korral esitatakse kõnealust esindamist tinginud põhjused artikli 11 lõikes 3 osutatud taotluses.</p> <p>3. Käesoleva jaotise kohaldamisel võib üksiktootjat pidada taotlevaks tootjarühmaks, kui mõlemad järgmised tingimused on täidetud:</p> <p>a) asjaomane isik on ainus tootja, kes soovib esitada geograafilise tähise registreerimise taotluse,</p> <p>b) asjaomane geograafiline piirkond on määratletud looduslike iseärasuste abil, viitamata omandi piiridele, ning selle omadused erinevad märgatavalt naaberpiirkondade omadest või toote omadused erinevad naaberpiirkondades toodetavate toodete omadustest.</p>	<p>1. Geograafiliste tähiste registreerimise taotlusi võib esitada sellise toote tootjarühm (edaspidi „taotlev tootjarühm“), mille nimetus on registreerimiseks esitatud. Taotluse ettevalmistamisel ja sellega seotud menetluses võivad abiks olla piirkondlikud või kohalikud avalik-õiguslikud asutused.</p> <p>2. Liikmesriigi määratud asutust, cellkõige piirkondlikku või kohalikku omavalitsust, võib käesoleva jaotise tähenduses käsitada taotleva tootjarühmana, kui asjaomastel tootjatel ei ole nende arvust, geograafilisest asukohast või organisatsioonilistest omadustest tulenevalt võimalik rühma moodustada. Sellise esindamise korral esitatakse kõnealust esindamist tinginud põhjused artikli 11 lõikes 3 osutatud taotluses.</p> <p>3. Käesoleva jaotise kohaldamisel võib üksiktootjat pidada taotlevaks tootjarühmaks, kui mõlemad järgmised tingimused on täidetud:</p> <p>a) asjaomane isik on ainus tootja, kes soovib esitada geograafilise tähise registreerimise taotluse,</p> <p>b) juurdepääs geograafilisele tähisele jääb avatuks igale uuele tootjale, kes vastab geograafilise tähise tootjaspetsifikaadile.</p>

Motivatsioon

Geograafilise tähise taotleja ei ole tingimata tootjarühm. Suurendada tuleks paindlikkust ning kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele, kellel juba see roll mõnes riigis on, anda võimalus olla taotleja. (Prantsuse keeles soovitakse ka muuta „üksiktootja“ vastet, mis eesti keelt ei puuduta.)

Muudatusettepanek 5

Artikli 7 lõige 1

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>1. Käsitöenduslikud ja tööstustooted, mille nimetused on registreeritud geograafilise tähisena, peavad vastama tootespetsifikaadile, mis peab sisaldama vähemalt järgmist:</p>	<p>1. Käsitöenduslikud ja tööstustooted, mille nimetused on registreeritud geograafilise tähisena, peavad vastama tootespetsifikaadile, mis peab sisaldama vähemalt järgmiseid objektiivseid ja mittediskrimineerivaid elemente:</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>a) geograafilise tähisena kaitstav nimetus, mis võib olla kas konkreetse toote tootmiskoha geograafiline nimi või kaubanduses kasutatav nimetus või tavakeeles määratletud geograafilises piirkonnas konkreetse toote kirjeldamiseks kasutatav nimetus;</p> <p>b) toote kirjeldus, sealhulgas vajaduse korral tooraine;</p> <p>c) sellise määratletud geograafilise piirkonna kirjeldus, millega tootel on punktis g osutatud seos,</p> <p>d) tõendid selle kohta, et toode pärineb artikli 5 punktis c osutatud määratletud geograafilisest piirkonnast;</p> <p>e) toote valmistamis- või saamismeetodi kirjeldus ning asjakohasel juhul kasutatavad traditsioonilised meetodid ja konkreetsed tavad;</p> <p>f) pakendamisega seotud teave, kui taotlev tootjarühm peab seda vajalikuks ja esitab piisavalt tootepõhiseid põhjendusi, miks pakendamine peab kvaliteedi säilitamiseks, algupära või kontrolli tagamiseks toimuma määratletud geograafilises piirkonnas, võttes arvesse liidu õigust, eelkõige kaupade vaba liikumise ja teenuste vaba osutamise kohta;</p> <p>g) toote teatava kvaliteedi, maine ja muude omaduste ning artikli 5 punktis b osutatud geograafilise päritolu vaheline seos;</p> <p>h) asjaomase toote märgistamise erinõuded;</p> <p>i) muud kohaldatavad nõuded, kui liikmesriigid või tootjarühm on need ette näinud, võttes arvesse asjaolu, et sellised nõuded peavad olema objektiivsed, mitte-diskrimineerivad ning kooskõlas liidu õigusega.</p>	<p>a) geograafilise tähisena kaitstav nimetus, mis võib olla konkreetse toote tootmiskoha geograafiline nimi ja kaubanduses kasutatav nimetus või tavakeeles määratletud geograafilises piirkonnas konkreetse toote kirjeldamiseks kasutatav nimetus;</p> <p>b) nimetusega hõlmatud toote või toodete liik;</p> <p>c) toote kirjeldus, sealhulgas vajaduse korral tooraine;</p> <p>d) sellise määratletud geograafilise piirkonna kirjeldus, millega tootel on punktis g osutatud seos,</p> <p>e) tõendid selle kohta, et toode pärineb artikli 5 punktis c osutatud määratletud geograafilisest piirkonnast;</p> <p>f) toote valmistamis- või saamismeetodi kirjeldus ning asjakohasel juhul kasutatavad traditsioonilised meetodid ja konkreetsed tavad;</p> <p>g) pakendamisega seotud teave, kui taotlev tootjarühm peab seda vajalikuks ja esitab piisavalt tootepõhiseid põhjendusi, miks pakendamine peab kvaliteedi säilitamiseks, algupära või kontrolli tagamiseks toimuma määratletud geograafilises piirkonnas, võttes arvesse liidu õigust, eelkõige kaupade vaba liikumise ja teenuste vaba osutamise kohta;</p> <p>h) toote teatava kvaliteedi, maine ja muude omaduste ning artikli 5 punktis b osutatud geograafilise päritolu vaheline seos;</p> <p>i) asjaomase toote märgistamise erinõuded;</p> <p>j) toote kontrollimise eest vastutav pädev asutus;</p> <p>k) muud kohaldatavad nõuded, kui liikmesriigid või tootjarühm on need ette näinud, võttes arvesse asjaolu, et sellised nõuded peavad olema objektiivsed, mitte-diskrimineerivad ning kooskõlas liidu õigusega.</p>

Motivatsioon

- Vältida tuleks sellise uue nimetuse tunnustamist, mis ei ole seotud kohaliku pärandi või kohalike sidusrühmade tavadega: geograafiline tähis on mittemateriaalne pärand, mille kehtivust hinnatakse selle tava ja kasutamise alusel.
- Tootespetsifikaat peaks olema üksikasjalikum ja täpsustama hõlmatud toote määratlust nagu põllumajanduslike geograafiliste tähiste puhul: toote liigi kriteerium moodustab osa sellest määratlusest, täpsustades tootepere, näiteks keraamika, portselan, looduslik kivi jne.

Muudatusettepanek 6

Artikli 8 lõige 1

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>1. Koonddokument koosneb järgmistest osadest:</p> <p>a) tootespetsifikaadi järgmised põhielemendid:</p> <ul style="list-style-type: none"> i) nimetus; ii) toote kirjeldus; sealhulgas vajaduse korral pakendamise ja märgistamise erieeskirjad; iii) geograafilise piirkonna täpne määratlus. 	<p>1. Koonddokument koosneb järgmistest osadest:</p> <p>a) tootespetsifikaadi järgmised põhielemendid:</p> <ul style="list-style-type: none"> i) nimetus; ii) toote liik; iii) toote kirjeldus, sealhulgas vajaduse korral pakendamise ja märgistamise erieeskirjad, ning tootmisprotsessi peamiste etappide kirjeldus; iv) geograafilise piirkonna täpne määratlus;

Motivatsioon

Koonddokument on tootespetsifikaadi kokkuvõte. See on dokument, millest Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Amet (EUIPO) geograafiliste tähiste taotluste hindamisel lähtub. Seega on vaja lisada oluline ja asjakohane teave, mida on vaja toimiku hindamiseks ELi tasandil: toote liik ja tootmisprotsess on vajalikud, et geograafilise tähise taotlust hästi mõista ja hinnata selle nõuetele vastavust nõutavate kriteeriumide alusel.

Muudatusettepanek 7

Artikli 22 lõige 2

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>2. Vastuväite korral ei registreerita nimetust, mille kohta on esitatud registreerimistaotlus, kui:</p> <p>a) väljapakutud geograafiline tähis ei vasta käesolevas määruses sätestatud kaitsenõuetele;</p> <p>b) kavandatava geograafilise tähise registreerimine oleks vastuolus artiklitega 37, 38 või 39;</p>	<p>2. Vastuväite korral ei registreerita nimetust, mille kohta on esitatud registreerimistaotlus, kui:</p> <p>a) väljapakutud geograafiline tähis ei vasta käesolevas määruses sätestatud kaitsenõuetele;</p> <p>b) kavandatava geograafilise tähise registreerimine oleks vastuolus artiklitega 35, 37, 38 või 39;</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>c) kavandatava geograafilise tähise registreerimine ohustaks täielikult või osaliselt samasugust nimetust, kaubamärki või tooteid, mida on õiguspäraselt turustatud vähemalt viis aastat enne artikli 18 lõikega 3 ette nähtud avaldamise kuupäeva.</p>	<p>c) kavandatava geograafilise tähise registreerimine ohustaks täielikult või osaliselt samasugust nimetust, kaubamärki või tooteid, mida on õiguspäraselt turustatud vähemalt viis aastat enne artikli 18 lõikega 3 ette nähtud avaldamise kuupäeva.</p>

Motivatsioon

Viite lisamine artiklile 35 võimaldab vastuväite korral kasutada kõiki õiguslikke aluseid, mida kasutatakse geograafiliste tähiste kaitsmiseks. Eesmärk on tugevdada juba tunnustatud geograafiliste tähiste kaitset ja ära hoida konkureerivate ja ebaseaduslike geograafiliste tähiste taotluste esitamist.

Muudatusettepanek 8

Artikkel 23

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>2. Amet võib pikendada lõike 1 kohaselt kehtestatud üleminekuperioodi kuni 15 aastaks või lubatakse nõuete kohaselt põhjendatud juhtudel</p> <p>a) lõikes 1 osutatud tähise nimetust on õiguspäraselt pidevalt ja muutumatult kasutatud vähemalt 25 aastat enne ametile asjaomase geograafilise tähise registreerimise taotluse esitamist;</p> <p>b) lõikes 1 osutatud tähise nimetuse kasutamise eesmärk ei ole kunagi olnud registreeritud geograafilise tähisenäimise registreeritud toote nimetuse mainest kasu saamine ning</p> <p>c) tarbijat ei ole toote õige päritolu osas eksitatud ega ole saadudki eksitada.</p> <p>nimetuse kasutamist jätkata kuni 15 aastat, kui on esile toodud, et</p> <p>5. Selleks et ületada ajutised raskused ning saavutada pikaajaline eesmärk tagada, et kõik asjaomases piirkonnas geograafilise tähisega hõlmatud toodete tootjad järgivad asjaomast tootespetsifikaati, võib liikmesriik kehtestada tootmise kohandamiseks nõuetele kuni kümne aasta pikkuse üleminekuperioodi, mis hakkab kehtima alates taotluse ametile esitamise kuupäevast, tingimusel et asjaomased ettevõtjad on kõnealuseid tooteid vastavate nimetuste all pidevalt ja õiguspäraselt turustanud vähemalt asjaomase liikmesriigi asutustele taotluse esitamisele eelnenud viie aasta jooksul ning on osutanud sellele asjaolule artiklis 13 osutatud riigisisese vaidlustamismenetluse käigus.</p>	<p>5. Selleks et ületada ajutised raskused ning saavutada pikaajaline eesmärk tagada, et kõik asjaomases piirkonnas geograafilise tähisega hõlmatud toodete tootjad järgivad asjaomast tootespetsifikaati, võib liikmesriik kehtestada tootmise kohandamiseks nõuetele kuni viie aasta pikkuse üleminekuperioodi, mis hakkab kehtima alates taotluse ametile esitamise kuupäevast, tingimusel et asjaomased ettevõtjad on kõnealuseid tooteid vastavate nimetuste all pidevalt ja õiguspäraselt turustanud vähemalt asjaomase liikmesriigi asutustele taotluse esitamisele eelnenud viie aasta jooksul ning on osutanud sellele asjaolule artiklis 13 osutatud riigisisese vaidlustamismenetluse käigus.</p>

Motivatsioon

Üleminekuperioode tuleks piirata, et mitte nõrgendada geograafiliste tähiste kaitset või seadustada olemasolevaid väärkasutusi.

Muudatusettepanek 9

Artikli 26 lõige 3

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>3. Kaitstud geograafilise tähise registreerimise otsuse jõustumisel kannab amet liidu käsitööstuslike ja tööstustoodete geograafiliste tähiste registrisse järgmised andmed:</p> <p>a) toote registreeritud nimetus;</p> <p>b) toote klass;</p> <p>c) viide õigusaktile, mille alusel nimetus registreeritakse;</p> <p>d) päritoluriik või -riigid.</p>	<p>3. Kaitstud geograafilise tähise registreerimise otsuse jõustumisel kannab amet liidu käsitööstuslike ja tööstustoodete geograafiliste tähiste registrisse järgmised andmed:</p> <p>a) toote jaoks registreeritud kaitstud geograafilise tähise nimetus;</p> <p>b) toote liik;</p> <p>c) kaitstud geograafilisest tähisest kasu saajad;</p> <p>d) viide õigusaktile, mille alusel nimetus registreeritakse;</p> <p>e) päritoluriik või -riigid.</p>

Motivatsioon

Täpsustus.

Muudatusettepanek 10

Artikli 29 lõige 1

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>1. Amet võib omal algatusel või liikmesriigi, kolmanda riigi või õiguspärasest huvi omava füüsilise või juriidilise isiku nõuetekohaselt põhjendatud taotlusel otsustada kaitstud geograafilise tähise registreering tühistada, kui:</p> <p>a) tootespetsifikaadi nõuetele vastavust ei saa enam tagada;</p> <p>b) vähemalt seitsme järjestikuse aasta jooksul ei ole geograafilise tähisega toodet turule lastud.</p>	<p>1. Amet võib omal algatusel või liikmesriigi, kolmanda riigi või õiguspärasest huvi omava füüsilise või juriidilise isiku nõuetekohaselt põhjendatud taotlusel otsustada kaitstud geograafilise tähise registreering tühistada, kui:</p> <p>a) tootespetsifikaadi nõuetele vastavust ei saa enam tagada;</p> <p>b) vähemalt kümne järjestikuse aasta jooksul ei ole geograafilise tähisega toodet turule lastud.</p>

Motivatsioon

Seitsmeaastane periood näib olevat suhteliselt juhuslik. Pidades silmas võimalikke raskusi tarneahelates ja varude ärakasutamise võimalustes, võiks ette näha pikema tühistamisaja.

Muudatusettepanek 11

Artikli 33 lõige 5

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
5. Nõuandekogusse kuulub üks esindaja igast liikmesriigist ja üks komisjoni esindaja ning nende asendusliikmed.	5. Nõuandekogusse kuulub üks esindaja igast liikmesriigist, üks komisjoni esindaja ja asjaomase toote liigi tunnustatud sõltumatu ekspert või sõltumatud eksperdid, sealhulgas vajaduse korral piirkondlike või kohalike omavalitsuste esindajad , ning nende asendusliikmed.

Motivatsioon

Nõuandekogu koosseis peaks jääma paindlikuks ja võimaldama määrata sõltumatuid eksperte, kelle eksperditeadmised võiksid olla asjakohased, et aidata Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Ametil taotlusi hinnata.

Muudatusettepanek 12

Artikli 44 lõige 2

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
2. Selliste liidust pärit käsitöenduslike ja tööstustoodete puhul, mida turustatakse geograafilise tähise all, võib märgistusel ja reklaammaterjalil olla lõikes 1 osutatud liidu sümbol. Geograafiline tähis on liidu sümboliga samal vaateväljal.	2. Selliste liidust pärit käsitöenduslike ja tööstustoodete puhul, mida turustatakse geograafilise tähise all, peab märgistusel, reklaammaterjalil või teabematerjalil olema lõikes 1 osutatud liidu sümbol. Geograafiline tähis on liidu sümboliga samal vaateväljal.

Motivatsioon

Kohustuslikus korras Euroopa logo kasutamine, et tarbijatel ja klientidel oleks võimalik tooteid ära tunda ja identifitseerida, on hädavajalik. Kuna märgistus ei sobi kõigile käsitöenduslike ja tööstustoodete geograafilistele tähistele, on asjakohasem viidata teabematerjalile.

Muudatusettepanek 13

Artikli 50 lõike 2 punkt b

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
b) Delegeeritud tootesertifitseerimisasutus: i) omab talle delegeeritud ametliku kontrolliga seotud ülesannete täitmiseks nõutavaid oskusi, seadmeid ja taristut; ii) omab piisavat hulka sobiva kvalifikatsiooni ja kogemustega töötajaid; iii) tegutseb erapooletult, tal puudub huvide konflikt ning eelkõige ei ole ta olukorras, mis võiks otseselt või kaudselt mõjutada tema ametialase tegevuse erapooletust seoses talle delegeeritud ametliku kontrolli tegemisega seotud ülesannete täitmisega, ning	b) Delegeeritud tootesertifitseerimisasutus või füüsiline isik, kellele on delegeeritud tootesertifitseerimine : i) omab talle delegeeritud ametliku kontrolliga seotud ülesannete täitmiseks, sh ettevõtjate raamatupidamisarvestuses , nõutavaid oskusi, seadmeid ja taristut; ii) omab piisavat hulka sobiva kvalifikatsiooni ja kogemustega töötajaid; iii) tegutseb erapooletult, tal puudub huvide konflikt ning eelkõige ei ole ta olukorras, mis võiks otseselt või kaudselt mõjutada tema ametialase tegevuse erapooletust seoses talle delegeeritud ametliku kontrolli tegemisega seotud ülesannete täitmisega, ning

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>iv) on piisavate õigustega, et täita talle delegeeritud ametliku kontrolli ülesandeid, ning</p> <p>(c) kui ametliku kontrolli ülesanne on delegeeritud füüsilistele isikutele, siis need füüsilised isikud:</p> <p>i) omavad neile delegeeritud ametliku kontrolliga seotud ülesannete täitmiseks nõutavaid oskusi, seadmeid ja taristut;</p> <p>ii) on sobiva kvalifikatsiooni ja kogemustega;</p> <p>iii) tegutsevad erapooletult ja neil puudub huvide konflikt seoses neile delegeeritud ametliku kontrolliga seotud ülesannete täitmisega; ning</p>	<p>iv) on piisavate õigustega, et täita talle delegeeritud ametliku kontrolli ülesandeid;</p>

Motivatsioon

Nõudeid asutustele või füüsilistele isikutele, kellele ametliku kontrolli ülesanded on delegeeritud, ei tohiks diferentseerida.

II. POLIITIKASOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. väljendab heameelt Euroopa Komisjoni ettepaneku üle, mis vastab Euroopa kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kindlale nõudmisele. Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste jaoks aitab käsitöenduslike ja tööstustoodete geograafiline tähis kaitsta pärandit, säilitada lisaväärtust ja töökohti piirkonnas ning tugevdada piirkonna identiteeti;
2. tuletab meelde, et oma 2021. aasta oktoobri arvamuses nõudis Euroopa Regioonide Komitee käsitöenduslike ja tööstustoodete geograafiliste tähiste kaitse *sui generis* süsteemi loomist. Eesmärk on tagada Euroopa Liidule geograafiliste tähiste terviklik õigusraamistik, mis kindlustaks kaitse sama taseme sõltumata geograafilise tähise olemusest;
3. väljendab heameelt asjaolu üle, et käesolev ettepanek tugineb geograafiliste tähiste kogemustele põllumajandus- ja toidutootmissektoris ning et eelistatakse käsitust, mis on eri süsteemide vahel ühtlustatud;
4. kordab oma nõudmist, et kahe süsteemi vahelise järjepidevuse tagamiseks loodaks tugev koordineerimismehhanism Euroopa Komisjoni ja Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Ameti asjaomaste talituste vahel;
5. soovib, et Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Ametile määratavad ülesanded geograafiliste tähiste kontrollimisel oleksid õigusaktis selgelt määratletud, et amet saaks õigeaegselt kindlaks teha, milliseid eksporditeadmisi on vaja taotluste ja nende nõuetele vastavuse hindamiseks nõutavate kriteeriumide alusel;
6. rõhutab vajadust luua ühine geograafiliste tähiste register, et hõlbustada tarbijate, tootjate, riikide ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste juurdepääsu teabele;
7. juhib siiski kaasseadusandjate tähelepanu käesoleva ettepanekuga hõlmatud toodete ja ökosüsteemide eripärale ja mitmekesisusele võrreldes põllumajandustoodetega ning nõuab valvsust, et tagada selle nõuetekohane ja sidus arvessevõtmine kogu ettepanekus;

8. märgib, et mõiste „käsitöenduslikud tooted“ esitatud määratlus ei vasta mõnede liikmesriikide tavadele. Seetõttu kutsub komitee Euroopa Liitu üles võtma vastu määratluse, mis hõlmaks ELis kasutatavaid tootmisprotsesse, olgu need valmistatud täielikult käsitsi, mehaaniliselt või mõlemat protsessi kombineerides;
9. tuletab meelde, kui oluliseks peab komitee innovatsiooni ja teadusuuringute küsimust, mida ei tohiks takistada tootespetsifikaatide ega mõistete „traditsioon“ ja „traditsiooniline“ liiga kitsa tõlgendamisega;
10. toonitab, kui oluline on see, et konkreetsetel ja põhjendatud juhtudel võiks geograafilise tähise registreerimise taotleja olla piirkondlik või kohalik omavalitsus;
11. juhib tähelepanu sellele, et paljud neist omavalitsustest juba toetavad sektoreid nii käsitöenduslike ja tööstustoodete geograafiliste tähiste kavandamis- ja koostamisetaapis kui ka nende rakendamisel ja edendamisel;
12. märgib, et on olemas otseregistreerimise menetlus, ja nõuab võrdset kohtlemist kõigis menetlustes, sisaldagu need riikliku registreerimise etappi või mitte;
13. tuletab meelde vajadust rakendada usaldusväärset kontrolli, millega tagatakse tootjate vastavus tootespetsifikaatidele ning tarbijate ohutus ja usaldus. Komitee kordab, et eelistada tuleks väliskontrolli, et tagada usaldusväärne ja sõltumatu kontroll vastuvõetavate kuludega;
14. tunneb seetõttu muret kontrollimenetluse pärast, mis Euroopa Komisjoni ettepanekul põhineb ettevõtja kinnitusel. See ei paku piisavaid kontrollitagatise ja võib põhjustada kuritarvitusi, mis võivad kahjustada kava usaldusväärset;
15. rõhutab, et kavade ühtlustamise eesmärgil on väga oluline võtta kasutusele geograafiliste tähiste käsituse, mis on sarnane põllumajandus- ja toidutootmissektoris juba edukalt kasutusel olevale käsitusele;
16. kordab vajadust ajaliselt piiratud registreerimismenetluse järele ning soovib eelkõige täpsustada, milline on riigi ja Euroopa tasandi taotluse kohta otsuse tegemise maksimaalne tähtaeg;
17. toonitab, kui oluline on tagada, et kulud, eelkõige edasikaebamisega seotud kulud, nagu tasu kaebuse esitamise eest, ei oleks diskrimineerivad, nii et igal geograafilise tähise omanikul oleks edasikaebamisele juurdepääs;
18. tõstab esile vajaduse teha ettepanek Euroopa tasandi meetmete kohta, millega toetada käsitöenduslike ja tööstustoodete geograafiliste tähiste sertifitseerimist, kutseala spetsialistide korraldust ning teavitamist ja edendamist. Sellised toetusmeetmed aitavad süsteemi ELis kasutusele võtta ning kaitsevad ja arendavad seeläbi piirkondades sellist majandustegevust, mida ei saa ümber paigutada;
19. nõustub komisjoni analüüsiga ettepanekus subsidiaarsuse põhimõtte järgimise kohta. Ettepaneku eesmärk on luua hästi toimiv käsitöenduslike ja tööstustoodete geograafiliste tähiste siseturg, mille kaitse kuulub ELi ja selle liikmesriikide jagatud pädevusse. Liikmesriigid üksi ei suuda seda eesmärki saavutada paljude erisuguste eeskirjade tõttu, mis on välja töötatud liikmesriigi tasandil ja mida vastastikku ei tunnustata. Üksnes liikmesriikide käsituste säilitamine tooks tootjatele kaasa õiguskindlusetuse, vähendaks tarbijate jaoks turu läbipaistvust, mõjutaks liidusisest kaubandust ja avaks tee ebavõrdsele konkurentsile geograafilise tähisega toodete turustamisel. Komisjoni ettepanekul on seega tõeline Euroopa lisaväärtus.

Brüssel, 11. oktoober 2022

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Vasco ALVES CORDEIRO

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Üleeuroopalise transpordivõrgu (TEN-T) arendamist käsitlevad suunised“

(2022/C 498/12)

Raportöör:	Isabelle BOUDINEAU (FR/PES), Nouvelle-Aquitaine'i piirkonnavolikogu liige
Viitedokumendid:	Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse liidu suuniseid üleeuroopalise transpordivõrgu arendamise kohta ning millega muudetakse määrust (EL) 2021/1153 ja määrust (EL) nr 913/2010 ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1315/2013 COM(2021) 812 final Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Pikamaa ja piiriülese raudtee-reisijateveo edendamise tegevuskava“ COM(2021) 810 final Muudetud ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse liidu suuniseid üleeuroopalise transpordivõrgu arendamise kohta ning millega muudetakse määrust (EL) 2021/1153 ja määrust (EL) nr 913/2010 ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1315/2013 COM(2022) 384 final

I. MUUDATUSETTEPANEKUTE SOOVITUSED

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse liidu suuniseid üleeuroopalise transpordivõrgu arendamise kohta ning millega muudetakse määrust (EL) 2021/1153 ja määrust (EL) nr 913/2010 ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1315/2013

COM(2021) 812 final

Muudatusettepanek 1

Põhjendus 4

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
(4) Üleeuroopalise transpordivõrgu rajamine loob taristubaasi näol eeltingimused, mis võimaldavad muuta kõik transpordiliigid säästvamaks, taskukohasemaks ja kaasavamaks, teha mitmeliigilise transpordi süsteemi raames säästvad alternatiivid laialdaselt kättesaadavaks ja kehtestada õiged stiimulid ülemineku hoogustamiseks, eelkõige tagades õiglase ülemineku kooskõlas eesmärkidega, mis on esitatud nõukogu [...] soovitusel (EL) [...] õiglase kliimanetraalsusele ülemineku tagamise kohta.	(4) Üleeuroopalise transpordivõrgu rajamine loob taristubaasi näol eeltingimused, mis võimaldavad muuta kõik transpordiliigid kõigis liidu piirkondades säästvamaks, taskukohasemaks ja kaasavamaks, teha mitmeliigilise transpordi süsteemi raames säästvad alternatiivid laialdaselt kättesaadavaks ja kehtestada õiged stiimulid ülemineku hoogustamiseks, eelkõige tagades õiglase ülemineku kooskõlas eesmärkidega, mis on esitatud nõukogu [...] soovitusel (EL) [...] õiglase kliimanetraalsusele ülemineku tagamise kohta.

Motivatsioon

Ükski Euroopa Liidu piirkond ei tohiks üleminekus kõrvale jääda.

Muudatusettepanek 2

Põhjendus 16

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
(16) Ühishuviprojektide planeerimise ja ehitamise etapis tuleks asjakohaselt arvesse võtta piirkondlike ja kohalike omavalitsuste ning projektist mõjutatud üldsuse huve.	(16) Ühishuviprojektide planeerimise ja ehitamise etapis tuleb asjakohaselt arvesse võtta piirkondlike ja kohalike omavalitsuste ning projektist mõjutatud üldsuse huve.

Motivatsioon

On hädavajalik, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused oleksid projektide planeerimisse täielikult kaasatud. Tingiva kõneviisi kasutamine ei ole seega põhjendatud.

Muudatusettepanek 3

Põhjendus 52

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
(52) Liikmesriigid peaksid kehtestama säästva linnalise liikumiskeskonna kavade riikliku toetusprogrammi, mille eesmärk on edendada säästva linnalise liikumiskeskonna kavade kasutuselevõttu ning parandada tegevuse koordineerimist piirkondade ja linnade vahel. Programmi raames tuleks toetada piirkondi ja linnu kvaliteetsete säästva linnalise liikumiskeskonna kavade väljatöötamisel ning tugevdada nende kavade rakendamise jälgimist ja hindamist seadusandlike meetmete, suuniste, suutlikkuse suurendamise, abi ja võimaliku rahalise toetuse kaudu.	(52) Liikmesriigid peaksid kehtestama säästva linnalise liikumiskeskonna kavade riikliku toetusprogrammi, mille eesmärk on edendada säästva linnalise liikumiskeskonna kavade kasutuselevõttu ning parandada tegevuse koordineerimist piirkondade ja linnade vahel. Programmi raames tuleks toetada piirkondi ja linnu kvaliteetsete säästva linnalise liikumiskeskonna kavade väljatöötamisel ning tugevdada nende kavade rakendamise jälgimist ja hindamist seadusandlike meetmete, suuniste, suutlikkuse suurendamise, abi ja võimaliku rahalise toetuse kaudu. Riiklike toetusprogrammide raames antava toetuse täiendamiseks soodustab Euroopa Komisjon koridorifoorumite kaudu teabevahetust transpordisõlmede vahel.

Motivatsioon

Euroopa Komisjon peab toetama kohalikke omavalitsusi, kellel ei ole kogemusi säästva linnalise liikumiskeskonna kavade väljatöötamisel, eelkõige soodustades kogemuste jagamist.

Muudatusettepanek 4

Põhjendus 66

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(66) Euroopa transpordikoridorid peaksid aitama arendada üleeuroopalise transpordivõrgu taristut viisil, mis võimaldab kõrvaldada kitsaskohad, tõhustada piiriüleseid ühendusi ning parandada tõhusust ja kestlikust. Nad peaksid aitama suurendada ühtekuuluvust parema territoriaalse koostöö kaudu. Samuti tuleks nende puhul silmas pidada transpordipoliitika laiemaid eesmärke ning hõlbustada transpordiliikide koostalitlusvõimet, omavahelist integreerimist ja mitmeliigilist transporti. Koridoripõhine lähenemisviis peaks olema läbipaistev ja selge ning selliste koridoride haldamine ei tohiks põhjustada halduskoormuse või -kulude liigset kasvu.</p>	<p>(66) Euroopa transpordikoridorid peaksid aitama arendada üleeuroopalise transpordivõrgu taristut viisil, mis võimaldab kõrvaldada kitsaskohad, tõhustada piiriüleseid ühendusi ning parandada tõhusust ja kestlikust. Nad peaksid aitama suurendada ühtekuuluvust parema territoriaalse koostöö kaudu. Samuti tuleks nende puhul silmas pidada transpordipoliitika laiemaid eesmärke ning hõlbustada transpordiliikide koostalitlusvõimet, omavahelist integreerimist ja mitmeliigilist transporti. Koridoripõhine lähenemisviis peaks olema läbipaistev ja selge ning selliste koridoride haldamine ei tohiks põhjustada halduskoormuse või -kulude liigset kasvu. Samuti peaks see soodustama integreeritud juhtimisstruktuuride loomist, et kiirendada piiriüleste lõikude rajamist, näiteks Euroopa territoriaalse koostöö rühmitused. Üleeuroopalise transpordivõrgu rakendamise üle otsuste vastuvõtmisel konsulteerivad Euroopa Komisjon ja liikmesriigid piirkondade ja nende sidusrühmadega.</p>

Motivatsioon

Integreeritud juhtimisstruktuurid, nagu Euroopa territoriaalse koostöö rühmitused, on näidanud, et nad võivad aidata ületada raskusi piiriülese koostöö valdkonnas, eelkõige TEN-T piiriüleste lõikude rajamisel. See tuleks määruses ära märkida.

Muudatusettepanek 5

Artikli 3 punkt f

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>f) „linnatranspordisõlm“ – linnapiirkond, kus linnapiirkonnas ja selle ümbruses asuvad üleeuroopalise transpordivõrgu transporditaristu elemendid, nagu sadamad, sealhulgas reisiterminalid, lennujaamad, raudteejaamad, bussiterminalid, logistikaplatvormid ja -rajatised ning kaubaterminalid, on ühendatud selle taristu muude elementidega ning piirkondliku ja kohaliku liikluse taristuga;</p>	<p>f) „linnatranspordisõlm“ – funktsionaalne linnapiirkond, kus linnapiirkonnas ja selle ümbruses asuvad üleeuroopalise transpordivõrgu transporditaristu elemendid, nagu sadamad, sealhulgas reisiterminalid, lennujaamad, raudteejaamad, bussiterminalid, logistikaplatvormid ja -rajatised ning kaubaterminalid, on ühendatud selle taristu muude elementidega ning piirkondliku ja kohaliku liikluse taristuga;</p>

Motivatsioon

Funktsionaalne linnapiirkond kajastab paremini linna ja selle pendelrändetsooni integreeritud transpordisüsteemi ning on oluline linnapiirkondade planeerimisel ja linna transpordisüsteemi CO₂ heite vähendamisel. Sõna „funktsionaalne“ lisamine linnatranspordisõlmede määratlusse sobib paremini artikli 3 punktis o esitatud säästva linnalise liikumiskeskonna kavade loogikaga.

Muudatusettepanek 6

Artikli 3 punkt l

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
l) „mitmeliigilise reisijateveo sõlmpunkt“ – vähemalt kahe reisijateveoks kasutatava transpordiliigi vaheline ühenduspunkt, kus on tagatud reisiteave, juurdepääs ühis-transportile ja võimalused vahetada transpordiliiki, sealhulgas süsteemi „Pargi ja sõida“ ja aktiivse liikuvuse rajatised, ning mis toimib ühenduslülina linnatranspordisõlmede ja pikemaiah vahemaid hõlmavate transpordivõrkude vahel;	l) „mitmeliigilise reisijateveo sõlmpunkt“ – vähemalt kahe reisijateveoks kasutatava transpordiliigi vaheline ühenduspunkt, kus on tagatud reisiteave, juurdepääs ühis-transportile ja võimalused vahetada transpordiliiki, sealhulgas süsteemi „Pargi ja sõida“ ja aktiivse liikuvuse rajatised, ning mis toimib ühenduslülina linnatranspordisõlmede ja pikemaiah vahemaid hõlmavate transpordivõrkude vahel ja nende sees ;

Motivatsioon

Selle muudatusettepanekuga saaksid rahastust linnatranspordisõlmedevahelise ja -sisese mitmeliigilise reisijateveo sõlmpunkti projektid.

Muudatusettepanek 7

Artikli 3 punkt o

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
o) „säästva linnalise liikumiskeskonna kava“ – strateegilise liikuvuse planeerimise dokument, mille eesmärk on parandada inimeste, ettevõtete ja kaupade juurdepääsu funktsionaalsele linnapiirkonnale (sealhulgas pendelrändetsoonid) ning liikuvust selles funktsionaalses linnapiirkonnas;	o) „säästva linnalise liikumiskeskonna kava“ – strateegilise liikuvuse planeerimise dokument, mille eesmärk on parandada inimeste, ettevõtete ja kaupade juurdepääsu funktsionaalsele linnapiirkonnale (sealhulgas pendelrändetsoonid) ning liikuvust selles funktsionaalses linnapiirkonnas. Säästva linnalise liikumiskeskonna kavad võivad olla lisatud olemasolevatesse kavadesse ja/või laiematesse kavadesse, mis hõlmavad näiteks ka maakasutuse planeerimist, arvestades maakasutuse ja liikuvuse seoseid;

Motivatsioon

Selle muudatusettepanekuga tagatakse, et säästva linnalise liikumiskeskonna kavad võivad tugineda kohalikul ja piirkondlikul tasandil olemasolevatele ja/või laiemale kavadele.

Muudatusettepanek 8

Artikli 3 punkt z

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
z) „meresadam“ – maismaa- ja veeala, mis hõlmab taristut ja seadmeid, mis võimaldavad eelkõige veesõidukite vastuvõtmist, nende laadimist ja lossimist, kauba ladustamist, vastuvõtmist ja väljasaatmist, reisijate, meeskonna ja teiste isikute pardaleminekut ja pardalt lahkumist, ning võimalikku muud sadamaalal asuvat transpordiettevõtjatele vajalikku taristut;	z) „meresadam“ – maismaa- ja veeala, mis hõlmab taristut ja seadmeid, mis võimaldavad eelkõige veesõidukite vastuvõtmist, nende laadimist ja lossimist, kauba ladustamist, vastuvõtmist ja väljasaatmist, reisijate, meeskonna ja teiste isikute pardaleminekut ja pardalt lahkumist, ning võimalikku muud sadamaalal asuvat transpordiettevõtjatele vajalikku taristut, ning mis on kaubandusvääravad, tööstusklastrid ja energiakeskused;

Motivatsioon

Meresadama määratlemisel määruses tuleks nimetada kõik selle taristu rollid, et nende ees seisvaid probleeme kõige paremini lahendada.

Muudatusettepanek 9

Artikli 4 lõike 2 punkt c

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	viii) regulatiivsete standardite kohandamine piirkondlike oludega;

Motivatsioon

Selleks et tagada võrgu järjepidevus ja selle rajamine määruse artiklis 6 sätestatud tähtaegade jooksul, on oluline kohandada tehnilisi meetmeid raskustele, mida nende kohaldamine võib põhjustada teatavates piirkondades, eelkõige nendes, mis on nimetatud määruse põhjenduses 26: äärepoolseimad piirkonnad ning muud kauged, saare-, perifeersed ja mägi piirkonnad või hõredalt asustatud piirkonnad või isoleeritud või osaliselt eraldatud võrgud.

Muudatusettepanek 10

Artikli 8 lõike 2 punkt b

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
b) olema sotsiaal-majanduslike kulude-tulude analüüsi põhjal majanduslikult elujõuline;	b) olema sotsiaal-majanduslike kulude-tulude analüüsi põhjal majanduslikult elujõuline ning elujõulisuse tõlgendamisel tuleks arvesse võtta ka liikmesriikide sotsiaal-majanduslike olusid ja projektide laiemat majandusmõju;

Motivatsioon

Liikmesriikides, kus inimeste ja kaupade vood on keskmisest väiksemad, ei näi raudteeprojektid üldiselt elujõulised, kui neid vaadeldakse rangelt kulude-tulude analüüsi põhjal. Elujõulisuse tõlgendamisel tuleb arvesse võtta olusid ja projektide laiemat mõju.

Muudatusettepanek 11

Artikli 15 lõike 3 punkt b

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
b) nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib komisjon liikmesriigi taotlusel teha rakendusaktidega muid erandeid lõikes 2 osutatud nõuetest. Erandi taotlus peab põhinema sotsiaal-majanduslikul kulude-tulude analüüsil ja koostalitlusvõimele avalduva mõju hindamisel. Erand peab vastama Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/797 nõuetele ning see peab asjakohasel juhul olema naaberliikmesriigiga või naaberliikmesriikidega kooskõlastatud ja kokku lepitud.	b) nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib komisjon liikmesriigi, piirkondliku omavalitsuse või pädevate asutuste rühma taotlusel teha rakendusaktidega muid erandeid lõikes 2 osutatud nõuetest. Erandi taotlus peab põhinema sotsiaal-majanduslikul kulude-tulude analüüsil ja koostalitlusvõimele avalduva mõju ja kliimamuutustevastasesse võitlusse antava panuse hindamisel. Erand peab vastama Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/797 nõuetele ning see peab asjakohasel juhul olema naaberliikmesriigiga või naaberliikmesriikidega kooskõlastatud ja kokku lepitud.

Motivatsioon

Selleks et tagada võrgustiku tõhus elluviimine määruse artiklis 6 sätestatud tähtaegade jooksul, on vaja piirata halduskoormust ja hõlbustada erandite tegemist.

TEN-T üldvõrgu rajamisel tehtud edusammud ei ole piisavad selleks, et kõiki sätestatud nõudeid oleks võimalik täita 2050. aastaks. See nõuaks liiga suurt eelarvet, sest osa lõike ei sobi teatavate nõuete täitmiseks, näiteks kõigi raudteeliinide elektrifitseerimiseks. Seepärast tuleks edendada võrgustiku arengut ja teha kindlaks lõigud, kus on asjakohasem määruse nõudeid kohandada.

Muudatusettepanek 12

Artikli 16 lõike 2 punkt c

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
c) laiendatud põhivõrgu reisirajateveoliinidel võimaldab taristu reisirongide lubatud sõidukiirusena vähemalt 160 km/h.	c) laiendatud põhivõrgu reisirajateveoliinidel võimaldab taristu reisirongide lubatud keskmise sõidukiirusena vähemalt 160 km/h.

Motivatsioon

Selle tehnilise nõude rakendamine osutuks liiga kulukaks ega annaks märkimisväärset lisaväärtust. Asjakohasem on kasutada realistlikumat ja tõhusamat lähenemisviisi, et tagada võrgu õigeaegne rajamine ning kindlustada võrgu kasutajatele tõhusad ja tulemuslikud ühendused.

Muudatusettepanek 13

Artikli 16 lõike 5 punkt b

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
b) nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib komisjon liikmesriigi taotlusel teha rakendusaktidega muid erandeid lõigetes 2–4 osutatud nõuetest. Iga erand põhineb sotsiaal-majanduslikul kulude-tulude analüüsil ja koostalitlusvõimele avalduva mõju hindamisel. Erand peab vastama direktiivi (EL) 2016/797 nõuetele ning see peab asjakohasel juhul olema naaberliikmesriigiga või naaberliikmesriikidega kooskõlastatud ja kokku lepitud.	b) nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib komisjon liikmesriigi, piirkondliku omavalitsuse või pädevate asutuste rühma taotlusel teha rakendusaktidega muid erandeid lõikes 2 osutatud nõuetest. Iga erand põhineb sotsiaal-majanduslikul kulude-tulude analüüsil ja koostalitlusvõimele avalduva mõju ja kliimamuutustevastasse võitluse antava panuse hindamisel. Erand peab vastama direktiivi (EL) 2016/797 nõuetele ning see peab asjakohasel juhul olema naaberliikmesriigiga või naaberliikmesriikidega kooskõlastatud ja kokku lepitud.

Motivatsioon

Selleks et tagada võrgustiku tõhus elluviimine määruse artiklis 6 sätestatud tähtaegade jooksul, on vaja piirata halduskoormust ja hõlbustada erandite tegemist.

Paljud põhivõrgu ja laiendatud põhivõrgu raudteelõigud ei sobi kehtestatud nõuete täitmiseks. Neid ei ole võimalik täita konkreetsete geograafiliste piirangute või oluliste füüsiliste piirangute tõttu, mis takistavad nende rakendamist või tekitavad põhjendamatu lisakulusid.

Muudatusettepanek 14

Artikli 17 lõige 6

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>6. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib komisjon liikmesriigi taotlusel teha rakendusaktidega erandeid lõigetes 1–5 osutatud nõuetest. Erandi taotlus peab põhinema sotsiaal-majanduslikul kulude-tulude analüüsil ja koostalitlusvõimele avalduva mõju hindamisel. Erand peab vastama Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/797 nõuetele ning see peab asjakohasel juhul olema naaberliikmesriigiga või naaberliikmesriikidega kooskõlastatud ja kokku lepitud.</p>	<p>6. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib komisjon liikmesriigi, piirkondliku omavalitsuse või pädevate asutuste rühma taotlusel teha rakendusaktidega erandeid lõigetes 1–5 osutatud nõuetest. Erandi taotlus peab põhinema sotsiaal-majanduslikul kulude-tulude analüüsil ja koostalitlusvõimele avalduva mõju hindamisel. Erand peab vastama Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/797 nõuetele ning see peab asjakohasel juhul olema naaberliikmesriigiga või naaberliikmesriikidega kooskõlastatud ja kokku lepitud.</p>

Motivatsioon

Euroopa raudteeliikluse juhtimissüsteemi (ERTMS) ei ole võimalik võrgu teatavates lõikudes õigeaegselt kasutusele võtta, eelkõige selleks vajalike suurte investeeringute tõttu. Selleks et tagada võrgustiku tõhus elluviimine määruse artiklis 6 sätestatud tähtaegade jooksul, on vaja piirata halduskoormust ja hõlbustada erandite tegemist, kui need ei mõjuta võrgu koostalitlusvõimet Euroopa tasandil.

Muudatusettepanek 15

Artikli 19 punkt g

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>g) raudteede jaoks uuendusliku alternatiivkütuste tehnoloogia väljatöötamine, näiteks vesinik teelõikude puhul, mis on elektrifitseerimise nõudest vabastatud.</p>	<p>g) raudteede jaoks uuendusliku veeremitehnoloogia ja alternatiivkütuste tehnoloogia väljatöötamine, näiteks vesinik, biokütused või akutoitel töötavad rongid teelõikude puhul, mis on elektrifitseerimise nõudest vabastatud.</p>

Motivatsioon

Elektrifitseerimiskohustusest vabastatud teelõike tuleks käsitada võimalusena arendada kliimamuutuste vastu võitlemisele kaasa aitavaid uuenduslikke tehnoloogilisi lahendusi. Selleks peab Euroopa Liit võtma kasutusele tehnoloogianeutraalse lähenemisviisi ja tagama eelkõige arendatavate tehnoloogiate kliimatõhususe ja majandusliku tõhususe.

Muudatusettepanek 16

Artikli 28 lõike 1 punkt a

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p>xi) kõnni- ja jalgrattateede taristu;</p>

Motivatsioon

Kvaliteetse pikamaaliikluse maanteetaristuga peab kaasnema taristu arendamine jalgrattasõiduks ja kõndimiseks, eriti linnatranspordisõlmedes.

Muudatusettepanek 17

Artikli 33 lõige 2

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>2. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib komisjon liikmesriigi taotlusel teha rakendusaktidega erandeid lõike 1 punktides a, b, c ja g sätestatud nõuetest. Erandi taotlus peab põhinema sotsiaal-majanduslikul kulude-tulude analüüsil või olema seotud konkreetsete geograafiliste või oluliste füüsiliste piirangutega, sealhulgas raudteesüsteemi puudumisega territooriumil.</p>	<p>2. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib komisjon liikmesriigi, piirkondliku omavalitsuse või pädevate asutuste rühma taotlusel teha rakendusaktidega erandeid lõike 1 punktides a, b, c ja g sätestatud nõuetest. Erandi taotlus peab põhinema sotsiaal-majanduslikul kulude-tulude analüüsil või olema seotud konkreetsete geograafiliste või oluliste füüsiliste piirangutega, sealhulgas raudteesüsteemi puudumisega territooriumil.</p>

Motivatsioon

Selleks et tagada võrgu järjepidevus ja selle rajamine määruse artiklis 6 sätestatud tähtaegade jooksul, on oluline kohandada tehnilisi meetmeid raskustele, mida nende kohaldamine võib teatavates piirkondades põhjustada.

Muudatusettepanek 18

Artikli 35 lõike 3 viimane lõik

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Liikmesriigid konsulteerivad oma territooriumil tegutsevate kaubasaatjatega ning transpordi- ja logistikaettevõtjatega. Nad võtavad oma analüüsis arvesse konsulteerimise tulemusi.</p>	<p>Liikmesriigid konsulteerivad linnatranspordisõlmede kohalike ja piirkondlike omavalitsustega, oma territooriumil tegutsevate kaubasaatjatega ning transpordi- ja logistikaettevõtjatega. Nad võtavad oma analüüsis arvesse konsulteerimise tulemusi.</p>

Motivatsioon

Kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on ulatuslik vastutus mitmeliigiliste kaubaveo terminalide ja nende TEN-T transporditaristu nõuete eest (artikkel 37) ning seepärast tuleks nendega konsulteerida, kui liikmesriigid koostavad oma mitmeliigilise kaubaveo terminalide võrgustiku tegevuskavu.

Muudatusettepanek 19

Artikli 37 lõige 5

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>5. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib komisjon liikmesriigi taotlusel teha rakendusaktidega erandeid lõigetes 1–4 sätestatud kohustustest, kui investeeringud taristusse ei ole sotsiaal-majandusliku tasuvuse seisukohast põhjendatud, eelkõige juhul, kui terminal asub ruumiliselt piiratud alal.</p>	<p>5. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib komisjon liikmesriigi taotlusel teha rakendusaktidega erandeid lõigetes 1–4 sätestatud kohustustest, kui investeeringud taristusse ei ole sotsiaal-majandusliku tasuvuse seisukohast põhjendatud, eelkõige juhul, kui terminal asub ruumiliselt piiratud alal, eriti linnatranspordisõlmedes. Erandid peaksid olema võimalikud ka linnatranspordisõlmedes, kui turunõudlus ei võimalda kehtestatud terminalinõudeid täita.</p>

Motivatsioon

Linnatranspordisõlmedes asuvad platvormid (nagu on sätestatud artiklis 40) peavad toime tulema väga suurte territoriaalsete pingete ja piiratud ruumiga. Nende olukord raskendab teatavate artikli 37 lõigetes 1–4 sätestatud tehniliste nõuete täitmist. Seepärast tuleks eelistada selliseid linnalogistika plaane, mille elluviimine ei nõua liiga suurt laienemist.

Muudatusettepanek 20

Artikli 40 punkti b alapunkt ii ja viimane lõik

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p><i>selliste linnalise liikumiskeskonna andmete kogumine ja komisjonile esitamine linnatranspordisõlmede kaupa, mis hõlmavad vähemalt kasvuhoonegaaside heidet, ummikuid, õnnetusi ja vigastusi, transpordiliikide osakaalu ja liikuvusteenuste kättesaadavust ning õhusaastet ja müra. Seejärel esitatakse need andmed igal aastal;</i></p> <p>[...]</p> <p><i>Komisjon võtab hiljemalt üks aasta pärast käesoleva määruse jõustumist vastu rakendusakti, millega kehtestatakse meetodika, mille alusel liikmesriigid koguvad punkti b alapunktis ii osutatud andmeid. Kõnealune rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 59 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.</i></p>	<p><i>komisjoni iga-aastane teavitamine säästva linnalise liikumiskeskonna kavade elluviimise arengust;</i></p> <p>[...]</p>

Motivatsioon

Kuigi on mõistetav, et komisjon soovib kehtestada säästva linnalise liikumiskeskonna kavade elluviimise põhjaliku järelevalve, tundub iga-aastane andmekogumine sellises ulatuses ebasobiv. Lisaks toob andmete koostamine kaasa uuringute laviini, mis on kohalike ja piirkondlike omavalitsuste jaoks liiga koormav. Tuleks hoolitseda selle eest, et säästva linnalise liikumiskeskonna kavade koostamine ja nendega seotud näitajate ettevalmistamine ei tekitaks halduskoormust, mis on TEN-T eesmärkide saavutamiseks ebavajalik. Seepärast tehakse ettepanek lihtsustada säästva linnalise liikumiskeskonna kavade rakendamise järelevalve menetlust, säilitades siiski kohustuse anda teavet nende edusammude kohta.

Muudatusettepanek 21

Artikli 40 punkt d

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>d) 31. detsembriks 2040: vähemalt ühe piisava ümberlaadimisvõimsusega mitmeliigilise kaubaveo terminali arendamine linnatranspordisõlmes või selle läheduses.</p>	<p>d) 31. detsembriks 2040: vähemalt ühe linnalogistika ja viimase kilomeetri ühenduste tagamiseks piisava ümberlaadimisvõimsusega mitmeliigilise kaubaveo terminali arendamine linnatranspordisõlmes või selle läheduses.</p>

Motivatsioon

Tundub riskantne näha ette mitmeliigiliste kaubaveo terminalide rajamine, võtmata arvesse voogude dünaamikat piirkondlikul tasandil ning reageerimata võimalikult tõhusalt ettevõtjate vajadustele, võttes samal ajal arvesse maa-ala pakutavaid ja tehnilisi võimalusi. Seepärast tehakse ettepanek rõhutada nende platvormide rolli linnalogistikas.

Muudatusettepanek 22

Artikli 44 punkt a

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
a) toetada ja edendada transpordi CO ₂ heite vähendamist heiteta ja vähese heitega sõidukitele, laevadele ja õhusõidukitele ülemineku ning muu uuendusliku ja säästva transpordi- ja võrgutehnoloogia, nagu Hyperloop, kasutuselevõtu kaudu;	a) toetada ja edendada transpordi CO ₂ heite vähendamist heiteta ja vähese heitega sõidukitele, laevadele, raudteevereemile ja õhusõidukitele ülemineku ning muu uuendusliku ja säästva transpordi- ja võrgutehnoloogia, nagu Hyperloop, kasutuselevõtu kaudu;

Motivatsioon

Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärkide saavutamiseks tuleks tehnoloogilist innovatsiooni soodustada kõigi transpordiliikide puhul. Uuendused on võimalikud ja soovitatavad ka raudteesektoris, eelkõige tehniliste standardite rakendamisest vabastatud lõikudes.

Muudatusettepanek 23

Artikli 44 punkt a

(uus punkt)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	soodustada keskkonnasäästlike ja uuenduslike alternatiivide alast teadus- ja arendustegevust TEN-T tehnilistest meetmetest vabastatud piirkondades, nagu saared ja äärepoolseimad piirkonnad;

Motivatsioon

Kui määruse või taotluse alusel teatavatele piirkondadele tehtud erandid võimaldavad tagada TEN-T nõuetekohase elluviimise piirkondlike raskustega kohtades, tuleks seal soodustada alternatiivsete tehnoloogiliste või energialahenduste loomist, muutes need piirkonnad innovatsioonilaboriteks.

Muudatusettepanek 24

Artikli 52 lõige 2

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
2. Koridorifoorumi asutab ametlikult ja seda juhib Euroopa koordinaator. Asjaomased liikmesriigid lepivad kokku neis liikmetes, kes osalevad koridorifoorumil nende vastavat Euroopa transpordikoridori osa puudutavates küsimustes, ja tagavad raudteekaubaveo juhtorganite esindatuse.	2. Koridorifoorumi asutab ametlikult ja seda juhib Euroopa koordinaator. Asjaomased liikmesriigid lepivad kokku neis liikmetes, kes osalevad koridorifoorumil nende vastavat Euroopa transpordikoridori osa puudutavates küsimustes, ja tagavad raudteekaubaveo juhtorganite ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, ettevõtjate, tööstuse ja TEN-T linnatranspordisõlmede esindatuse.

Motivatsioon

Piirkondlikud omavalitsused annavad märkimisväärse osa TEN-T projektide kaasrahastamisest. Lisaks on neil pädevus võrgu planeerimisel ja ühistransporditeenuste haldamisel piirkondlikul tasandil. Nad moodustavad samuti hädavajaliku kanali elanike liikuvusvajaduste edastamiseks. Seepärast tuleks nad täielikult kaasata TEN-T koridoride juhtimisse.

Muudatusettepanek 25

Artikli 52 lõige 6

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>6. Euroopa koordinaator võib tööplaani ja selle rakendamise osas konsulteerida piirkondlike ja kohalike ametiasutustega, taristuettevõtjatega, transpordiettevõtjatega, eelkõige nendega, kes on raudteekaubaveo juhtorganite liikmed, tarniva tööstusega, transpordikasutajatega ja kodanikuühiskonna esindajatega. Lisaks teeb ERTMSi eest vastutav Euroopa koordinaator tihedat koostööd Euroopa Liidu Raudteeameti ja Euroopa raudtee ühissetevõttega ning Euroopa mereruumi koordinaator teeb tihedat koostööd Euroopa Meresõiduohutuse Ametiga.</p>	<p>6. Euroopa koordinaator konsulteerib tööplaani ja selle rakendamise osas kohalike ametiasutustega, taristuettevõtjatega, transpordiettevõtjatega, eelkõige nendega, kes on raudteekaubaveo juhtorganite liikmed, tarniva tööstusega, transpordikasutajatega ja kodanikuühiskonna esindajatega. Lisaks teeb ERTMSi eest vastutav Euroopa koordinaator tihedat koostööd Euroopa Liidu Raudteeameti ja Euroopa raudtee ühissetevõttega ning Euroopa mereruumi koordinaator teeb tihedat koostööd Euroopa Meresõiduohutuse Ametiga.</p>

Motivatsioon

Kõik koordinaatorid on kehtestanud mehhanismid konsulteerimiseks kõigi oma tegevuspiirkonna asjaomaste osalejatega. Seda tuleb arvesse võtta.

Muudatusettepanek 26

Artikli 53 lõige 2

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>2. Tööplaani koostatakse tihedas koostöös asjaomaste liikmesriikidega ning konsulteerides koridorifoorumiga ja raudteekaubaveo juhtorganitega või horisontaalsete prioriteetide nõuandefoorumiga. Asjaomased liikmesriigid peavad Euroopa transpordikoridori käsitleva tööplaani heaks kiitma. Komisjon esitab tööplaani teavitamise eesmärgil Euroopa Parlamendile ja nõukogule.</p>	<p>2. Tööplaani koostatakse tihedas koostöös asjaomaste liikmesriikide ja piirkondlike omavalitsustega ning konsulteerides koridorifoorumiga ja raudteekaubaveo juhtorganitega või horisontaalsete prioriteetide nõuandefoorumiga. Asjaomased liikmesriigid peavad Euroopa transpordikoridori käsitleva tööplaani heaks kiitma. Komisjon esitab tööplaani teavitamise eesmärgil Euroopa Parlamendile ja nõukogule.</p>

Motivatsioon

Arvestades piirkondlike omavalitsuste rolli tööplaani rakendamisel ja selle mõju nende territooriumile, peavad nad olema kaasatud selle koostamisse.

Muudatusettepanek 27

Artikli 56 lõike 1 punkt b

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>b) jätma üldvõrgust välja meresadamad ja lennujaamad, mille puhul tõendatakse, et nende viimase kuue aasta keskmine liiklusmaht moodustab alla 85 % asjaomasest künnisest;</p>	<p>b) algatama seiremenetluse iga kord enne seda, kui üldvõrgust jäetakse välja meresadamad ja lennujaamad, mille puhul tõendatakse, et nende viimase kuue aasta keskmine liiklusmaht moodustab alla 85 % asjaomasest künnisest. Seiremenetluse raames võtab komisjon tihedas koostöös pädevate asutustega arvesse kvalitatiivseid näitajaid ja mis tahes tsüklilisi tegureid, mis võivad selgitada taristu liiklusmahu vähenemist. Liiklusmahtude muutused, mis tulenevad ajutistest või erandlikest teguritest, ei õigusta võrgust väljajätmist;</p>

Motivatsioon

Võttes arvesse nii TEN-T integratsiooniga seotud investeeringuid kui ka sellega kaasnevat positiivset protsessi, eelkõige taristu keskkonnasäästlikumaks muutumist, peetakse paremaks vältida meresadamate või lennujaamade väljajätmist üldvõrgust. Kuna aga liiklusvoolu dünaamika pidevalt muutub, peab võrk jääma siiski kohandatavaks. Seepärast soovitatakse väljajätmise asemel pigem algatada seiremenetluse, mis võimaldab asjaomase meresadama või lennujaama dünaamikat üksikasjalikumalt hinnata, et otsustada, kas see võrgust välja jätta või mitte.

Muudatusettepanek 28

Artikkel 57

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Artikkel 57</p> <p>Avaliku ja erasektori sidusrühmade kaasamine</p> <p>Asjakohastel juhtudel järgitakse ühishuviprojektide planeerimise ja ehitamise etapis projektist mõjutatud piirkondlike ja kohalike omavalitsuste ning kodanikuühiskonna kaasamise ja nendega konsulteerimise siseriiklikke menetlusi. Komisjon edendab vastavate heade tavade vahetamist, eelkõige seoses haavatavas olukorras olevate inimestega konsulteerimise ja nende kaasamisega.</p>	<p>Artikkel 57</p> <p>Avaliku ja erasektori sidusrühmade kaasamine</p> <p>Ühishuviprojektide planeerimise ja ehitamise etapis järgitakse projektist mõjutatud piirkondlike ja kohalike omavalitsuste ning kodanikuühiskonna kaasamise ja nendega konsulteerimise siseriiklikke menetlusi. Komisjon edendab vastavate heade tavade vahetamist, eelkõige seoses haavatavas olukorras olevate inimestega konsulteerimise ja nende kaasamisega.</p>

Motivatsioon

Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused peavad olema juhul, kui ühishuviprojekti arendamine neid mõjutab, kaasatud selle väljatöötamisse.

Muudatusettepanek 29

V lisa punkt 4

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>4. TEN-T tõhus toimimine: säästva linnalise liikumiskeskonna kavas tuleks nõuetekohaselt arvesse võtta erinevate linnameetmete mõju nii reisijate- kui ka kaubaveovoogudele üleeuroopalises transpordivõrgus, et tagada sujuv transiit, möödasõit või ühendus läbi linnatranspordisõlmede ja nende ümber, sealhulgas heiteta sõidukite puhul. Eelkõige hõlmab see meetmeid, millega vähendatakse ummikuid, parandatakse liiklusohutust ja kõrvaldatakse TEN-T liiklusvooge mõjutavad kitsaskohad.</p>	<p>4. TEN-T tõhus toimimine: säästva linnalise liikumiskeskonna kavas tuleks nõuetekohaselt arvesse võtta erinevate linnameetmete mõju nii reisijate- kui ka kaubaveovoogudele üleeuroopalises transpordivõrgus, et tagada sujuv transiit, möödasõit või ühendus läbi linnatranspordisõlmede ja nende ümber, sealhulgas heiteta sõidukite puhul. Eelkõige hõlmab see meetmeid, millega vähendatakse ummikuid, parandatakse liiklusohutust ja kõrvaldatakse TEN-T liiklusvooge mõjutavad kitsaskohad. Samal ajal tuleks TEN-T meetmetes arvesse võtta mõju piirkondlikele ja kohalikele reisijate- ja kaubaveovoogudele.</p>

Motivatsioon

See, kuidas piirkondlikud ja kohalikud reisijate- ja kaubaveovood mõjutavad transpordivooge rahvusvahelistes TEN-T koridorides, on kahesuunaline protsess, kus meetmete mõju tuleks vastastikku arvesse võtta, et tagada sujuv transpordisüsteem koos tõhusate esimese ja viimase kilomeetri ühendustega.

II. POLIITIKASOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. kiidab komisjoni ettepaneku üldist olemust. Komitee peab hädavajalikuks sellise määruse olemasolu, millega kehtestatakse Euroopa tasandil transporditaristu planeerimise strateegia. Ainult see võimaldab tagada rahuldaval tasemel ühtekuuluvuse, koordineerimise ja koostalitlusvõime;
2. leiab, et TEN-T riikidevaheline mõõde annab suurt Euroopa lisaväärtust. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused tunnistavad, et piiriülesed projektid toovad nende territooriumil sotsiaal-majanduslikku kasu;
3. juhib tähelepanu Venemaa Ukraina-vastase agressiooni geopoliitilistele tagajärgedele ja vajadusele tegeleda nõrkustega Euroopa transpordisüsteemis, mis on nüüd osaliselt maailmaturust, eelkõige toiduturust, eraldatud. Komitee toetab üleeuroopalise transpordivõrgu raames tehtavate Euroopa investeeringute peatamist projektide puhul, mis hõlmavad Venemaad ja Valgevenet, kuid kutsub üles arendama paremaid raudteeühendusi Ukrainaga, eelkõige selleks, et edendada põhitoorainete transporti. Seda silmas pidades on Euroopa ühendamise rahastu eelarve kavandatav suurendamine kiiduväärne;
4. toetab TEN-T-le seatud eesmärgi ning rõhutab, et määrus annab olulise panuse kliimamuutustega võitlemisel, eelkõige toetades kõige kliimasõbralikumate transpordiliikide arendamist. Komitee rõhutab samal ajal vajadust tagada transporditaristu kohandamine kliimamuutuste mõjuga ja tekkivate uute riskidega;

Territoriaalne ühtekuuluvus

5. väljendab heameelt territoriaalse ühtekuuluvuse kinnitamise üle määruse prioriteetse eesmärgina kogu põhivõrgu, laiendatud põhivõrgu ja üldvõrgu jaoks. Komitee märgib seega, et TEN-T puhul järgitakse kaheksandas ühtekuuluvusaruandes esitatud soovitusi, et iga ELi poliitikameede peaks aitama kaasa Euroopa ühtekuuluvusele;

6. soovib komisjonil määratleda ühtekuuluvuse mittekahjustamise põhimõtte, mis võeti kasutusele kaheksandas ühtekuuluvusaruandes, et oleks võimalik jälgida selle kohaldamist TEN-T ja eelkõige ühist huvi pakkuvate projektide suhtes;
7. on seisukohal, et TEN-T peab võtma arvesse ELi piirkondade ees seisvate probleemide mitmekesisust. Komitee peab sellega seoses tervitatavaks tähelepanu pööramist maapiirkondadele, kaugetele piirkondadele, mägipiirkondadele, hõredalt asustatud piirkondadele, äärealadele, saartele ja äärepoolseimatele piirkondadele ning juhib tähelepanu sellele, et ka piirkondades, mida need kategooriad ei hõlma, on palju erinevaid alasid ja nendega seonduvaid probleeme;
8. tuletab meelde, et territoriaalse ühtekuuluvuse eesmärgi saavutamiseks on vaja, et võrk tervikuna looks tugeva ja tõhusa ühenduse väljaspool TEN-T raamistikku asuvate teiseste transpordivõrkudega;
9. tunnistab ühiste ulatuslike tehniliste meetmete asjakohasust võrgu järjepidevuse ja koostalitlusvõime tagamiseks. Juhib aga tähelepanu sellele, et Euroopa piirkondade mitmekesisus raskendab komisjoni ettepanekus sätestatud tehniliste standardite rakendamise ajakava järgimist, eelkõige raudteelõikude minimaalse kiiruse, elektrifitseerimise ja rööpmelaiusega seotud nõuete suhtes, mille täitmine nõuaks liiga suuri investeeringuid;
10. juhib tähelepanu sellele, et põhi- ja üldvõrku kuuluvate Euroopa peamiste transporditelgede kõrval võib ka puuduvate piirkondlike ühenduste loomine anda olulise panuse piiriüleste raudteeühenduste arendamisse. Piiriüleste ühendamine suurendab tuntuvalt Euroopa ühtekuuluvust ning annab kodanikele võimaluse nautida kliimasõbralikku piiriülest liikuvust;

Juhtimine

11. toonitab, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused osalevad aktiivselt transporditaristu kavandamises ja rahastamises oma territooriumil ning osa sellest taristust kuulub üleeuroopalisse transpordivõrku. Komitee nõuab seepärast nende paremat kaasamist TEN-T juhtimiskavasse, eelkõige kaasates nad täielikult koridorifoorumisse ja laiendades seeläbi neile praegu määratud vaatleja rolli;
12. märgib aga, et nendest võimalikest parandustest hoolimata järgitakse Euroopa Komisjoni ettepanekus subsidiaarsuse põhimõtet: üleeuroopaline transpordivõrk loob vaieldamatut Euroopa lisaväärtust üle liikmesriikide piiride, ühtlustades riikide, piirkondade ja linnade planeerimisalaseid jõupingutusi, eelkõige tänu linnatranspordisõlmede suuremale rollile määruse eelnõus;
13. juhib tähelepanu mitmetele näidetele piiriüleste lõikudest, kus rakendamist pärsivad poliitilise tähelepanu puudumine riiklikul tasandil, puudulik koordineerimine ja kohmakad kooskõlastamata haldusmenetlused;
14. kutsub üles TEN-T juhtimist märkimisväärselt tugevdama, et hõlbustada selle elluviimist, eelkõige puuduvate piiriüleste ühenduste puhul. Komitee väljendab sellega seoses heameelt komisjoni ettepanekute üle tugevdada koordinaatorite rolli ja soodustada riiklike kavade kooskõlastamist Euroopa poliitikaga;
15. on seisukohal, et põhivõrgukoridoride ja raudteekaubaveokoridoride ühendamine Euroopa transpordikoridorides on märkimisväärselt parandanud võrgu juhtimist ning võimaldab seda paremini koordineerida ja rakendada. Komitee on sellega seoses üllatunud, et vastavusseviimine komisjoni ettepanekus ei puuduta raudteekaubaveokoridorides asuvaid meresadamaid;

Linnatranspordisõlmed

16. tuletab meelde, et linnalise liikumiskeskonna kestlikkus koos pikamaareiside kestlikkusega on TEN-T ja laiema Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärkide saavutamise üks põhielement;
17. rõhutab, et valitsustevahelise kliimamuutuste paneeli kolmandas aruandes nähakse linnaarengu poliitikat, sealhulgas linnalist liikumiskeskonda, võimalusena vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid. Komitee juhib sellega seoses tähelepanu aktiivse liikuvuse tähtsusele ning märgib, et selle arendamine nõuab sidusat taristut linnatranspordisõlmedes;
18. märgib vajadust kehtestada säästva linnalise liikumiskeskonna kavad. Komitee on seisukohal, et nimetatud kavad aitavad tugevdada mitmetasandilise valitsemise mudelit, integreerides kohaliku ja piirkondliku tasandi liikuvuse planeerimise ja ruumilise planeerimise strateegiad üleeuroopalisse transpordivõrku;

19. juhib tähelepanu sellele, et hõredalt asustatud piirkondade ja saarepiirkondade jaoks tuleks kasutusele võtta käsitlus, mis on paremini kohandatud nende eripärale;

20. teeb ettepaneku rõhutada säästva linnalise liikumiskeskonna kavade kriteeriumides paindlikkust, et neid kavu oleks võimalik edukalt integreerida olemasolevatesse kavadesse. Linnatranspordisõlmi ei tohiks koormata suuremahulise andmete esitamise ja seonduvate menetlustega. Linnatranspordisõlmede arvu kasvades tuleb ELi rahastamist sellistele sõlmedele vastavalt suurendada;

Transpordiliigid

21. tuletab meelde, et vee- ja raudteetransport on kliimasõbralikud transpordiliigid. Komitee julgustab sellega seoses neid TEN-T raames arendama;

22. tunneb heameelt raudteetaristu käsitlemisel tehtud märkimisväärsete paranduste üle. Komitee toonitab, et jõupingutusi on vaja veel teha koostalitlusvõime ja järjepidevuse parandamiseks, et saavutada Euroopa tasandil tõhus kauba- ja reisijateveo raudteevõrk;

23. tunneb heameelt TEN-T merendussamba tugevdamise üle ja eelkõige rahastamiskõlblikkuse laiendamise üle kõigile TEN-T sadamate vahelistele merealadele. See peaks hõlbustama kabotaaži arendamist, et soodustada üleminekut maanteetranspordilt meretranspordile, ning saarte ja äärepoolseimate piirkondade ühendatust;

TEN-T rahastamine

24. tuletab meelde, et TEN-T õigeaegne lõpuleviimine on kohalike ja piirkondlike omavalitsuste jaoks esmatähtis. Komitee rõhutab aga, et Euroopa ühendamise rahastu eelarve on vajaminevate summade suurust arvestades naeruväärselt väike, ning peab kahetsusväärseks, et paljudel piirkondadel on võimatu kasutada selle rahastamispuudujäägi katmiseks struktuurifonde. Samuti tuleks ühishuviprojektide majandusliku elujõulisuse hindamisel lisaks tulude ja kulude analüüsile arvesse võtta ka liikmesriikide erinevaid sotsiaal-majanduslikke ja geograafilisi tingimusi, nagu vahemaad ja liiklusmahud, ning projektide laiemat majandusmõju. Kaaluda tuleb ka liikmesriikidele kehtestatud nõuete teostatavust aja ja finantstingimuste seisukohast;

25. märgib, et valitsustevahelise kliimamuutuste paneeli kolmandas aruandes soovitatakse edendada kliima seisukohalt tõhusamaid liikuvusvalikuid. Komitee peab seepärast kahetsusväärseks, et puudub mehhanism, mis stimuleeriks üleminekut kõige kliimasõbralikumatele transpordiliikidele;

26. toonitab, et on hädavajalik rahaliselt toetada TEN-T hooldamist kogu projektide kestuse vältel ning tagada transporditaristu rahastamise pikaajaline jätkusuutlikkus;

Pikamaa ja piiriülese raudtee-reisijateveo edendamise tegevuskava

27. väljendab heameelt selle üle, et tegevuskavas julgustatakse looma ühtne Euroopa raamistik ning kõrvaldama piiriüleste ja pikamaa raudteeteenuste allesjäänud tõkked;

28. rõhutab öörongide kesksel rollil tegevuskava eesmärkide saavutamisel;

29. on seisukohal, et pikamaa ja piiriülese raudtee-reisijateveo edendamine nõuab stiimulite ja rahastamisvahendite väljatöötamist Euroopa tasandil ning lennutranspordiga võrdsete tingimuste tagamist;

30. rõhutab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste huvi nende eesmärkide saavutamise vastu. Komitee jälgib seepärast tähelepanelikult komisjoni kavandatud seadusandlikku ettepanekut, mille eesmärk on hõlbustada rongipiletite kasutamist reisijate jaoks.

Brüssel, 11. oktoober 2022

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Vasco ALVES CORDEIRO

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Energiapakett: gaas, vesinik ja metaaniheide“

(2022/C 498/13)

Raportöör:	Jakub CHELSTOWSKI (ECR/PL), Sileesia vojevoodkonna marssal
Viited:	Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, mis käsitleb taastuvatest energiaallikatest toodetud gaaside ja maagaasi ning vesiniku siseturgude ühiseeskirju COM(2021) 803 final
	Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus taastuvallikatest toodetud gaaside, maagaasi ja vesiniku siseturu kohta COM(2021) 804 final
	Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse metaaniheite vähendamist energeetikasektoris ja millega muudetakse määrust (EL) 2019/942 COM(2021) 805 final

I. MUUDATUSETTEPANEKUTE SOOVITUSED

Ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, mis käsitleb taastuvatest energiaallikatest toodetud gaaside ja maagaasi ning vesiniku siseturgude ühiseeskirju

(COM(2021) 803 final)

Muudatusettepanek 1

Põhjendus 6

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
[...] kõigil turuosalistel võtta oma tegevuse kavandamisel arvesse fossiilgaasi rolli üleminekuetapis ja antakse vastavaid stiimuleid, et vältida seotuse mõju ja tagada fossiilgaasi kasutamise järkjärguline ja õigeaegne lõpetamine, eelkõige kõigis asjakohastes tööstussektorites ja kütte puhul.	[...] kõigil turuosalistel võtta arvesse fossiilgaasi rolli üleminekuetapis, tagamaks et uus ehitatud maagaasitaristu sobib vähese CO₂ heitega ja taastuvallikatest toodetud gaasidele ja antakse vastavaid stiimuleid, et vältida seotuse mõju taristu amortisatsiooniperioodi kestel ja tagada fossiilgaasi kasutamise järkjärguline ja õigeaegne lõpetamine, eelkõige kõigis asjakohastes tööstussektorites ja kütte puhul.

Motivatsioon

Selleks et suurendada vähese CO₂ heitega gaaside kasutamist, on oluline, et uue gaasitaristu, sealhulgas torujuhtmete, veeldatud maagaasi terminalide ja gaasihoidlate investeerimiskavades arvestatakse taristu projekteerimist ja ehitamist selliselt, et see on käitamise algusest peale kohandatud vähese CO₂ heitega gaasidele.

Muudatusettepanek 2

Põhjendus 9

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>[...] Siiski võib vähese CO₂ heitega kütustel, nt vähese CO₂ heitega vesinikul olla energiapöördes oluline roll eriti lühikeses ja keskpikas perioodis, aidates olemasolevate kütuste heidet kiiresti vähendada ja toetades taastuvatest energiaallikatest toodetud kütuste, nt taastuvatest energiaallikatest toodetud vesiniku kasutuselevõttu. Sellise ülemineku toetamiseks on vaja kehtestada kasvuhoonegaaside heite vähendamise künnis vähese CO₂ heitega vesiniku ja sünteetiliste gaasiliste kütuste jaoks. [...]</p>	<p>[...] Siiski võib vähese CO₂ heitega kütustel, nt vähese CO₂ heitega vesinikul olla energiapöördes oluline roll eriti lühikeses ja keskpikas perioodis, aidates olemasolevate kütuste heidet kiiresti vähendada ja toetades taastuvatest energiaallikatest toodetud kütuste, nt taastuvatest energiaallikatest toodetud vesiniku kasutuselevõttu. Veel üks kliimaeesmärkide saavutamiseks oluline taastuvkütus on biometaan, mis sobib suhteliselt kergesti kokku praeguse maagaasitaristuga (asenduskiütus) ning ELil on suur sisemine potentsiaal seda toota. Biometaaniturude arengu tagamiseks peaksid liikmesriigid eelkõige püüdma teha investeeringuid kooskõlas biomassi astmelise kasutamise põhimõttega, et märkimisväärselt suurendada biogaasi ja biometaani hajutatud kujul tootmist olemasolevatest jätmetest sellistes sektorites nagu põllumajandus, metsandus ja munitsipaalmaajandus. Välja tuleks jätta selliste taimede tootmine, mida kasutatakse üksnes biogaasirajatistes, ja selliste biogaasirajatiste ehitamine, mis sõltuvad intensiivse loomakasvatuse säilitamisest. Sellise ülemineku toetamiseks on vaja kehtestada kasvuhoonegaaside heite vähendamise künnis vähese CO₂ heitega vesiniku ja sünteetiliste gaasiliste kütuste jaoks.</p>

Motivatsioon

Lühiajalises perspektiivis on oluline arendada biogaasi- ja biometaanisektorit, et vähendada osaliselt sõltuvust Venemaa maagaasitarinetest ning arendada kohalikke energiakogukondi sellistes sektorites nagu põllumajandus, metsandus või munitsipaalmaajandus, kus jäätmeid saab muuta tootmissubstraadiks. Siiski tuleks ühemõtteliselt selgitada, et biometaani võib põletada ainult siis, kui see on juba olemas. Välja tuleb jätta taimede tootmine üksnes biogaasirajatistes kasutamiseks ja intensiivse loomakasvatuse säilitamine üksnes biogaasi ja biometaani saamiseks energia tootmise eesmärgil, sest see aeglustab rohepöõret.

Muudatusettepanek 3

Põhjendus 20

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>[...] Kuigi elektrifitseerimine on rohepöörde keskne element, tarbivad kodumajapidamised tulevikus ikkagi maagaasi, sh üha rohkem taastuvatest energiaallikatest toodetud gaasi.</p>	<p>[...] Kuigi elektrifitseerimine on rohepöörde keskne element, tarbivad kodumajapidamised tulevikus ikkagi maagaasi, sh üha rohkem taastuvatest energiaallikatest toodetud gaasi. Tagamaks, et kodumajapidamised saavad taastuvallikatest toodetud gaase kasutusele võtta ja kasutada, algatavad liikmesriigid koostöös Euroopa Komisjoniga dialoogi turu sidusrühmadega sobivate seadmete tehnoloogilise kättesaadavuse ja nende kasutuselevõtu võimalike kulude üle.</p>

Motivatsioon

Väljaarendatud vähese süsinikuheitega gaasiturg peab arvesse võtma jaekliente: kodumajapidamisi ja mõningaid VKEsid. Kütte- ja jahutusseadmeid uuendamata või uusi seadmeid ostmata on lõpptarbijatel tehniliselt raske või võimatu minna fossiilkütustelt üle vähese CO₂ heitega gaasidele.

Muudatusettepanek 4

Põhjendus 108

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>[...] pakkumine ja nõudlus, transporditaristu, teenuse kvaliteet, piiriülene kauplemine, investeeringud, tarbijahinnad, turu likviidsus.</p>	<p>[...] pakkumine ja nõudlus, transporditaristu, teenuse kvaliteet, piiriülene kauplemine, investeeringud, tarbijahinnad, turu likviidsus. Turu läbipaistvus peaks hõlmama ka kõigis liikmesriikides uue vähese CO₂ heitega gaaside taristu ehitamise kulude üksikasjalikku kindlaksmääramist. Seepärast peaksid riikide reguleerivad asutused koostöös riigi võrgu halduritega tegema üksikasjalikud majanduslikud arvutused vähese CO₂ heitega gaasi taristu laiendamisse investeerimise tulevaste kulude kohta. See võimaldab võrkude arendamist realistlikult kavandada, teha kindlaks võimalik rahastamispuudujääk ja tagada, et tariifipoliitikat saab kujundada nii, et sellest saaksid kasu nii haldurid kui ka tarbijad.</p>

Motivatsioon

Vähese CO₂ heitega gaaside taristu ehitamise kulud võivad liikmesriigiti märkimisväärselt erineda. Selleks et vähese CO₂ heitega ja taastuvallikatest toodetud gaaside turu arengut asjakohaselt kavandada, tuleks arvesse võtta kohalikku kuluperspektiivi.

Muudatusettepanek 5

Artikli 4 lõige 3

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>[...] energiaostuvõimetutele ja kaitsetumatele kodutarbijatele tarnitava maagaasi hinnakujunduse puhul. Riiklikule sekkumisele kehtivad lõigetes 4 ja 5 sätestatud tingimused.</p>	<p>[...] energiaostuvõimetutele ja kaitsetumatele kodutarbijatele või kaitstud tarbijatele, nagu on määratletud määruses (EL) 2017/1938, tarnitava maagaasi hinnakujunduse puhul. Riiklikule sekkumisele kehtivad lõigetes 4 ja 5 sätestatud tingimused.</p> <p>Pikaajalise olulise hinnatõusu korral võib lõigetes 4 ja 5 sätestatud kriteeriumidele vastavaid sekkumisi laiendada muule kliendirühmale, et vältida energiaostuvõimetuse negatiivseid tagajärgi.</p>

Motivatsioon

Euroopa Komisjoni ettepanek on hindade järsu tõusu olukorras liiga piiratud. Muudatusettepanek puudutab võimalust lisada gaasivarustuskindluse määruses (2017/1938) määratletud kaitstud tarbijate kategooriad.

Muudatusettepanek 6

Artikli 8 lõige 11

(Uus lõige)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p>11. Selleks et tõendada lõpptarbijatele, kui suur on konkreetse taastuvatest energiaallikatest toodetud või vähese CO₂ heitega kütuste tarnija energiaallikate jaotuses taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaal võrreldes turule toodud energiaga, mis on lepingute alusel edastatud tarbijatele, tagavad liikmesriigid, et taastuvatest energiaallikatest või vähese CO₂ heitega kütuste, sealhulgas biogaasi, biometaani, vesiniku, ammoniaagi, metanooli ja sünteetiliste gaasiliste kütuste tootja taotlusel saab vastavalt direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 19 lõike 7 punktile ii anda välja gaasi päritolutunnistuse. Lisaks on väga oluline, et lõpptarbijad on teadlikud rohepöörde tähtsusest ning et neid teavitatakse taastuvkütuste või vähese CO₂ heitega kütuste mitmekeelsusest ja nende õigusest taotleda päritolutunnistust.</p>

Motivatsioon

Vähese CO₂ heitega ja taastuvkütuste ühendatud Euroopa turu arendamiseks tuleb kasutada vahendeid, mille abil anda teavet toodetud ja lõpptarbijatele tarnitud gaaside päritolu kohta.

Muudatusettepanek 7

Artikli 10 lõige 1

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>[...] kauplemis- ja tasakaalustuseeskirju. Liikmesriigid võtavad sellega seoses kõik vajalikud meetmed tagamaks, et haldusmenetlustega ei diskrimineerita tarnijaid, kes on teises liikmesriigis juba registreeritud.</p>	<p>[...] kauplemis- ja tasakaalustuseeskirju ning nõutud lube, mille annab vastavalt artikli 7 lõikele 2 selle liikmesriigi reguleeriv asutus, kuhu gaasi tarnitakse. Liikmesriigid võtavad sellega seoses kõik vajalikud meetmed tagamaks, et haldusmenetlustega ei diskrimineerita tarnijaid, kes on teises liikmesriigis juba registreeritud.</p>

Motivatsioon

Nõue, et tarnijad täidaksid liikmesriikide standardeid, tagab tarbijatele varustuskindluse. Sätte ülejäänud osaga tagatakse, et need standardid ei ole diskrimineerivad.

Muudatusettepanek 8

Artikkel 26

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>[...] taastuvatest energiaallikatest toodetud ja vähese CO₂ heitega gaaside tootmisrajatised on ühendatud jaotus- või ülekandevõrku.</p>	<p>[...] taastuvatest energiaallikatest toodetud ja vähese CO₂ heitega gaaside tootmisrajatised on ühendatud jaotus- või ülekandevõrku, kui neid peetakse artikli 51 kohaste riiklike võrgu arenduskavade põhjal kasulikuks. Liikmesriigid tagavad vajalike mehhanismide olemasolu, tagamaks et uute taastuvatest energiaallikatest toodetud ja vähese CO₂ heitega gaaside tootmisrajatiste ühendamisega seotud kulud jagatakse õiglaselt ja proportsionaalselt.</p>

Motivatsioon

Hüvitismehhanismid kehtestatakse eesmärgiga vältida kulude ebaõiglast ülekandmist teistele võrgukasutajatele ning tagada turul võrdsed tingimused. Ühendatud peaksid olema ainult need rajatised, mille jaotus- ja ülekandevõrku ühendatus annab selget lisaväärtust, sest pikas perspektiivis tuleks keskenduda taastuenergia kestlikule arendamisele ja eelkõige taastuvatest energiaallikatest elektri tootmisele.

Muudatusettepanek 9

Artikli 51 lõike 2 punkt b

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>b) loetleb kõik otsustatud investeeringud ja määrab kindlaks uued investeeringud, mida tuleb teha järgmise kolme aasta jooksul,</p>	<p>b) loetleb kõik otsustatud investeeringud ja määrab kindlaks uued investeeringud, mida tuleb teha järgmise kolme aasta jooksul, koos üksikasjaliku majandusanalüüsiga, sealhulgas vähese CO₂ heitega ja taastuvallikatest toodetud gaaside taristu ehitamise või olemasoleva taristu uuendamise kulud, ning märke võimaliku rahastamispuudujäägi kohta seoses traditsioonilise maagaasitaristuga,</p>

Motivatsioon

Vähese CO₂ heitega ja taastuvallikatest toodetud gaasi taristu arendamise pikaajaline kavandamine peab hõlmama üksikasjalikku kulude planeerimist. Kui jätta üksikasjalikud majandusküsimused üksnes gaasi ülekandesüsteemi haldurite ja gaasi jaotussüsteemi haldurite vastutusele, võib see põhjustada raskusi investeerimisesmärkide täitmisele pööramisel.

Muudatusettepanek 10

Artikli 72 lõike 4 punkt f

(Uus punkt)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p><i>f) luua reguleeritud liivakastid, et võimaldada sihipäraseid ja ajutisi erandeid riiklikest, piirkondlikest või kohalikest õigusraamistikust uuenduslike investeeringute tegemiseks vähese CO₂ heitega ja taastuvallikatest toodetud gaasidesse. Sellise reguleeritud testimiskeskonna loomise eesmärk on kiirendada investeeringuid vähese CO₂ heitega ja taastuvallikatest toodetud gaasidesse, eelkõige liikmesriikides, kus need investeeringud ei ole täielikult kooskõlas kehtiva õigusliku ja reguleeriva raamistikuga, samuti võib see hiljem hõlbustada regulatiivse keskkonna kohandamist selliste investeeringutega.</i></p>

Motivatsioon

Soovitav on luua nn reguleeritud liivakastid, millega tehakse ajutine erand riiklikust, piirkondlikust või kohalikest õigusraamistikust, et teha uuenduslikke investeeringuid, mille jaoks ei ole veel välja töötatud asjakohast õigusraamistikku.

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus taastuvallikatest toodetud ja maagaasi ning vesiniku siseturu kohta

COM(2021) 804 final

Muudatusettepanek 11

Põhjendus 42

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>[...] Samaaegselt ühtlustatud lähenemisviisi tagamisega gaasi kvaliteedile piiriülestes ühenduspunktides, tuleks säilitada liikmesriikide paindlikkus seoses gaasi kvaliteedinormide kohaldamisega oma siseriiklikes maagaasisüsteemides.</p>	<p>[...] Samaaegselt ühtlustatud lähenemisviisi tagamisega gaasi kvaliteedile piiriülestes ühenduspunktides, tuleks säilitada liikmesriikide paindlikkus seoses gaasi kvaliteedinormide kohaldamisega oma siseriiklikes maagaasisüsteemides. <i>Päritolutagatised on vajalikud, et tagada hästi integreeritud, koostalitlusvõimeline ja läbipaistev vähese CO₂ heitega ja taastuvallikatest toodetud gaaside – mille kogused maagaasisüsteemis suurenevad – turg. Selliste tagatiste eesmärk on sertifitseerida gaasi tootmise allikas ja tekitatud CO₂ jalajälj, et tagada tootjatele ja lõpptarbijatele võimalus kaubelda standardsel viisil ning dokumenteerida saavutatud CO₂ heite vähenemine.</i></p>

Motivatsioon

Päritolutagatisteta ei ole võimalik tõendada konkreetse gaasi tootmise allikat ja CO₂ jalajälge, mis takistab kliimameetmete ja muu kui finantsaruandluse rakendamist.

Muudatusettepanek 12

Artikli 43 lõike 1 punkt c

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
c) määratakse kindlaks investeerimislüngad, eelkõige seoses piiriülese võimsusega.	c) määratakse kindlaks investeerimislüngad, eelkõige seoses piiriülese võimsusega ja süsteemiihendustega kolmandate riikidega, kust imporditakse vähese CO₂ heitega ja taastuvallikatest toodetud gaase, et katta Euroopa Liidu kogu energianõudlus.

Motivatsioon

Selleks et tagada tööstussektorites tootmise järjepidevus ja ELi energiajulgeolek uuel vähese CO₂ heitega ja taastuvallikatest toodetud gaaside turul, tuleks kavandamisel peamiselt keskenduda selle tagamisele, et väljastpoolt ELi imporditakse vajalikud vesinikukogused, et katta kestlikult ja turvaliselt ELi kogu energijavajadus.

Muudatusettepanek 13

Artikli 43 lõige 4

(Uus lõige)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
—	4. Selleks et koostada korrektne, realistlik ja teostatav kogu liitu hõlmav võrgu kümneaastane arengukava, peaksid ACER, ENTSO-G ja ENTSO-E alustama riiklike reguleerivate asutustega konsulteerimist vähese CO₂ heitega ja taastuvallikatest toodetud gaaside taristu ehitamise või uuendamise kulude üle kohe pärast käesoleva määruse jõustumist. See puudutab eelkõige investeringukulude ja tegevuskulude täpset kavandamist uute varade puhul, nagu vesinikuterminaalid, elektrolüüsiseadmed ja vesinikuvõrgud.

Motivatsioon

Vt eespool.

Muudatusettepanek 14

Artikli 60 lõike 1 punkt b

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
b) investeringuga aidatakse kaasa CO ₂ heite vähendamisele;	b) investeringuga aidatakse kaasa CO ₂ heite vähendamisele ja tagatakse, et uus maagaasitaristu on projekteeritud nii, et see suudab käidelda taastuvatest energiaallikatest toodetud ja vähese CO₂ heitega gaase kasutusaja algusest peale, minimeerides seotuse ohtu;

Motivatsioon

Vt eespool.

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega käsitletakse metaaniheidete vähendamist energeetikasektoris ja muudetakse määrust (EL) 2019/942

COM(942) 805 final

Muudatusettepanek 15

Artikkel 3

(Uus artikkel)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
—	<p>Taastuvate gaasiallikate pikaajalise potentsiaali hindamine kui ülekande- ja jaotussüsteemi arendamise optimeerimise alus</p> <p>1. Liikmesriigid vastutavad biometaani tootmispotentsiaali hindamise eest kohalikul tasandil kogu oma territooriumil osana oma riiklikest biogaasi ja biometaani strateegiatest. Hindamine viiakse läbi kahe aasta jooksul alates käesoleva määruse jõustumisest. See võib tugineda olemasolevatele hinnangutele.</p> <p>2. Hindamisel võetakse biomassi hulgas arvesse direktiivi 2018/2001 artiklis 2 (sealhulgas IX lisas) määratletud toorbiomassi, mis vastab ELi kestlikkuse kriteeriumidele.</p> <p>3. Hindamise kavandamise etapis konsulteerivad liikmesriigid asjaomase reguleeriva asutuse ning ülekandesüsteemi ja jaotussüsteemi halduritega, et määrata kindlaks:</p> <p>a) territoriaalüksus, kus tootmispotentsiaali hinnatakse,</p> <p>b) kogu hinnatava biomassi puhul – geograafiline lähedus olemasolevatele maagaasivõrkudele;</p> <p>4. Hindamisel või olemasoleva hindamise laiendamisel ning hilisemal ajakohastamisel konsulteerivad liikmesriigid piirkondlike ja kohalike ametiasutustega ning ülekandesüsteemi ja jaotussüsteemi halduritega. Nad võivad konsulteerida teiste asjaomaste asutustega.</p>

Motivatsioon

Biogaasi ja biometaani pikaajalise tootmispotentsiaali hindamine on eeltingimus võrgu tugevdamise kulutõhusaks kavandamiseks, et gaasivõrgud suudaksid vastu võtta suurenevaid biometaani koguseid.

Muudatusettepanek 16

Artikli 3 lõige 3

(Uus lõige)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
—	<p>3. Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostöö Amet (ACER) koos riiklike reguleerivate asutustega arvutab üksikasjalikult välja igas liikmesriigis metaaniheite vähendamise seotud investeerimis- ja tegevuskulud. Esmakordne arvutus viiakse lõpule hiljemalt ... [12 kuud pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] ja seda ajakohastatakse iga kolme aasta järel. Investeerimis- ja tegevuskulude arvutus on tariifi- ja rahastamispoliitika kavandamise alus.</p>

Motivatsioon

Metaanilekete analüüsimisel, metaaniheite kohta aru andmisel ja selliste võimalike uute investeeringute rakendamisel, mille tulemusel metaaniheite väheneb, tuleks arvesse võtta süsteemseid kulusid, mis ei tohi koormata lõpptarbijat ega suurendada energiaostuvõimetute piirkondade arvu.

Muudatusettepanek 17

Artikli 10 lõige 4

(Uus lõige)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p>4. Komisjon kehtestab koostöös rahvusvahelise metaaniheite vaatluskeskusega rakendusaktide abil kogu liitu hõlmava metaani heitkoguste seire, neist aru andmise ja nende kontrollimise meetodika, et täita käesoleva määruse 3., 4. ja 5. peatükis sätestatud kohustusi.</p>

Motivatsioon

Metaani heitkoguste vähendamisele suunatud koordineeritud jõupingutustega alustamiseks on vaja kasutusele võtta üldine seire-, aruandlus- ja kontrollimeetodika, mis hõlmab kogu sektorit ja tagab, et heitetekitajad saavad esitada aruandeid läbipaistvalt ja võrreldaval viisil.

Muudatusettepanek 18

Artiklid 12, 14, 17, 18, 25, 26, 27, 28 ja 29

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Artiklid 12, 14, 17, 18, 25, 26, 27, 28, 29	<p><i>Artiklis 12 sätestatud kohustuslike tähtaegade pikendamine 12 kuu võrra.</i></p> <p><i>Artiklis 14 sätestatud kohustuslike tähtaegade pikendamine 9 kuu võrra.</i></p> <p><i>Artiklis 17 sätestatud kohustuslike tähtaegade pikendamine 9 kuu võrra.</i></p> <p><i>Artiklis 18 sätestatud kohustuslike tähtaegade pikendamine 12 kuu võrra.</i></p> <p><i>Artiklis 25 sätestatud kohustuslike tähtaegade pikendamine 12 kuu võrra.</i></p> <p><i>Artiklis 26 sätestatud kohustuslike tähtaegade pikendamine 9 kuu võrra.</i></p> <p><i>Artiklis 27 sätestatud kohustuslike tähtaegade pikendamine 9 kuu võrra.</i></p> <p><i>Artiklis 28 sätestatud kohustuslike tähtaegade pikendamine 12 kuu võrra.</i></p> <p><i>Artiklis 29 sätestatud kohustuslike tähtaegade pikendamine 12 kuu võrra.</i></p>

II. POLIITIKASOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE (RK)

1. rõhutab vajadust kaitsta tarbijaid kõrgete hindade eest ja tagada neile energiaravustuskindlus. See on eriti oluline praeguses geopoliitilises olukorras;
2. Euroopa roheline kokkuleppe ja kaheksanda keskkonnaalase tegevuskava eesmärkide saavutamiseks ning kooskõlas Pariisi kliimakokkuleppega, võttes arvesse energiapuuduse küsimusi, peaks liit võimalikult kiiresti järk-järgult kasutuselt kõrvaldama fossiilkütused, sealhulgas maagaasi, ning saavutama väga energiatõhusa ja peamiselt taastuvenergia põhineva majanduse. Seepärast on vaja kiiresti luua ühine raamistik maagaasi järk-järgult kasutuselt kõrvaldamiseks;
3. märgib, et vesinikumajanduse hoogustamine sõltub otseselt vesinikutaristu õigeaegsest välja- ja ümberehitamisest. Mitmetahuliste projektide ja algatuste rakendamine dünaamilises keskkonnas nõuab asjakohast ELi õigusraamistikku, et tagada investeringute jaoks vajalik planeerimiskindlus;
4. rõhutab, et vähese CO₂ heitega gaaside üha suurem kasutuselevõtt ei tohiks mõjutada gaasi kvaliteeti lõpptarbijate jaoks;
5. juhib tähelepanu vajadusele analüüsida taristu arendamise kulusid, et tagada majanduslikult prognoositav energiasüsteemi ümberkujundamine. Vähese CO₂ heitega gaaside taristu arendamiseks võib olla vaja täiendavaid kulu-uuringuid ja uuringuid kõnealuse ümberkujundamise mõju kohta äärepoolseimatele piirkondadele, võttes arvesse nende eripära, nagu on nõuetekohaselt sätestatud ELi toimimise lepingu artiklis 349;
6. kutsub üles vältima kasutuskõlbmatute varade loomist. Iseäranis uued gaasirajatised tuleks kavandada nii, et neis oleks võimalik tulevikus koospõletada kõrge kontsentratsiooniga vähese CO₂ heitega gaase või et need töötaksid selliste gaaside baasil;

7. soovib võtta kasutusele nn reguleeritud liivakastid, et tagada vähese CO₂ heitega gaaside integreeritud turu areng, kui riiklikul tasandil puuduvad piisavad valdkondlikud õigusaktid;
8. juhib tähelepanu võimalusele võtta kasutusele vähese CO₂ heitega ja taastuvallikatest toodetud gaaside päritolutagatiseid, mis tagavad turul läbipaistva kauplemise;
9. soovib koostada tegevuskava vähese CO₂ heitega gaaside importimiseks ELi, et säilitada energiajulgeolek ja vastata tulevasele nõudlusele;
10. kutsub üles laiendama Euroopa maagaasi ülekandesüsteemi haldurite võrgustiku (ENTSOG) volitusi, et need hõlmaksid vähese CO₂ heitega ja taastuvallikatest toodetud gaasi turu arendamist, selle asemel et luua selleks eraldi Euroopa vesinikuvõrgu haldurite võrgustiku (ENNOH) organisatsioon;
11. on kriitiline kavandatud rangete eeskirjade suhtes, mis käsitlevad vesinikuvõrgu omandisuhete vertikaalset ja horisontaalset eraldamist. Need on vastuolus eesmärgiga saavutada lühiajalised ja ulatuslikud investeeringud vesinikuvõrku, mis rajatakse ja mida käitatakse tõhusalt olemasolevate maagaasivõrkude alusel; kutsub seepärast üles säilitama eelkõige vesiniku jaotusvõrgu tasandil elektri ja gaasi eraldamise nõuded; juhib tähelepanu võimalusele panna gaasi ülekandesüsteemi haldurile (gTSO) vastutus vesiniku ülekandevõrgu arendamise eest. Vesiniku ülekandevõrgu halduri eraldamine eraldi ettevõtteks, mis on gTSOst sõltumatu, ei pruugi olla energiasüsteemi ümberkujundamise tempo seisukohast kasulik;
12. kutsub üles arendama biogaasi ja biometaani substraadibaasi. Oluline on tagada orgaanilise kütusega varustamine, et kasutada maksimaalselt ära piirkondade potentsiaali nende gaaside osas; kutsub samal ajal üles jätma välja selliste taimede tootmise, mida kasutatakse üksnes biogaasirajatistes, ja selliste biogaasirajatiste ehitamise, mis sõltuvad intensiivse loomakasvatuse säilitamisest;
13. kutsub üles hindama biogaasi ja biometaani tootmise pikaajalist potentsiaali piirkondlikul tasandil, mille põhjal oleks võimalik kindlaks teha vähese CO₂ heitega gaasi ökosüsteemi arendamise potentsiaal piirkonnas;
14. soovib luua metaaniheite seireks ühise metoodika, mis võimaldab alustada kooskõlastatud jõupingutusi metaaniheite vähendamiseks ELis;
15. juhib tähelepanu sellele, et metaani tuleb koostootmisseadmetes kütusena kasutada ainult erandjuhtudel ja üleminekuperioodil;
16. soovib võtta arvesse metaaniheite vähendamiseks ELis tehtavate jõupingutuste kulusid. Euroopa Komisjon peaks võtma arvesse liikmesriikide jaoks vajalikke kulusid ja kavandama abifonde, millest saavad lõpptarbijad otsest kasu, iseäranis vähem arenenud piirkondades ja suure küttevajadusega piirkondades;
17. kutsub üles ELi õigusaktides täielikult tunnustama ja toetama biogaasi kasutamist ka transpordis, et vähendada heitkoguseid olulusringi seisukohast vaadatuna. Praegu tunnustatakse ELi kestliku tegevuse taksonoomias kestliku tegevusena biogaasi tootmist, kuid mitte selle kasutamist transpordis;
18. juhib tähelepanu sellele, et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste volitused on Euroopa Liidus erinevad ning et otsuseid tuleks teha valitsuse tasandil, kus see on kõige tõhusam. Komitee leiab, et asjaomased ettepanekud vastavad subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtetele.

Brüssel, 12. oktoober 2022

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Vasco ALVES CORDEIRO

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Euroopa kiibimäärus Euroopa pooljuhiökosüsteemi tugevdamiseks“

(2022/C 498/14)

Raportöör:	Thomas Gottfried SCHMIDT (DE/EPP), Saksimaa regionaalarengu minister
Viitedokumendid:	Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse meetmete raamistik Euroopa pooljuhiökosüsteemi tugevdamiseks (kiibimäärus) COM(2022) 46 final Dokumendi „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse meetmete raamistik Euroopa pooljuhiökosüsteemi tugevdamiseks (kiibimäärus)“ lisad COM(2022) 46 final – I–III lisa Ettepanek: nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) 2021/2085, millega luuakse ühissettevõtteid programmi „Euroopa horisont“ raames, seoses kiipide ühissettevõttega COM(2022) 47 final Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Kiibimäärus Euroopa jaoks“ COM(2022) 45 final Komisjoni soovitus liidu ühiste vahendite kohta pooljuhtide tarnepuudujäägi lahendamiseks ja ELi pooljuhiökosüsteemi järelevalvemehhanismi kohta COM(2022) 782 final

I. MUUDATUSETTEPANEKUTE SOOVITUSED

„Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse meetmete raamistik Euroopa pooljuhiökosüsteemi tugevdamiseks (kiibimäärus)“

COM(2022) 46 final

Muudatusettepanek 1

Põhjendus 1

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(1) Pooljuhid on iga digiseadme keskmes: alates nutitelefonidest ja autodest kuni kriitilise tähtsusega rakenduste ja taristuteni tervishoiu-, energeetika-, side- ja automatiseerimissektorites ning enamikus muudes tööstussektorites. Pooljuhid on meie kaasaegse majanduse ja ühiskonna toimimiseks hädavajalikud, kuid liit kogenud nende tarnetes enneolematuid häireid. Praegune tarnepuudujääk on liidu pooljuhtide väärtus- ja tarneahela püsivate ja tõsiste struktuursete puuduste sümptom. Need häired on toonud esile pikaajalised nõrgad kohad, eelkõige suure sõltuvuse kolmandatest riikidest kiipide tootmisel ja projekteerimisel.</p>	<p>(1) Pooljuhid on iga digiseadme keskmes: alates nutitelefonidest, elektrijalgratatest ja autodest kuni kriitilise tähtsusega rakenduste ja taristuteni tervishoiu-, energeetika-, side- ja automatiseerimissektorites ning enamikus muudes tööstussektorites. Pooljuhid on meie kaasaegse majanduse, rohepöörde eesmärgi ja ühiskonna toimimiseks hädavajalikud, kuid liit kogenud nende tarnetes enneolematuid häireid. Praegune tarnepuudujääk on liidu pooljuhtide väärtus- ja tarneahela püsivate ja tõsiste struktuursete puuduste sümptom. Need häired on toonud esile pikaajalised nõrgad kohad, eelkõige suure sõltuvuse kolmandatest riikidest kiipide tootmisel ja projekteerimisel.</p>

Motivatsioon

Rohepöörde jaoks olulised tööstusharud ja tehnoloogiad vajavad kiipe. Kiipe kasutatakse näiteks kaasaegsete elektrijalgratate ja fotoelektriliste vaheldite mootorites, kontrollierites ja kuvarites. Ilma kiipideta ei toimu rohepöoret.

Muudatusettepanek 2

Põhjendus 3

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(3) Sellel raamistikul on kaks eesmärki. Esimene eesmärk on tagada liidu konkurentsivõime ja innovatsiooni suutlikkuse jaoks vajalikud tingimused ning tagada tööstuse kohandamine kiiretest innovatsioonitsüklitest ja kestlikkuse vajadusest tulenevate struktuursete muutustega. Teine eesmärk, mis on eraldiseisev ja täiendab esimest eesmärki, on parandada siseturu toimimist, kehtestades liidu ühtse õigusraamistiku liidu vastupanuvõime ja varustuskindluse suurendamiseks pooljuhitehnoloogia valdkonnas.</p>	<p>(3) Sellel raamistikul on kaks eesmärki. Esimene eesmärk on tagada liidu konkurentsivõime ja innovatsiooni suutlikkuse jaoks vajalikud tingimused ning tagada tööstuse kohandamine kiiretest innovatsioonitsüklitest ja kestlikkuse vajadusest tulenevate struktuursete muutustega eri sektorites ja mõjutatud piirkondlikes ökosüsteemides, järgides kestlikuskriteeriume. Teine eesmärk, mis on eraldiseisev ja täiendab esimest eesmärki, on parandada siseturu toimimist, kehtestades liidu ühtse õigusraamistiku liidu vastupanuvõime ja varustuskindluse suurendamiseks pooljuhitehnoloogia valdkonnas.</p>

Motivatsioon

Kestliku arengu eesmärkide täitmine on võtmeküsimus ja tuleks arvamusse lisada.

Muudatusettepanek 3

Põhjendus 13

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(13) Selleks et saada üle avaliku ja erasektori praeguste killustatud investeeringute piiratudest, hõlbustada integratsiooni, vastastikust täiendavust ja investeeringute tasuvust käimasolevates programmides ning järgida liidu ühist strateegilist visiooni pooljuhtide kohta, et saavutada liidu ja selle liikmesriikide eesmärk tagada digitaalmajanduses juhtroll, peaks Euroopa kiibialgatus hõlbustama olemasolevate rahastamisprogrammide paremat koordineerimist ja suuremat koostoimet liidu ja liikmesriikide tasandil, paremat koordineerimist ja koostööd tööstuse ja peamiste erasektori sidusrühmadega ning täiendavaid ühisinvesteeringuid liikmesriikidega. Algatuse rakendamise eesmärk on koondada liidu, liikmesriikide ja olemasolevate liidu programmidega ühinenud kolmandate riikide ning erasektori vahendid. Algatuse edu saab seega tugineda üksnes liikmesriikide ja liidu ühistele jõupingutustele, et toetada nii suuri kapitalikuluseid kui ka virtuaalsete projekteerimis-, testimis- ja katseressursside laialdast kättesaadavust ning teadmiste, oskuste ja pädevuste levitamist. Kui see on asjaomaste meetmete eripära silmas pidades asjakohane, tuleks algatuse eesmärke, eelkõige kiibifondi tegevust, toetada ka InvestEU fondi segarahastamisvahendi kaudu.</p>	<p>(13) Selleks et saada üle avaliku ja erasektori praeguste killustatud investeeringute piiratudest, hõlbustada integratsiooni, vastastikust täiendavust ja investeeringute tasuvust käimasolevates programmides ning järgida liidu ühist strateegilist visiooni pooljuhtide kohta, et saavutada liidu ja selle liikmesriikide eesmärk tagada digitaalmajanduses juhtroll, peaks Euroopa kiibialgatus hõlbustama olemasolevate rahastamisprogrammide paremat koordineerimist kõigil valitsustasanditel ja nende vahel ning suuremat koostoimet liidu ja liikmesriikide tasandil (sealhulgas tsentraalselt hallatavad ELi programmid ja ühiselt hallatavad ELi programmid), paremat koordineerimist ja koostööd tööstuse ja peamiste erasektori sidusrühmadega ning täiendavaid ühisinvesteeringuid liikmesriikidega. Algatuse rakendamise eesmärk on koondada liidu, liikmesriikide, piirkondade ja olemasolevate liidu programmidega ühinenud kolmandate riikide ning erasektori vahendid. Algatuse edu saab seega tugineda üksnes liikmesriikide ja liidu ühistele jõupingutustele, et toetada nii suuri kapitalikuluseid kui ka virtuaalsete projekteerimis-, testimis- ja katseressursside laialdast kättesaadavust ning teadmiste, oskuste ja pädevuste levitamist. Kui see on asjaomaste meetmete eripära silmas pidades asjakohane, tuleks algatuse eesmärke, eelkõige kiibifondi tegevust, toetada ka InvestEU fondi segarahastamisvahendi kaudu.</p>

Motivatsioon

Tuleb lisada piirkondlik mõõde.

Muudatusettepanek 4

Põhjendus 15

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(15) Algatus peaks tuginema tugevale teadmistebaasile ja suurendama koostoimet meetmetega, mida liit ja liikmesriigid toetavad praegu pooljuhtide alaste teadusuuringute ja innovatsiooni programmide ja meetmete kaudu, ning tarneahela mõne osa arendustegevustega, eelkõige programmiga „Euroopa horisont“ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/694⁽¹⁾ loodud digitaalse Euroopa programmiga, et tugevdada 2030. aastaks liidu positsiooni ülemaailmse osalejana pooljuhitehnoloogia ja selle rakenduste valdkonnas ning suurendada osakaalu ülemaailmses tootmises. Lisaks nendele tegevustele tehtaks algatuse raames tihedat koostööd teiste asjaomaste sidusrühmadega, sealhulgas protsessori- ja pooljuhitehnoloogiate tööstusliiduga.</p> <p>⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/694, millega luuakse programm „Digitaalne Euroopa“ ja tunnistatakse kehtetuks otsus (EL) 2015/2240 (ELT L 166, 11.5.2021, lk 1).</p>	<p>(15) Algatus peaks tuginema tugevale teadmistebaasile ja suurendama koostoimet meetmetega, mida liit, liikmesriigid ja piirkonnad toetavad praegu pooljuhtide alaste teadusuuringute ja innovatsiooni programmide ja meetmete kaudu, ning tarneahela mõne osa arendustegevustega, eelkõige programmiga „Euroopa horisont“ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/694⁽¹⁾ loodud digitaalse Euroopa programmiga, et tugevdada 2030. aastaks liidu positsiooni ülemaailmse osalejana pooljuhitehnoloogia ja selle rakenduste valdkonnas ning suurendada osakaalu ülemaailmses tootmises. Lisaks nendele tegevustele tehtaks algatuse raames tihedat koostööd teiste asjaomaste sidusrühmadega, sealhulgas protsessori- ja pooljuhitehnoloogiate tööstusliiduga ning piirkondliku tasandi aruka spetsialiseerumise strateegiatega.</p> <p>⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/694, millega luuakse programm „Digitaalne Euroopa“ ja tunnistatakse kehtetuks otsus (EL) 2015/2240 (ELT L 166, 11.5.2021, lk 1).</p>

Motivatsioon

Tuleb lisada piirkondlik mõõde.

Muudatusettepanek 5

Põhjendus 19

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(19) Integreeritud tootmisrajatised ja ELi avatud pooljuhitehased peaksid tagama pooljuhtide tootmise võimekuse, mis on liidus esimene omalaadne, ning aitama kaasa varustuskindlusele ja vastupidavale ökosüsteemile siseturul. Tootmisrajatise kvalifitseerimisel esimeseks omataoliseks võib kvalifitseerivaks teguriks olla tehnoloogiasõlm, substraadi materjal, näiteks ränikarbiid ja galliumnitriid, ja muu tootainnovatsioon, mis võib pakkuda paremaid tulemusi, protsessitehnoloogiat või energia- ja keskkonnatoimet. Liidus ei tohiks võrreldava võimekusega tööstuslikus mastaabis rajatist juba olulisel määral olemas olla ega olla kavas ehitada, välja arvatud teadus- ja arendustegevuse rajatised või väikesemahulised tootmisüksused.</p>	<p>(19) Integreeritud tootmisrajatised ja ELi avatud pooljuhitehased peaksid tagama pooljuhtide tootmise võimekuse, mis on liidus esimene omalaadne, ning aitama kaasa varustuskindlusele ja vastupidavale ökosüsteemile siseturul. Tootmisrajatise kvalifitseerimisel esimeseks omataoliseks võib kvalifitseerivaks teguriks olla tehnoloogiasõlm, substraadi materjal, näiteks ränikarbiid, galliumnitriid, indiumfosfiid, ja räninitriid, ja muu sellega seotud toote- ja materjaliinnovatsioon, mis võib pakkuda paremaid tulemusi, protsessitehnoloogiat või energia- ja keskkonnatoimet. Liidus ei tohiks võrreldava võimekusega tööstuslikus mastaabis rajatist juba olulisel määral olemas olla ega olla kavas ehitada, välja arvatud teadus- ja arendustegevuse rajatised või väikesemahulised tootmisüksused.</p>

Motivatsioon

Räninitriid (SiN) on ideaalne platvorm fotooniliste integraallülituste (PIC) rakenduste jaoks, millel on väga suur spektrivahemik ja üliväikeste kadudega lainejuht. See muudab need väga sobivaks detektorites, spektromeetrites, biosensorites ja kvantarvutites kasutamiseks. Järjepidevuse huvides on parem lisada ka indiumfosfiid.

Muudatusettepanek 6

Artikli 2 lõike 1 punkt 10

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>10) „Esimene omalaadne rajatis“ – tööstusrajatis, mis on võimeline tootma pooljuhte, sealhulgas tootmise alg- või lõppfaasis või mõlemas, ning mis ei ole liidus juba olulisel määral olemas või mida ei ole kavas ehitada, näiteks seoses tehnoloogiasõlme, substraadi materjali, näiteks ränikarbiidi ja galliumnitriidiga, ning muu tooteuundusega, mis võib pakkuda paremaid tulemusi, protsessiuundusi või energia- ja keskkonnatõhusust;</p>	<p>10) „Esimene omalaadne rajatis“ – tööstusrajatis, mis on võimeline tootma pooljuhte, sealhulgas tootmise alg- või lõppfaasis või mõlemas, ning mis ei ole liidus juba olulisel määral olemas või mida ei ole kavas ehitada, näiteks seoses tehnoloogiasõlme, substraadi materjali, näiteks ränikarbiidi, galliumnitriidi, indiumfosfiidi ja räninitriidiga, ning muu sellega seotud toote- ja materjaliuundusega, mis võib pakkuda paremaid tulemusi, protsessiuundusi või energia- ja keskkonnatõhusust;</p>

Motivatsioon

Räninitriid (SiN) on ideaalne platvorm fotooniliste integraallülituste (PIC) rakenduste jaoks, millel on väga suur spektrivahemik ja üliväikeste kadudega lainejuht. See muudab need väga sobivaks detektorites, spektromeetrites, biosensorites ja kvantarvutites kasutamiseks. Järjepidevuse huvides on parem lisada ka indiumfosfiid.

Muudatusettepanek 7

Artikli 3 lõige 1

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>1. Algatus luuakse mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 kestuse ajaks.</p>	<p>1. Algatus luuakse kõigepealt mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 kestuse ajaks. Algatust tuleb jätkata mitmeaastases finantsraamistikus 2028–2034.</p>

Motivatsioon

Ajavahemik kuni praeguse mitmeaastase finantsraamistiku lõppemiseni 2027. aastal ei ole määruses endas seatud eesmärkide saavutamiseks piisav. Juba praegu tuleks ette näha algatuse pikendamine.

Muudatusettepanek 8

Artikli 4 lõike 2 punkti b alapunkt 1

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
1) järgmise põlvkonna kiipide tootmise tehnoloogiate alase tehnoloogilise võimekuse tugevdamine teadus- ja innovatsioonitegevuse integreerimisega ning ettevalmistustega selleks, et arendada tulevasi tehnoloogiasõlmi, sealhulgas alla kahe nanomeetri suurusi tippasemel sõlmi, 10 nanomeetrit ja alla selle FD-SOI (Fully Depleted Silicon on Insulator) tehnoloogiat, ning 3D heterogeensete süsteemide integreerimist ja täiustatud pakendamist;	1) järgmise põlvkonna kiipide tootmise tehnoloogiate alase tehnoloogilise võimekuse tugevdamine teadus- ja innovatsioonitegevuse integreerimisega ning ettevalmistustega selleks, et arendada tulevasi tehnoloogiasõlmi, sealhulgas alla kahe nanomeetri suurusi tippasemel sõlmi, 10 nanomeetrit ja alla selle FD-SOI (Fully Depleted Silicon on Insulator) tehnoloogiat, ning 3D heterogeensete süsteemide integreerimist ja täiustatud pakendamist; see hõlmab selliste üle 10 nanomeetri suuruste struktuurielementide tootmist, mille järele ELi kasutajatööstuses on nõudlus;

Motivatsioon

Komisjoni keskendumine alla 10 nanomeetri suurustele struktuurielementidele on liiga kitsas ega vasta ELi kasutajatööstuse vajadustele.

Muudatusettepanek 9

Artikli 8 lõike 2 punkt d

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
d) oskusteabe ja asjatundlikkuse edasiandmise hõlbustamine liikmesriikide ja piirkondade vahel, soodustades oskuste, teadmiste ja heade tavade vahetamist ning soodustades ühisprogramme;	d) oskusteabe ja asjatundlikkuse edasiandmise hõlbustamine liikmesriikide ja piirkondade vahel, soodustades oskuste, teadmiste ja heade tavade vahetamist, soodustades ühisprogramme ning parandades koostööd kõrgkoolide seas, aga ka kõrgkoolide, ettevõtete, haridus- ja teadusasutuste vahel, näiteks kogu ELi hõlmava teadlaste ja laborikohtade vahetussüsteemi kaudu, mis võimaldab koolitada ja hoida õppejõude ja spetsialiste;

Motivatsioon

Pooljuhtide pädevuskeskuste Euroopa võrgustik peaks hõlmama ka koolitus- ja õppekõnetööstusi.

Muudatusettepanek 10

Artikli 8 lõige 3

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>3. Liikmesriigid määravad pädevuskeskusekandidaadid vastavalt oma riiklikele menetlustele, haldus- ja institutsioonilistele struktuuridele avatud ja konkurentsipõhise protsessi kaudu. Komisjon kehtestab rakendusaktidega pädevuskeskuste loomise protseduuri, sealhulgas valikukriteeriumid, ning keskuste edasised ülesanded ja funktsioonid seoses algatuse raames võetavate meetmete rakendamisega, võrgustiku loomise protseduuriga ning otsuste vastuvõtmisega võrgustikku moodustavate üksuste valimise kohta. Need rakendusaktid võetakse vastu vastavalt artikli 33 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusele.</p>	<p>3. Liikmesriigid määravad pädevuskeskusekandidaadid vastavalt oma riiklikele menetlustele, haldus- ja institutsioonilistele struktuuridele avatud ja konkurentsipõhise protsessi kaudu, kaasates kohalikud ja piirkondlikud ametiasutused. Eesmärk on saavutada koostoime Euroopa digitaalse innovatsiooni keskustega ja toetada pädevuskeskuste loomist ELi piirkondades. Pädevuskeskused tuleks integreerida nende piirkondlikku tööstuse ökosüsteemi, tagada juurdepääs kõigile asjaomastele osalejatele kogu liidus ja võimaldada tõhustatud piirkondadevahelist koostööd. Komisjon kehtestab rakendusaktidega pädevuskeskuste loomise protseduuri, sealhulgas valikukriteeriumid, ning keskuste edasised ülesanded ja funktsioonid seoses algatuse raames võetavate meetmete rakendamisega, võrgustiku loomise protseduuriga ning otsuste vastuvõtmisega võrgustikku moodustavate üksuste valimise kohta. Need rakendusaktid võetakse vastu vastavalt artikli 33 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusele.</p>

Motivatsioon

Kõigil ELi VKEdel ja idufirmadel peaks olema juurdepääs nendele keskustele. Seda võib hõlbustada piirkondlik tasand, mis toetab piirkondlikke tööstuse ökosüsteeme.

Muudatusettepanek 11

Artikli 9 lõige 1

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>1. Algatuse raames artikli 5 punktides a–d loetletud osad võib usaldada kiipide ühisettevõttele, millele on osutatud nõukogu määruses XX/XX, millega muudetakse nõukogu määrust (EL) 2021/2085 ja mida rakendatakse kiipide ühisettevõtte tööprogrammis.</p>	<p>1. Algatuse raames artikli 5 punktides a–d loetletud osad võib usaldada kiipide ühisettevõttele, millele on osutatud nõukogu määruses XX/XX, millega muudetakse nõukogu määrust (EL) 2021/2085 ja mida rakendatakse kiipide ühisettevõtte tööprogrammis. Liikmesriigid peavad kaasa- ma kiipide ühisettevõttesse asjaomased pooljuhipiirkonnad.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 12

Artikli 10 lõige 2

(Uus punkt e)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<i>e) see toetab ELi tööstuse tarneahelaid.</i>

Motivatsioon

Integreeritud tootmisrajatised peaksid aidama tugevdada ELi tööstust. Seejuures peaks olema oma roll tööstuse vajadustel pooljuhtide järele.

Muudatusettepanek 13

Artikli 11 lõige 2

(Uus punkt e)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<i>e) see toetab ELi tööstuse tarneahelaid.</i>

Motivatsioon

Ka avatud pooljuhitehased peaksid aidama tugevdada ELi tööstust. Seejuures peaks olema oma roll tööstuse vajadustel pooljuhtide järele.

Muudatusettepanek 14

Artikli 12 lõige 1

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
1. Iga ettevõtja või ettevõtjate konsortsium (edaspidi „taotleja“) võib esitada komisjonile taotluse tunnustada taotleja kavandatavat rajatist integreeritud tootmisrajatisise või ELi avatud pooljuhitehasena.	1. Iga ettevõtja või ettevõtjate konsortsium (edaspidi „taotleja“) võib esitada komisjonile taotluse tunnustada taotleja kavandatavat rajatist integreeritud tootmisrajatisise või ELi avatud pooljuhitehasena. See kehtib ka ettevõtjate kohta, kes on pooljuhtide tootmiseks hädavajalikud või kes toodavad uudseid sisendtooteid või tootmisrajatisi. Artiklites 11 ja 12 sätestatud kriteeriume kohaldatakse mutatis mutandis.

Motivatsioon

Määruse eesmärkide saavutamiseks tuleks toetuskõlblikuks lugeda ka sisendtoodete (näiteks plaadid) või tootmisrajatiste tootmine ELis. Kriteeriume tuleks kohaldada vastavalt.

Muudatusettepanek 15

Artikli 15 lõige 2

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>2. Liikmesriigid kutsuvad pooljuhtide peamisi kasutajaid ja muid asjaomaseid sidusrühmi üles esitama teavet nõudluse märkimisväärse kõikumise ja tarneahela teadaolevate häirete kohta. Teabevahetuse hõlbustamiseks näevad liikmesriigid ette sellise ajakohastamise mehhanismi ja haldusliku korralduse.</p>	<p>2. Liikmesriigid kutsuvad pooljuhtide peamisi kasutajaid ja muid asjaomaseid sidusrühmi, sealhulgas sarnaselt meelestatud riikidest pärit sidusrühmi, üles esitama teavet nõudluse märkimisväärse kõikumise ja tarneahela teadaolevate häirete kohta. Teabevahetuse hõlbustamiseks näevad liikmesriigid ette sellise ajakohastamise mehhanismi ja haldusliku korralduse.</p>

Motivatsioon

Üksnes Euroopa ja USA andmete põhjal jääb hinnang olukorrale puudulikuks ja seega väheütlevaks. Seepärast tuleks hõlmata Aasia sarnaselt meelestatud partnerriikide ettevõtjaid.

Muudatusettepanek 16

Artikli 19 lõige 2

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>2. Komisjon võib pärast konsulteerimist Euroopa pooljuhtide nõukojaga piirata artiklites 21 ja 22 sätestatud meetmeid teatavate kriitilise tähtsusega sektoritega, mille toimimine on pooljuhtide kriisi tõttu häiritud või häirumisoosus.</p>	<p>2. Euroopa pooljuhtide nõukojaga peetud konsultatsioonide tulemuste põhjal peab komisjon piirama artiklites 21 ja 22 sätestatud meetmeid nende kriitilise tähtsusega sektoritega, mille tegevust häirivad või ähvardavad pooljuhtide kriisist tingitud häired.</p>

Motivatsioon

Komisjon peaks alati võtma võimalikult väikesi sekkumismeetmeid.

Muudatusettepanek 17

Artikli 19 lõige 4

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>4. Lõikes 1 osutatud meetmete kasutamine peab olema proportsionaalne ja piirduma sellega, mis on vajalik oluliste ühiskondlike funktsioonide või majandustegevuse tõsiste häirete kõrvaldamiseks liidus, ning see peab olema liidu parimates huvides. Nende meetmete kasutamisel välditakse VKEde ebaproportsionaalset halduskoormust.</p>	<p>4. Lõikes 1 osutatud meetmete kasutamine peab olema proportsionaalne ja piirduma sellega, mis on vajalik oluliste ühiskondlike funktsioonide või majandustegevuse tõsiste häirete kõrvaldamiseks liidus, ning see peab olema liidu parimates huvides. Nende meetmete kasutamisel välditakse VKEde ebaproportsionaalset halduskoormust. Neid meetmeid võib kohaldada ainult valikuliselt ja viimase abinõuna (ultima ratio).</p>

Motivatsioon

Hädaabimeetmed kujutavad endast märkimisväärset riski, et takistatakse investeerimist ja uute ettevõtete loomist. Euroopa Komisjon peab selgelt märkima, et need meetmed on mõeldud viimase abinõuna ja neid välditakse nii palju kui võimalik.

Muudatusettepanek 18

Artikli 21 lõige 1

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>1. Kui see on vajalik ja proportsionaalne kõigi või teatavate kriitilise tähtsusega sektorite toimimise tagamiseks, võib komisjon kohustada integreeritud tootmisrajatise ja ELi avatud pooljuhitehaseid võtma vastu ja käsitlema prioriteetsena kriisi korral oluliste toodete tellimusi („prioriteetne tellimus“). See kohustus on üliloomislik mis tahes era- või avalik-õigusliku kohustuse suhtes.</p>	<p>1. Kui see on vajalik, proportsionaalne ja tehniliselt teostatav kõigi või teatavate kriitilise tähtsusega sektorite toimimise tagamiseks, võib komisjon kohustada integreeritud tootmisrajatise ja ELi avatud pooljuhitehaseid võtma vastu ja käsitlema prioriteetsena kriisi korral oluliste toodete tellimusi („prioriteetne tellimus“).</p>

Motivatsioon

Pooljuhtide tootmist on peaaegu võimatu lühikese ajaga ümber korraldada. Seega peaks otsustav kriteerium olema teostatavus. Ühtlasi tuleks prioriteetseid tellimusi käsitlev artikkel sõnastada nii, et see ei heidutaks potentsiaalseid investoreid ELi investeerimast. Lisaks on kaheldav, mil määral oleks see õiguslikult teostatav.

Muudatusettepanek 19

Artikli 24 lõige 1

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>1. Euroopa pooljuhtide nõukoda koosneb liikmesriikide esindajatest ja selle eesistujaks on komisjoni esindaja.</p>	<p>1. Euroopa pooljuhtide nõukoda koosneb liikmesriikide esindajatest, kellel on asjaomane erialane pädevus, ja selle eesistujaks on komisjoni esindaja.</p>

Motivatsioon

Pooljuhtide nõukoda peaks olema spetsialiseerunud organ, mitte puhtpoliitiline organ.

Muudatusettepanek 20

Artikli 24 lõige 2

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>2. Iga artikli 26 lõikes 3 osutatud riiklik ühtne kontaktpunkt nimetab Euroopa pooljuhtide nõukotta kõrgetasemelise esindaja. Kui see on funktsiooni ja eksperditeadmiste osas asjakohane, võib liikmesriigil seoses Euroopa pooljuhtide nõukoja eri ülesannetega olla rohkem kui üks esindaja. Igal Euroopa pooljuhtide nõukoja liikmel on asendusliige.</p>	<p>2. Iga artikli 26 lõikes 3 osutatud riiklik ühtne kontaktpunkt nimetab Euroopa pooljuhtide nõukotta erialaselt pädeva esindaja. Kui see on funktsiooni ja eksperditeadmiste osas asjakohane, võib liikmesriigil seoses Euroopa pooljuhtide nõukoja eri ülesannetega olla rohkem kui üks esindaja. Igal Euroopa pooljuhtide nõukoja liikmel on asendusliige. Liikmesriigid on kohustatud kaasama pooljuhiökosüsteemidega piirkonnad. Euroopa Regioonide Komitee nimetab oma esindaja Euroopa pooljuhtide nõukotta.</p>

Motivatsioon

Arvestades asjaomaste pooljuhiökosüsteemidega piirkondade rolli piirkondlike tööstuse ökosüsteemide (sh VKEd) ning teadus- ja uurimistöö toetamisel, tuleks need piirkonnad (nt Silicon Europe'i liikmed) ja Euroopa Regioonide Komitee kaasata nõukoja töösse.

Muudatusettepanek 21

Artikli 26 lõige 6

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>6. Liikmesriigid tagavad, et vajaduse korral ning kooskõlas liidu ja siseriikliku õigusega konsulteerivad riikide pädevad asutused teiste asjaomaste riigi ametiasutustega ja asjaomaste huvitatud isikutega ning teevad nendega koostööd. Komisjon hõlbustab riikide pädevate asutuste vahelist kogemuste vahetamist.</p>	<p>6. Liikmesriigid tagavad, et vajaduse korral ning kooskõlas liidu ja siseriikliku õigusega konsulteerivad riikide pädevad asutused teiste asjaomaste riigi, kohalike ja piirkondlike ametiasutustega ja asjaomaste huvitatud isikutega ning teevad nendega koostööd. Komisjon hõlbustab riikide pädevate asutuste vahelist kogemuste vahetamist.</p>

Motivatsioon

Tuleb kaasata kohalikud ja piirkondlikud ametiasutused.

„Ettepanek: nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) 2021/2085, millega luuakse ühisettevõtted programmi „Euroopa horisont“ raames, seoses kiipide ühisettevõttega“

COM(2022) 47 final

Muudatusettepanek 22

Põhjendus 7

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(7) Kiipide ühisettevõtte rahastatav tegevus peaks olema hõlmatud ühe tööprogrammiga, mille peaks vastu võtma ühisettevõtte juhatus. Enne iga tööprogrammi koostamist peaks ametiasutuste nõukogu, võttes arvesse Euroopa pooljuhtide nõukoja nõuandeid ja teiste asjaomaste sidusrühmade antud sisendit, sealhulgas asjakohasel juhul protsessori- ja pooljuhitehnoloogia liidu⁽¹⁾ koostatud tegevuskavasid, määratlema tööprogrammi selle osa, mis on seotud suutlikkuse suurendamisele suunatud tegevusega ning teadus- ja innovatsioonitegevusega, sealhulgas vastavad kuluprognosid. Seejuures peaks ametiasutuste nõukogu koosnema ainult komisjonist ja liikmesriikide ametiasutustest. Seejärel peaks tegev-direktor selle määratluse alusel koostama tööprog-rammi, mis hõlmab suutlikkuse suurendamisele suunatud tegevust ning teadus- ja innovatsioonite-gevust ning vastavaid kuluprognose.</p> <p>⁽¹⁾ Liidule on osutatud komisjoni 5. mai 2021. aasta teatises „2020. aasta uue tööstusstrateegia ajakohastamine: ehitame üles tugevama ühtse turu, et Euroopa saaks taastuda“.</p>	<p>(7) Kiipide ühisettevõtte rahastatav tegevus peaks olema hõlmatud ühe tööprogrammiga, mille peaks vastu võtma ühisettevõtte juhatus. Enne iga tööprogrammi koostamist peaks ametiasutuste nõukogu, võttes arvesse erasektorist pärit liikmete nõukogu ja Euroopa pooljuhtide nõukoja nõuandeid ja teiste asjaomaste sidusrühmade antud sisendit, sealhulgas asjakohasel juhul protsessori- ja pooljuhitehnoloogia liidu⁽¹⁾ koostatud tegevuskavasid, määratlema töö-programmi selle osa, mis on seotud suutlikkuse suurendamisele suunatud tegevusega ning teadus- ja innovatsioonitegevusega, sealhulgas vastavad kulu-prognosid. Seejuures peaks ametiasutuste nõukogu koosnema ainult komisjonist ja liikmesriikide ame-tiasutustest. Seejärel peaks tegev-direktor selle mää-ratluse ning strateegilise teadusuuringute ja innovatsiooni kava alusel koostama tööprogrammi, mis hõlmab suutlikkuse suurendamisele suunatud tegevust ning teadus- ja innovatsioonitegevust ning vastavaid kuluprognose. Kiipide ühisettevõtte tea-dus- ja innovatsioonitegevuse vahendid peaksid olema vähemalt võrdsed peamiste digitehnoloogiatega ühisettevõtte hinnanguliste vahenditega. Üle tuleks võtta ka selle rakendusvaldkond ja töömeetodid.</p> <p>⁽¹⁾ Liidule on osutatud komisjoni 5. mai 2021. aasta teatises „2020. aasta uue tööstusstrateegia ajakohastamine: ehitame üles tugevama ühtse turu, et Euroopa saaks taastuda“.</p>

Motivatsioon

Ametiasutuste nõukogu ei tohiks teadusuuringute ja innovatsiooni kava eelnevalt kindlaks määrata, sest see piiraks juhatuse otsustusõigust. Kiipide ühisettevõtte peaks säilitama sama teadustegevuse, töömeetodid ja eelarve kui peamiste digitehnoloogiatega ühisettevõtetel.

Muudatusettepanek 23

Artikli 1 punkti 7 alapunkt a

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>a) lõike 1 punkt b asendatakse järgmisega:</p> <p>„b) muuta liit kujunemisjärgus komponendi- ja süsteemitehnoloogia valdkonnas, sealhulgas madalamatel tehnoloogilise valmiduse tasemetel, tiptasemel teaduse ja innovatsiooni lipulaevaks, ning toetada VKEde aktiivset kaasamist, nii et nad moodustavad vähemalt kolmandiku kaudsetes meetmetes osalejate koguarvust ja saaksid vähemalt 20 % teadus- ja innovatsioonimeetmete eraldatud avaliku sektori rahalistest vahenditest;“;</p>	<p>a) lõike 1 punkt b asendatakse järgmisega:</p> <p>„b) muuta liit kujunemisjärgus komponendi- ja süsteemitehnoloogia valdkonnas, sealhulgas madalamatel tehnoloogilise valmiduse tasemetel, tiptasemel teaduse ja innovatsiooni lipulaevaks, ning toetada VKEde aktiivset kaasamist, nii et nad moodustavad teadus- ja innovatsioonimeetmete vallas vähemalt kolmandiku kaudsetes meetmetes osalejate koguarvust ja saaksid vähemalt 20 % avaliku sektori rahalistest vahenditest;“;</p>

Motivatsioon

Ei ole realistlik, et VKEd moodustavad ühe kolmandiku suutlikkuse suurendamise meetmetes osalejatest, nagu on kirjeldatud artikli 126 lõike 1 uutes punktides g–j. Seepärast peaks VKEde osa, mis moodustab ühe kolmandiku osalejate arvust, kehtima üksnes teadus- ja innovatsioonimeetmete pühendatud osa suhtes ning 20 % osakaal avaliku sektori rahaliste vahendite suhtes.

Muudatusettepanek 24

Artikli 1 punkti 7 alapunkt c

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>c) lõike 2 punkt f asendatakse järgmisega:</p> <p>„f) tagada sidusus kiipide ühissettevõtte strateegilise teadusuuringute ja innovatsiooni kava, teiste asjaomaste sidusrühmade sisendite, sealhulgas asjakohasel juhul protsessori- ja pooljuhitehnoloogia liidu koostatud tegevuskavade ning ELi poliitika vahel, et elektroonikakomponentide ja -süsteemide tehnoloogia panus oleks tõhus.“;</p>	<p>c) lõike 2 punkt f asendatakse järgmisega:</p> <p>„f) tagada sidusus kiipide ühissettevõtte strateegilise teadusuuringute ja innovatsiooni kava ning ELi poliitika vahel, et elektroonikakomponentide ja -süsteemide tehnoloogia panus oleks tõhus.“;</p>

Motivatsioon

Kiipide ühissettevõtte ei suuda tagada vajalikku sidusust kolmandate isikute tegevusega.

Muudatusettepanek 25

Artikli 1 punkt 9

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>9) Artikli 129 lõige 3 asendatakse järgmisega:</p> <p>„3. Erandina artikli 28 lõikest 4 maksavad erasektorist pärit liikmed või lasevad enda koosseisu kuuluvatel või endaga seotud üksustel maksta kiipide ühissetevõtte halduskulude katmiseks vähemalt 26 331 000 euro suuruse rahalise panuse. Erasektorist pärit liikmete aastane koguosalus kiipide ühissetevõtte halduskulude katmises on 35 %.“</p>	<p>9) Artikli 129 lõige 3 asendatakse järgmisega:</p> <p>„3. Erandina artikli 28 lõikest 4 maksavad erasektorist pärit liikmed või lasevad enda koosseisu kuuluvatel või endaga seotud üksustel maksta kiipide ühissetevõtte halduskulude katmiseks kuni 26 331 000 euro suuruse rahalise panuse. Erasektorist pärit liikmete aastane koguosalus kiipide ühissetevõtte halduskulude katmises on maksimaalselt 35 %.“</p>

Motivatsioon

Sõnastus võib tekitada tõsiseid mitmetimõistetavusi. Ei ole selge, milline piirmäär on ülimuslik: alampiir, milleks on vähemalt 26 331 000 eurot, või maksimaalne 35 % ülempiir. Vahepeal on komisjon kinnitanud, et komisjoni ettepanekus kasutatud sõna „vähemalt“ oli kirjaviga. See viga parandati nõukogu eesistujariigi 25. mai kompromisstekstis.

Muudatusettepanek 26

Artikli 1 punkt 13

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>13) Lisatakse artikkel 134a järgmises sõnastuses:</p> <p>„Artikkel 134a</p> <p>Tegevdirektori lisaülesanded</p> <p>Lisaks artiklis 19 loetletud ülesannetele valmistab kiipide ühissetevõtte tegevdirektor ette ja esitab juhatusele vastuvõtmiseks ühissetevõtte tööprogrammi strateegilise teadusuuringute ja innovatsiooni kava rakendamiseks, olles võtnud arvesse artikli 137 punktis f osutatud ametiasutuste nõukogu määratlust ja asjaomaste sidusrühmade sisendit, sealhulgas asjakohasel juhul protsessori- ja pooljuhitehnoloogia liidu koostatud tegevuskavasid.“</p>	<p>13) Lisatakse artikkel 134a järgmises sõnastuses:</p> <p>„Artikkel 134a</p> <p>Tegevdirektori lisaülesanded</p> <p>Lisaks artiklis 19 loetletud ülesannetele valmistab kiipide ühissetevõtte tegevdirektor ette ja esitab juhatusele vastuvõtmiseks ühissetevõtte tööprogrammi strateegilise teadusuuringute ja innovatsiooni kava rakendamiseks, olles võtnud arvesse artikli 137 punktis f osutatud ametiasutuste nõukogu määratlust.“</p>

Motivatsioon

Neid panuseid on ametiasutuste nõukogu selle tööprogrammi osa kindlaksmääramisel juba arvesse võtnud ja seepärast ei ole neid vaja uuesti esitada.

Muudatusettepanek 27

Artikli 1 lõike 15 punkt a

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>a) lisatakse järgmised punktid f ja g:</p> <p>„f) määratleda enne iga tööprogrammi koostamist tööprogrammi see osa, mis on seotud suutlikkuse suurendamisele suunatud tegevusega ning teadus- ja innovatsioonitegevusega, sealhulgas vastavad kuluprognosid, võttes arvesse Euroopa pooljuhtide nõukogu nõuandeid ja teiste asjaomaste sidusrühmade sisendit, sealhulgas asjakohasel juhul protsessori- ja pooljuhitehnoloogia liidu koostatud tegevuskavasid;</p> <p>g) valida välja suutlikkuse suurendamisele suunatud tegevusega seotud taotlused kooskõlas artikli 12 lõikega 1 ja artikli 17 lõike 2 punktiga u.“;</p>	<p>a) lisatakse järgmised punktid f ja g:</p> <p>„f) määratleda enne iga tööprogrammi koostamist tööprogrammi see osa, mis on seotud suutlikkuse suurendamisele suunatud tegevusega, sealhulgas vastavad kuluprognosid, võttes arvesse erasektorist pärit liikmete nõukogu ja Euroopa pooljuhtide nõukogu nõuandeid ja teiste asjaomaste sidusrühmade sisendit, sealhulgas asjakohasel juhul protsessori- ja pooljuhitehnoloogia liidu koostatud tegevuskavasid;</p> <p>g) valida välja suutlikkuse suurendamisele suunatud tegevusega seotud taotlused kooskõlas artikli 12 lõikega 1 ja artikli 17 lõike 2 punktiga u.“;</p>

Motivatsioon

Ametiasutuste nõukogu ei tohiks teadusuuringute ja innovatsiooni kava eelnevalt kindlaks määrata, sest see piiraks juhatuse otsustusõigust. Ametiasutuste nõukogu peaks aga arvesse võtma erasektorist pärit liikmete nõukogu nõuandeid suutlikkuse suurendamise kohta, et tagada tööstuspoliitika asjakohasus.

II. POLIITIKASOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Euroopa kiibimääruse tähtsus

1. rõhutab, et ELi kui terviku, liikmesriikide ning kõigi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste jaoks on äärmiselt oluline, et Euroopa kiibimäärus osutuks edukaks, sest tööstustootmise kindlustamine kõigis Euroopa piirkondades sõltub pooljuhtidega varustamise kindlusest. Seejuures toetab komitee kindlalt ELi selget positsiooni ülemaailmses konkurentsisis;

2. tunneb heameelt komisjoni kiibimääruse ettepaneku üle, mis on oluline samm ELi, selle tööstuse ja julgeoleku tugevdamise suunas. On oluline, et kiibimääruses käsitletaks ELi strateegilise autonoomia ja tehnoloogilise juhtpositsiooni küsimusi. EL peab jääma pooljuhtide valdkonnas ülemaailmseks osalejaks. Seepärast on õige seada suur eesmärk kasvatada 2030. aastaks ELi turuosa pooljuhtide valdkonnas praeguselt 10 %-lt 20 %-le;

3. jagab eesmärke vähendada peamisi strateegilisi sõltuvusi pooljuhtide tootmisel, tarneahelates ning toorainete ja sisendtoodete tarnimisel laiendamise ja mitmekesistamise teel, arendades pooljuhtide tootmist Euroopas ning säilitades ja tugevdades ELi juhtpositsiooni teadus- ja arendustegevuses. Samal ajal toetab komitee seda, et määruse COM(2022) 46 final reguleerimisalasse lisataks sellise üle 10 nanomeetri suuruste struktuurilelementide tootmine, mille järele ELi kasutajatööstuses on nõudlus. Komitee rõhutab sellega seoses oskusteabe kaitse ja patendikaitse tähtsust, et riigid ei satuks ebasoodsamasse olukorda;

4. väljendab heameelt kiibimääruse ettepaneku üle, pidades silmas ka Euroopa rohelise kokkuleppe kiiret ja järjepidevat rakendamist: ilma kindla pooljuhtidega varustamiseta ei ole võimalik saavutada ELi suuri keskkonna- ja kliimaeesmärke, suuremat energiasõltumatust ja taastuvenergia laiendamise eesmärke;

5. juhib tähelepanu sellele, et pooljuhtide tootmise tugevdamisega peavad ühtlasi kaasnema meetmed energia- ja ressursitarbimise ning kahjuliku keskkonnamõju vähendamiseks kogu väärtusahela ulatuses ja kestlikuskriteeriumide järgimise tagamiseks, samuti tuleb tagada taastuvate energiaallikate ja veevarude tõhusa kasutamise mehhanismid tootmisrajatistes. Sellega seoses tuleks erilist tähelepanu pöörata energia- ja keskkonnamõjudele uuenduslikes järgmise põlvkonna tehnoloogialahendustes (nt integreeritud fotoonika ja spetsiaalsed heterogeensed süsteemid);

6. juhib tähelepanu sellele, et lisaks kriitilise tähtsusega toorainetega varustamise kindlusele tuleb ära kasutada ka ringmajanduse potentsiaali. Väga oluline on taaskasutada seadmetest ja rajatistest pärit toorainet ja materjali. Seda tuleb arvesse võtta juba pooljuhte kasutavate toodete väljatöötamisel. Piirkondades tuleks arendada asjakohaseid oskusi ja töötada vastavalt sellele välja toetuskõlblikkuse kriteeriumid;

7. juhib tähelepanu asjaolule, et EL on loodusvarade osas kolmandate riikidega võrreldes ebasoodsamas olukorras ja see muudab kriitilise tähtsusega toorainete impordis ELi väga sõltuvaks ELi-välisest tarnijatest. Komitee innustab Euroopa Komisjoni tegelema selle strateegilise sõltuvuse probleemiga, tõhustades oma tööd ja nõudeid kiipide ringlusele, eelkõige materjalide väljatöötamise ja korduskasutamise osas, ja tihendama veelgi ELi kaubandussuhteid tähtsaimate rahvusvaheliste partneritega;

8. väljendab kooskõlas oma arvamusega „Kriitilise tähtsusega toorainete tegevuskava“ heameelt uue kaevandamistegevuse üle ELis, et võtta kasutusele olemasolevaid kriitilise tähtsusega toorainete varusid. Komitee rõhutab, et kõrgtehnoloogiliste toorainete uus kaevandamine ELis peab põhinema teadus- ja arendustegevuse kavadel, mis käsitlevad uuenduslikku vähese mõjuga kaevandamist;

9. märgib, et kohaliku majanduse suure kaudse sõltuvuse tõttu on kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel suur ühine huvi pooljuhtidega varustamise kindluse vastu. Seepärast tuleks nende läheduse tõttu pooljuhiökosüsteemidele anda neile keskne roll kiibimääruse rakendamisel. Lisaks märgib komitee, et kiibimäärusest saavad kasu kõik piirkonnad, olenemata sellest, kas seal asub pooljuhtide valdkonna ettevõtjaid või mitte;

10. juhib praegusi sündmusi silmas pidades tähelepanu sellele, et kindel elektrivarustus on pooljuhtide tööstuse seisukohalt ülimalt oluline. See puudutab iseäranis vajalikke elektrikoguseid ja võrgu stabiilsust. Need on asukohategurid olemasolevate rajatiste, aga ennekõike ka kavandatavate uute rajatiste puhul;

Euroopa strateegilised eesmärgid pooljuhtide valdkonnas

11. kutsub ettevõtjaid üles võtma üha muutuvas geostrateegilises keskkonnas rohkem arvesse oma vajadusi pooljuhtide vallas ja sellega seoses vajalikke tarneahelaid ning vältima riskide hajutamiseks ühepoolset sõltuvust. Rahvusvahelises keskkonnas peab EL paremini esile tooma oma eelised turvalise tootmiskohana (*safe harbor*);

12. kutsub komisjoni üles eelseisvatel läbirääkimistel nõukogu ja Euroopa Parlamendiga selgelt rõhutama kiibimääruse tähtsust Euroopa kui tootmiskoha kindlustamisel ning nõudma liikmesriikidelt ja majanduselt täiendavat rahalist panust;

13. teeb ettepaneku kasutada kiibimääruse kaudu saadavaid vahendeid strateegiliselt olemasolevate nii väikese- kui ka suuremahuliste pooljuhtiklastrite ja pooljuhiökosüsteemide laiendamiseks, sh nende võrku ühendamise teel. ELi võimalused tulevikus ülemaailmsel pooljuhtide turul läbi lüüa on suurimad, kui ta toetub olemasolevatele tugevatele külgedele ja neist lähtub, piirdudes seega vastastikuse sõltuvusega sarnaselt meelestatud riikidega ja vähendades omakorda ühepoolset sõltuvust kolmandatest riikidest;

14. väljendab heameelt Euroopa kiibifondi loomise üle. Komitee märgib, et kiibimääruse 2. samm peaks põhimõtteliselt olema tehnoloogiliselt avatud ja vahendid tuleb kasutusele võtta võimalikult kiiresti;

15. kordab, et üleeuroopalist huvi pakkuvatel tähtsatel projektidel kui väga edukal vahendil on kiibimääruse raames jätkuvalt oluline roll. Komitee juhib siiski tähelepanu sellele, et EL ja liikmesriigid peavad tegutsema kiiremini kõigis valdkondades, eelkõige lubade ja toetuste valdkonnas, et tööstust, sealhulgas VKEsid, saaks vajaduspõhiselt toetada;

16. rõhutab uute tehnoloogiate keskset tähtsust Euroopa kui pooljuhtide valdkonna asukoha edasisel arendamisel, et jääda ülemaailmses tehnoloogiakonkurentsis konkurentsivõimeliseks: kiibimääruse rakendamisel tuleb eesmärgiks seada avatud ja kiire reageerimine uute materjalide, nagu galliumnitriidi, indiumfosfiidi, ränikarbiidi ja räninitriidi kasutamisele, ning uute protsesside kasutamisele, et võimaldada järgmise põlvkonna kiipide väljatootamist ja tootmist. See hõlmab näiteks footonkiipe, mis on hädavajalikud autonoomse ja jätkusuutliku andme-, tele- ja kvantsidevõrgu loomiseks ning autonoomse sõidukijuhtimise jaoks, kvantkiipe, mis võimaldavad analüüsida palju suuremaid andmehulki, teha kiiremini võimsamaid arvutusi ja üksikasjalikke simulatsioone, ning hübriidkiipe ja heterogeenseid süsteeme, mille puhul fotooniliste funktsioonide integreerimine elektroonilistesse integraallülitustesse on pooljuhtide tööstuse tuleviku seisukohast väga tähtis;

17. peab vajalikuks, et Euroopa pööraks lisatähelepanu pooljuhtide projekteerimisele ja looks seega oma projekteerimisvõimekuse;

Kiibimääruse rahastamine

18. vaatab kriitilise pilguga kiibimäärusele eraldatud rahastamisvahenditele ja peab neid ebapiisavaks. Komitee kahtleb, kas kogupakett on piisav selleks, et olla võimeline rahvusvaheliselt konkureerima uute tootmisrajatiste asukohana. Komitee rõhutab, et uued algatused väärivad uusi rahalisi vahendeid, ja peab kahetsusväärseks vahendite ümbersuunamist edukatest programmidest, nagu „Euroopa horisont“ ja „Digitaalne Euroopa“;

19. kutsub komisjoni üles tagama kiibimääruse rahastamisvahendite läbipaistvuse ja kindlustama kõigi kolme samba piisava rahastamise. Seejuures peaks komisjon lähtuma sarnastest algatustest kogu maailmas;

20. on seisukohal, et kiibimääruse rakendamiseks tuleks kasutada rohkem uut raha, ning kutsub seepärast nõukogu, parlamenti ja komisjoni üles tagama asjakohase Euroopa ja riigi tasandil rahastamise ning muutma vastavalt mitmeaastast finantsraamistikku. Kuna kiibimääruse strateegilised eesmärgid ulatuvad 2030. aastast kaugemale, tuleb pooljuhtide sektorit käsitleda mitmeaastase finantsraamistiku läbivaatamisel ja järgmises mitmeaastasest finantsraamistikus esmatähtsana;

21. peab vajalikuks luua lisastiimuleid tagamaks, et lisaks ELi vahenditele eraldaksid vajalikke vahendeid ka liikmesriigid ja piirkonnad ning ettevõtjad. Komitee tuletab meelde selle olulisust, et komisjon võimaldaks rahastamist kooskõlas liidu õigusega. Rahastamine peab olema seotud keskkonnavalaste, sotsiaalsete ja äriühingu üldjuhtimisega seotud kriteeriumide täitmiselega;

22. kutsub piirkondi ja ettevõtjaid üles kaasama Euroopa Investeeringuspanga (EIP) uute projektide rahastamisse kogu väärtusahela ulatuses. Komitee on seisukohal, et EIP võib kiibimääruse edule otsustavalt kaasa aidata;

Rahastamine ja ELi riigiabialased õigusaktid piirkondlikust vaatenurgast

23. kutsub komisjoni üles olema suuremeelne, kui ta hindamise ja heakskiitmise käigus tõlgendab Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel kriteeriumi „esimene omalaadne Euroopas“, sest pooljuhtide puhul puudub siseturul valitseva konkurentsi seisukohast oluline traditsiooniline konkurentsiolukord;

24. kutsub komisjoni üles kaaluma lisaks riigiabi käsitlevate õigusaktide ja menetluste muutmisele ja lihtsustamisele veel soodustusi, näiteks võimaldama maksuamortisatsiooni, et hõlbustada kogu pooljuhtide väärtusahelas ettevõtjate asutamist Euroopas;

25. peab vajalikuks kriteeriumi „esimene omalaadne“ raames võimaldada mitte ainult selliseid tootmisrajatisi nagu integreeritud tootmisrajatis (IPF) ja avatud ELi pooljuhtitehas (OEF), vaid ka selliste sisendite tootmist nagu plaadid ja tootmisrajatised, mis on eesmärkide saavutamiseks sama olulised;

26. väljendab heameelt artiklis 14 sätestatud korra üle, mille eesmärk on kiirendada riiklikke kavandamis- ja loamenetlusi integreeritud tootmisrajatiste ja ELi avatud pooljuhitehaste kasuks;

27. juhib tähelepanu sellele, et pooljuhtidega varustamise kindlustamiseks on olulised mitte ainult pooljuhtide endi tootmiskohad, vaid ka tootmisahela eelnevad ja järgnevad tootmiskohad, nii et menetluste lihtsustamisel ja kiirendamisel tuleb tähelepanu osutada ka neile, et vältida nn pudelikaela efekti;

Teadus- ja arendustegevus piirkondlikust vaatenurgast

28. pooldab ELi teadus- ja arendustegevuses laia lähenemisviisi kasutamist, hõlmates ka kliente ja kasutajaid, ning selle vältimist, et arengu- ja innovatsiooneesmärgid põhineksid üksnes sõlmestruktuuride edasisel miniaturiseerimisel;

29. jagab teadus- ja kõrgharidusmaastiku muret selle pärast, et vahendite ümberjaotamine programmides „Euroopa horisont“ ja „Digitaalne Euroopa“, nagu on ette nähtud kiibimääruses, nõrgendab teisi valdkondi ja suurendab seega konkurentsi ülejäänud vahendite pärast. Seepärast loodab komitee, et programmide „Digitaalne Euroopa“ ja „Euroopa horisont“ ümberpaigutatud vahendid tehakse rahastamisperioodi ajal programmidele uuesti kättesaadavaks;

30. juhib tähelepanu projektide riikliku ja piirkondliku kaasrahastamisega seotud haldusprobleemidele ning kutsub komisjoni üles hoolt kandma, et need ei takistaks teadusprojektides osalemist. Eelkõige tuleks raamtingimused kavandada nii, et projekte oleks võimalik kaasrahastada riiklikest või piirkondlikest programmidest antava toetuse vormis;

31. kutsub asjaomaste klastritega piirkondi üles aktiivselt osalema kiipide ühissettevõttes (Chips JU), mis on peamiste digitehnoloogiate ühissetevõtte (KDT JU) ja ühissetevõtte ECSEL (Euroopa juhtpositsiooni tugevdamine elektroonikakomponentide ja -süsteemide toel) järglane;

32. kutsub komisjoni üles määratlema täpsemalt mõiste „katseliin“. Juurdepääs katseliinidele peab olema lai ja avatud, et võimaldada klastritel, haridus- ja teadusasutustel ning ettevõtjatel, eelkõige VKEdel, neis osaleda. VKEde juurdepääs katseliinidele võiks toimuda nii programmi „Euroopa horisont“ kaudu kui ka detsentraliseeritult selliste riiklike ja piirkondlike asutuste kaudu, kellel on kogemusi idufirmade ja VKEde toetamisel nende loomisel, arendamisel ja tugevdamisel, näiteks regionaalarengu agentuurid;

33. nõuab, et olemasolevad võrgustikud, nagu protsessori- ja pooljuhttehnoloogiate tööstusliit, integreeritaks tihedalt pooljuhtide koordineerimismehhanismi. Kõik võrgustikud peaksid olema avatud uutele osalejatele, sest ka sellised võrgustikud nagu Vanguardi algatus või Euroopa digitaalse innovatsiooni keskuste võrgustik võivad anda olulise panuse;

34. soovib kaaluda, mil määral ja milliste meetmete abil saaks tagada ELis arendatud oskusteabe kaitse, näiteks laiendatud patendikaitse raames. Seejuures peaks oma roll olema ka julgeolekuaspektidel;

Spetsialistide olemasolu kindlustamine ning väljaõpe ja täiendusõpe

35. kutsub liikmesriike, kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi ning ettevõtjaid üles panema palju suuremat rõhku spetsialistide olemasolu kindlustamisele: kvalifitseeritud väljaõpe ja täiendusõpe aitavad märkimisväärselt kaasa Euroopa kui pooljuhtide valdkonna asukoha edukusele ning on investeerimisotsuste tegemise üks põhikriteeriume. Otsustav tähtsus on nii üldharidusel kui ka kutse- ja täiendusõppel; tüdrukuid ja naisi tuleks rohkem julgustada otsustama pooljuhtide tehnoloogia alase hariduse kasuks;

36. peab seepärast spetsialistide olemasolu kindlustamist üheks peamiseks edu võtmeks. Vaja on kooskõlastatud strateegiat, et koolitada noori ja hoida õpetajaid kõrgkoolides ja teadusasutustes. Seepärast ergutab komitee ulatuslikumale teadlaste vahetusele kõrgkoolide, teadusasutuste ja ettevõtete vahel ning laboritaristu jagamisele kogu ELis;

37. rõhutab, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on strateegiline suutlikkus edendada koostõimet teadus- ja arendustegevuse, haridus-, täiendusõppe-, ümberõppe- ja koolitusmeetmete vahel, mis on väga oluline andekate töötajate ligimeelitamiseks ja hoidmiseks;

38. soovib luua tööstusharu, liikmesriikide ja ELi ühise ja ühiselt rahastatava praktikakava pooljuhtide tööstuse jaoks koos stipendiumisüsteemiga, mis hõlmaks kohustust töötada minimaalse aja jooksul Euroopas pooljuhtide valdkonnas. Lisaks soovib komitee komisjonil kaaluda sihtotstarbeliste programmide väljatöötamist, et meelitada ligi kvalifitseeritud töötajaid kolmandatest riikidest, kus on arenenud pooljuhtide tööstus;

39. soovib luua pooljuhtide valdkonnas teadmus- ja innovatsioonikogukonna ning teeb ettepaneku luua tööstus- ja teadusasutuste osalusel ja „akuakadeemia“ eeskujul ka „pooljuhiakadeemia“;

40. märgib, et pooljuhiökosüsteemide arendamiseks on oluline säilitada edukad idufirmad, et nad saaksid areneda ja et oskusteave ei läheks kaduma;

41. soovib lisaks spetsiaalselt toetada kiipide uuendusliku projekteerimise arendamist programmi „Euroopa horisont“ raames, näiteks teemavaldkonnas „Digivaldkond, tööstus ja kosmos“, mis võimaldaks ELil jääda uuendusliku kiibiprojekteerimise ja järgmise põlvkonna tehnoloogiate esirinda ning tänu sellele vähendada vastastikust sõltuvust maailma teiste piirkondadega;

Kiibimääruse mõju linnadele ja piirkondadele

42. märgib, et uute ettevõtjate loomise korral peavad kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused andma suure panuse. Nad vajavad seega usaldusväärset raamistikku ning liikmesriikide ja komisjoni toetust;

43. kutsub komisjoni üles pidama silmas ettevõtjate asutamise mõju kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele. Ettevõtjate kohapeal asutamiseks raamtingimuste loomist ja kaasnevate meetmete rakendamist tuleks käsitada regionaalarenguna ning võimaldada selleks kaasrahastamist Euroopa Regionaalarengu Fondist ja Euroopa Sotsiaalfondist;

44. märgib, et eelkõige võimaldab see liikmesriikidel, kelle riiklikud vahendid on proportsionaalselt väiksemad, saavutada asjakohast võimendavat mõju. Samuti peaks olema võimalik toetada olemasolevate pooljuhtide tootmistehaste arendamist;

45. nõuab, et kiibimäärus seotaks operatiivselt muude kesksete ELi poliitikastrateegiatega ja projektidega, nagu kemikaalimäärus REACH, kriitilise tähtsusega toorainete tegevuskava, uus tööstusstrateegia, ringmajanduse tegevuskava ja tehisintellekti strateegia. Piirkondadel peaks olema selles protsessis suur tähtsus ja nad tuleks sellesse tihedalt kaasata;

46. juhib tähelepanu sellele, et pooljuhtide tootmiseks on vaja tehnoloogilist avatust ja tuleb kasutada teatavaid ohtlikke kemikaale, mille tootmist, importi või kasutamist reguleeritakse kemikaale käsitlevate ELi õigusaktidega. Artiklis 16 osutatud riskihindamises on oluline võtta arvesse seda, mil määral on Euroopa ettevõtjatel võimalik ületada kemikaale käsitlevate õigusaktidega seotud tõkked ja mil määral jäävad ained ELi turul turvaliselt kättesaadavaks;

Vastupidavus ja kriisidele reageerimine

47. märgib, et pooljuhtide projekteerimine ja tootmine ELis võib aidata kaasa ka kohalike ja piirkondlike omavalitsuste elutähtsa taristu (energiavõrgud, arstiabi, transport, haldus, avaliku sektori asutused) turvalisusele ja vastupidavusele;

48. teeb ettepaneku, et n-ö hädaabivahendite asemel tuleks luua ennetusvahendite kogum, sest lühiajaline sekkumine pooljuhtide tootmisesse ei ole selle keerukuse tõttu (eri integraallülituste kombinatsioonid lõpptootes ja ulatuslik rahvusvaheline tarneahel) võimalik ega sobi seega kriisile reageerimiseks. Koostööd ja koordineerimist tuleks alati eelistada sekkumisele. Erilist tähelepanu tuleks pöörata pooljuhtide tootmise säilitamisele ning selleks vajalike sisendtoodete ja osatoodete vajalikule kättesaadavusele;

49. kutsub komisjoni üles määrama täpsemalt ja õiguskindlalt kindlaks kriisiolukorra, ettenähtud sekkumisõigused ja konkreetsete meetmed, mida tuleb kriisi korral võtta, arvestades, et on palju erinevaid põhjuseid, mis võivad viia nappuse ja tarneprobleemideni. Samuti tuleb selgitada, et neid saab kohaldada ainult viimase ja proportsionaalse abinõuna. Komitee on mures, et kavandatav kriisidele reageerimise mehhanism võib investeringuid pärssida;

50. soovib keskenduda teatavat liiki pooljuhtide kättesaadavuse tagamisele ning kriitilise tähtsusega toorainete (nt pallaadium, neoon, C4F6, liitium, gallium, räni) ja vajalike sisendtoodete (nt plaadid) ostmisele (asjakohasel juhul ühisostmisele);
51. kutsub üles kaasama kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused pooljuhtide koordineerimismehhanismi, sest nad saavad oma kohalike teadmiste kaudu teadusuuringute, tööstuse ja pooljuhiklastrite kohta anda väärtusliku panuse kavandatud võrgustikesse;
52. tuletab meelde vajadust pidada pooljuhtide nõukoja ametisse nimetamisel silmas seda, et tegu on spetsialiseerunud organi, mitte poliitilise organiga. Nõukoja ja selle töö aktsepteerimine sõltub olulisel määral usaldusest selle liikmete vastu. Seepärast peaksid asjakohaste eksperditeadmistega olema esindatud ka tööstussektor ja komitee;
53. toetab eesmärki luua üldine ülevaade pooljuhtide väärtusahelatest, sõltuvusest ja nõuetest pooljuhtide valdkonnas. Komitee kahtleb siiski, kas saadud andmehulki on võimalik turvaliselt ja sihipäraselt töödelda. Komitee juhib tähelepanu asjaolule, et ilma Euroopa-väliste osalejate usaldusväärsete andmeteta ei ole võimalik saada sisukat pilti;
54. soovib kiibimääruse kiiresti vastu võtta ja ellu viia ning kutsub Euroopa Komisjoni, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Parlamenti üles võtma arvesse komitee soovitusi ja jõudma kokkuleppele juba Tšehhi eesistumise ajal;
55. tunneb heameelt selle üle, et komisjon tegi subsidiaarsuse analüüsi kiibimääruse ettepaneku kohta, ja nõustub, et liikmesriigid ei suuda üksi tegutsedes ettepaneku eesmärke saavutada, sest probleemid on piiriülesed ega piirdu üksikute liikmesriikide või ühe liikmesriikide rühmaga. Seepärast toetab komitee Euroopa Komisjoni analüüsi, et kõige paremini saavad Euroopa osalejad ühise visiooni ja rakendusstrateegia poole suunata liidu tasandi meetmed.

Brüssel, 12. oktoober 2022

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Vasco ALVES CORDEIRO

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Schengeni ala muudetud juhtimine“

(2022/C 498/15)

Raportöör:	Antje GROTHEER (DE/PES), Bremeni linn-liidumaa parlamendi aseesimees
Viitedokumendid:	Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb rändajate ärakasutamise olukordi rände- ja varjupaigaküsimuste valdkonnas (COM(2021) 890 final) Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (COM(2021) 891 final) Ühisteatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Vastus riigi toetusel toimuvale rändajate ärakasutamisele ELi välispiiril“ (JOIN(2021) 32)

I. MUUDATUSETTEPANEKUTE SOOVITUSED

Ettepanek: määrus, millega muudetakse määrust (EL) 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju

COM(2021) 891

Muudatusettepanek 1

Põhjendus 3

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
(3) Viimastel aastatel on Schengeni alal olnud seniolematuid probleeme, mis ei ole oma olemuse tõttu piirdunud vaid mõne üksiku liikmesriigi territooriumiga. Need on tõstnud esile asjaolu, et avaliku korra ja julgeoleku säilitamine Schengeni alal on jagatud vastutus, mis nõuab nii liikmesriikide kui ka liidu tasandi ühist ja koordineeritud tegevust. Samuti on need juhtinud tähelepanu lünkadele kehtivates õigusnormides, millega reguleeritakse Schengeni ala toimimist nii välis- kui ka sisepiiridel, ning vajadusele luua tugevam ja kindlam raamistik, mis võimaldaks Schengeni alal tekkivatele probleemidele tulemuslikumalt reageerida.	(3) Viimastel aastatel on Schengeni alal olnud seniolematuid probleeme, mis ei ole oma olemuse tõttu piirdunud vaid mõne üksiku liikmesriigi territooriumiga. Need on tõstnud esile asjaolu, et avaliku korra ja julgeoleku säilitamine Schengeni alal on jagatud vastutus, mis nõuab nii liikmesriikide kui ka liidu tasandi ühist ja koordineeritud tegevust. Samuti on need juhtinud tähelepanu lünkadele kehtivates õigusnormides, millega reguleeritakse Schengeni ala toimimist muu hulgas nii välis- kui ka sisepiiridel, ning vajadusele luua tugevam ja kindlam raamistik, mis võimaldaks Schengeni alal tekkivatele probleemidele tulemuslikumalt reageerida.

Motivatsioon

Schengeni ala toimimine ei sõltu üksnes välis- ja sisepiiridel tehtavat kontrolli käsitlevatest õigusnormidest. Põhjendus peaks seda vastavalt kajastama.

Muudatusettepanek 2

Põhjendus 4

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Muudatusettepanek
<p>(4) Välispiirikontroll ei ole üksnes nende liikmesriikide huvides, kelle välispiiril seda tehakse, vaid kõigi sisepiirikontrolli kaotanud liikmesriikide ning liidu kui terviku huvides. Liikmesriigid peavad tagama oma välispiiride haldamise ranged standardid, muu hulgas piirivalveametnike, politsei, tolli ja muude asjaomaste asutuste tõhustatud koostöö kaudu. Liit toetab neid aktiivselt, pakkudes oma asutuste ja eelkõige Euroopa piiri- ja rannikuvalve kaudu rahalist toetust ning hallates Schengeni hindamismehhanismi. Välispiiride suhtes kohaldatavaid õigusnorme tuleb tugevdada, et tõhusamalt reageerida neil piiridel viimasel ajal esile kerkinud uutele probleemidele.</p>	<p>(4) Välispiirikontroll ei ole üksnes nende liikmesriikide huvides, kelle välispiiril seda tehakse, vaid kõigi sisepiirikontrolli kaotanud liikmesriikide ning liidu kui terviku huvides. Liikmesriigid peavad tagama oma välispiiride haldamise ranged standardid, muu hulgas piirivalveametnike, politsei, tolli ja muude asjaomaste asutuste tõhustatud koostöö kaudu. Liit toetab neid aktiivselt, pakkudes oma asutuste ja eelkõige Euroopa piiri- ja rannikuvalve kaudu rahalist toetust ning hallates Schengeni hindamismehhanismi. Välispiiride suhtes kohaldatavaid õigusnorme tuleb tõhusalt ja tulemuslikult rakendada, et tõhusamalt reageerida neil piiridel esile kerkivatele uutele probleemidele.</p>

Motivatsioon

Välispiire reguleerivad õigusnormid, mis on praegu kooskõlas rahvusvaheliste standarditega ja pakuvad tänu oma paindlikkusele pädevatele asutustele piisavaid vahendeid tõhusa ja kaitsetundliku piirikontrolli tegemiseks, tuleb täielikult rakendada, et tõhusalt ja tulemuslikult nende potentsiaalile toetuda.

Muudatusettepanek 3

Põhjendus 8

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(8) Samuti on vaja tugevdada liidu õiguses sisalduvaid norme ja kaitsemeetmeid, mis võimaldavad liikmesriikidel kiiresti vastu astuda rändajate ärakasutamise juhtudele. Rändajate ärakasutamise tuleks mõista olukorda, kus kolmas riik õhutab liidu suunas ebaseaduslikke rändevooge, soodustades või hõlbustades aktiivselt kolmanda riigi kodanike saabumist liikmesriikide välispiiridele, kui tema tegevus viitab kavatsusele destabiliseerida liitu tervikuna või mõnda liikmesriiki ja kui selline tegevus võib oma olemuselt ohustada riigi põhifunktsioone, sealhulgas selle territoriaalset terviklikkust, avaliku korra säilimist või julgeoleku kaitset.</p>	<p>(8) Samuti on vaja tõhusalt ja tulemuslikult rakendada liidu õiguses sisalduvaid norme ja kaitsemeetmeid, mis võimaldavad liikmesriikidel kiiresti vastu astuda rändajate ärakasutamise juhtudele. Rändajate ärakasutamise tuleks mõista olukorda, kus kolmas riik või selle poolt rahastatud osaleja toetab aktiivselt märkimisväärse hulga kolmandate riikide kodanike katseid siseneda mõnda ELi liikmesriiki ebaseaduslikult ja massiliselt kavatsusega destabiliseerida liitu või mõnda liikmesriiki, kui asjaomane liikmesriik suudab nõuetekohaselt põhjendada, miks selline tegevus ohustab oma olemuselt riigi põhifunktsioone, avaliku korra säilimist või julgeoleku kaitset, ja kui Euroopa Ülemkogu on kiiremas korras kinnitanud, et liit või üks või mitu selle liikmesriiki puutub kokku rändajate ärakasutamise probleemiga.</p>

Motivatsioon

Kavandatav ärakasutamise määratlus on liiga lai ja ebaselge, mistõttu on oht, et paljud erinevad olukorrad võidakse liigitada selle määratluse alla. See on vastuolus ka parema õigusloome suunistega, sest lisatud mõjuhinnangus (SWD(2021) 462 final) tunnistatakse, et selles ei käsitleta ebaseadusliku rände ärakasutamist. Seetõttu on vaja saavutada ELi tasandil poliitiline konsensus küsimuses, kas olukord kujutab endast ärakasutamist. Võttes arvesse nende isikute suhtes kehtestatud piiravate meetmete tõsidust ja seda, et komisjoni ettepanek vastab Euroopa Ülemkogu taotlusele (EUCO 17/21), tuleb määratluses arvesse võtta Euroopa Ülemkogu positiivset seisukohta, tulles kiiresti kokku, et võimaldada asjaomas(t)el liikmesriigil/liikmesriikidel kiiresti tegutseda.

Muudatusettepanek 4

Põhjendus 9

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(9) Rändajate ärakasutamine võib tähendada ka olukordi, kus kolmas riik soodustab või hõlbustab aktiivselt muude kolmandate riikide kodanike ebaseaduslikku reisimist oma territooriumile, et muude kolmandate riikide kodanikud saaksid liikuda edasi liikmesriikide välispiirile, ent samamoodi võib see tähendada asjaomase kolmanda riigi territooriumil juba viibivate muude kolmandate riikide kodanike ebaseadusliku reisimise aktiivset soodustamist või hõlbustamist. Samuti võib rändajate ärakasutamine hõlmata selliste sunnimeetmete kehtestamist, millega takistatakse muude kolmandate riikide kodanikel lahkuda neid ära kasutava kolmanda riigi piirialadelt muul moel kui mõne liikmesriigi kaudu.</p>	<p>(9) Rändajate ärakasutamine võib tähendada ka artikli 1 lõike 1 punkti b alapunktis 27 määratletud olukordi, kus kolmas riik hõlbustab aktiivselt muude kolmandate riikide kodanike ebaseaduslikku reisimist Euroopa Liitu oma territooriumile, et muude kolmandate riikide kodanikud saaksid liikuda edasi liikmesriikide välispiirile, ent samamoodi võib see tähendada asjaomase kolmanda riigi territooriumil juba viibivate muude kolmandate riikide kodanike ebaseadusliku reisimise aktiivset hõlbustamist. Samuti võib rändajate ärakasutamine hõlmata selliste sunnimeetmete kehtestamist, millega takistatakse muude kolmandate riikide kodanikel lahkuda neid ära kasutava kolmanda riigi piirialadelt muul moel kui mõne liikmesriigi kaudu. Olukordi, kus valitsusvälised osalejad on seotud organiseeritud kuritegevusega, eelkõige inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamisega, ei tohiks käsitada rändajate ärakasutamisenä, kui puudub eesmärk destabiliseerida liitu või liikmesriiki. Lisaks ei tohiks ärakasutamiseks pidada humanitaarabioperatsioone.</p>

Motivatsioon

Õiguskindluse huvides on vaja viidata sättele, kus on määratletud ärakasutamine.

Muudatusettepanek 5

Põhjendus 10

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Muudatusettepanek
(10) Liit peaks võtma rändajate ärakasutamise probleemiga kokku puutuvate liikmesriikide toetuseks kasutusele kõik diplomaatilised vahendid ning rakendama vajalikke finants- ja operatiivmeetmeid. Ärakasutamise probleemi vastu võitlemisel tuleks pidada esmatähtsaks liidu ja asjaomaste liikmesriikide diplomaatilisi jõupingutusi. Vajaduse korral võib liit neid täiendada piiravate meetmete kehtestamisega.	(10) Liit peaks võtma rändajate ärakasutamise probleemiga kokku puutuvate liikmesriikide toetuseks kasutusele kõik diplomaatilised vahendid ning rakendama vajalikke finants- ja operatiivmeetmeid. Ärakasutamise probleemi vastu võitlemisel tuleks pidada esmatähtsaks liidu ja asjaomaste liikmesriikide diplomaatilisi jõupingutusi. Seda peaksid täiendada liidu asjakohased ennetusmeetmed, mis hõlmavad ärakasutamise tegelevaid kolmandaid riike ja ärakasutatavate rändajate päritoluriike.

Motivatsioon

Ennetamine on äärmiselt oluline kõigi jõupingutuste puhul, mida tehakse ärakasutamise vastu võitlemiseks. ELi delegatsioonid peaksid korrapäraselt koostama olukorraettekandeid ärakasutatud rändajate rühmade päritoluriikides ja ärakasutamise tegelevates kolmandates riikides ning need tuleks esitada komisjonile tõendina ennetusmeetmete võtmiseks.

Muudatusettepanek 6

Põhjendus 11

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
(11) Samal ajal on lisaks nimetatud meetmetele tarvis veelgi tugevdada välispiirikontrolli ning patrull- ja vaatlustegevust käsitlevaid kehtivaid norme. Selleks et rändajate ärakasutamise probleemiga kokku puutuvaid liikmesriike aidata, täiendatakse määrusega (EL) XXX/XXX piirikontrollinorme; sellega nähakse ette varjupaiga ja tagasisaatmise valdkonna erimeetmed, mille võtmisel austatakse aga asjaomaste isikute põhiõigusi, iseäranis õigust taotleda ja saada varjupaika, samuti tagatakse sellega, et ÜRO asutused ja muud asjaomased organisatsioonid annavad vajalikku abi.	(11) Tarvis on täielikult rakendada välispiirikontrolli ning patrull- ja vaatlustegevust käsitlevaid kehtivaid norme, austades aga varjupaika taotlevate isikute põhiõigusi, iseäranis õigust taotleda ja saada varjupaika, samuti tagatakse sellega, et ÜRO asutused ja muud asjaomased organisatsioonid annavad vajalikku abi, eriti saatjata alaealiste puhul.

Motivatsioon

Ärakasutamist käsitleva määruse vastuvõtmine sõltub varjupaigamenetluse määruse ettepanekute vastuvõtmisest ning nii vastuvõtutingimuste direktiivi kui ka tagasisaatmisdirektiivi uuesti sõnastamisest uue rände- ja varjupaigaleppe raames, mille üle peetakse läbirääkimisi või mis on ummikseisu tõttu peatatud. Viide määrusele (EL) XXX/XXX kavandatud Schengeni piirieskirjades on viide õigusaktile, mille vastuvõtmine ei ole kindel ja mille sisu võidakse õigusloomeprotsessi käigus tõenäoliselt muuta, ning mis sõltub lisaks muude uue leppe kohaste ettepanekute vastuvõtmisest. Lisaks ei hinnatud kavandatud Schengeni piirieskirjadele lisatud mõjuhinnangus ärakasutamisele reageerivate kavandatud sätete võimalikku mõju. Seetõttu seab viide praegusel kujul ohtu Schengeni käsitleva ettepaneku vastuvõtmise ning on vastuolus õiguskindlusega, Euroopa Komisjoni parema õigusloome suunistega ja 2016. aasta institutsioonidevahelise parema õigusloome kokkuleppega. Lisaks nõuab ja väärrib saatjata alaealiste suur hulk suurima rändesurve all olevates piirkondades nende õiguste ja nende enda kaitse tagamist ning kõigi asjaosaliste vajaliku abi koordineerimist.

Muudatusettepanek 7

Põhjendus 12

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(12) Rändajate ärakasutamise olukorra tekkides peaks sellest mõjutatud liikmesriigil olema vajaduse korral võimalik piirata miinimumini piiriliiklus ja sulgeda mõned piiripunktid, ent samal ajal peaks ta tagama tegeliku ja tõhusa juurdepääsu rahvusvahelise kaitse menetlustele. Iga sellise otsuse tegemisel tuleks arvesse võtta, kas Euroopa Ülemkogu on kinnitanud, et liit või üks või mitu selle liikmesriiki puutub kokku rändajate ärakasutamise probleemiga. Lisaks tuleks selliste piirangute kehtestamisel täiel määral arvesse võtta liidu kodanike, rahvusvahelise lepingu alusel vaba liikumise õigust omavate kolmanda riigi kodanike ja nende kolmanda riigi kodanike õigusi, kes on siseriikliku või liidu õiguse alusel pikaajalised elanikud või kellel on pikaajaline viisa, ning nende pereliikmete õigusi. Kõnealuseid piiranguid tuleks kohaldada viisil, millega tagatakse rahvusvahelise kaitse võimaldamisega seotud kohustuste täitmine, eelkõige tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtte järgimine.</p>	<p>(12) Rändajate ärakasutamise olukorra, mis on määratletud artikli 1 lõike 1 punkti b alapunktis 27, tekkides peaks sellest mõjutatud liikmesriigil olema vajaduse korral võimalik piirata miinimumini piiriliiklus ja sulgeda mõned piiripunktid, ent samal ajal peaks ta tagama tegeliku ja tõhusa juurdepääsu rahvusvahelise kaitse menetlustele. Iga sellise otsuse tegemisel tuleks arvesse võtta, kas Euroopa Ülemkogu on kinnitanud, et liit või üks või mitu selle liikmesriiki puutub kokku rändajate ärakasutamise probleemiga. Lisaks tuleks selliste piirangute kehtestamisel hoiduda piiramast liidu kodanike, rahvusvahelise lepingu alusel vaba liikumise õigust omavate kolmanda riigi kodanike ja nende kolmanda riigi kodanike õigusi, kes on siseriikliku või liidu õiguse alusel pikaajalised elanikud või kellel on pikaajaline viisa, ning nende pereliikmete õigusi. Kõnealuseid piiranguid tuleks kohaldada viisil, millega tagatakse rahvusvahelise kaitse võimaldamisega seotud kohustuste täitmine, eelkõige tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtte järgimine.</p>

Motivatsioon

Piiriületuste arvu piiramiseks kavandatud meetmed avaldavad negatiivset mõju varjupaigale juurdepääsule ELi välispiiridel ja võivad olla vastuolus Schengeni ala üldeesmärgiga, milleks on sisepiiride puudumine. Seepärast tuleks neid meetmeid kasutada üksnes viimase abinõuna ja ainult juhtudel, kui on tuvastatud, et tegemist on olnud ärakasutamisega. Piiravate meetmete kohaldamise võimalus ei tohiks kahjustada vaba liikumise õiguse kasutamist ELi kodanike ja seal seaduslikult elavate kolmandate riikide kodanike poolt.

Muudatusettepanek 8

Põhjendus 14

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(14) Määruse (EL) 2019/1896 artikli 41 lõike 1 kohaselt peab Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti tegevdirktor soovitama liikmesriigil taotleda, et amet algataks, viiks ellu või kohandaks oma toetusmeetmeid, tegelemaks tuvastatud ohtude ja probleemidega välispiiridel, eeldusel et selles sättes märgitud tingimused on täidetud. Vajadus ameti toetuse järele võib ilmned eelkõige olukorras, kus Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet on teinud spetsiaalse haavatavuse hindamise seoses rändajate ärakasutamisega. Haavatavuse hindamise tulemuste põhjal või juhul, kui ühele või mitmele välispiiri lõigule on määratud kriitiline mõjutase, ning võttes arvesse liikmesriikide hädaolukorra lahendamise plaanide asjakohaseid elemente, ameti riskianalüüsi ja Euroopa olukorrapildi analüüsikihti, peaks tegevdirktor soovitama asjaomasel liikmesriigil taotleda, et amet algataks, viiks ellu või kohandaks oma toetusmeetmeid kooskõlas määruse (EL) 2019/1896 artikli 41 lõikega 1. Tegevdirktori selline pädevus ei piira üldist toetust, mida amet võib liikmesriikidele anda.</p>	<p>(14) Määruse (EL) 2019/1896 artikli 41 lõike 1 kohaselt peab Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti tegevdirktor soovitama liikmesriigil taotleda, et amet algataks, viiks ellu või kohandaks oma toetusmeetmeid, tegelemaks tuvastatud ohtude ja probleemidega välispiiridel, eeldusel et selles sättes märgitud tingimused on täidetud.</p>

Motivatsioon

Väljajäetud tekst kordab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/1896 ⁽¹⁾ artikli 41 lõike 1 täpset teksti ja on seetõttu üleliigne.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2019. aasta määrus (EL) 2019/1896, mis käsitleb Euroopa piiri- ja rannikuvalvet ning millega tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1052/2013 ning (EL) 2016/1624 (ELT L 295, 14.11.2019, lk 1).

Muudatusettepanek 9

Põhjendus 15

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(15) Lisaks sellele peaks mõjutatud liikmesriik rändajate ärakasutamise olukorra tekkides tugevdama piirikontrolli, rakendades vajaduse korral lisameetmeid ning võttes kasutusele täiendavaid ressursse ja tehnilisi vahendeid, et hoida ära ebaseaduslikku piiriületamist. Tehnilised vahendid võiksid hõlmata nüüdisaegset tehnoloogiat, näiteks mehitamata õhusõidukeid ja liikumisandureid, aga ka mobiilseid üksusi. Neid tehnilisi vahendeid, iseäranis sellist tehnoloogiat, mis on suuteline koguma isikuandmeid, tuleb kasutada selgete siseriiklike õigusnormide alusel ja nendega kooskõlas.</p>	<p>(15) Lisaks sellele peaks mõjutatud liikmesriik artikli 1 lõike 1 punkti b alapunktis 27 määratletud ja Euroopa Ülemkogu poolt sellisena tunnustatud rändajate ärakasutamise korral tugevdama patrull- ja vaatlustegevust, võttes kasutusele lisaressursse ja tehnilisi vahendeid, sealhulgas nüüdisaegset tehnoloogiat, et tegeleda ebaseadusliku massilise piiriületamise katsetega. Tehnilised vahendid võiksid hõlmata nüüdisaegset tehnoloogiat, näiteks mehitamata õhusõidukeid ja liikumisandureid, aga ka mobiilseid üksusi. Neid tehnilisi vahendeid, iseäranis sellist tehnoloogiat, mis on suuteline koguma isikuandmeid, tuleb kasutada selgete riiklike õigusnormide alusel ja nendega kooskõlas ning Euroopa Liidu Kohtu praktika kohaselt.</p>

Motivatsioon

Kavandatud meetmeid tuleks kasutada üksnes viimase abinõuna ja ainult juhtudel, kui Euroopa Nõukogu on ametlikult tuvastatud, et tegemist on olnud ärakasutamisega. Lisaks ei tohiks tehniliste vahendite kasutamine olla vastuolus Euroopa Liidu Kohtu praktikaga.

Muudatusettepanek 10

Põhjendus 16

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(16) Komisjonil peaks olema õigus määrata käesoleva määruse alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktides kindlaks asjakohased patrull- ja vaatlustegevuse standardid, eelkõige seoses uue tehnoloogiaga, mida liikmesriigid võivad kasutada, ning arvestama seejuures piiride liiki (maismaa-, mere- või õhupiir), määruse (EL) 2019/1896 artikli 34 kohaselt igale välispiiri piirilõigule määratud mõjutaset ja muid asjakohaseid tegureid, et reageerida rändajate ärakasutamise olukordadele võimalikult spetsiifiliselt.</p>	<p>(16) Komisjonil peaks olema õigus määrata käesoleva määruse alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktides kindlaks asjakohased ühised patrull- ja vaatlustegevuse standardid, eelkõige seoses uue tehnoloogiaga, mida liikmesriigid võivad kasutada, ning arvestama seejuures piiride liiki (maismaa-, mere- või õhupiir), määruse (EL) 2019/1896 artikli 34 kohaselt igale välispiiri piirilõigule määratud mõjutaset ja muid asjakohaseid tegureid, et reageerida spetsiifiliselt ohutudele, väljakutsetele ja ärakasutamisele välispiiridel.</p>

Motivatsioon

Sama mis põhjenduse 8 puhul.

Muudatusettepanek 11

Põhjendus 17

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(17) Sisepiirikontrollita alal peaksid inimesed saama liikmesriikide vahel vabalt ja turvaliselt liikuda. Sellega seoses tuleks selgitada, et sisepiirikontrolli keelamine ei mõjuta liikmesriikide pädevust teha oma territooriumil, sealhulgas sisepiiridel muid kontrole, mis ei ole piirikontrollid. Eriti oleks tarvis täpsustada, et liikmesriikide pädevatel asutustel, muu hulgas tervishoiu- või õiguskaitseasutustel, on põhimõtteliselt vaba voli teha kontrole siseriiklikus õiguses sätestatud avaliku võimu teostamiseks.</p>	<p>(17) Sisepiirikontrollita alal peaksid inimesed saama liikmesriikide vahel vabalt ja turvaliselt liikuda. Sellega seoses tuleks selgitada, et sisepiirikontrolli keelamine ei mõjuta liikmesriikide pädevust teha oma territooriumil, sealhulgas sisepiiridel muid kontrole, mis ei ole piirikontrollid. Eriti oleks tarvis täpsustada, et liikmesriikide ning piirkondlikel ja kohalikel pädevatel asutustel, muu hulgas tervishoiu- või õiguskaitseasutustel, on põhimõtteliselt vaba voli teha kontrole siseriiklikus õiguses sätestatud avaliku võimu teostamiseks.</p>

Motivatsioon

Selleks et võtta arvesse liikmesriikide juhtimisstruktuuride ja nendega seotud pädevuse erinevusi, tuleks kaasata kõik valitsustasandid.

Muudatusettepanek 12

Põhjendus 18

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(18) <i>Sisepiirikontrolli keeld laieneb ka samaväärse toimega kontrollidele, ent pädevate asutuste tehtavat kontrolli ei tohiks käsitada piirikontrolliga samaväärsena, juhul kui selle eesmärk ei ole piirikontroll, kui see põhineb pädevate asutuste käsutuses oleval üldisel teabel ja nende kogemustel, mis on seotud võimalike ohtudega avalikule julgeolekule või avalikule korrale, sealhulgas juhul, kui kontrollimise eesmärk on võidelda ebaseadusliku riigis viibimise või elamise ja ebaseaduslikust rändest tulenevate piiriüleste kuritegude vastu, kui see on kavandatud ja tehtud viisil, mis erineb selgesti isikute süstemaatilise kontrollimisest välispiiridel, ning kui seda tehakse transpordisõlmedes, näiteks sadamates, rongi- või bussi- ja lennujaamades, või otse reisijateveoteenuste osutaja pardal, ning kui see põhineb riskianalüüsil.</i></p>	

Motivatsioon

Kehtivates õigusnormides on need meetmed juba lubatud. Ei tohiks unustada, et kavandatud muudatuste kohaselt on võimalik teha rohkem kontrollide ja turvakontrolle. Suurem kontroll kahjustab eelkõige sisepiiridega piirkondi. Riskianalüüsil põhinevad turvameetmed ei tohiks piirduda kõnealuste piirkondadega.

Muudatusettepanek 13

Põhjendus 20

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(20) <i>Võitluses ebaseadusliku riigis elamise või viibimise ja ebaseaduslikust rändest tulenevate piiriüleste kuritegudega, näiteks inimkaubanduse, rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise, dokumendipettuse ja muude piiriülese kuritegevuse vormidega, võiks eelkõige rakendada meetmeid, mis võimaldavad kontrollida isikusamasust, isikute kodakondsust ja nende elanikustaatus, tingimusel et sellist kontrolli tehakse riskianalüüsi alusel ja mitte süstemaatiliselt.</i></p>	

Motivatsioon

Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 77 on sätestatud eesmärk tagada sisepiiride ületamisel igasuguse piirikontrolli puudumine mis tahes kodakondsusega isikute suhtes. Lisaks on ebaseadusliku riigis elamise või viibimise vastane võitlus juba reguleeritud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2008/115/EÜ⁽²⁾ (tagasisaatmisdirektiiv) ning seda ei tohiks siduda sisepiirikontrolliga. Piiriüleste kuritegude ja inimkaubanduse vastu võitlemise raamistik on samuti reguleeritud muude õigusaktidega⁽³⁾. Lisaks jätab see säte ruumi vastuoluks Euroopa Liidu Kohtu otsusega, mille kohaselt tuleb Schengeni piirieskirju tõlgendada nii, et sellega on vastuolus riigisisese õigusnormid, millega liikmesriik kohustab isikut karistuse ähvardusel esitama selle liikmesriigi territooriumile sisepiiri kaudu sisenemisel passi või isikutunnistuse, kui selle sisepiirikontrolli taaskestamine, mille raames see kohustus kehtib, on vastuolus kõnealuse sättega (liidetud kohtuasjad C-368/20 ja C-369/20).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta direktiiv 2008/115/EÜ ühiste nõuete ja korra kohta liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel (ELT L 348, 24.12.2008, lk 98).

⁽³⁾ Ülevaade on esitatud Euroopa Komisjoni teatises „Inimkaubanduse vastu võitlemise ELi strateegia 2021–2025“, COM(2021) 171 final.

Muudatusettepanek 14

Põhjendus 24

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(24) On tarvis tagada, et liikmesriikides riikliku pädevuse raames tehtav kontroll oleks täielikus kooskõlas sisepiirikontrollita ala tingimustega. Mida rohkem märke leidub sellest, et liikmesriikide piiriladel tehtavatel kontrollidel on piirikontrolliga samaväärne mõju, võttes arvesse kontrollide eesmärki, territoriaalset ulatust ja võimalikke erinevusi võrreldes kontrollidega, mida tehakse asjaomase liikmesriigi ülejäänud territooriumil, seda suurem on Euroopa Kohtu praktika kohaselt vajadus rangete ja üksikasjalike normide ja piirangute järele, millega määratakse kindlaks tingimused, mille alusel saavad liikmesriigid piirilal oma politseivõimu rakendada.</p>	<p>(24) On tarvis tagada, et liikmesriikides riikliku pädevuse raames tehtav kontroll oleks täielikus kooskõlas sisepiirikontrollita ala tingimustega. Mida rohkem märke leidub sellest, et liikmesriikide piiriladel tehtavatel kontrollidel on piirikontrolliga samaväärne mõju, võttes arvesse kontrollide eesmärki, territoriaalset ulatust ja võimalikke erinevusi võrreldes kontrollidega, mida tehakse asjaomase liikmesriigi ülejäänud territooriumil, seda suurem on Euroopa Kohtu praktika kohaselt vajadus rangete ja üksikasjalike normide ja piirangute järele, millega määratakse kindlaks tingimused, mille alusel saavad liikmesriigid piirilal oma politseikohustusi või muud avalikku võimu rakendada.</p>

Motivatsioon

Eesmärk on saavutada kooskõla ettepaneku teiste osadega.

Muudatusettepanek 15

Põhjendus 25

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(25) Meetmeid tuleb võtta selleks, et tõkestada ebaseaduslikult riigis viibivate kolmanda riigi kodanike ebaseaduslikku liikumist sisepiirikontrollita alal. Et Schengeni ala toimimist tugevdada, peaks liikmesriikidel olema võimalik võtta lisameetmeid, millega võidelda liikmesriikide vahel aset leidva ebaseadusliku liikumise ja seadusliku aluseta riigis viibimise vastu. Kui mõne liikmesriigi õiguskaitseasutused peavad politsei piiriülese operatiivkoostöö raames sisepiiridel kinni riigis ebaseaduslikult viibivad kolmanda riigi kodanikud, peaks neil asutustel olema võimalik keelata sellistel isikutel oma riigi territooriumile siseneda või seal viibida ning anda nad üle liikmesriiki, kust nad sisenesid. Liikmesriik, kelle territooriumilt need isikud vaheult sisenesid, peaks olema kohustatud kinni peetud kolmanda riigi kodanikud vastu võtma.</p>	<p>(25) Meetmeid tuleb võtta selleks, et tõkestada ebaseaduslikult riigis viibivate kolmanda riigi kodanike ebaseaduslikku liikumist sisepiirikontrollita alal.</p>

Motivatsioon

Kavandatavad otsese üleandmise võimalused ei ole kooskõlas rahvusvaheliste ja Euroopa õigusnormidega, milles käsitletakse isikute liikumist Schengeni alal. Samuti oleks selliseid meetmeid väga raske kooskõlastada Dublini süsteemiga kehtestatud vastutuse jagamise nõuetega ning need süvendaksid veelgi varjupaiga ja ebaseadusliku rändega seotud vastutuse ebaühtlast jagamist, mis oleks vastuolus subsidiaarsuse põhimõtte nõuetekohase kohaldamisega ja Euroopa ühise lähenemisviisi eesmärgiga. Kavandatud menetlus kinnistaks veelgi erinevad tavasid ja tekitaks põhiõiguste rikkumise ohu.

Muudatusettepanek 16

Põhjendus 26

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(26) <i>Menetlus, mille raames liikmesriik võib anda oma territooriumil ebaseaduslikult viibivad kolmanda riigi kodanikud üle liikmesriiki, kust nad vahetult sisenesid, peaks aset leidma kiiresti, ent selle järgimisel tuleks siiski kohaldada kaitsemeetmeid ning pidada täiel määral kinni põhiõigustest ja harta artiklis 21 sätestatud diskrimineerimiskeelust eesmärgiga hoida ära rassilist profileerimist. Ametiasutustel peaks olema võimalik kontrollida asjaomaste isikute liikumist käsitlevat teavet, mis on neile ametiasutustele kohe kättesaadav. Selline teave võib sisaldada objektiivseid elemente, näiteks dokumente, sealhulgas kviitungeid või arveid, mis tõendavad ja mis seega võimaldavad ametiasutustel järeldada, et need isikud on hiljuti saabunud mõnest teisest liikmesriigist. Üleandmismenetlusega hõlmatud kolmanda riigi kodanikele tuleks esitada kirjalik põhjendatud otsus. Ehkki otsus ise tuleks viivitamata täitmisele pöörata, tuleks kolmanda riigi kodanikele võimaldada tõhus õiguskaitsevahend, mille abil nad saaksid üleandmisotsuse vaidlustada või selle läbivaatamist taotleda. Õiguskaitsevahendil ei tohiks olla peatavat toimet.</i></p>	

Motivatsioon

Sama mis põhjenduse 25 puhul. Lisaks ei tundu õiguskaitsevahendeid käsitlev osa olevat kooskõlas põhiõiguste harta artikliga 47.

Muudatusettepanek 17

Põhjendus 27

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(27) Käesoleva määrusega ette nähtud üleandmismenetlus ei tohiks mõjutada liikmesriikide käsituses olevat kehtivat võimalust saata ebaseaduslikult riigis viibivad kolmanda riigi kodanikud tagasi direktiivi 2008/115/EÜ (edaspidi „tagasisaatmisdirektiiv“) artikli 6 lõikes 3 osutatud kahepoolsete lepingute või kokkulepete alusel, juhul kui neid isikuid ei peetud kinni sisepiiri lähedal. Et hõlbustada selliste lepingute kohaldamist ja toetada sisepiirideta ala kaitsmise eesmärki, tuleks liikmesriikidel lubada sõlmida uusi ning ajakohastada kehtivaid lepinguid või kokkuleppeid. Komisjoni tuleks igast lepingu või kokkuleppe muutmisest või ajakohastamisest või uutest lepingutest või kokkulepetest teavitada. Juhul kui liikmesriik on kolmanda riigi kodaniku käesoleva määrusega ette nähtud menetluse või kahepoolse lepingu või kokkuleppe alusel tagasi võtnud, tuleks sellelt liikmesriigilt nõuda, et ta annaks vastavalt tagasisaatmisdirektiivile välja tagasisaatmisotsuse. Selleks et tagada kooskõla käesoleva määrusega ette nähtud uute menetluste ja kolmandate riikide kodanike tagasisaatmist käsitlevate kehtivate normide vahel, tuleb tagasisaatmisdirektiivi artikli 6 lõiget 3 sihipäraselt muuta.</p>	

Motivatsioon

Sama mis põhjenduste 25 ja 26 puhul. Lisaks võib ulatuslik tuginemine liikmesriikide kahepoolsetele kokkulepetele, mis on vajalikud selliste üleandmiste rakendamiseks, kahjustada Euroopa solidaarsust. Kooskõlas Euroopa Liidu Nõukogu õigustalituse 19. veebruari 2021. aasta arvamusega (6357/21, 19.2.2021), milles selgitatakse üksikasjalikult Schengeni ja Dublini õigustiku erinevust seoses uue rände- ja varjupaigaleppe kohaste ettepanekutega, võiks tagasisaatmisega seotud sätteid uuesti lisada tagasisaatmisdirektiivi uuesti sõnastamise ettepanekusse (komisjoni 2018. aastal esitatud ettepanek, mis on praegu nõukogus arutlusel). Teise võimalusena võiksid sellised sätted olla osa tagasisaatmisdirektiivi muutmise ettepanekust. Tagasisaatmisdirektiivi muutmine Schengeni muudetud piirieskirjade kaudu ei ole kooskõlas Euroopa Komisjoni kohustusega parandada õigusloomet.

Muudatusettepanek 18

Põhjendus 29

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(29) <i>Lisaks sellele võib tõsine oht avalikule korrale või sisejulgeolekule tuleneda ka ebaseaduslike rändajate tihedast ebaseaduslikust liikumisest liikmesriikide vahel, kui see tekitab olukorra, mis koormab vastutavate riiklike teenistuste üldisi ressursse ja suutlikkust, ning kui muudest käesoleva määrusega ette nähtud vahenditest rändajate sissevoolu ja liikumisega tegelemiseks ei piisa. Seepärast peaks liikmesriikidel olema võimalik tugineda ebaseaduslikku liikumist käsitlevatele objektiivsetele ja kvantifitseeritud aruannetele, kui need on kättesaadavad, eelkõige siis, kui neid koostavad korrapäraselt pädevad liidu asutused kooskõlas oma volitustega. Liikmesriigil peaks olema võimalik kasutada asutuste esitatud teavet selleks, et tõendada oma riskianalüüsis tuvastatud ebaseaduslikust liikumisest tuleneva ohu erakordset iseloomu ja õigustada sellega piirikontrolli taaskehtestamist sisepiiril.</i></p>	

Motivatsioon

Olukorda, mida iseloomustab kolmandate riikide kodanike ulatuslik ebaseaduslik liikumine liikmesriikide vahel, ei tohiks käsitada tõsise ohuna avalikule korrale või sisejulgeolekule, mis õigustaks sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamist või pikendamist üksikute liikmesriikide poolt, kuna selle lisamine üldisesse raamistikku on vastuolus ettepaneku eesmärgiga ja subsidiaarsuse põhimõtte nõuetekohase kohaldamisega. Liikmesriikidevahelist liikumist, mis võib tegelikult mõjutada enamikku liikmesriike, tuleb käsitleda liidu tasandil, nagu on ette nähtud artiklis 28, ning selle suhtes tuleb vastu võtta nõukogu rakendusotsus.

Muudatusettepanek 19

Põhjendus 34

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(34) Proportsionaalsuse põhimõtte järgimise tagamiseks tuleks nõukogu otsus vastu võtta kuni kuueks kuuks ja seda tähtaega peaks olema võimalik komisjoni ettepaneku põhjal toimuva korrapärase läbivaatamise alusel pikendada nii kaua, kui oht püsib. Esialgne otsus peaks sisaldama võetud meetmete eeldatava mõju, sealhulgas negatiivse kõrvalmõju hinnangut, mis peaks aitama otsustada, kas kontroll sisepiiridel on õigustatud või kas selle asemel saaks tõhusalt kohaldada vähem piiravaid meetmeid. Edasistes otsustes tuleks võtta arvesse tuvastatud ohu arengut. Liikmesriigid peaksid komisjoni ja teisi liikmesriike nõukogu otsuse alusel taaskehtestatud sisepiirikontrollist viivitamata teavitama.</p>	<p>(34) Proportsionaalsuse põhimõtte järgimise tagamiseks tuleks nõukogu otsus vastu võtta kuni kuueks kuuks ja seda tähtaega peaks olema võimalik komisjoni ettepaneku põhjal toimuva korrapärase läbivaatamise alusel pikendada kokku kuni 24 kuu võrra, kui ohu püsimine leiab kinnitust. Esialgne otsus peaks sisaldama võetud meetmete eeldatava mõju, sealhulgas negatiivse kõrvalmõju hinnangut, mis peaks aitama otsustada, kas kontroll sisepiiridel on õigustatud või kas selle asemel saaks tõhusalt kohaldada vähem piiravaid meetmeid. Edasistes otsustes tuleks võtta arvesse tuvastatud ohu arengut. Liikmesriigid peaksid komisjoni ja teisi liikmesriike nõukogu otsuse alusel taaskehtestatud sisepiirikontrollist viivitamata teavitama.</p>

Motivatsioon

Alates 2015. aastast tehtud sisepiirikontroll näitab, et kindlaksmääratud ülempiir on vajalik, et vältida samast ohust tulenevat peaaegu püsivat sisepiirikontrolli. Esialgne kuuekuuline periood ja kavandatud kuni 24-kuuline ajavahemik sellise kontrolli jaoks põhineb üldeesmärgil otsida taolistes olukordades pigem Euroopa tasandi kui riiklikke lahendusi. Sellega seoses väärrib märkimist, et kui tekib uut laadi oht, võimaldaksid olemasolevad eeskirjad sisepiirikontrolli taaskehtestada (Euroopa Kohtu 26. aprilli 2022. aasta otsus, liidetud kohtuasjad C-368/20 ja C-369/20).

Muudatusettepanek 20

Põhjendus 35

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(35) Endiselt peaks olema võimalik sisepiirikontroll taaskehtestada ka juhul, kui välispiiride haldamisel püsivad sisepiirikontrollita ala üldist toimimist ohustavad tõsised probleemid. Ajavahemikke, mil liikmesriigid on olukorra kiireloomulisuse tõttu ise piirikontrolli kehtestanud või mil nõukogu on teinud otsuse soovitada taaskehtestada piirikontroll ohu tõttu, mis mõjutab suurt hulka liikmesriike, ei tohiks arvata selle kaheaastase ajavahemiku hulka, mida kohaldatakse piirikontrolli taaskehtestamisele välispiiril esinevate tõsiste probleemide tõttu.</p>	<p>(35) Endiselt peaks olema võimalik sisepiirikontroll taaskehtestada ka juhul, kui välispiiride haldamisel püsivad sisepiirikontrollita ala üldist toimimist ohustavad tõsised probleemid. Ajavahemikud, mil liikmesriigid on olukorra kiireloomulisuse tõttu ise piirikontrolli kehtestanud või mil nõukogu on teinud otsuse soovitada taaskehtestada piirikontroll ohu tõttu, mis mõjutab suurt hulka liikmesriike, tuleks arvata selle kaheaastase ajavahemiku hulka, mida kohaldatakse piirikontrolli taaskehtestamisele välispiiril esinevate tõsiste probleemide tõttu.</p>

Motivatsioon

Kuni kaheaastane tähtaeg peaks jääma kehtima, et võimaldada ja nõuda koordineeritud Euroopa meetmete võtmist, kõrvaldamaks tõsised puudused välispiiride haldamisel võimalikult kiiresti.

Muudatusettepanek 21

Põhjendus 38

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(38) Selleks et piirata sisepiirikontrolli taaskehtestamise kahjulikke tagajärgi, tuleks sisepiirikontrolli taaskehtestamise otsusele vajaduse korral lisada leevendusmeetmed. Need peaksid olema meetmed, millega tagatakse kaupade, transporditöötajate ja meremeeste sujuv transiit roheliste transpordikoridoride kaudu. Lisaks ning arvestamaks vajadust tagada selliste isikute liikumine, kelle tegevus võib olla tarneahela säilitamiseks või oluliste teenuste osutamiseks hädavajalik, peaksid liikmesriigid kohaldama ka piirialatöötajaid käsitlevaid kehtivaid suuniseid⁴⁵. Seepärast tuleks sisepiirikontrolli taaskehtestamise normides arvesse võtta COVID-19 pandeemia ajal ühtse turu tugeva turvavõrguna vastu võetud suuniseid ja soovitusi, eesmärgiga kindlustada, et liikmesriigid kohaldavad neid vajaduse korral leevendusmeetmetena taaskehtestatud sisepiirikontrolli ajal. Eelkõige tuleks kindlaks määrata meetmed, mille abil tagada ühtse turu katkematu toimimine ning kaitsta piirialade ja kaksiklinnade huve, sealhulgas anda näiteks piirialade elanikele eriload või teha neile erandeid.</p>	<p>(38) Selleks et piirata sisepiirikontrolli taaskehtestamise kahjulikke tagajärgi, tuleks sisepiirikontrolli taaskehtestamise otsusele vajaduse korral lisada leevendusmeetmed. Need peaksid olema meetmed, millega tagatakse kaupade, transporditöötajate ja meremeeste sujuv transiit roheliste transpordikoridoride kaudu. Lisaks ning arvestamaks vajadust tagada selliste isikute liikumine, kelle tegevus võib olla tarneahela säilitamiseks või oluliste teenuste osutamiseks hädavajalik, peaksid liikmesriigid kohaldama ka piirialatöötajaid käsitlevaid kehtivaid suuniseid⁴⁵. Seepärast tuleks sisepiirikontrolli taaskehtestamise normides arvesse võtta COVID-19 pandeemia ajal ühtse turu tugeva turvavõrguna vastu võetud suuniseid ja soovitusi, eesmärgiga kindlustada, et liikmesriigid kohaldavad neid vajaduse korral leevendusmeetmetena taaskehtestatud sisepiirikontrolli ajal. Eelkõige tuleks piirialade kohalike ja piirkondlike omavalitsuste seisukohta arvesse võttes kindlaks määrata meetmed, mille abil tagada ühtse turu katkematu toimimine ning kaitsta piirialade ja kaksiklinnade huve, sealhulgas anda näiteks piirialade elanikele eriload või teha neile erandeid.</p>

Motivatsioon

Eesmärk on tagada, et leevendusmeetmeid kavandatakse koostöös ja kooskõlastatult pädevate asutustega piirialadel, mida need mõjutavad.

Muudatusettepanek 22

Põhjendus 45

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(45) Selleks et sisepiirikontrolli ajutise taaskehtestamine otsust oleks võimalik tagantjärele analüüsida, peaks liikmesriikidele jääma kohustus esitada Euroopa Parlamendile, nõukogule ja komisjonile taaskehtestatud sisepiirikontrolli kohta aruanne pärast seda, kui kontrollimine on lõpetatud. Juhul kui piirikontrolli tehakse pikema aja jooksul, tuleks selline aruanne esitada ka pärast 12 kuu möödumist ja seejärel igal aastal, mil kontrolli erandkorras jätkatakse, kuni kontrollimise lõpetamiseni. Aruandes tuleks eelkõige esitada sisepiirikontrolli vajalikkuse esialgse ja järelhindamise tulemused ning selgitada, kuidas on täidetud sisepiirikontrolli taaskehtestamise kriteeriume. Komisjon peaks võtma rakendusaktiga vastu aruande vormi ja tegema selle internetis kättesaadavaks.</p>	<p>(45) Selleks et sisepiirikontrolli ajutise taaskehtestamine otsust oleks võimalik jooksvalt ja tagantjärele analüüsida, peaks liikmesriikidele jääma kohustus esitada Euroopa Parlamendile, nõukogule ja komisjonile taaskehtestatud sisepiirikontrolli kohta regulaarsed aruanded sellise kontrolli ajal ja lõpparuanne pärast seda, kui kontrollimine on lõpetatud. Juhul kui piirikontrolli tehakse pikema aja jooksul, tuleks jooksva hindamise aruanded esitada iga kuue kuu tagant ja lõplik tagantjärele tehtava hindamise aruanne tuleks esitada kontrollimise lõpetamisel. Aruannetes tuleks eelkõige esitada sisepiirikontrolli vajalikkuse esialgse ja järelhindamise tulemused ning selgitada, kuidas on täidetud sisepiirikontrolli taaskehtestamise kriteeriume. Komisjon peaks võtma rakendusaktiga vastu aruande vormid ja tegema need internetis kättesaadavaks.</p>

Motivatsioon

Hindamist tuleks teha jooksvalt. Kuna sisepiirikontroll peaks piirduma kuni 24 kuuga, ei ole vaja ette näha rohkem kui ühte tagantjärele tehtava hindamise aruannet, kui kontrolli kestust pikendatakse rohkem kui 12 kuu võrra. Jooksva hindamise aruanded tuleks siiski koostada iga kuue kuu tagant ning sisepiiridel piirikontrolli lõpetamisel tuleks esitada tagantjärele lõplik aruanne.

Muudatusettepanek 23

Artikli 1 punkti 1 alapunkt b

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>b) lisatakse punktid 27–30:</p> <p>27) „rändajate ärakasutamine“ – olukord, kus kolmas riik õhutab liitu sisenema ebaseaduslike rändevooge, soodustades või hõlbustades aktiivselt kolmanda riigi kodanike liikumist välispiiridele, kas oma territooriumile või oma territooriumilt edasi välispiiridele, kui see tegevus viitab kolmanda riigi kavatsusele destabiliseerida liitu või mõnda liikmesriiki ja kui see tegevus võib ohustada riigi põhifunktsioone, sealhulgas selle territoriaalset terviklikust, avaliku korra säilimist või julgeoleku kaitset;</p>	<p>b) lisatakse punktid 27–30:</p> <p>„27) „rändajate ärakasutamine“ – olukord, kus kolmas riik või selle poolt rahastatud osaleja toetab aktiivselt märkimisväärse hulga kolmandate riikide kodanike katseid siseneda mõnda ELi liikmesriiki ebaseaduslikult ja massiliselt kavatsusega destabiliseerida liitu või mõnda liikmesriiki, kui asjaomane liikmesriik suudab nõuetekohaselt põhjendada, miks selline tegevus ohustab oma olemuselt riigi põhifunktsioone, avaliku korra säilimist või julgeoleku kaitset, ja kui Euroopa Ülemkogu on kiiremas korras kinnitanud, et liit või üks või mitu selle liikmesriiki puutub kokku rändajate ärakasutamise probleemiga;</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
28) „hädavajalik reisimine“ – reisimine olulise ülesande täitmiseks või vältimatu vajaduse tõttu, võttes arvesse liidu ja liikmesriikide kehtivaid rahvusvahelisi kohustusi, mis on loetletud XI lisas;	28) „hädavajalik reisimine“ – reisimine olulise ülesande täitmiseks või vältimatu vajaduse tõttu, võttes arvesse liidu ja liikmesriikide kehtivaid rahvusvahelisi kohustusi, mis on loetletud XI lisas;
29) „mittehädavajalik reisimine“ – reisimine muudel kui hädavajaliku reisimise põhjustel;	29) „mittehädavajalik reisimine“ – reisimine muudel kui hädavajaliku reisimise põhjustel;
30) „transpordisõlmed“ – lennujaamad, mere- või jõesadamad, rongi- või bussijaamad.“	30) „transpordisõlmed“ – lennujaamad, mere- või jõesadamad, rongi- või bussijaamad.“

Motivatsioon

Kavandatav ärakasutamise määratlus on liiga lai ja ebaselge, mistõttu on oht, et paljud erinevad olukorrad võidakse liigitada selle määratluse alla. See on vastuolus ka parema õigusloome suunistega, kuna lisatud mõjuhinnangus (SWD(2021) 462 final) tunnistatakse, et selles ei käsitleta ebaseadusliku rände ärakasutamist. Põhjenduses 12 sätestatakse, et iga sellise otsuse tegemisel asjaomase liikmesriigi poolt tuleks arvesse võtta, kas Euroopa Ülemkogu on kinnitanud, et liit või üks või mitu selle liikmesriiki puutub kokku rändajate ärakasutamise probleemiga. Vastavalt ettepaneku põhjendusele 10 peaks liit võtma rändajate ärakasutamise probleemiga kokku puutuvate liikmesriikide toetuseks kasutusele kõik diplomaatilised vahendid ning rakendama vajalikke finants- ja operatiivmeetmeid. Ärakasutamise probleemi vastu võitlemisel tuleks pidada esmatahtsaks liidu ja asjaomaste liikmesriikide 'diplomaatilisi jõupingutusi. Seetõttu on vaja saavutada ELi tasandil poliitiline konsensus küsimuses, kas olukord kujutab endast ärakasutamist. Võttes arvesse nende isikute suhtes kehtestatud piiravate meetmete tõsidust ja seda, et komisjoni ettepanek vastab Euroopa Ülemkogu taotlusele (EUCO 17/21), tuleb määratluses arvesse võtta Euroopa Ülemkogu positiivset seisukohta, tulles kiiresti kokku, et võimaldada asjaomas(t)el liikmesriigil/liikmesriikidel kiiresti tegutseda. Mis puudutab piiravaid meetmeid, mis on liikmesriikidele kättesaadavad mitmesugustes muudes olukordades, siis annab Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivide 2013/32/EL⁽⁴⁾ ja 2013/33/EL⁽⁵⁾ kehtiv õigusraamistik neile juba paindlikkuse määrata kindlaks kohad, kus tuleks esitada varjupaigataotlusi, pikendada registreerimistähtaegu ja kohandada materiaalseid vastuvõtutingimusi.

Muudatusettepanek 24

Artikli 1 punkt 2

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
2) Artiklisse 5 lisatakse uus lõige 4: „4. Rändajate ärakasutamise olukorras võivad liikmesriigid piirata lõike 1 kohaselt teatatud piiripunktide arvu või nende lahtiolekuaegu, kui asjaolud seda nõuavad.	2) Artiklisse 5 lisatakse uus lõige 4: „4. „Rändajate ärakasutamise olukorras vastavalt artikli 1 lõike 1 punkti b alapunktile 27 võivad liikmesriigid piirata lõike 1 kohaselt teatatud piiripunktide arvu rangelt piiratud ja täpselt määratletud tingimustel.

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/32/EL rahvusvahelise kaitse seisundi andmise ja äravõtmise menetluse ühiste nõuete kohta (ELT L 180, 29.6.2013, lk 60).

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/33/EL, millega sätestatakse rahvusvahelise kaitse taotlejate vastuvõtu nõuded (ELT L 180, 29.6.2013, lk 96).

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Esimese lõigu kohaselt kehtestatud piiranguid rakendatakse proportsionaalselt ja nende rakendamisel võetakse täielikult arvesse järgmiste isikute õigusi:</p> <p>a) liidu õiguse alusel vaba liikumise õigust omavad isikud;</p> <p>b) kolmanda riigi kodanikud, kes on pikaajalised elanikud nõukogu direktiivi 2003/109/EÜ⁵⁶ kohaselt, ja isikud, kelle õigus liikmesriigis elada tuleneb muudest liidu õigusaktidest või siseriiklikest õigusaktidest või kellel on liikmesriigi väljastatud pikaajaline viisa, ning selliste isikute pereliikmed;</p> <p>c) rahvusvahelist kaitset taotlevad kolmanda riigi kodanikud.“</p>	<p>Esimese lõigu kohaselt kehtestatud piiranguid rakendatakse proportsionaalselt ja nende rakendamisel võetakse täielikult arvesse järgmiste isikute õigusi:</p> <p>a) liidu õiguse alusel vaba liikumise õigust omavad isikud;</p> <p>b) kolmanda riigi kodanikud, kes on pikaajalised elanikud nõukogu direktiivi 2003/109/EÜ⁵⁶ kohaselt, ja isikud, kelle õigus liikmesriigis elada tuleneb muudest liidu õigusaktidest või siseriiklikest õigusaktidest või kellel on liikmesriigi väljastatud pikaajaline viisa, ning selliste isikute pereliikmed;</p> <p>c) rahvusvahelist kaitset taotlevad kolmanda riigi kodanikud. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et piisav arv registreerimispunkte, sealhulgas piiriületuspunkte, on rahvusvahelise kaitse taotlejatele avatud ja juurdepääsetavad, et tagada tõhus kaitse tagasisaatmise eest, sealhulgas õigus esitada rahvusvahelise kaitse taotlus, ning et haavatavate isikute kohtlemiseks on kehtestatud asjakohased kaitsemeetmed.“</p>

Motivatsioon

Piiriületuste arvu piiramiseks kavandatud meetmel on negatiivne mõju rahvusvahelise kaitse taotluse esitamise õigusele ning need võivad viia ebaseadusliku tagasisaatmiseni ELi välispiiridel ning võivad olla vastuolus Schengeni ala üldeesmärgiga, milleks on kontrolli puudumine sisepiiridel. Seetõttu tuleks neid kasutada üksnes viimase abinõuna. ELi varjupaigaõiguse nõuete alandamine ei lahenda geopoliitilist kriisi. Selle asemel nõrgendab see ELi kuvandit maailmas väärtuste ühendusena.

Muudatusettepanek 25

Artikli 1 punkt 3

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>3) Artikkel 13 asendatakse järgmisega:</p> <p>„Artikkel 13</p> <p>Patrull- ja vaatlustegevus</p> <p>1. Patrull- ja vaatlustegevuse põhieesmärk on avastada ja tõkestada ebaseaduslikku piiriületust, võidelda piiriülese kuritegevuse vastu ja võtta meetmeid ebaseaduslikult piiri ületanud isikute suhtes. Isik, kes on ületanud ebaseaduslikult piiri ning kellel ei ole õigust viibida asjaomase liikmesriigi territooriumil, peetakse kinni ning tema suhtes rakendatakse menetlusi, järgides direktiivi 2008/115/EÜ.</p>	<p>3) Artikkel 13 asendatakse järgmisega:</p> <p>„Artikkel 13</p> <p>Patrull- ja vaatlustegevus</p> <p>1. Patrull- ja vaatlustegevuse põhieesmärk on avastada ja tõkestada ebaseaduslikku piiriületust, võidelda piiriülese kuritegevuse vastu ja võtta meetmeid ebaseaduslikult piiri ületanud isikute suhtes. Isik, kes on ületanud ebaseaduslikult piiri ning kellel ei ole õigust viibida asjaomase liikmesriigi territooriumil, peetakse kinni ning tema suhtes rakendatakse menetlusi, järgides direktiivi 2008/115/EÜ.</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>2. Piirivalveametnikud kasutavad patrull- ja vaatlustegevuseks paikseid või mobiilseid üksusi. Patrull- ja vaatlustegevus toimub viisil, mis võimaldab ära hoida ja takistada seda, et isikud ületavad piiri ebaseaduslikult piiripunktide vahel ja hoiduvad kõrvale piiripunktides toimuvast kontrollist.</p> <p>3. Väljaspool piiripunkte toimuvat patrull- ja vaatlustegevust teostavad piirivalveametnikud, kelle arvu ja kelle kasutatavaid meetodeid kohandatakse olemasolevate või ette nähtavate riskide ja ohtudega. Muu hulgas muudetakse sageli ja ootamatult patrull- ja vaatlustegevuse perioode ning kasutatakse muid meetodeid või võtteid, mis aitavad ebaseaduslikke piiriületusi tulemuslikult avastada või ära hoida.</p> <p>4. Patrull- ja vaatlustegevust teostavad paiksed üksused või patrullid, kes täidavad oma kohustusi, tehes ringkäike või seades end sisse paikades, mida teatakse või arvatakse olevat tundlikud, ning sellise patrull- ja vaatlustegevuse eesmärk on hoida ära ebaseaduslikke piiriületusi või pidada kinni ebaseaduslikult piiri ületavad isikud. Patrull- ja vaatlustegevust võib teostada ka tehniliste vahendite, sealhulgas elektrooniliste vahendite, seadmete ja seiresüsteemide abil.</p> <p>5. Rändajate ärakasutamise olukorras süvendab asjaomane liikmesriik vajaduse korral oma patrull- ja vaatlustegevust, et tugevnenud ohule reageerida. Eeskätt suurendab liikmesriik vajaduse korral oma ressursse ja tehnilisi vahendeid, mille abil ära hoida piiri ebaseaduslikku ületamist.</p> <p>Nimetatud tehnilised vahendid võivad hõlmata nüüdisaegset tehnoloogiat, sealhulgas mehitamata õhusõidukeid ja liikumisandureid, aga ka mobiilseid üksusi, mis aitavad tõkestada ebaseaduslikku sisenemist liitu.</p>	<p>2. Piirivalveametnikud kasutavad patrull- ja vaatlustegevuseks paikseid või mobiilseid üksusi. Patrull- ja vaatlustegevus toimub viisil, mis võimaldab ära hoida ja takistada seda, et isikud ületavad piiri ebaseaduslikult piiripunktide vahel ja hoiduvad kõrvale piiripunktides toimuvast kontrollist.</p> <p>3. Väljaspool piiripunkte toimuvat patrull- ja vaatlustegevust teostavad piirivalveametnikud, kelle arvu ja kelle kasutatavaid meetodeid kohandatakse olemasolevate või ette nähtavate riskide ja ohtudega. Muu hulgas muudetakse sageli ja ootamatult patrull- ja vaatlustegevuse perioode ning kasutatakse muid meetodeid või võtteid, mis aitavad ebaseaduslikke piiriületusi tulemuslikult avastada või ära hoida.</p> <p>4. Patrull- ja vaatlustegevust teostavad paiksed üksused või patrullid, kes täidavad oma kohustusi, tehes ringkäike või seades end sisse paikades, mida teatakse või arvatakse olevat tundlikud, ning sellise patrull- ja vaatlustegevuse eesmärk on hoida ära ebaseaduslikke piiriületusi või pidada kinni ebaseaduslikult piiri ületavad isikud. Patrull- ja vaatlustegevust võib teostada ka tehniliste vahendite, sealhulgas elektrooniliste vahendite, seadmete ja seiresüsteemide abil.</p> <p>5. Rändajate ärakasutamise olukorras, mis on määratletud artikli 1 lõike 1 punkti b alapunktis 27 ja mida Euroopa Ülemkogu on sellisena tunnistanud, süvendab asjaomane liikmesriik vajaduse korral patrull- ja vaatlustegevust, et tegeleda üha sagedasemate massilise piiri ületamise katsetega. Selleks tugevdab liikmesriik vajaduse korral oma ressursse ja tehnilisi vahendeid patrull- ja vaatlustegevuse tõhustamiseks.</p> <p>Nimetatud tehnilised vahendid võivad hõlmata nüüdisaegset tehnoloogiat, sealhulgas mehitamata õhusõidukeid ja liikumisandureid, aga ka mobiilseid üksusi, mis aitavad tõkestada ebaseaduslikku sisenemist liitu.</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>6. <i>Ilma et see piiraks toetust, mida Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet võib liikmesriikidele anda, võib amet rändajate ärakasutamise olukorras teha haavatavuse hindamise, nagu see on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/1896⁵⁷ artikli 10 lõike 1 punktiga c ja artikliga 32, eesmärgiga pakkuda asjaomasele liikmesriigile vajalikku tuge. Selle või mõne muu asjakohase haavatavuse hindamise tulemuste põhjal või juhul, kui vastavale välispiiri lõigule on määratud kriitiline mõjutase määruse (EL) 2019/1896 artikli 35 lõike 1 punkti d tähenduses, esitab Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti tegevdirektor mõjutatud liikmesriikidele kõnealuse määruse artikli 41 lõike 1 kohaseid soovitusi.</i></p> <p>7. Komisjonile antakse õigus võtta kooskõlas artikliga 37 vastu delegeeritud õigusakte, mis käsitlevad patrull- ja vaatlustegevust reguleerivaid lisameetmeid, sealhulgas patrull- ja vaatlustegevuse standardite väljatöötamist ning eelkõige vaatlus- ja seiretehnoloogia kasutamist välispiiridel, võttes arvesse piiride liiki, kriitilist mõjutaset, mis on kooskõlas määruse (EL) 2019/1896 artikliga 34 igale välispiiri lõigule määratud, ja muid asjakohaseid tegureid.“</p>	<p>6. Komisjonile antakse õigus võtta kooskõlas artikliga 37 vastu delegeeritud õigusakte, mis käsitlevad patrull- ja vaatlustegevust reguleerivaid lisameetmeid, sealhulgas patrull- ja vaatlustegevuse standardite väljatöötamist ning eelkõige vaatlus- ja seiretehnoloogia kasutamist välispiiridel, võttes arvesse piiride liiki, kriitilist mõjutaset, mis on kooskõlas määruse (EL) 2019/1896 artikliga 34 igale välispiiri lõigule määratud, ja muid asjakohaseid tegureid.“</p>

Motivatsioon

Kavandatud meetmeid patrull- ja vaatlustegevuse tõhustamiseks tuleks kasutada üksnes viimase abinõuna ja ainult juhtudel, kui Euroopa Nõukogu on ametlikult tuvastatud, et tegemist on olnud ärakasutamisega. Väljajäetud tekst Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti kohta kordab määruse (EL) 2019/1896 artikli 41 lõike 1 täpset teksti ja on seetõttu üleliigne.

Muudatusettepanek 26

Artikli 1 punkt 5

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Muudatusettepanek
<p>5) Artikkel 23 asendatakse järgmisega:</p> <p>„Artikkel 23</p> <p>Avaliku võimu teostamine</p> <p>Sisepiirikontrolli puudumine ei mõjuta</p> <p>a) siseriiklikust õigusest tulenevate politseikohustuste täitmist või muud avaliku võimu teostamist liikmesriikide pädevate asutuste poolt nende territooriumil, sealhulgas sisepiirialadel, niivõrd kui selliste kohustuste täitmisel ei ole piirikontrolliga samaväärset toimet.</p>	<p>5) Artikkel 23 asendatakse järgmisega:</p> <p>„Artikkel 23</p> <p>Avaliku võimu teostamine</p> <p>Sisepiirikontrolli puudumine ei mõjuta</p> <p>a) siseriiklikust õigusest tulenevate politseikohustuste täitmist või muud avaliku võimu teostamist liikmesriikide pädevate asutuste poolt nende territooriumil, sealhulgas sisepiirialadel, niivõrd kui selliste kohustuste täitmisel ei ole piirikontrolliga samaväärset toimet.</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Muudatusettepanek
<p>Kui pädevad asutused teostavad oma võimu, ei või seda käsitada piirikontrolliga samaväärsena eelkõige juhul, kui meetmeid</p> <p>i) ei võeta piirikontrolli eesmärgil;</p> <p>ii) võetakse, tuginedes pädevate asutuste käsutuses olevale üldisele teabele ja nende kogemustele, mis on seotud võimalike ohtudega avalikule julgeolekule või avalikule korrale, ning nende eesmärk on eeskätt</p> <ul style="list-style-type: none"> — võidelda piiriülese kuritegevusega; — võidelda ebaseaduslikust rändest tuleneva ebaseadusliku riigis elamise või viibimise vastu või <p>— piirata Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse tuvastatud epideemiaohuga nakkushaiguste levikut;</p> <p>iii) kavandatakse ja rakendatakse viisil, mis erineb selgesti välispiiridel tehtavast korrapärasest isikukontrollist, sealhulgas juhul, kui neid rakendatakse transpordisõlmedes või otse reisijateveoteenuste osutaja pardal ja kui need põhinevad riskianalüüsil;</p> <p>iv) rakendatakse asjakohasel juhul sellise seire- ja järelevalvetehnoloogia alusel, mida kasutatakse territooriumil tavapäraselt alapunktis ii osutatud avalikku julgeolekut või avalikku korda ähvardavate ohtudega tegelemiseks;</p> <p>b) liikmesriigi võimalust lasta oma pädevatel asutustel või vedajatel teha siseriikliku õiguse kohaselt isikute julgeolekukontrolli transpordisõlmedes, eeldusel et sellist kontrolli tehakse ka liikmesriigi piires reisivate isikute suhtes;</p>	<p>Kui pädevad asutused teostavad oma võimu, ei või seda käsitada piirikontrolliga samaväärsena eelkõige juhul, kui meetmeid</p> <p>i) ei võeta piirikontrolli eesmärgil;</p> <p>ii) võetakse, tuginedes pädevate asutuste käsutuses olevale üldisele teabele ja nende kogemustele, mis on seotud võimalike ohtudega avalikule julgeolekule või avalikule korrale, ning nende eesmärk on eeskätt</p> <ul style="list-style-type: none"> — võidelda piiriülese kuritegevusega; — võidelda ebaseaduslikust rändest tuleneva ebaseadusliku riigis elamise või viibimise vastu, kui isikusamasuse, kodakondsuse ja elamisloa taatuse kontrollimine on mittesüstemaatiline ja toimub pideva riskianalüüsi alusel; või <p>— piirata Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse tuvastatud epideemiaohuga nakkushaiguste levikut;</p> <p>iii) kavandatakse ja rakendatakse viisil, mis erineb selgesti välispiiridel tehtavast korrapärasest isikukontrollist, sealhulgas juhul, kui neid rakendatakse transpordisõlmedes või otse reisijateveoteenuste osutaja pardal ja kui need põhinevad riskianalüüsil;</p> <p>iv) rakendatakse asjakohasel juhul sellise seire- ja järelevalvetehnoloogia alusel, mida kasutatakse territooriumil tavapäraselt alapunktis ii osutatud avalikku julgeolekut või avalikku korda ähvardavate ohtudega tegelemiseks;</p> <p>b) liikmesriigi võimalust lasta oma pädevatel asutustel või vedajatel teha siseriikliku õiguse kohaselt isikute julgeolekukontrolli transpordisõlmedes, eeldusel et sellist kontrolli tehakse ka liikmesriigi piires reisivate isikute suhtes;</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Muudatusettepanek
<p>c) liikmesriigi võimalust näha õigusaktiga ette kohustus omada või kanda kaasas dokumente;</p> <p>d) liikmesriigi võimalust näha õigusaktiga kolmandate riikide kodanikele ette tema territooriumil viibimisest teatamise kohustus, nagu see on sätestatud konventsioonis, millega rakendatakse 14. juuni 1985. aasta Schengeni lepingut Beneluxi Majandusliidu riikide, Saksamaa Liitvabariigi ja Prantsuse Vabariigi valitsuste vahel nende ühispiiridel kontrolli järkjärgulise kaotamise kohta (Schengeni konventsioon), täpsemalt selle artiklis 22;</p> <p>e) sisepiirikontrollita alal reisivate isikute andmete kontrolli asjaomastes andmebaasides, mida võivad kohaldatava õiguse alusel teha pädevad asutused julgeoleku eesmärgil.“</p>	<p>c) liikmesriigi võimalust näha õigusaktiga ette kohustus omada või kanda kaasas dokumente;</p> <p>d) liikmesriigi võimalust näha õigusaktiga kolmandate riikide kodanikele ette tema territooriumil viibimisest teatamise kohustus, nagu see on sätestatud konventsioonis, millega rakendatakse 14. juuni 1985. aasta Schengeni lepingut Beneluxi Majandusliidu riikide, Saksamaa Liitvabariigi ja Prantsuse Vabariigi valitsuste vahel nende ühispiiridel kontrolli järkjärgulise kaotamise kohta (Schengeni konventsioon), täpsemalt selle artiklis 22;</p> <p>e) sisepiirikontrollita alal reisivate isikute andmete kontrolli asjaomastes andmebaasides, mida võivad kohaldatava õiguse alusel teha pädevad asutused julgeoleku eesmärgil.“</p>

Motivatsioon

Teksti vastavusse viimine põhjenduse 20 sõnastusega. Kontrollid ebaseadusliku rändega võitlemiseks piiril on iseenesest kontrollid, mille eesmärk on saavutada piirikontrolli tulemus, ning seetõttu ei saa neid tõlgendada muul viisil kui sisepiirikontrollina. Lisatud osa kujutab endast praegu kehtivate Schengeni piirieskirjade artikli 23 põhjendamatu pikendamist. Liidu suurimate saavutuste hulka kuulub sellise ala loomine, kus isikud saavad vabalt liikuda üle sisepiiride. Arvestades mõju, mida sellised viimase abinõuna võetavad meetmed võivad avaldada isikutele, kellel on õigus liikuda kõnealusel sisepiirikontrollita alal, tuleks ette näha selliste meetmete taaskehtestamise tingimused ja menetlused, mis tagavad meetmete erakorralisuse ja põhjendatuse ning proportsionaalsuse põhimõtte austamise.

Muudatusettepanek 27

Artikli 1 punkt 6

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>6) Lisatakse artikkel 23a:</p> <p>„Artikkel 23a</p> <p>Sisepiiridel kinni peetud isikute üleandmise menetlus</p> <p>1. Käesolevat artiklit kohaldatakse kolmanda riigi kodaniku kinnipidamise korral sisepiiride läheduses, eeldusel et täidetud on kõik järgmised tingimused:</p>	

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>a) asjaomane kolmanda riigi kodanik ei täida või enam ei täida artikli 6 lõikes 1 sätestatud sisenemise nõudeid;</p> <p>b) kolmanda riigi kodaniku suhtes ei kohaldata artikli 6 lõike 5 punktis a sätestatud erandit;</p> <p>c) kolmanda riigi kodanik peetakse kinni politsei piiriülese operatiivkoostöö raames, eelkõige ühiste politseipatrullide ajal;</p> <p>d) selle kohta, et kolmanda riigi kodanik on saabunud otse teisest liikmesriigist, leidub selgeid märke, mis põhinevad isiku kinni pidanud asutustele vahetult kättesaadaval teabel, sealhulgas asjaomase isiku ütlustel, tema juurest leitud isikut tõendavatel, reisi- või muudel dokumentidel või asjaomastes riiklikes ja liidu andmebaasides tehtud otsingute tulemustel.</p> <p>2. Kui liikmesriigi pädevad asutused on kindlaks teinud, et asjaomasel kolmanda riigi kodanikul ei ole õigust tema territooriumil viibida, võivad nad otsustada anda isiku XII lisas sätestatud korras viivitamata üle sellele liikmesriigile, kelle territooriumilt isik sisenes või siseneda kavatses.</p> <p>3. Kui liikmesriik kohaldab lõikes 2 osutatud menetlust, peab vastuvõttev liikmesriik võtma kõik vajalikud meetmed asjaomase kolmanda riigi kodaniku vastuvõtmiseks XII lisas sätestatud korras.</p> <p>4. Alates [üks aasta pärast käesoleva määruse jõustumist] ja seejärel igal aastal esitavad liikmesriigid komisjonile lõigete 1, 2 ja 3 kohaldamist silmas pidades XII lisa punkti 3 kohaselt registreeritud andmed.“</p>	

Motivatsioon

Sama mis põhjenduste 25 ja 27 puhul.

Muudatusettepanek 28

Artikli 1 punkt 8

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>8) Artikkel 25 asendatakse järgmisega:</p> <p>„Artikkel 25</p> <p>Sisepiirikontrolli ajutise taaskehtestamise või pikendamise üldraamistik</p> <p>1. Kui sisepiirikontrollita alal tekib tõsine oht liikmesriigi avalikule korrale või sisejulgeolekule, võib kõnealune liikmesriik erandlikult taaskehtestada piirikontrolli kõikidel või konkreetsel sisepiirilõikudel.</p>	<p>8) Artikkel 25 asendatakse järgmisega:</p> <p>„Artikkel 25</p> <p>Sisepiirikontrolli ajutise taaskehtestamise või pikendamise üldraamistik</p> <p>1. Kui sisepiirikontrollita alal tekib tõsine oht liikmesriigi avalikule korrale või sisejulgeolekule, võib kõnealune liikmesriik erandlikult taaskehtestada piirikontrolli kõikidel või konkreetsel sisepiirilõikudel.</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Avalikku korda või sisejulgeolekut ähvardava tõsise ohu põhjuseks võib pidada eelkõige järgmist:</p> <p>a) terrorismi või organiseeritud kuritegevusega seotud tegevus;</p> <p>b) ulatuslik rahvatervise hädaolukord;</p> <p>c) olukord, mida iseloomustab kolmandate riikide kodanike tihe ebaseaduslik liikumine liikmesriikide vahel ja mis seab ohtu sisepiirikontrollita ala üldise toimimise;</p> <p>d) suuremahulised või kõrgetasemelised rahvusvahelised üritused, näiteks spordi-, kaubandus- või poliitikaüritused.</p> <p>2. Artiklite 25a ja 28 kohaselt võib piirikontrolli kehtestada üksnes juhul, kui liikmesriik on teinud kindlaks, et selline meede on vajalik ja proportsionaalne, võttes arvesse artikli 26 lõikes 1 osutatud kriteeriume, ning kontrolli pikendamise korral ka artikli 26 lõikes 2 osutatud kriteeriume. Piirikontrolli võib taaskehtestada ka kooskõlas artikliga 29, võttes arvesse artiklis 30 osutatud kriteeriume.</p> <p>Kõigil juhtudel taaskehtestatakse piirikontroll sisepiiridel viimase abinõuna. Piirikontrolli ajutise taaskehtestamise ulatus ja kestus ei või olla suurem ega pikem, kui on rangelt vajalik tuvastatud tõsisele ohule reageerimiseks.</p> <p>3. Kui sama oht püsib, võib piirikontrolli sisepiiridel kooskõlas artiklitega 25a, 28 või 29 pikendada.</p> <p>Sama ohtu peetakse püsivaks juhul, kui põhjendus, mille liikmesriik on enne piirikontrolli pikendamist esitanud, põhineb sama ohu jätkumise kindlakstegemisel, mis õigustas piirikontrolli esialgset taaskehtestamist.“</p>	<p>Avalikku korda või sisejulgeolekut ähvardava tõsise ohu põhjuseks võib pidada eelkõige järgmist:</p> <p>a) terrorismi või organiseeritud kuritegevusega seotud tegevus;</p> <p>b) ulatuslik rahvatervise hädaolukord;</p> <p>c) suuremahulised või kõrgetasemelised rahvusvahelised üritused, näiteks spordi-, kaubandus- või poliitikaüritused.</p> <p>2. Artiklite 25a ja 28 kohaselt võib piirikontrolli kehtestada üksnes juhul, kui liikmesriik on teinud kindlaks, et selline meede on vajalik ja proportsionaalne, võttes arvesse artikli 26 lõikes 1 osutatud kriteeriume, ning kontrolli pikendamise korral ka artikli 26 lõikes 2 osutatud kriteeriume. Piirikontrolli võib taaskehtestada ka kooskõlas artikliga 29, võttes arvesse artiklis 30 osutatud kriteeriume.</p> <p>Kõigil juhtudel taaskehtestatakse piirikontroll sisepiiridel viimase abinõuna. Piirikontrolli ajutise taaskehtestamise ulatus ja kestus ei või olla suurem ega pikem, kui on rangelt vajalik tuvastatud tõsisele ohule.“</p>

Motivatsioon

Punkti c lisamine on vastuolus artiklis 28 esitatud erimehhanismi loogikaga ja subsidiaarsuse põhimõttega. Olukorda, mida iseloomustab kolmandate riikide kodanike ulatuslik ebaseaduslik liikumine liikmesriikide vahel, ei tohiks käsitada tõsise ohuna avalikule korrale või sisejulgeolekule, mis õigustaks sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamist või pikendamist üksikute liikmesriikide poolt, kuna selle lisamine üldisesse raamistikku on vastuolus ettepaneku eesmärgiga ja subsidiaarsuse põhimõtte nõuetekohase kohaldamisega. Ettepanekus COM(2021) 891 on märgitud:

„Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal võetavad meetmed kuuluvad ELi ja liikmesriikide jagatud pädevusse kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 4 lõikega 2. Sellepärast kohaldatakse Euroopa Liidu lepingu artikli 5 lõike 3 alusel subsidiaarsuse põhimõtet, mille kohaselt võtab liit meetmeid ainult niisuguses ulatuses ja siis, kui liikmesriigid ei suuda riigi, piirkonna või kohalikul tasandil piisavalt saavutada kavandatava meetme eesmärke, kuid kavandatud meetme ulatuse või toime tõttu saab neid paremini saavutada liidu tasandil.

Käesoleva ettepaneku eesmärke ei suuda liikmesriigid üksi tegutsedes piisavalt saavutada ning neid on parem saavutada liidu tasandil. Selle põhjus on asjaolu, et need puudutavad isikute kontrollimist välispiiridel, mis on sisepiirikontrollita ala eeltingimus. Peale selle eeldavad Schengeni ala terviklikkus ja vajadus tagada ühtsed tingimused vaba liikumise õiguse kasutamiseks kogu Schengeni alal ühtset lähenemisi seoses usalduse suurendamise meetmetega välispiiridel, sealhulgas piirangutega, mis puudutavad mittehädavajalikku reisimist ELi ja reageerimist rändajate ärakasutamisele kolmandate riikide asutuste poolt.

Sisepiirikontrolli puudumine on tagatud ELi toimimise lepingu artikli 77 lõike 2 punktiga e. Kuigi liikmesriigid säilitavad õiguse võtta meetmeid, et reageerida sisejulgeoleku ja avaliku korra tagamiseks ning seega teostada ELi toimimise lepingu artikliga 72 tagatud õigust isegi siis, kui see tähendab sisepiirikontrolli taaskehtestamist, on sellise kontrolli ajutise taaskehtestamise reeglid sätestatud Schengeni piirieskirjades, et tagada nende kohaldamine ainult rangete tingimuste kohaselt. Seetõttu on sisepiirikontrolli taaskehtestamise tingimuste muutmiseks vaja ELi õigusakti.

Eesmärki panna paika Schengeni ala erandolukorra plaanimine, sealhulgas erimeetmed, mida võetakse sisepiiridel, et ohjata korraga enamikku liikmesriike mõjutavaid ohte ja leevendada piirikontrolli negatiivset mõju, kui see on muutunud vältimatuks, ei ole võimalik piisavalt saavutada üksi tegutsedes ning see on paremini saavutatav liidu tasandil.“

Arvestades, et kavandatava artikli 25 lõike 1 punkti c kohane olukord viitab liikmesriikidevahelisele liikumisele, mis võib tegelikult mõjutada enamikku liikmesriike, tuleb subsidiaarsuse põhimõtte järgimiseks käsitleda seda liidu tasandil, nagu on ette nähtud artiklis 28, ning selle kohta tuleb teha nõukogu rakendusotsus.

Kolmas punkt jäetakse põhjendusi 34, 35 ja 45 arvesse võttes välja.

Muudatusettepanek 29

Artikli 1 punkt 9

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>9) Artikli 25 järel lisatakse uus artikkel 25a:</p> <p>„Artikkel 25a</p> <p>Menetlus juhuks, kui on tarvis võtta meetmeid ettenägematute või ettenähtavate sündmuste tõttu</p> <p>1. Kui liikmesriigi avalikku korda või sisejulgeolekut ähvardab tõsine ettenägematu oht, millele tuleb viivitamata reageerida, võib asjaomane liikmesriik erandkorras sisepiirikontrolli otsekohe taaskehtestada.</p> <p>2. Paralleelselt piirikontrolli taaskehtestamisega vastavalt lõikele 1 teavitab liikmesriik sellest komisjoni ja teisi liikmesriike kooskõlas artikli 27 lõikega 1.</p>	<p>9) Artikli 25 järel lisatakse uus artikkel 25a:</p> <p>„Artikkel 25a</p> <p>Menetlus juhuks, kui on tarvis võtta meetmeid ettenägematute või ettenähtavate sündmuste tõttu</p> <p>1. Kui liikmesriigi avalikku korda või sisejulgeolekut ähvardab tõsine ettenägematu oht, millele tuleb viivitamata reageerida, võib asjaomane liikmesriik erandkorras sisepiirikontrolli otsekohe taaskehtestada.</p> <p>2. Paralleelselt piirikontrolli taaskehtestamisega vastavalt lõikele 1 teavitab liikmesriik sellest komisjoni ja teisi liikmesriike kooskõlas artikli 27 lõikega 1.</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>3. Lõike 1 kohaldamisel võib sisepiirikontrolli viivitamata taaskehtestada piiratud ajavahemikuks ehk kuni üheks kuuks. Juhul kui tõsine oht avalikule korrale või sisejulgeolekule püsib sellest ajavahemikust kauem, võib liikmesriik pikendada sisepiirikontrolli veel järgnevate ajavahemike võrra, kokku kuni kolmeks kuuks.</p> <p>4. Kui liikmesriigis on ette näha tõsise ohu tekkimist avalikule korrale või sisejulgeolekule, teavitab ta kooskõlas artikli 27 lõikega 1 komisjoni ja teisi liikmesriike piirikontrolli kavandatavast taaskehtestamisest vähemalt neli nädalat ette, või lühema aja jooksul, kui sisepiirikontrolli taaskehtestamise vajaduse tekitanud asjaolud saavad teatavaks vähem kui neli nädalat enne piirikontrolli kavandatavat taaskehtestamist.</p> <p>5. Lõike 4 kohaldamisel ja ilma et see piiraks artikli 27a lõike 4 kohaldamist, võib sisepiirikontrolli taaskehtestada kuni kuueks kuuks. Juhul kui avalikule korrale või sisejulgeolekule avaldub tõsine oht püsib sellest ajavahemikust kauem, võib liikmesriik pikendada sisepiirikontrolli veel kuni kuue kuu pikkuste ajavahemike kaupa.</p> <p>Igast pikendamisest teavitatakse kooskõlas artikliga 27 komisjoni ja teisi liikmesriike, pidades kinni lõikes 4 osutatud tähtaegadest. Kui artikli 27a lõikest 5 ei tulene teisiti, rakendatakse sisepiirikontrolli maksimaalselt kaks aastat.</p> <p>6. Lõikes 5 osutatud ajavahemik ei sisalda lõikes 3 osutatud ajavahemikke.“</p>	<p>3. Lõike 1 kohaldamisel võib sisepiirikontrolli viivitamata taaskehtestada piiratud ajavahemikuks ehk kuni üheks kuuks. Juhul kui tõsine oht avalikule korrale või sisejulgeolekule püsib sellest ajavahemikust kauem, võib liikmesriik pikendada sisepiirikontrolli veel järgnevate ajavahemike võrra, kokku kuni kolmeks kuuks.</p> <p>4. Kui liikmesriigis on ette näha tõsise ohu tekkimist avalikule korrale või sisejulgeolekule, teavitab ta kooskõlas artikli 27 lõikega 1 komisjoni ja teisi liikmesriike piirikontrolli kavandatavast taaskehtestamisest vähemalt neli nädalat ette, või lühema aja jooksul, kui sisepiirikontrolli taaskehtestamise vajaduse tekitanud asjaolud saavad teatavaks vähem kui neli nädalat enne piirikontrolli kavandatavat taaskehtestamist.</p> <p>5. Lõike 4 kohaldamisel võib sisepiirikontrolli taaskehtestada kuni kuueks kuuks. Juhul kui avalikule korrale või sisejulgeolekule avaldub uus oht sellest ajavahemikust kauem, võib liikmesriik pikendada sisepiirikontrolli veel kuni kuue kuu pikkuste ajavahemike kaupa.</p> <p>Igast pikendamisest teavitatakse kooskõlas artikliga 27 komisjoni ja teisi liikmesriike, pidades kinni lõikes 4 osutatud tähtaegadest. Sisepiirikontrolli rakendatakse maksimaalselt kaks aastat.</p> <p>6. Lõikes 5 osutatud ajavahemik sisaldab lõikes 3 osutatud ajavahemikke.“</p>

Motivatsioon

Sisepiirikontroll ei tohiks kesta rohkem kui 24 kuud. Euroopa Liidu Kohtu otsuse (liidetud kohtuasjad C-368/20 ja C-369/20) kohaselt tuleb Schengeni piirieskirju tõlgendada nii, et sellega on vastuolus, kui liikmesriik taaskehtestab Schengeni piirieskirjade artiklite 25 ja 27 alusel ajutiselt kontrolli sisepiiridel, kui kontrolli kestus ületab artikli 25 lõikes 4 ette nähtud maksimaalset kuuekuulist kogukestust ja kui puudub uus oht, mis õigustaks artiklis 25 ette nähtud ajavahemike uuesti kohaldamist.

Muudatusettepanek 30

Artikli 1 punkt 10

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>10) Artikkel 26 asendatakse järgmisega:</p> <p>„Artikkel 26</p> <p>Sisepiirikontrolli ajutise taaskehtestamise ja pikendamise kriteeriumid</p>	<p>10) Artikkel 26 asendatakse järgmisega:</p> <p>„Artikkel 26</p> <p>Sisepiirikontrolli ajutise taaskehtestamise ja pikendamise kriteeriumid</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>1. Selleks et teha kindlaks, kas sisepiirikontrolli taaskehtestamine artikli 25 kohaselt on vajalik ja proportsionaalne, kaalub liikmesriik eelkõige järgmist:</p> <p>a) sisepiirikontrolli taaskehtestamise meetme asjakohasus, võttes arvesse tuvastatud tõsise ohu laadi ja iseäranis seda, kas sisepiirikontrolli taaskehtestamisega on võimalik avalikule korrale või sisejulgeolekule avalduvat ohtu piisavalt leevendada;</p> <p>b) meetme tõenäoline mõju</p> <p>— isikute liikumisele sisepiirikontrollita alal ning</p> <p>— piirialade toimimisele, võttes arvesse nende alade vahelisi tugevaid sotsiaalseid ja majanduslikke sidemeid.</p> <p>2. Kui liikmesriik otsustab sisepiirikontrolli vastavalt artikli 25a lõikele 5 pikendada, hindab ta üksikasjalikult ka seda, kas sellise pikendamisega taotletavaid eesmärke oleks võimalik saavutada</p> <p>a) alternatiivsete meetmetega, nagu proportsionaalne kontroll, mida tehakse võimu seaduspärase teostamise raames vastavalt artikli 23 punktile a;</p> <p>b) artiklis 23a osutatud menetluse kasutamisega;</p> <p>c) liidu õiguses sätestatud politseikoostöö vormide, sealhulgas ühispatrullide, ühisoperatsioonide, ühiste uurimisrühmade, piiriülese jälitamise või piiriülese jälgimise abil.</p>	<p>1. Selleks et teha kindlaks, kas sisepiirikontrolli taaskehtestamine artikli 25 kohaselt on vajalik ja proportsionaalne, kaalub liikmesriik eelkõige järgmist:</p> <p>a) alternatiivseid meetmeid, nagu proportsionaalne kontroll, mida tehakse võimu seaduspärase teostamise raames vastavalt artikli 23 punktile a;</p> <p>b) sisepiirikontrolli taaskehtestamise meetme asjakohasus, võttes arvesse tuvastatud tõsise ohu laadi ja iseäranis seda, kas sisepiirikontrolli taaskehtestamisega on võimalik avalikule korrale või sisejulgeolekule avalduvat ohtu piisavalt leevendada;</p> <p>c) meetme tõenäoline mõju</p> <p>— isikute liikumisele sisepiirikontrollita alal ning</p> <p>— piirialade toimimisele, võttes arvesse nende alade vahelisi tugevaid sotsiaalseid ja majanduslikke sidemeid.</p> <p>2. Kui liikmesriik otsustab sisepiirikontrolli vastavalt artikli 25a lõikele 5 pikendada, hindab ta üksikasjalikult ka seda, kas sellise pikendamisega taotletavaid eesmärke oleks võimalik saavutada</p> <p>a) alternatiivsete meetmetega, nagu proportsionaalne kontroll, mida tehakse võimu seaduspärase teostamise raames vastavalt artikli 23 punktile a;</p> <p>b) liidu õiguses sätestatud politseikoostöö vormide, sealhulgas ühispatrullide, ühisoperatsioonide, ühiste uurimisrühmade, piiriülese jälitamise või piiriülese jälgimise abil.</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>3. Sisepiirikontrolli taaskehtestamise või pikendamise järel tagavad asjaomased liikmesriigid vajaduse korral asjakohased meetmed, millega leevendatakse piirikontrolli taaskehtestamise mõju isikutele ja kaubaveole, ning pööravad neid meetmeid võttes eriti suurt tähelepanu piirialadele.“</p>	<p>3. Sisepiirikontrolli taaskehtestamise või pikendamise järel tagavad asjaomased liikmesriigid vajaduse korral asjakohased meetmed, millega leevendatakse piirikontrolli taaskehtestamise mõju isikutele ja kaubaveole, ning pööravad neid meetmeid võttes eriti suurt tähelepanu piirialadele.“</p>

Motivatsioon

Ettepaneku eesmärkide saavutamiseks on oluline, et alternatiivseid meetmeid kaalutaks juba piirikontrolli taaskehtestamise eelnevas etapis, mitte ainult pikendamise etapis.

Tehakse ettepanek artikkel 23a välja jätta ja seetõttu tuleb see jätta välja samuti artiklist 26.

Muudatusettepanek 31

Artikli 1 punkt 11

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>11) Artikkel 27 asendatakse järgmisega:</p> <p>„Artikkel 27</p> <p>Sisepiirikontrolli ajutisest taaskehtestamisest teavitamine ja riskianalüüs</p> <p>1. Liikmesriikide teated sisepiirikontrolli taaskehtestamise või pikendamise kohta sisaldavad järgmist teavet:</p> <p>a) piirikontrolli taaskehtestamise või pikendamise põhjus, sealhulgas kogu üksikasjalik teave selliste sündmuste kohta, mis ohustavad tõsiselt nende avalikku korda või sisejulgeolekut;</p> <p>b) piirikontrolli kavandatava taaskehtestamise või pikendamise ulatus koos täpsustusega, missugusel sisepiirilõigul või missugustel sisepiirilõikudel piirikontroll taaskehtestatakse või seda pikendatakse;</p> <p>c) ametlike piiripunktide nimed;</p> <p>d) piirikontrolli kavandatava taaskehtestamise või pikendamise kuupäev ja kestus;</p>	<p>11) Artikkel 27 asendatakse järgmisega:</p> <p>„Artikkel 27</p> <p>Sisepiirikontrolli ajutisest taaskehtestamisest teavitamine ja riskianalüüs</p> <p>1. Liikmesriikide teated sisepiirikontrolli taaskehtestamise või pikendamise kohta sisaldavad järgmist teavet:</p> <p>a) piirikontrolli taaskehtestamise või pikendamise põhjus, sealhulgas kogu üksikasjalik teave selliste sündmuste kohta, mis ohustavad tõsiselt nende avalikku korda või sisejulgeolekut, ning põhjus, miks alternatiivne meede ei osutunud asjakohaseks;</p> <p>b) piirikontrolli kavandatava taaskehtestamise või pikendamise ulatus koos täpsustusega, missugusel sisepiirilõigul või missugustel sisepiirilõikudel piirikontroll taaskehtestatakse või seda pikendatakse;</p> <p>c) ametlike piiripunktide nimed;</p> <p>d) piirikontrolli kavandatava taaskehtestamise või pikendamise kuupäev ja kestus;</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>e) vajalikkuse ja proportsionaalsusega seotud kaalutlused, millele on osutatud artikli 26 lõikes 1, ning pikendamise korral kaalutlused, millele on osutatud artikli 26 lõikes 2;</p>	<p>e) vajalikkuse ja proportsionaalsusega seotud kaalutlused, millele on osutatud artikli 26 lõikes 1, ning pikendamise korral kaalutlused, millele on osutatud artikli 26 lõikes 2;</p>
<p>f) asjakohasel juhul meetmed, mida peavad võtma teised liikmesriigid.</p>	<p>f) asjakohasel juhul meetmed, mida peavad võtma teised liikmesriigid.</p>
<p>Teate võivad ühiselt esitada kaks või enam liikmesriiki.</p>	<p>Teate võivad ühiselt esitada kaks või enam liikmesriiki.</p>
<p>Teate esitamisel järgitakse vormi, mille komisjon kehtestab rakendusaktiga ja mis tehakse internetis kättesaadavaks. Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 38 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.“</p>	<p>Teate esitamisel järgitakse vormi, mille komisjon kehtestab rakendusaktiga ja mis tehakse internetis kättesaadavaks. Vorm peaks sisaldama artikli 39 lõike 1 punkti h kohaselt piirialadena käsitatavate kohalike halduspiirkondade asjaomas(t)e asutus(t)e seisukohta. Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 38 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.</p>
<p>2. Juhul kui kooskõlas artikli 25a lõikega 4 on piirikontrolli rakendatud kuus kuud, peab iga järgnev teade piirikontrolli pikendamise kohta sisaldama riskianalüüsi. Riskianalüüsis tuleb kirjeldada tuvastatud tõsise ohu ulatust ja eeldatavat arengut, eelkõige seda, kui kaua tuvastatud tõsine oht eeldatavasti püsib ja milliseid sisepiirilõike see tõenäoliselt mõjutab, ning esitada teave koordineerimis-meetmete kohta, mida võetakse koos teiste liikmesriikidega, keda sellised meetmed mõjutavad või võivad mõjutada.</p>	<p>2. Juhul kui kooskõlas artikli 25a lõikega 4 on piirikontrolli rakendatud kuus kuud, peab iga järgnev teade piirikontrolli pikendamise kohta sisaldama riskianalüüsi. Riskianalüüsis tuleb kirjeldada tuvastatud tõsise ohu ulatust ja eeldatavat arengut, eelkõige seda, kui kaua tuvastatud tõsine oht eeldatavasti püsib ja milliseid sisepiirilõike see tõenäoliselt mõjutab, ning esitada teave koordineerimis-meetmete kohta, mida võetakse koos teiste liikmesriikidega ja piirialadega, keda sellised meetmed mõjutavad või võivad mõjutada.</p>
<p>3. Kui piirikontroll taaskehtestatakse või seda pikendatakse artikli 25 lõike 1 punktis b osutatud tiheda ebaseadusliku liikumise tõttu, tuleb riskianalüüsis esitada ka teave sellise ebaseadusliku liikumise ulatuse ja suundumuste kohta, sealhulgas kogu teave, mis on saadud asjaomastelt ELi asutustelt kooskõlas nende vastavate volitustega, samuti asjakohastest infosüsteemidest saadud andmete analüüs.</p>	<p>3. Kui piirikontroll taaskehtestatakse või seda pikendatakse artikli 25 lõike 1 punktis b osutatud tiheda ebaseadusliku liikumise tõttu, tuleb riskianalüüsis esitada ka teave sellise ebaseadusliku liikumise ulatuse ja suundumuste kohta, sealhulgas kogu teave, mis on saadud asjaomastelt ELi asutustelt kooskõlas nende vastavate volitustega, samuti asjakohastest infosüsteemidest saadud andmete analüüs.</p>
<p>4. Asjaomane liikmesriik esitab komisjoni taotluse korral lisateavet, sealhulgas teavet koordineerimis-meetmete kohta, mida võetakse koos liikmesriikidega, keda sisepiirikontrolli kavandatav pikendamine mõjutab, ning lisateavet, mida on vaja artiklites 23 ja 23a osutatud meetmete võimaliku rakendamise hindamiseks.</p>	<p>4. Asjaomane liikmesriik esitab komisjoni taotluse korral lisateavet, sealhulgas teavet koordineerimis-meetmete kohta, mida võetakse koos liikmesriikidega, keda sisepiirikontrolli kavandatav pikendamine mõjutab, ning lisateavet, mida on vaja artiklites 23 ja 23a osutatud meetmete võimaliku rakendamise hindamiseks.</p>
<p>5. Lõike 1 või 2 kohase teate esitamisel võib liikmesriik vajaduse korral ja siseriiklike õigusaktide alusel otsustada osa teabest salastada.</p>	<p>5. Lõike 1 või 2 kohase teate esitamisel võib liikmesriik vajaduse korral ja siseriiklike õigusaktide alusel otsustada osa teabest salastada.</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Teabe salastamine ei välista teiste, sisepiirikontrolli ajutisest taaskestamisest mõjutatud liikmesriikide juurdepääsu teabele asjakohaste ja turvaliste politseikoostöö kanalite kaudu.“	Teabe salastamine ei välista teiste, sisepiirikontrolli ajutisest taaskestamisest mõjutatud liikmesriikide juurdepääsu teabele asjakohaste ja turvaliste politseikoostöö kanalite kaudu.“

Motivatsioon

Kooskõla eelmise muudatusettepanekuga.

Muudatusettepanek 32

Artikli 1 punkt 12

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>12) Lisatakse artikkel 27a:</p> <p>„Artikkel 27a</p> <p><i>Liikmesriikidega korraldatavad nõupidamised ja komisjoni arvamus</i></p> <p>1. Pärast artikli 27 lõike 1 alusel esitatud teadete kättesaamist võib komisjon vajaduse korral algatada nõupidamisprotsessi, sealhulgas korraldada kohtumisi sisepiirikontrolli taaskestamist või selle pikendamist kavandava liikmesriigi ja teiste liikmesriikide, eriti sellistest meetmetest vahetult mõjutatud liikmesriikide, ning asjaomaste liidu asutuste vahel.</p> <p>Nõupidamistel käsitletakse eelkõige avalikku korda või sisejulgeolekut ähvardavat tuvastatud ohtu ja piirikontrolli kavandatava taaskestamise asjakohasust, võttes arvesse võimalikke alternatiivseid meetmeid, ning arutatakse viise, kuidas tagada liikmesriikidevahelise vastastikuse koostöö rakendamine taaskestatud piirikontrolli tingimustes.</p> <p>Sisepiirikontrolli taaskestada või pikendada kavatsev liikmesriik võtab nõupidamise tulemusi sisepiirikontrolli tehes täiel määral arvesse.</p> <p>2. Pärast sisepiirikontrolli taaskestamise või pikendamise kohta esitatud teadete saamist võib komisjon või mõni liikmesriik, ilma et see piiraks ELi toimimise lepingu artikli 72 kohaldamist, esitada arvamuse, kui tal on kas teates ja riskianalüüsis sisalduva teabe või lisateabe põhjal kahtlusi sisepiirikontrolli kavandatava taaskestamise või pikendamise vajalikkuse või proportsionaalsuse suhtes.</p>	<p>12) Lisatakse artikkel 27a:</p> <p>„Artikkel 27a</p> <p><i>Liikmesriikidega korraldatavad nõupidamised ja komisjoni arvamus</i></p> <p>1. Pärast artikli 27 lõike 1 alusel esitatud teadete kättesaamist algatab komisjon vajaduse korral nõupidamisprotsessi, sealhulgas korraldada kohtumisi sisepiirikontrolli taaskestamist või selle pikendamist kavandava liikmesriigi ja teiste liikmesriikide, eriti sellistest meetmetest vahetult mõjutatud liikmesriikide, Euroopa Parlamendi ja Euroopa Regioonide Komitee ning asjaomaste liidu asutuste vahel.</p> <p>Nõupidamistel käsitletakse eelkõige avalikku korda või sisejulgeolekut ähvardavat tuvastatud ohtu ja piirikontrolli kavandatava taaskestamise asjakohasust, võttes arvesse võimalikke alternatiivseid meetmeid, ning arutatakse viise, kuidas tagada liikmesriikidevahelise vastastikuse koostöö rakendamine taaskestatud piirikontrolli tingimustes.</p> <p>Sisepiirikontrolli taaskestada või pikendada kavatsev liikmesriik võtab nõupidamise tulemusi sisepiirikontrolli tehes täiel määral arvesse.</p> <p>2. Pärast sisepiirikontrolli taaskestamise või pikendamise kohta esitatud teadete saamist võib komisjon või mõni liikmesriik, ilma et see piiraks ELi toimimise lepingu artikli 72 kohaldamist, esitada arvamuse, kui tal on kas teates ja riskianalüüsis sisalduva teabe või lisateabe põhjal kahtlusi sisepiirikontrolli kavandatava taaskestamise või pikendamise vajalikkuse või proportsionaalsuse suhtes.</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>3. Pärast seda, kui komisjon on saanud teate sisepiirikontrolli pikendamise kohta vastavalt artikli 25a lõikele 4, esitab ta juhul, kui piirikontrolli pikendamisega kaasneb pidev sisepiirikontroll kestusega kokku 18 kuud, oma arvamuse sisepiirikontrolli vajalikkuse ja proportsionaalsuse kohta.</p> <p>4. Lõikes 2 või 3 osutatud arvamuse esitamise korral võib komisjon algatada nõupidamisprotsessi, et arutada seda arvamust liikmesriikidega. Komisjon algatab sellise protsessi juhul, kui tema või mõni liikmesriik esitab arvamuse, milles on väljendatud kahtlust taaskehtestatud sisepiirikontrolli vajalikkuse või proportsionaalsuse suhtes.</p> <p>5. Kui liikmesriik leiab, et valitseb erandlik olukord, mis õigustab sisepiirikontrolli jätkamise vajadust kauem kui artikli 25 lõikes 5 osutatud maksimaalse ajavahemiku jooksul, teatab ta sellest komisjonile kooskõlas artikli 27 lõikega 2. Liikmesriigi uues teates tuleb põhjendada jätkuvat ohtu avalikule korrale või sisejulgeolekule, võttes arvesse komisjoni arvamust, mis on esitatud vastavalt lõikele 3. Komisjon esitab järelarvamuse.“</p>	<p>3. Pärast seda, kui komisjon on saanud teate sisepiirikontrolli pikendamise kohta vastavalt artikli 25a lõikele 4, esitab ta juhul, kui piirikontrolli pikendamisega kaasneb pidev sisepiirikontroll kestusega kokku 12 kuud, oma arvamuse sisepiirikontrolli vajalikkuse ja proportsionaalsuse kohta. Arvamuses tuleks võtta arvesse ka artikli 39 lõike 1 punkti h kohases teates piirialadena käsitatavate kohalike halduspiirkondade asjaomas(t)e asutus(t)e seisukohta.</p> <p>4. Lõikes 2 või 3 osutatud arvamuse esitamise korral komisjon algatab nõupidamisprotsessi, et arutada seda arvamust liikmesriikidega. Komisjon algatab sellise protsessi juhul, kui tema või mõni liikmesriik esitab arvamuse, milles on väljendatud kahtlust taaskehtestatud sisepiirikontrolli vajalikkuse või proportsionaalsuse suhtes.</p> <p>5. Kui liikmesriik leiab, et valitseb erandlik olukord, mis õigustab sisepiirikontrolli jätkamise vajadust kauem kui artikli 25a lõikes 5 osutatud maksimaalse ajavahemiku jooksul, teatab ta sellest komisjonile kooskõlas artikli 27 lõikega 2. Liikmesriigi uues teates tuleb põhjendada jätkuvat ohtu avalikule korrale või sisejulgeolekule, võttes arvesse komisjoni arvamust, mis on esitatud vastavalt lõikele 3. Komisjon esitab järelarvamuse.“</p>

Motivatsioon

On oluline, et Euroopa Komisjon hindaks kiiresti sisepiirikontrolli pikendamise vajadust ja proportsionaalsust ja et tema soovitusel lähtutaks artikli 39 lõike 1 punkti h kohaselt piirialadena käsitatavate kohalike halduspiirkondade asjaomas(t) e asutus(t)e seisukohast. Selles protsessis tuleks pidada nõu Euroopa Parlamendi ja Euroopa Regionide Komiteega. Lisaks sisaldub viide sisepiirikontrolli pikendamisel artikli 25a lõikes 5 ja seda tuleb parandada.

Muudatusettepanek 33

Artikli 1 punkt 13

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>13) Artikkel 28 asendatakse järgmisega:</p> <p>„Artikkel 28</p> <p>Erimehhanism juhuks, kui tõsine oht avalikule korrale või sisejulgeolekule seab ohtu sisepiirikontrollita ala üldise toimimise</p>	<p>13) Artikkel 28 asendatakse järgmisega:</p> <p>„Artikkel 28</p> <p>Erimehhanism juhuks, kui tõsine oht avalikule korrale või sisejulgeolekule seab ohtu sisepiirikontrollita ala üldise toimimise</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>1. Kui komisjon teeb kindlaks, et üks ja sama tõsine oht avalikule korrale või sisejulgeolekule mõjutab enamikku liikmesriike ja seega on ohus sisepiirikontrollita ala üldine toimimine, võib ta teha nõukogule ettepaneku võtta vastu rakendusotsus, millega lubatakse liikmesriikidel taaskehtestada piirikontroll, kui artiklites 23 ja 23a osutatud meetmed ei ole ohu kõrvaldamiseks piisavad.</p> <p>2. Otsus hõlmab kuni kuuekuulist ajavahemikku, ja kui oht püsib, võib seda komisjoni ettepaneku põhjal pikendada veel kuni kuueks kuuks, võttes arvesse lõikes 5 osutatud läbivaatamist.</p> <p>3. Kui liikmesriigid taaskehtestavad piirikontrolli või pikendavad seda lõikes 1 osutatud ohu tõttu, põhineb see kontroll nõukogu otsuse jõustumisest alates nimetatud otsusel.</p> <p>4. Lõikes 1 osutatud nõukogu otsuses viidatakse ka asjakohastele leevendusmeetmetele, mis kehtestatakse riiklikul ja liidu tasandil, et minimeerida piirikontrolli taaskehtestamisest tulenevat mõju.</p> <p>5. Komisjon vaatab tuvastatud ohu arengu ja lõikes 1 osutatud nõukogu otsuse kohaselt võetud meetmete mõju läbi, et hinnata, kas need meetmed on endiselt põhjendatud.</p> <p>6. Liikmesriigid teavitavad lõikes 1 osutatud nõukogu otsuse alusel taaskehtestatud sisepiirikontrollist viivitamata komisjoni ja teisi liikmesriike.</p> <p>7. Komisjon võib esitada soovitusi, milles viidatakse artiklites 23 ja 23a osutatud muudele meetmetele, mis võiksid sisepiirikontrolli täiendada või lõikes 1 osutatud avalikku korda või sisejulgeolekut ähvardava tuvastatud ohu kõrvaldamiseks paremini sobida.“</p>	<p>1. Kui komisjon teeb kindlaks, et üks ja sama tõsine oht avalikule korrale või sisejulgeolekule mõjutab enamikku liikmesriike ja seega on ohus sisepiirikontrollita ala üldine toimimine, võib ta teha nõukogule ettepaneku võtta vastu rakendusotsus, millega lubatakse liikmesriikidel taaskehtestada piirikontroll, kui artiklis 23 osutatud meetmed ei ole ohu kõrvaldamiseks piisavad.</p> <p>2. Otsus hõlmab kuni kuuekuulist ajavahemikku ja seda võib komisjoni ettepaneku põhjal pikendada, kui oht püsib, veel kuni kuueks kuuks ja kokku 24 kuuks, võttes arvesse lõikes 5 osutatud läbivaatamist.</p> <p>3. Kui liikmesriigid taaskehtestavad piirikontrolli või pikendavad seda lõikes 1 osutatud ohu tõttu, põhineb see kontroll nõukogu otsuse jõustumisest alates nimetatud otsusel.</p> <p>4. Lõikes 1 osutatud nõukogu otsuses viidatakse ka asjakohastele leevendusmeetmetele, mis kehtestatakse riiklikul ja liidu tasandil, et minimeerida piirikontrolli taaskehtestamisest tulenevat mõju.</p> <p>5. Komisjon vaatab tuvastatud ohu arengu ja lõikes 1 osutatud nõukogu otsuse kohaselt võetud meetmete mõju läbi, et hinnata, kas need meetmed on endiselt põhjendatud.</p> <p>6. Liikmesriigid teavitavad lõikes 1 osutatud nõukogu otsuse alusel taaskehtestatud sisepiirikontrollist viivitamata komisjoni ja teisi liikmesriike.</p> <p>7. Komisjon võib esitada soovitusi, milles viidatakse artiklis 23 osutatud muudele meetmetele, mis võiksid sisepiirikontrolli täiendada või lõikes 1 osutatud avalikku korda või sisejulgeolekut ähvardava tuvastatud ohu kõrvaldamiseks paremini sobida. Soovitus tuleks võtta arvesse ka artikli 39 lõike 1 punkti h kohaselt piirialadena käsitatavate kohalike halduspiirkondade asjaomas(t)e asutus(t)e seisukohta.“</p>

Motivatsioon

Selleks et tagada piirialade kohalike ja piirkondlike omavalitsuste seisukohtade arvessevõtmine ja ettepaneku sätete järgimine, peaks aruande ühtne vorm sisaldama osa, milles käsitletakse artikli 39 lõike 1 punkti h kohaselt piirialadena käsitatavate kohalike halduspiirkondade reguleeriva(te) asutus(t)e seisukohta. Lisaks on kindlaksmääratud ülempiir vajalik, et vältida peaaegu püsivat sisepiirikontrolli.

Muudatusettepanek 34

Artikli 1 punkt 14

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>14) Artiklit 31 muudetakse järgmiselt:</p> <p>a) artiklist 31 saab lõige 1;</p> <p>b) lisatakse lõige 2:</p> <p>„2. Liikmesriik, kes teavitab kooskõlas artikli 27 lõikega 1 komisjoni ja teisi liikmesriike piirikontrolli taaskehtestamisest, edastab samal ajal Euroopa Parlamendile ja nõukogule järgmise teabe:</p> <p>a) üksikasjad sisepiiride kohta, kus piirikontroll taaskehtestatakse;</p> <p>b) kavandatava taaskehtestamise põhjused;</p> <p>c) ametlike piiripunktide nimed;</p> <p>d) piirikontrolli kavandatava taaskehtestamise kuupäev ja kestus;</p> <p>e) asjakohasel juhul meetmed, mida peab võtma teine liikmesriik.</p> <p>3. Liikmesriigid võivad esitatava teabe artikli 27 lõike 4 kohaselt salastada.</p> <p>Avaliku julgeolekuga seotud põhjendatud juhtudel ei ole liikmesriigid kohustatud esitama kogu lõikes 2 osutatud teavet.</p> <p>Teabe salastamine ei takista komisjoni avaldamast seda Euroopa Parlamendile. Käesoleva artikli alusel Euroopa Parlamendile edastatud teabe ja dokumentide edasisaatmisel ja käitlemisel tuleb järgida Euroopa Parlamendi ja komisjoni vahel kohaldatavaid salastatud teabe edastamise ja käitlemise eeskirju.“</p>	<p>14) Artiklit 31 muudetakse järgmiselt:</p> <p>a) artiklist 31 saab lõige 1;</p> <p>b) lisatakse lõige 2:</p> <p>„2. Liikmesriik, kes teavitab kooskõlas artikli 27 lõikega 1 komisjoni ja teisi liikmesriike piirikontrolli taaskehtestamisest, edastab samal ajal Euroopa Parlamendile ja nõukogule järgmise teabe:</p> <p>a) üksikasjad sisepiiride kohta, kus piirikontroll taaskehtestatakse;</p> <p>b) kavandatava taaskehtestamise põhjused;</p> <p>c) ametlike piiripunktide nimed;</p> <p>d) piirikontrolli kavandatava taaskehtestamise kuupäev ja kestus;</p> <p>e) asjakohasel juhul meetmed, mida peab võtma teine liikmesriik.</p> <p>3. Liikmesriigid võivad esitatava teabe artikli 27 lõike 4 kohaselt salastada.</p> <p>Avaliku julgeolekuga seotud põhjendatud tõsistel ja erandlikel juhtudel ei ole liikmesriigid kohustatud esitama kogu lõikes 2 osutatud teavet.</p> <p>Teabe salastamine ei takista komisjoni avaldamast seda Euroopa Parlamendile. Käesoleva artikli alusel Euroopa Parlamendile edastatud teabe ja dokumentide edasisaatmisel ja käitlemisel tuleb järgida Euroopa Parlamendi ja komisjoni vahel kohaldatavaid salastatud teabe edastamise ja käitlemise eeskirju.“</p>

Motivatsioon

Läbipaistvusest tehtavad erandid peaksid olema väga piiratud ulatusega.

Muudatusettepanek 35

Artikli 1 punkt 15

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>15) Artikkel 33 asendatakse järgmisega:</p> <p>„Artikkel 33</p> <p>Aruanne sisepiirikontrolli taaskehtestamise kohta</p> <p>1. Sisepiirikontrolli teinud liikmesriigid esitavad nelja nädala jooksul pärast sisepiirikontrolli kaotamist Euroopa Parlamendile, nõukogule ja komisjonile aruande sisepiirikontrolli taaskehtestamise ja asjakohasel juhul selle pikendamise kohta.</p> <p>2. Ilma et see piiraks lõike 1 kohaldamist, esitab asjaomane liikmesriik, kes pikendab piirikontrolli vastavalt artikli 25a lõikele 5, selle kohta aruande 12 kuu möödudes, ja seejärel iga 12 kuu tagant, kui piirikontroll erandkorras säilitatakse.</p> <p>3. Aruandes antakse eelkõige ülevaade piirikontrolli vajalikkuse ja artiklis 26 osutatud kriteeriumide täitmise esialgselt ja järelhindamisest, kontrolli toimimisest, praktilisest koostööst naaberliikmesriikidega, kontrolli mõjust isikute liikumisele, eeskätt piirialadel, ning sisepiirikontrolli taaskehtestamise tulemuslikkusest, sealhulgas piirikontrolli taaskehtestamise proportsionaalsuse järelhindamisest.</p> <p>4. Komisjon võtab vastu sellise aruande ühtse vormi ja teeb selle internetis kättesaadavaks.</p> <p>5. Komisjon võib esitada oma arvamuse ühel või mitmel sisepiiril või selle lõikudel piirikontrolli ajutise taaskehtestamise järelhindamise kohta.</p>	<p>15) Artikkel 33 asendatakse järgmisega:</p> <p>„Artikkel 33</p> <p>Aruanded sisepiirikontrolli taaskehtestamise kohta</p> <p>1. Sisepiirikontrolli tegevad liikmesriigid esitavad iga nelja nädala tagant sisepiirikontrolli ajal ja nelja nädala jooksul pärast sisepiirikontrolli kaotamist Euroopa Parlamendile, nõukogule ja komisjonile aruanded sisepiirikontrolli taaskehtestamise ja asjakohasel juhul selle pikendamise kohta.</p> <p>2. Ilma et see piiraks lõike 1 kohaldamist, esitab asjaomane liikmesriik, kes pikendab piirikontrolli vastavalt artikli 25a lõikele 5, selle kohta aruande 12 kuu möödudes, kui piirikontroll erandkorras säilitatakse.</p> <p>3. Aruannetes antakse eelkõige ülevaade piirikontrolli vajalikkuse ja artiklis 26 osutatud kriteeriumide täitmise esialgselt ja järelhindamisest, kontrolli toimimisest, praktilisest koostööst naaberliikmesriikidega, kontrolli mõjust isikute liikumisele, eeskätt piirialadel, ning sisepiirikontrolli taaskehtestamise tulemuslikkusest, sealhulgas piirikontrolli taaskehtestamise proportsionaalsuse jooksvast hindamisest.</p> <p>4. Komisjon võtab vastu selliste aruannete ühtse vormi ja teeb selle internetis kättesaadavaks. Aruanne peab sisaldama osa, milles käsitletakse artikli 39 lõike 1 punkti h kohaselt piirialadena käsitatavate kohalike halduspiirkondade asjaomas(t)e asutus(t)e seisukohta.</p> <p>5. Komisjon esitab oma arvamuse ühel või mitmel sisepiiril või selle lõikudel piirikontrolli ajutise taaskehtestamise jooksva hindamise kohta.</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>6. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule vähemalt kord aastas aruande sisepiirikontrollita ala toimimise kohta (Schengeni olukorda käsitlev aruanne). See aruanne sisaldab loetelu kõigist vaadeldaval aastal tehtud sisepiirikontrolli taaskehtestamise otsustest. Samuti sisaldab see teavet Schengeni alal täheldatud suundumuste kohta, mis on seotud kolmanda riigi kodanike ebaseadusliku liikumisega, võttes arvesse asjaomastelt liidu ametitelt saadud teavet, asjakohastest infosüsteemidest saadud andmeanalüüsi ning hinnangut aruandega hõlmatud ajavahemikul taaskehtestatud piirikontrolli vajalikkuse ja proportsionaalsuse kohta.“</p>	<p>6. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule vähemalt kord aastas aruande sisepiirikontrollita ala toimimise kohta (Schengeni olukorda käsitlev aruanne). See aruanne sisaldab loetelu kõigist vaadeldaval aastal tehtud sisepiirikontrolli taaskehtestamise otsustest. Samuti sisaldab see teavet Schengeni alal täheldatud suundumuste kohta, mis on seotud kolmanda riigi kodanike ebaseadusliku liikumisega, võttes arvesse asjaomastelt liidu ametitelt saadud teavet, asjakohastest infosüsteemidest saadud andmeanalüüsi ning hinnangut aruandega hõlmatud ajavahemikul taaskehtestatud piirikontrolli vajalikkuse ja proportsionaalsuse kohta.“</p>

Motivatsioon

Selleks et tagada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste seisukohtade arvessevõtmine piirialadel ja ettepaneku sätete järgimine, peaks aruande ühtne vorm sisaldama osa, milles käsitletakse artikli 39 lõike 1 punkti h kohaselt piirialadena käsitatavate kohalike halduspiirkondade asjaomas(t)e asutus(t)e seisukohta.

Sisepiiridel taaskehtestatud piirikontrolli vajalikkus ja proportsionaalsus vaadatakse korrapäraselt üle ning komisjon peab seda kontrolli hindama nii kontrolli ajal kui ka pärast seda.

Kuna sisepiirikontrolle tuleks teha üksnes erandlikel asjaoludel ja see peaks olema viimane abinõu, tuleks neid meetmeid algusest peale hoolikalt seirata ja hinnata. Siin välja pakutud neljanädalane ajavahemik on kooskõlas tagantjärele tehtavaks aruandluseks ette nähtud tähtaegadega.

Muudatusettepanek 36

Artikli 1 punkt 19

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>19) Lisatakse uus, XII lisa: „XII LISA A OSA Sisepiiridel kinni peetud isikute üleandmise menetlus [1.–7.] B OSA Sisepiiridel kinni peetud isikute üleandmiseks ette nähtud standardvorm [...]“</p>	

Motivatsioon

Artikli 23a väljajätmise ettepanekut arvestades tuleb välja jätta ka XII lisa.

Muudatusettepanek 37

Artikli 2 lõige 1

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>1. Direktiivi 2008/115/EÜ artikli 6 lõige 3 asendatakse järgmisega:</p> <p><i>„3. Liikmesriigid võivad loobuda tagasisaatmisotsuse väljastamisest nende territooriumil ebaseaduslikult viibiva kolmanda riigi kodaniku suhtes, kui mõni teine liikmesriik võtab kõnealuse kolmanda riigi kodaniku tagasi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/399 (*) artikliga 23a ette nähtud menetluse või kahepoolsete lepingute või kokkulepete kohaselt.</i></p> <p><i>Liikmesriik, kes on asjaomase kolmanda riigi kodaniku vastavalt esimesele lõigule tagasi võtnud, väljastab lõike 1 kohase tagasisaatmisotsuse. Sellistel juhtudel esimeses lõigus sätestatud erandit ei kohaldata.</i></p> <p><i>Liikmesriigid teatavad komisjonile viivitamata kõigist kehtivatest, muudetud või uutest kahepoolsetest lepingutest või kokkulepetest.“</i></p> <p>(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määrus (EL) 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (Schengeni piirieskirjad) (ELT L 77, 23.3.2016, lk 1).</p>	

Motivatsioon

Artikli 23a väljajätmise ettepaneku tulemusena tuleb välja jätta ka direktiivi 2008/115/EÜ artikli 6 lõike 3 kohta esitatud muudatusettepanekud. Põhjenduste 25 ja 26 väljajätmise ettepaneku motivatsioon kehtib ka siin. Lisaks võib ulatuslik tuginemine liikmesriikide kahepoolsetele kokkulepetele, mis on vajalikud selliste üleandmistele rakendamiseks, kahjustada Euroopa solidaarsust. Kooskõlas Euroopa Liidu Nõukogu õigustalituse 19. veebruari 2021. aasta arvamusega (6357/21, 19.2.2021), milles selgitatakse üksikasjalikult Schengeni ja Dublini õigustiku erinevust seoses uue rände- ja varjupaigaleppe kohaste ettepanekutega, võiks tagasisaatmisega seotud sätted uuesti lisada tagasisaatmisdirektiivi uuesti sõnastamise ettepanekusse (komisjoni 2018. aastal esitatud ettepanek, mis on praegu ikka veel nõukogus arutlusel). Teise võimalusena võiksid sellised sätted olla osa tagasisaatmisdirektiivi muutmise ettepanekust. Tagasisaatmisdirektiivi muutmise Schengeni muudetud piirieskirjade kaudu ei ole kooskõlas Euroopa Komisjoni kohustusega parandada õigusloomet.

II. POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. väljendab heameelt komisjoni ettepaneku üle muuta Schengeni piirieskirju nii seoses kavandatud ühetaoliselt kohaldatavate meetmetega, mille eesmärk on kaitsta välispiire, kui ka uuesti määratletud kriteeriumide ja menetluslike tagatistega sisepiirikontrolli taasehtestamiseks ja pikendamiseks, eelkõige kuna neis tunnistatakse piiriülese koostöö tähtsust;

2. peab tervitatavaks Euroopa Komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 23. novembril 2021. aastal vastu võetud ühisteatist „Vastus riigi toetusel toimuvale rändajate ärakasutamisele ELi välispiiril“, milles koos uuendatud ELi tegevuskavaga rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise tõkestamiseks (2021–2025) ⁽⁶⁾ käsitletakse esimest korda ärakasutamise nähtust;

⁽⁶⁾ COM(2021) 591 final.

3. nõustub vajadusega parandada Schengeni ala raamistiku toimimist ja sellega, et välispiirikontroll on kõigi liikmesriikide huvides; tunnistab, et ELi välispiiride tõhus kontroll on ELi tervikliku rändepoliitika oluline lahutamatu osa;

4. rõhutab, et praegusel kujul on Schengeni piirieskirjades esitatud ärakasutamise kontseptsiooni kavandatud määratlus liiga lai ja ebaselge, jättes ruumi väärtõlgendamiseks, mis võib viia ebapiisavalt põhjendatud eranditeni rahvusvahelise kaitse ühiste eeskirjadega tagatud miinimumstandarditest. Märgeb samas, et ettepanekule lisatud mõjuhinnaangus „ei käsitleta ebaseadusliku rände ärakasutamist, mis ilmnes suvel Valgevene maismaapiiridel, st pärast käesoleva dokumendiga seotud töö lõpuleviimist“⁽⁷⁾. Sellega kaasnev mõjuhinnaang ei ole seetõttu täielik ega aita piisavalt kaasa viisil, mis tagaks, et tulemuseks olev ettepanek täidab parema õigusloome suuniste kavandatud eesmärki, milleks on „poliitikast saadav täielik kasu minimaalsete kuludega, järgides samal ajal subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtet“⁽⁸⁾;

5. rõhutab, et täiendavad ja ennetavad poliitikameetmed peaksid olema suunatud ka ärakasutatud rändajate päritoluriikidele ja ärakasutamise eest vastutavatele kolmandate riikide valitsustele, et vältida üksnes selliste tegude ohvriks langenud isikute karistamist. Kuigi ärakasutatud rändajate humanitaarvajadused peaksid jääma prioriteediks, peaksid sanktsioonid ja muud piiravad meetmed olema suunatud neile, kes on seotud ärakasutamise režiimi tegevusega, mis hõlbustab liidu välispiiride ebaseaduslikku ületamist, või aitavad sellele tegevusele kaasa, samuti inimõigusi kuritarvitades rändajate ebaseaduslikult üle piiri toimetajate või muul viisil inimkaubandusega seotud isikute vastu;

6. märgeb, et ärakasutamist käsitlev määrus tekitab probleeme seoses ELi lepingu artikli 5 lõikes 4 sätestatud proportsionaalsuse põhimõttega, mille kohaselt ei või liidu meetme sisu ega vorm minna aluslepingute eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale. On oht, et ettepanek võib lubada erandeid ELi ühtsest varjupaigaõigusest ning läheb vajalikust kaugemale, et saavutada ELi välis- ja julgeolekupoliitika eesmärki takistada kolmandal riigil rändajaid ära kasutamast;

7. kutsub Euroopa Komisjoni üles põhjalikult ümber töötama ettepanekut Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse kohta, mis käsitleb rändajate ärakasutamise olukordi rände- ja varjupaigaküsimuste valdkonnas (ärakasutamist käsitlev määrus)⁽⁹⁾ kooskõlas parema õigusloome suunistega ja parema õigusloome põhimõtetega ning vaatama sellele vastavalt läbi oma ettepaneku muudetud Schengeni piirieskirjade kohta, kuna kavandatav ärakasutamist käsitlev määrus on vastuolus ELi lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõttega. Arvestades, et kavandatava ärakasutamist käsitleva määruse tingimuseks on muude ettepanekute vastuvõtmine uue rände- ja varjupaigaleppe raames ning et sellele ei ole lisatud mõjuhinnaangut, hoidub komitee esitamast ühtegi seadusandlikku muudatusettepanekut eespool nimetatud määruse ettepaneku kohta;

8. juhib tähelepanu sellele, et lubades üksikutele liikmesriikidele erandeid ELi varjupaigaõiguse ühetaolisest kohaldamisest, võidakse ärakasutamist käsitlevas määruses õõnestada kavandatava uue rände- ja varjupaigaleppe eesmärki saavutada ühtne, omavahel kooskõlas ja integreeritud Euroopa ühine varjupaigasüsteem, mida on võimalik piisaval määral saavutada üksnes liidu tasandil. Eelkõige on komitee väga skeptiline kavandatud ajutiste meetmete suhtes, kuna need ei vasta ELi põhiõiguste hartaga antud kaitsele, mis tagab kaitse tagasisaatmise eest, tegeliku juurdepääsu seisundi kindlaksmääramise menetlusele, varjupaigaõiguse, õiguse vabadusele, õiguse tõhusale kohtulikule kaitsele ja õiguse väärrikusele;

9. viitab oma arvamusele „Uus rände- ja varjupaigalepe“⁽¹⁰⁾ ja oma vastuseisule piiril toimuvate varjupaigamenetluste tarbetule pikendamisele, mida laiendatakse kavandatava ärakasutamist käsitleva määruse alusel veelgi rohkem koos muude piirangutega, mis muudavad varjupaiga taotlemise õiguse kasutamise veelgi raskemaks;

10. hoiatab seetõttu ulatuslike võimaluste eest kohaldada kiirendatud piirimenetlust, võtmata arvesse muid isiklike asjaolusid peale konkreetsete terviseküsimuste; hoiatab sellega seoses liikmesriikidele varjupaigataotluse registreerimiseks ja oma territooriumile sisenemiseks antud liiga pika perioodi eest, mis toob tõenäoliselt kaasa ulatusliku vabaduse võtmise, mis kujutab endast ebaseaduslikku de facto kinnipidamist välispiiridel;

⁽⁷⁾ SWD(2021) 463 final.

⁽⁸⁾ SWD(2021) 305 final.

⁽⁹⁾ COM(2021) 890 final.

⁽¹⁰⁾ COR-2020-04843.

11. peab samuti kahetsusväärseks asjaolu, et kaebuste automaatse peatava toime keelamine erakorralises rände- ja varjupaigahalduse menetluses ning vastuvõtunõuete alandamine minimaalsele tasemele, mida ettepanekus ei ole täpsemalt määratletud, võib ohustada varjupaigataotlejate konkreetsete vajaduste täitmist;

12. rõhutab asjaolu, et ettepaneku suhtes võtta vastu nõukogu otsus ajutiste erakorraliste meetmete kohta Läti, Leedu ja Poola toetamiseks, mida kavandatakse ärakasutamist käsitlevat määrust kajastab, ei ole samuti nõukogu läbirääkimistel edusamme tehtud; märgib, et praeguses õigusraamistikus on liikmesriikidele juba tagatud paindlikkus tulla toime muutuvate sündmustega oma piiril;

13. juhib tähelepanu sellele, et Venemaa Föderatsiooni sissetung Ukrainasse 2022. aasta veebruaris ning sellele järgnenud ukrainlaste ja riigi teiste elanike väljaränne on näidanud ELi välispiiride tõhusa ja humaanse haldamise olulisust. Poola, Rumeenia, Slovakkia ja Ungari seisavad silmitsi tõsise probleemiga, mis ühelt poolt on seotud julgeoleku tagamisega piiril ja teiselt poolt sadade tuhandete Ukrainast põgenevate inimeste rändega, kes otsivad varjupaika ELi liikmesriikides. Relvakonflikt Ukrainas tõi esile ka ELi- sisese ja EL-i välise piiriülese koostöö suure tähtsuse, eelkõige humanitaarabi andmise kontekstis;

14. avaldab liikmesriikidele tunnustust üksmeele ja ajutise kaitse direktiivi aktiveerimise eest kõigi Ukraina pagulaste huvides, kaldumata kõrvale varjupaigaõiguse normidest, mis juhtuks siis, kui ärakasutamist käsitlevat määrust kohaldatakse; rõhutab, et olukorra keerukus nõuab kooskõlastatud lähenemisviisi, milles austatakse inimõigusi ja varjupaigaõigust ning mis põhineb solidaarsusel ja vastutuse õiglasel jagamisel kõige enam mõjutatud liikmesriikide ja piirkondade vahel; on uhke, et nii valitsused kui ka kodanikud on praegusele olukorrale reageerinud solidaarselt;

15. nõustub, et sisepiirikontroll peaks alati olema viimane abinõu, ning rõhutab asjaolu, et sisepiirikontrolli ajutine taaskehtestamine seab tõsiselt ohtu naaberpiirkondade koostöö ja avaldab tõsist mõju piirkondade majandusele;

16. rõhutab, et piiriülene koostöö on Euroopa integratsiooniprojekti keskmes ja üks Euroopa Liidu suurimaid saavutusi. Inimesed kogevad Euroopa integratsioonist tulenevat tegelikku kasu just piiridel. Piiriülene koostöö soodustab kontakte kõnealuste piirkondade elanike vahel, stimuleerib arengut ja parandab otseselt kohalike kogukondade elukvaliteeti;

17. juhib tähelepanu sellele, et COVID-19 pandeemia on olnud viimaste aastakümnete piiriülese koostöö üks suurimaid tagasilööke, kuid juba enne pandeemiat seisid paljud piirialad silmitsi mitmesuguste ainulaadsete piirkondlike takistustega, nagu piiriülene transport ja ühenduvus ning inimesi ja ettevõtjaid kimbutavad bürokraatlikud tõkked, mis on nende territooriumil suurimateks takistusteks;

18. väljendab heameelt kinnituse üle, et sisepiirikontrolli puudumine ei mõjuta politseikohustuste täitmist või muud avaliku võimu teostamist pädevate asutuste poolt, niivõrd kui selliste kohustuste täitmisel ei ole piirikontrolliga samaväärset toimet;

19. väljendab heameelt sisepiirikontrolli ajutise taaskehtestamise ja pikendamise rangemate kriteeriumide üle ning eelkõige nõude üle võtta arvesse nende tõenäolist mõju piirialade toimimisele, pidades silmas nendevahelisi tugevaid sotsiaalseid ja majanduslikke sidemeid;

20. on siiski seisukohal, et alternatiivsete meetmete kasutamine peaks sisalduma ka piirikontrolli taaskehtestamise kriteeriumides, mitte ainult nende pikendamise kriteeriumides;

21. soovib, et sisepiirikontroll peaks rangelt piirduma kokku kuni 24 kuuga;

22. soovib, et liikmesriigi teade sisepiirikontrolli ajutise taaskehtestamise kohta sisaldaks põhjused, miks alternatiivsed meetmed ei ole asjakohased, ja artikli 39 lõike 1 punkti h kohaselt piirialadena käsitatavate kohalike halduspiirkondade asjaomas(t)e asutus(t)e seisukohta;

23. väljendab heameelt selle üle, et piirikontrolli taaskehtestamise või pikendamisega peavad kaasnema leevendusmeetmed, pöörates erilist tähelepanu piirialadele. See peaks põhinema artikli 39 lõike 1 punkti h kohaselt piirialadena käsitatavate kohalike halduspiirkondade asjaomas(t)e asutus(t)ega nõupidamistel;
24. peab tervitatavaks viiteid „pädevatele asutustele“ kui piirkondliku ja kohaliku tasandi haldusüksuste avaliku võimu tunnustamist;
25. nõuab, et enne kui Euroopa Komisjon teeb ettepaneku delegeeritud õigusaktide vastuvõtmiseks uue Schengeni raamistiku alusel, peaks ta põhjalikult nõu asjaomaste osalejatega, sealhulgas kohalikul ja piirkondlikul tasandil;
26. hoiatab piirikontrolli meelevaldse kasutamise eest, mis sisuliselt kujutaks endast sisepiirikontrolli;
27. nõustub, et Euroopa Liidu lepingu artikli 5 lõike 3 alusel kohaldatakse subsidiaarsuse põhimõtet ja et liit võtab meetmeid – Schengeni ala terviklikkus ja vajadus tagada ühtsed tingimused vaba liikumise õiguse kasutamiseks – siis, kui liikmesriigid ei suuda riigi, piirkonna või kohalikul tasandil piisavalt saavutada kavandatava meetme eesmärke, kuid kavandatud meetme ulatuse või toime tõttu saab neid paremini saavutada liidu tasandil;
28. nõustub, et ebaseaduslikke rändevooget ei tohiks iseenesest pidada ohuks avalikule korrale või sisejulgeolekule, ent need võivad nõuda lisameetmeid, mis tagavad Schengeni ala toimimise;
29. ei nõustu siiski sellega, et olukorda, mida iseloomustab kolmandate riikide kodanike ulatuslik ebaseaduslik liikumine liikmesriikide vahel, peaks liikmesriik kasutama sisepiirikontrolli taaskehtestamise või pikendamise võimaliku õigustusena, kuna see on vastuolus ettepaneku eesmärgiga ja subsidiaarsuse põhimõtte nõuetekohase kohaldamisega. Arvestades et selline olukord viitab liikmesriikidevahelisele liikumisele, tuleb subsidiaarsuse põhimõtte järgimiseks käsitleda seda liidu tasandil, nagu on ette pandud artiklis 28;
30. soovib, et piirikontrolli taaskehtestamine olukorras, mida iseloomustab kolmandate riikide kodanike ulatuslik ebaseaduslik liikumine liikmesriikide vahel, peaks kuuluma üksnes artiklis 28 kavandatud erimehhanismi alla ja selle suhtes tuleb võtta vastu nõukogu rakendusotsus;
31. soovib alustada järelevalvet ja aruandlust juba sisepiirikontrolli ajal ning mitte piirduda tagantjärele tehtava analüüsi ja aruandlusega;
32. väljendab heameelt artiklis 27a sätestatud nõupidamisprotsessi üle ja palub, et artikli 39 lõike 1 punkti h kohaselt piirialadena käsitatavate kohalike halduspiirkondade asjaomased asutused saaksid liikmesriikide teadetesse lisada otseselt nende haldusüksust puudutavaid tähelepanekuid;
33. on veendunud, et riskihindamine, mille liikmesriik esitab piirikontrolli pikendamise korral, peaks hõlmama artikli 39 lõike 1 punkti h kohaselt piirialadena käsitatavate kohalike halduspiirkondade asjaomaste asutustega peetud nõupidamiste tulemusi;
34. palub komisjonil tugineda oma arvamuses piirikontrolli vajalikkuse ja proportsionaalsuse kohta ka artikli 39 lõike 1 punkti h kohaselt piirialadena käsitatavate kohalike halduspiirkondade asjaomaste asutustega peetud nõupidamistele;
35. palub komisjonilt samuti, et kui ta esitab soovitusel artiklis 23 osutatud muude meetmete kohta, mis võiksid täiendada sisepiirikontrolli või olla sobivamad avalikku korda või sisejulgeolekut ähvardava tuvastatud ohu kõrvaldamiseks, tugineda oma soovitusel ka artikli 39 lõike 1 punkti h kohaselt piirialadena käsitatavate kohalike halduspiirkondade asjaomaste asutustega peetud nõupidamistele;

36. nõuab, et piirialade seisukohtade arvessevõtmise tagamiseks kõigis etappides tuleb tagantjärele tehtavat analüüsi sisaldavasse aruandesse, mille liikmesriigid esitavad Euroopa Parlamendile, nõukogule ja komisjonile, lisada artikli 39 lõike 1 punkti h kohaselt piirialadena käsitatavate kohalike halduspiirkondade asjaomaste asutuste seisukohad;

37. toetab Schengeni ala kavandatavat laienemist Horvaatiasse alates 1. jaanuarist 2023. Lisaks kutsub komitee üles laiendama Schengeni ala Bulgaariasse ja Rumeeniasse, tingimusel et nad rakendavad tõhusalt Schengeni *acquis*'d. Komitee jagab sellega seoses Euroopa Komisjoni teatises „Täielikult toimiva ja vastupidava Schengeni ala loomise strateegia“ väljendatud veendumust, et „kui need kolm riiki ühinevad Schengeni alaga täielikult, suurendab see julgeolekut ELis tervikuna, kuna need riigid saavad siis täielikult kasutada olemasolevaid vahendeid ja [...] nende ühinemine on lõpuks otsustava tähtsusega Schengeni ala vastu vastastikuse usalduse tugevdamises“⁽¹⁾.

Brüssel, 12. oktoober 2022

Euroopa Regioonide Komitee
president

Vasco ALVES CORDEIRO

⁽¹⁾ COM(2021) 277 final.

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Tööstusheidete direktiiv“

(2022/C 498/16)

Raportöör:	Jean-Noël VERFAILLIE (FR/RE), Marly vallavanem
Viitedokumendid:	Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta direktiivi 2010/75/EL tööstusheidete kohta (saastuse kompleksne vältimine ja kontroll) ning nõukogu 26. aprilli 1999. aasta direktiivi 1999/31/EÜ prügilate kohta COM(2022) 156 Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus tööstuskäitiste keskkonnaandmete esitamise ja tööstusheite portaali loomise kohta COM(2022) 157

I. MUUDATUSETTEPANEKUTE SOOVITUSED

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta direktiivi 2010/75/EL tööstusheidete kohta (saastuse kompleksne vältimine ja kontroll) ning nõukogu 26. aprilli 1999. aasta direktiivi 1999/31/EÜ prügilate kohta

COM(2022) 156

Muudatusettepanek 1

Põhjendus 16

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
(16) Direktiivi 2010/75/EL panust liidu ressursi- ja energiatõhususse ning ringmajandusse tuleks tõhustada, võttes arvesse energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtet kui liidu energiapoliitika juhtpõhimõtet. Seepärast tuleks lubades võimaluse korral kehtestada kohustuslikud keskkonnatoime piirnormid tarbimise ja ressursitõhususe tasemetele, sealhulgas vee, energia ja ringlussevõetud materjalide kasutamisele, tuginedes parima võimaliku tehnikaga seotud keskkonnatoime tasemetele, mis on sätestatud PVT-järeldusi käsitlevates otsustes.	(16) Direktiivi 2010/75/EL panust liidu ressursi- ja energiatõhususse ning ringmajandusse tuleks tõhustada, võttes arvesse energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtet kui liidu energiapoliitika juhtpõhimõtet. Seepärast võib pädev asutus võimaluse korral kehtestada kohustuslikud keskkonnatoime piirnormid tarbimise ja ressursitõhususe tasemetele, sealhulgas vee, energia ja ringlussevõetud materjalide kasutamisele, tuginedes parima võimaliku tehnikaga seotud keskkonnatoime tasemetele, mis on sätestatud PVT-järeldusi käsitlevates otsustes.

Motivatsioon

Tehniline muudatusettepanek, et viia põhjendus kooskõlla asjakohasesse artiklisse kavandatud muudatustega.

Muudatusettepanek 2

Põhjendus 25

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(25) Selleks et saavutada 2050. aastaks rohelise, ringluspõhise ja kliimaneutraalse majandusega seotud liidu eesmärgid, tuleb liidu majandus põhjalikult ümber kujundada. Kooskõlas kaheksanda keskkonnanalase tegevusprogrammiga tuleks seega nõuda, et direktiiviga 2010/75/EL hõlmatud käitiste käitajad lisaksid oma keskkonnajuhtimissüsteemidesse ümberkujundamiskavad. Sellised ümberkujundamiskavad täiendavad ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/34/EL⁽¹⁾ kohaseid äriühingute kestlikkusaruandluse nõudeid, pakkudes vahendeid nende nõuete konkreetseks rakendamiseks käitise tasandil. Esimene prioriteet on I lisa loetletud energiamahukate tegevusalade ümberkujundamine. Seepärast peaksid energiamahukate käitiste käitajad koostama ümberkujundamiskavad 30. juuniks 2030. Muudes I lisa loetletud tegevusvaldkondades tegutsevate käitiste käitajatelt tuleks nõuda, et nad esitaksid ümberkujundamiskavad lubade läbivaatamise ja ajakohastamise osana pärast 1. jaanuari 2030 avaldatud PVT-järeldusi käsitlevate otsuste avaldamise järel. Kuigi ümberkujundamiskavad peaksid jääma käitajate vastutusel koostatavateks soovituslikeks dokumentideks, peaks auditiorganisatsioon, kellega käitajad on sõlminud lepingu oma keskkonnajuhtimissüsteemide osana, kontrollima, kas need sisaldavad minimaalset teavet, mille Euroopa Komisjon peab rakendusaktis sätestama, ning käitajad peaksid ümberkujundamiskavad avalikustama.</p>	<p>(25) Selleks et saavutada 2050. aastaks rohelise, ringluspõhise ja kliimaneutraalse majandusega seotud liidu eesmärgid, tuleb liidu majandus põhjalikult ümber kujundada. Kooskõlas kaheksanda keskkonnanalase tegevusprogrammiga tuleks seega nõuda, et direktiiviga 2010/75/EL hõlmatud käitiste käitajad lisaksid oma keskkonnajuhtimissüsteemidesse ümberkujundamiskavad. Sellised ümberkujundamiskavad täiendavad ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/34/EL⁽¹⁾ kohaseid äriühingute kestlikkusaruandluse nõudeid, pakkudes vahendeid nende nõuete konkreetseks rakendamiseks käitise tasandil. Esimene prioriteet on I lisa loetletud energiamahukate tegevusalade ümberkujundamine. Seepärast peaksid energiamahukate käitiste käitajad koostama esialgsed ümberkujundamiskavad 30. juuniks 2030. Muudes I lisa loetletud tegevusvaldkondades tegutsevate käitiste käitajatelt tuleks nõuda, et nad esitaksid esialgsed ümberkujundamiskavad lubade läbivaatamise ja ajakohastamise osana pärast 1. jaanuari 2030 avaldatud PVT-järeldusi käsitlevate otsuste avaldamise järel.</p> <p>⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/34/EL teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ (ELT L 182, 29.6.2013, lk 19).</p>

Motivatsioon

Tehniline muudatusettepanek, et viia põhjendus kooskõlla asjakohasesse muudatusettepanekusse kavandatud muudatustega.

Muudatusettepanek 3

Artikli 1 punkt 5

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>5) Artiklisse 5 lisatakse lõige 4:</p> <p>„4. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva artikli kohaselt antud load tehakse internetis kättesaadavaks tasuta ja piiramata juurdepääsu üksnes registreeritud kasutajatega. Lisaks tehakse iga loa kokkuvõtte samadel tingimustel üldsusele kättesaadavaks. Kõnealune kokkuvõtte sisaldab vähemalt järgmist:</p> <p>a) ülevaade loa peamistest tingimustest;</p> <p>b) heite piirnormide ja keskkonnatoime piirnormide väärtused;</p> <p>c) kooskõlas artikli 15 lõikega 4 lubatud erandid;</p> <p>d) kohaldatavad PVT-järeldused;</p> <p>e) loa läbivaatamise ja ajakohastamise sätted.</p> <p>Komisjon võtab vastu rakendusakti, et kehtestada teises lõigus osutatud kokkuvõtte vorm. Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 75 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.“</p>	<p>5) Artiklisse 5 lisatakse lõige 4:</p> <p>„4. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva artikli kohaselt antud load tehakse internetis kättesaadavaks tasuta ja piiramata juurdepääsu üksnes registreeritud kasutajatega. Lisaks tehakse iga loa kokkuvõtte samadel tingimustel üldsusele kättesaadavaks. Kõnealune kokkuvõtte sisaldab vähemalt järgmist:</p> <p>a) ülevaade loa peamistest tingimustest;</p> <p>b) heite piirnormide ja keskkonnatoime piirnormide väärtused;</p> <p>c) kooskõlas artikli 15 lõikega 4 lubatud erandid;</p> <p>d) kohaldatavad PVT-järeldused;</p> <p>e) loa läbivaatamise ja ajakohastamise sätted.</p> <p>f) teabenõuete ja kaebuste eest vastutava konkreetse asutuse või organi nimi.</p> <p>Komisjon võtab vastu rakendusakti, et kehtestada teises lõigus osutatud kokkuvõtte vorm. Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 75 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.“</p>

Motivatsioon

Üldsust tuleks teavitada, milline konkreetne tasand vastutab teabenõuete ja kaebuste eest, et vältida kontakte vale organi või asutusega, mis põhjustaks haldusametustele halduskoormust ja raskendaks teabe saamist.

Muudatusettepanek 4

Artikli 1 punkt 12

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>12) Artikkel 15 asendatakse järgmisega:</p> <p>„Artikkel 15</p> <p>Heite piirnormid, keskkonnatoime piirnormid, võrdväärsed parameetrid ja tehnilised meetmed</p>	<p>12) Artikkel 15 asendatakse järgmisega:</p> <p>„Artikkel 15</p> <p>Heite piirnormid, keskkonnatoime piirnormid, võrdväärsed parameetrid ja tehnilised meetmed</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>[—]</p> <p>3a. Pädev asutus kehtestab keskkonnatoime piirnormid, millega tagatakse, et tavapärastel käitamistingimustel ei ületa need parima võimaliku tehnikaga seotud keskkonnatoime tasemeid, nagu on sätestatud artikli 13 lõikes 5 osutatud PVT-järeldusi käsitlevates otsustes.</p> <p>[—]“</p>	<p>[—]</p> <p>3a. Pädev asutus võib kehtestada keskkonnatoime piirnormid, millega tagatakse, et tavapärastel käitamistingimustel ei ületa need parima võimaliku tehnikaga seotud keskkonnatoime tasemeid, nagu on sätestatud artikli 13 lõikes 5 osutatud PVT-järeldusi käsitlevates otsustes.</p> <p>[—]“</p>

Motivatsioon

Siduvate piirnormide kehtestamise kohustus tooks kaasa ebajärjekindlad eeskirjad ja kahjustaks tööstuse ümberkujundamist. See nõue tuleks jätta pädevate asutuste otsustada pärast seda, kui hoolikas hindamine on näidanud, et selline nõue ei too kaasa vastuolusid mujal sätestatud loatingimustega.

Muudatusettepanek 5

Artikli 1 punkt 18a

(Uus punkt)

Direktiivi 2010/75/EL artikli 25 lõige 3	Komitee muudatusettepanek
<p>3. Liikmesriigid määravad kindlaks, mis moodustab küllaldase huvi ja õiguste kahjustamise, kooskõlas eesmärgiga anda asjaomasele üldsusele laialdane juurdepääs õiguskaitsele.</p> <p>Sel eesmärgil käsitatakse lõike 1 punkti a tähenduses piisavana keskkonnakaitset edendavate mis tahes valitsusväliste organisatsioonide huvi, kes vastavad siseriiklike õigusaktide nõuetele.</p> <p>Samuti eeldatakse, et sellistel organisatsioonidel on õigusi, mida saab kahjustada lõike 1 punkti b tähenduses.</p>	<p>18a) Artikli 25 lõige 3 asendatakse järgmisega:</p> <p>3. Liikmesriigid määravad kindlaks, mis moodustab küllaldase huvi ja õiguste kahjustamise, kooskõlas eesmärgiga anda asjaomasele üldsusele laialdane juurdepääs õiguskaitsele.</p> <p>Sel eesmärgil käsitatakse lõike 1 punkti a tähenduses piisavana keskkonnakaitset edendavate mis tahes valitsusväliste organisatsioonide huvi, kes vastavad siseriiklike õigusaktide nõuetele.</p> <p>Sel eesmärgil käsitatakse lõike 1 punkti a kohaldamisel piisavana iga sellise riigi tasandist madalama tasandi ametiasutuse huvi, kelle territooriumi või elanikkonda võidakse negatiivselt mõjutada, samuti siseriikliku õiguse mis tahes nõude täitmist.</p> <p>Samuti eeldatakse, et sellistel organisatsioonidel või asutustel on õigusi, mida saab kahjustada lõike 1 punkti b tähenduses.</p>

Motivatsioon

Komitee toetab üldsuse osalemist ja kohalike omavalitsuste juurdepääsu õigusemõistmisele ning väljendab heameelt selle aspekti läbivaatamiste üle. Samal ajal teeb komitee ettepaneku tagada, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel oleks juurdepääs õigusemõistmisele kõigis liikmesriikides, ning nõuab täielikku ja õigeaegset teavet ning üldsuse osalemist kogu menetluses.

Muudatusettepanek 6

Artikli 1 punkt 22

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>22) Lisatakse artiklid 27a–27d:</p> <p>„[—]</p> <p>Artikkel 27d</p> <p>Üleminek rohelisele, ringluspõhisele ja kliimaneutraalsele tööstusele</p> <p>1. Liikmesriigid nõuavad, et käitaja lisab 30. juuniks 2030 oma artiklis 14a osutatud keskkonnajuhtimissüsteemi ümberkujundamiskava iga käitise kohta, mis tegeleb I lisa punktides 1, 2, 3, 4 ja punkti 6.1 alapunktides a ja b loetletud tegevusaladega. Ümberkujundamiskava sisaldab teavet selle kohta, kuidas käitis oma tegevust 2030.–2050. aastal muudab, et aidata kaasa kestliku, rohelise, ringluspõhise ja kliimaneutraalse majanduse tekkele 2050. aastaks, kasutades lõikes 4 osutatud vormi.</p> <p>Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et 31. detsembriks 2031 hindab auditasutus, kellega käitaja on sõlminud oma keskkonnajuhtimissüsteemi osana lepingu, lõike 1 esimeses lõigus osutatud ümberkujundamiskavade vastavust lõikes 4 osutatud rakendusaktis sätestatud nõuetele.</p> <p>2. Liikmesriigid nõuavad, et osana loa tingimuste läbivaatamisest vastavalt artikli 21 lõikele 3 pärast 1. jaanuari 2030 avaldatud PVT-järeldusi käsitlevate otsuste avaldamise järel lisab käitaja oma artiklis 14a osutatud keskkonnajuhtimissüsteemi ümberkujundamiskava iga käitise kohta, mis tegeleb I lisa loetletud tegevusaladega, mida ei ole lõikes 1 osutatud. Ümberkujundamiskava sisaldab lõikes 4 osutatud vormil teavet selle kohta, kuidas käitis oma tegevust aastatel 2030–2050 ümber kujundab, et aidata kaasa kestliku, rohelise, ringluspõhise ja kliimaneutraalse majanduse tekkele 2050. aastaks.</p> <p>Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et auditasutus, kellega käitaja on sõlminud oma keskkonnajuhtimissüsteemi osana lepingu, hindab lõike 2 esimeses lõigus osutatud ümberkujundamiskavade vastavust lõikes 4 osutatud rakendusaktis sätestatud nõuetele.</p>	<p>22) Lisatakse artiklid 27a–27d:</p> <p>„[—]</p> <p>Artikkel 27d</p> <p>Üleminek rohelisele, ringluspõhisele ja kliimaneutraalsele tööstusele</p> <p>1. Liikmesriigid nõuavad, et osana loa tingimuste läbivaatamisest vastavalt artikli 21 lõikele 3 pärast 1. jaanuari 2030 avaldatud PVT-järeldusi käsitlevate otsuste avaldamise järel lisab käitaja 30. juuniks 2030 esialgse ümberkujundamiskava iga käitise kohta, mis tegeleb I lisa loetletud tegevusaladega. Esialgne ümberkujundamiskava sisaldab teavet selle kohta, kuidas käitis oma tegevust 2030.–2050. aastal muudab, et aidata kaasa kestliku, rohelise, ringluspõhise ja kliimaneutraalse majanduse tekkele 2050. aastaks, kasutades lõikes 4 osutatud vormi.</p> <p>2. Käitaja avalikustab oma esialgse ümberkujundamiskava kokkuvõtte.</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>3. Käitaja avalikustab oma ümberkujundamiskava ning lõigetes 1 ja 2 osutatud hindamise tulemused osana oma keskkonnajuhtimissüsteemi avaldamisest.</p> <p>4. Komisjon võtab 30. juuniks 2028 vastu rakendusakti, millega kehtestatakse ümberkujundamiskavade vorm. Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 75 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.“</p>	<p>3. Komisjon võtab 30. juuniks 2028 vastu rakendusakti, millega kehtestatakse ümberkujundamiskavade vorm. Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 75 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.“</p>

Motivatsioon

Ümberkujundamiskava esialgne olemus tundub asjakohane, kuna taotletavad eesmärgid on tulevikku suunatud ja sõltuvad välismõjudest (nt taastuenergia ja madalenergia süsteemide olemasolu) ning see aitaks vältida keerukaid loamenetlusi.

Muudatusettepanek 7

Artikli 1 punkt 31

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>31) Artikkel 79 asendatakse järgmisega:</p> <p>„Artikkel 79</p>	<p>31) Artikkel 79 asendatakse järgmisega:</p> <p>„Artikkel 79</p>
<p>Karistused</p> <p>1. Ilma et see piiraks liikmesriikide kohustusi, mis tulenevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiivist 2008/99/EÜ keskkonna kaitsmise kohta kriminaalõiguse kaudu, kehtestavad liikmesriigid eeskirjad karistuste kohta, mida kohaldatakse käesoleva direktiivi kohaselt vastu võetud siseriiklike õigusnormide rikkumise korral, ning võtavad kõik vajalikud meetmed, et tagada nende kohaldamine. Kehtestatud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Liikmesriigid teavitavad komisjoni viivitamata nimetatud normidest ja sätetest ning teatavad viivitamata neid norme mõjutavatest hilisematest muudatustest.</p> <p>2. Lõikes 1 osutatud karistused hõlmavad trahve, mis on proportsionaalsed juriidilise isiku käibega või rikkumise toime pannud füüsilise isiku sissetulekuga. Trahvide suurus arvutatakse nii, et oleks tagatud, et rikkumise eest vastutav isik jäetakse tegelikult ilma kõnealusest rikkumisest tulenevast majanduslikust kasust. Korduvate rikkumiste korral suurendatakse järk-järgult trahvide suurust. Juriidilise isiku toime pandud rikkumise korral on selliste trahvide maksimumsumma vähemalt 8 % käitaja aastakäibest asjao-mases liikmesriigis.</p>	<p>Karistused</p> <p>1. Ilma et see piiraks liikmesriikide kohustusi, mis tulenevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiivist 2008/99/EÜ keskkonna kaitsmise kohta kriminaalõiguse kaudu, kehtestavad liikmesriigid eeskirjad karistuste kohta, mida kohaldatakse käesoleva direktiivi kohaselt vastu võetud siseriiklike õigusnormide rikkumise korral, ning võtavad kõik vajalikud meetmed, et tagada nende kohaldamine. Kehtestatud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Liikmesriigid teavitavad komisjoni viivitamata nimetatud normidest ja sätetest ning teatavad viivitamata neid norme mõjutavatest hilisematest muudatustest.</p> <p>2. Lõikes 1 osutatud karistused hõlmavad trahve, mis on proportsionaalsed juriidilise isiku käibega või rikkumise toime pannud füüsilise isiku sissetulekuga. Trahvide suurus arvutatakse nii, et oleks tagatud, et rikkumise eest vastutav isik jäetakse tegelikult ilma kõnealusest rikkumisest tulenevast majanduslikust kasust. Korduvate rikkumiste korral suurendatakse järk-järgult trahvide suurust. Juriidilise isiku toime pandud rikkumise korral on selliste trahvide maksimumsumma vähemalt 8 % käitaja aastakäibest, võttes arvesse emaettevõtjaid ja tütarettevõtjaid.</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>3. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 osutatud karistuste puhul võetakse nõuetekohaselt arvesse järgmist:</p> <p>a) rikkumise laad, raskusaste ja ulatus;</p> <p>b) asjaolu, kas rikkumine oli tahtlik või tulenes hooletusest;</p> <p>c) rikkumisest mõjutatud elanikkond või keskkond, pidades silmas rikkumise mõju inimeste tervise ja keskkonna kaitse kõrge taseme saavutamisele.“</p>	<p>3. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 osutatud karistuste puhul võetakse nõuetekohaselt arvesse järgmist:</p> <p>a) rikkumise laad, raskusaste ja ulatus;</p> <p>b) asjaolu, kas rikkumine oli tahtlik või tulenes hooletusest;</p> <p>c) rikkumisest mõjutatud elanikkond või keskkond, pidades silmas rikkumise mõju inimeste tervise ja keskkonna kaitse kõrge taseme saavutamisele.</p> <p>4. Liikmesriigid peavad tagama, et karistuste määramisel saadud rahalisi vahendeid kasutatakse esmajärjekorras kohalikele omavalitsustele tekitatud kahju korvamiseks või hüvitamiseks.</p> <p>Kui direktiivi kohaldamine toob kaasa majandustegevuse vähendamise või lõpetamise, tuleb karistuse määratlemisel arvesse võtta sotsiaalseid tagajärgi kohalikele omavalitsustele ning liikmesriigid peavad tagama, et karistuste tulemusel saadud vahendeid kasutatakse kohalike omavalitsuste sotsiaalse ja majandusliku kahju hüvitamiseks, pidades selleks nõu kohalike ja piirkondlike omavalitsustega.“</p>

Motivatsioon

Saaste mõju kohalikele omavalitsustele võib põhjustada keskkonna-, tervise-, sotsiaalset ja majanduslikku kahju, mis võib olla äärmiselt problemaatiline, eriti väikestes ja/või vaestes omavalitsustes. Karistuste puhul tuleb seda arvesse võtta.

II. POLIITIKASOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE (RK)

Üldised märkused

1. tuleb meelde oma valmisolekut kiirendada õiglast ja puhast üleminekut kliimanetraalsele ringmajandusele 2050. aastaks, mis toob kasu Euroopa Liidu piirkondadele ega jäta kogu Euroopa Liidus kõrvale ühtegi inimest ega piirkonda; toetab seepärast tööstusheidete direktiivi läbivaatamist. Direktiivi eesmärk ei ole mitte ainult aidata ära hoida ja kontrollida saastust, et paremini kaitsta keskkonda ja inimeste tervist, vaid ka stimuleerida innovatsiooni, premeerida eestvedajaid ja aidata luua võrdsed võimalused ELi turul;
2. on seisukohal, et tööstusheidete direktiiv on tõhus õigusraamistik, mis on juba tõestanud oma tõhusust tööstuse saasteainete heitkoguste vähendamisel ja sobib seega üleminekuks, mida Euroopa tööstus vajab Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärkide saavutamiseks. Komitee rõhutab, et tööstusheidete direktiivi ennetava lähenemisviisi ja heitkogustega kauplemise süsteemi turupõhise lähenemisviisi koostoime võib tuua kaasa olukorra, millest saavad kasu nii käitajad, kliima kui ka keskkond;
3. toetab teaduspõhist lähenemisviisi, eelkõige selleks, et hinnata tööstustegevuse tegelikku mõju üldisele saastele;
4. konstateerib üht ikka veel püsivat puudust, mis seisneb tööstusheidete direktiivi ebajärjekindlas kohaldamises liikmesriikides;
5. juhib tähelepanu tööstusheidete direktiivi kavandatud läbivaatamise kontekstile (energiahind, kiire inflatsioon, tarneahelate häired) ning hoiatab negatiivse mõju eest, mida tööstusheidete direktiivi halvasti kavandatud reform avaldaks Euroopa tööstuse konkurentsivõimele;

6. võtab teadmiseks reservatsioonid, mida õigusaktide hindamise komisjon väljendas tööstusheidete direktiivi läbivaatamise mõjuhinnangut käsitlevas aruandes⁽¹⁾. Eelkõige puudutab see teksti ebaselgust teatava mõju osas, mida läbivaatamine avaldab tööstuse konkurentsivõimele (ohud, mis tulenevad ümberpaigutamisest ja asendustoodetest sellistest kolmandatest riikidest, kes ei rakenda sama rangeid eeskirju eelkõige uute tegevusalade puhul), samuti seda, milline mõju on maapiirkondade kariloomade ja tarbijahindade hõlmamisel;

7. kutsub kaasseadusandjaid üles aitama kaasa tööstusheidete direktiivi järjepidevamale rakendamisele ning võtma ELi kaubanduspoliitika raames arvesse ülemineku kulusid ja raskusi, et vältida kolmandate riikide ebaausat konkurentsi;

8. tuletab sellega seoses meelde, et tööstusobjektid, mille suhtes kohaldatakse tööstusheidete direktiivi, on suures osas hõlmatud ka CO₂ heite vähendamise eeskirjade ja süsteemidega; nõuab, et tööstusheidete direktiiv ei sekkuks nendes tööstuses juba toimivatesse ja eriti tõhusatesse jõustamisvahenditesse, et vältida vastuolusid ja edendada CO₂ heite vähendamise jõupingutusi kõige kulutõhusamal viisil;

Tagada tööstusheidete direktiivi tõhusus

9. on seisukohal, et üldsuse teavitamise üldpõhimõte ja vajadus mitte piirata asjakohase teabe levitamist peavad olema kooskõlas asukoha ohutuse ja turvalisuse, ärisaladuse ning pahatahtlike tegude ennetamisega;

10. kinnitab, et tööstusheidete direktiivi peamiste põhimõtete ja integreeritud lähenemisviisi säilitamine aitab kaasa tööstuse ümberkujumisele;

11. toetab seetõttu parima võimaliku tehnika (PVT) määratluste ja Sevilla protsessi (parima võimaliku tehnika ehk PVT-viitedokumentide koostamise) säilitamist;

12. suhtub ettevaatlikult artikli 15 lõike 3 praegusesse sõnastusse kehtestada heite piirnormid kõige rangemal tasemel, mis on märgitud PVT-järeldustes;

13. väljendab kahtlust artikli 15 lõike 3a sõnastuse osas, mis puudutab parima võimaliku tehnikaga seotud keskkonnatoime tasemeid. See nõue tuleks jätta pädevate asutuste otsustada pärast seda, kui hoolikas hindamine on näidanud, et selline nõue ei too kaasa vastuolusid mujal sätestatud loatingimustega;

14. toetab kindlalt põhimõtet „saastaja maksab“ ja nõustub Euroopa Kontrollikojaga, et põhimõttele „saastaja maksab“ tuleks anda selge tähendus. Komitee toetab ka karistusi ja hüvitamist käsitlevate sätete tugevdamist ning leiab, et karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad ning võtma arvesse äriühingute täielikku omandistruktuuri, et tagada karistuste määramine vastutavatele isikutele;

15. rõhutab, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused peavad tegelema heite keskkonna-, tervise-, sotsiaalse ja majandusliku mõjuga. Trahve ja hüvitismakseid tuleks kasutada ka selleks, et aidata kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel mõjude tagajärgedega toime tulla;

16. toetab tööstusheidete portaali loomist ning nõuab, et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste täiendava halduskoormuse vältimiseks tehtaks kõik, mis võimalik;

Kohaldamisala

17. on arvamusel, et laiendamist uutele sektoritele tuleb iga kord hoolikalt analüüsida, sealhulgas kulude-tulude analüüsi abil, võttes muu hulgas arvesse sellega toimetulekuks kehtestatud meetmeid ja poliitikaraamistikke;

18. toetab tööstusheidete direktiivi laiendamist muudele sektoritele, näiteks veisekasvatusele; tunneb siiski muret halduskoormuse ja -kulude suurenemise pärast ja soovib kaaluda meetmeid ettevõtete ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rahaliseks toetamiseks üleminekus, võttes eelkõige arvesse sotsiaalset mõju väikestele käitistele; ärgitab kaasseadusandjaid mitte piirduma üksnes loomakasvatuse künnisväärtuse kriteeriumiga;

19. nõuab, et vesiviljeluse võimalikku direktiivi lisamist hinnataks põhjalikumalt, võttes arvesse keskkonna- ja kliimakulusid ja -kasu, hinnates ettevõtete halduskoormust ja kulusid ning võttes eelkõige arvesse sotsiaalset mõju sellistes kohalikes kogukondades, kus vesiviljelusel on kohalikus majanduses suur roll;

⁽¹⁾ SEC(2022) 169.

20. hoiatab, et ülemäärane laiendamine artikli 74 kaudu, mis võimaldab kohaldamisala laiendamist delegeeritud õigusakti abil, võib ohustada kogu põhjalikku andmete kogumise protsessi, mõjutada Sevilla protsessi toimimist ja suurendada koormust lubade väljastamisel;

Innovatsiooni toetamine

21. jagab soovi ergutada teadusuuringuid ja innovatsiooni kõige keskkonnatõhusamate tehnoloogiate valdkonnas, et täita rohelise kokkuleppe eesmärke;

22. väljendab heameelt tööstuspöörde ja tööstusheite innovatsioonikeskuse (INCITE) loomise üle, mis võib soodustada ELi innovatsiooni; nõuab siiski, et INCITE ei dubleeriks PVT-viitedokumentide läbivaatamise protsessi;

23. tuletab meelde, et innovatsioon toimub ka kohalikul ja piirkondlikul tasandil ning et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused tuleks kaasata nende avaliku sektori asutuste hulka, kes osalevad uue INCITE tegevuses;

24. võtab teadmiseks valmisoleku siduda kujunemisjärgus tehnoloogiad keskkonnatoime tasemetega; tõdeb, et kujunemisjärgus tehnoloogiate tõhus rakendamine satub ohtu, kui lubades sisalduvaid heite piirnorme ei ole võimalik 100 % kindlusega saavutada;

25. väljendab heameelt pikaajaliste ümberkujundamiskavade üle; juhib siiski tähelepanu asjaolule, et kavad peaksid olema esialgsed ja koostatud ettevõtja, mitte käitamiskoha tasandil ning et nende avaldamine ei tohiks seada ohtu ärisaladusi.

26. tunnistab, et kavandatud meetmed oma praegusel kujul ei näi tekitavat probleeme subsidiaarsuse põhimõtte järgimisel, sest põllumajandus- ja tööstuskäitistest pärit saaste on piiriülene ja ühtsel turul on vaja võrdseid tingimusi. Kavandatud meetmed ei näi keskkonna- ja kliimakriiside kiireloomulisuse tõttu tekitavat ühtki üldist probleemi proportsionaalsuse põhimõtte järgimisel.

Brüssel, 12. oktoober 2022

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Vasco ALVES CORDEIRO

ISSN 1977-0898 (elektroniline väljaanne)
ISSN 1725-5171 (paberväljaanne)

**Euroopa Liidu
Väljaannete Talitus**
L-2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

ET